

TAMPEREEN KAUPUNKI

An aerial photograph of a rural landscape in autumn. The scene shows a mix of green fields, brown and yellow autumn foliage, and clusters of trees. Several small houses and buildings are scattered throughout the landscape. A body of water is visible on the right side, and a road or path runs through the lower part of the image. The overall tone is warm and scenic.

Nurmi-Sorilan osayleiskaava SELOSTUS

Kuulutettu lainvoimaiseksi 12.12.2016

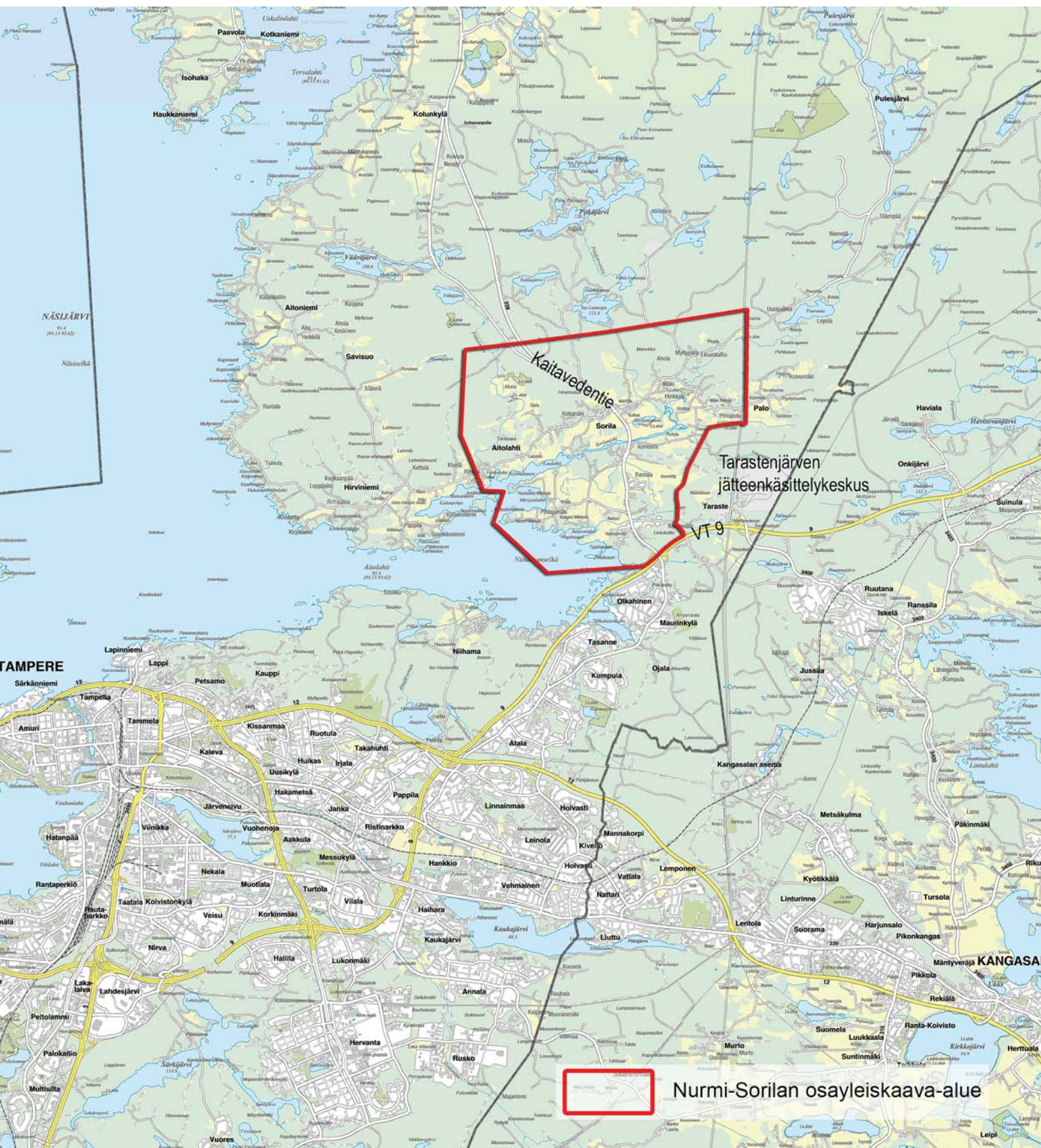
Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 17.8.2015

Kaupunkiympäristön kehittäminen / Maankäytön suunnittelu

Sisällysluettelo

1 Johdanto	5	4 Tavoitteet	29
1.1 Osayleiskaavan tarkoitus, sisältö ja oikeusvaikutukset.....	5	4.1 Yleistavoitteet	29
1.2 Osayleiskaava-alue ja vaikutusalue	5	4.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	30
1.3 Suunnitteluorganisaatio.....	6	4.3 Maakuntakaavan tavoitteet.....	30
1.4 Päätökset ja työvaiheet.....	6	4.4 Yhteinen Tampere –kaupunkistrategia 2025	30
1.5 Osallistuminen ja vuorovaikutuksen järjestäminen	7		
2 Lähtökohdat	8	5 Vaihtoehtojen tarkastelu	33
2.1 Alueen sijainti ja kokonaisrakenne	8	5.1 Kehityskuvatarkastelu	33
2.2 Suunnittelutilanne.....	8	5.2 Rakennemallit ja maankäyttövaihtoehdot.....	33
2.2.1 Maakuntakaava.....	8	5.3 Nurmi-Sorilan keskustan ideakilpailu	35
2.2.2 Yleiskaava.....	9	5.4 Osayleiskaavan luonnosvaihtoehdot.....	36
2.2.3 Asemakaava	9	5.5 Muutokset luonnoksista ehdotukseksi.....	36
2.2.4 Rakennusjärjestys.....	10		
2.2.5 Toimenpiderajoitus	10	6 Osayleiskaava	37
2.2.6 Muut suunnitelmat ja selvitykset.....	10	6.1 Lausuntojen ja muistutusten yhteenvedo.....	37
2.2.7 Osayleiskaava-alueeseen rajautuvat suunnitelmat ja päätökset	10	6.2 Osayleiskaavaehdotukseen tehdyt tarkistukset.....	52
2.3 Maanomistus.....	11	6.3 Osayleiskaavan yleisperustelu ja kuvaus.....	53
2.4 Rakennettu ympäristö	11	6.4 Mitoitus	54
2.4.1 Väestö ja asuminen	11	6.5 Kokonaisrakenne	55
2.4.2 Kyläkuva	11	6.6 Nurmi-Sorilan osayleiskaavan sopeutuminen maakunnan muuhun suunnitteluun.....	56
2.4.3 Palvelut	13	6.7 Asuminen	56
2.4.4 Työpaikat ja elinkeinotoiminta	14	6.8 Palvelut	57
2.4.5 Liikenne	14	6.9 Työpaikat	57
2.4.6 Kulttuuriympäristö ja muinaismuistot	15	6.10 Virkistys	57
2.4.7 Yhdyskuntatekninen huolto.....	16	6.11 Liikenne.....	58
2.4.8 Ympäristöhäiriöt.....	16	6.12 Luonnonympäristö ja suojelu	60
2.4.9 Sosiaalinen ympäristö	17	6.13 Maa- ja metsätalous	61
2.5 Luonnonympäristö.....	18	6.14 Tekninen huolto	61
2.5.1 Maastorakenne	18	6.15 Ympäristönsuojelu	63
2.5.2 Maisemarakenne	20	6.16 Maisema ja kulttuuriarvot.....	64
2.5.3 Maisemakuva.....	20	6.17 Osayleiskaavamerkinnot ja määräykset perusteluineen	65
2.5.4 Vesisuhteet	21		
2.5.5 Ilmasto-olot	22	7 Kaavan vaikutukset	73
2.5.6 Kasvillisuus	22	7.1 Osayleiskaavaehdotuksen vaikutusten arviointi.....	73
2.5.7 Avainbiotoopit ja vanhat metsät	22		
2.5.8 Eläimistö.....	23	8 Kaavan toteutuksen ajoitus	82
2.6 Osayleiskaava-alueen historiaa.....	24		
3 Selvitykset	27		
3.1 Kaavaa varten laaditut selvitykset ja suunnitelmat	27		
3.1.1 Perusselvitykset.....	27		
3.1.2 Maisema ja luonto	27		
3.1.3 Kulttuuriympäristö.....	27		
3.1.4 Palvelut	28		
3.1.5 Tekninen huolto.....	28		
3.1.6 Liikenne	28		
3.1.7 Kaavatalous.....	28		
3.1.8 Ideasuunnitelmat	28		
3.1.9 Osallistuminen	28		
3.1.10 Vaikutusten arviointi	28		
3.1.11 Diplomityöt	28		

Viranomaisneuvottelun muistio 29.4.2015

1 Johdanto

1.1 Osayleiskaavan tarkoitus, sisältö ja oikeusvaikutukset

Yleiskaavoituksen päämääränä on kunnan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön ohjaaminen. Sen tärkeänä tehtävänä on myös osoittaa alueiden käytön tavoiteltu kehitys ja sovittaa yhteen eri toimintoja. Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Yleiskaava voidaan laatia myös kunnan osa-alueelle, kuten Nurmi-Sorilan kohdalla on tehty.

Tampereen kaupunkiseutu on valtakunnan toiseksi suurin kaupunkiseutu ja kasvukeskus. Nykyisin kaupunkiseudulla asuu noin 330 000 asukasta. Väkiluvun arveltiin v. 2010 kasvavan vuoteen 2030 mennessä kaupunkiseudulla 90 000:lla ja Tampereella 45 000:lla asukkaalla. Nurmi-Sorilan kaavoituksella varaudutaan osaltaan kaupungin kasvuun. Osayleiskaavaa laadittaessa on huomioitu alueen nykyiset erityisarvot ja uuden kaupunginosan kokonaisuus kestävällä tavalla.

Nurmi-Sorilan osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jota ei voida käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena. Sen tärkeimpänä oikeusvaikutuksena on asemakaavojen ohjaaminen. Oikeusvaikutteisuudesta seuraa myös, että viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta osayleiskaavan toteutumista.

1.2 Osayleiskaava-alue ja vaikutusalue

Suunnittelualue käsittää noin 1720 hehtaarin alueen Nurmin ja Sorilan kyläkeskusten ympäristössä Tampereen pohjoisen suuralueen eteläosassa. Osayleiskaava-alue rajautuu etelässä valtatiehen 9, lännessä Näsijärveen, pohjoisessa Iso Lumojan eteläpuolelle ja idässä 400 kV:n voimalinjaan, Palonkylän eteläosaan, Näätäsuohon ja Lintukalliontiehen. Alueen keskellä on Kaitavedentie (MT338), jonka varressa vanhat kyläkeskukset sijaitsevat. Suunnittelualueella on noin 660 asukasta.

Suunnittelualueen läpi kulkeva Kaitavedentie on Teiskon alueelle johtava pääväylä. Aitolahden ja Teiskon alueilla on asukkaita yhteensä noin 4500. Lähin taajama Tampereella sijaitsee välittömästi valtatiehen 9 eteläpuolella: Olkahisten kaupunginosassa on asukkaita noin 2000.

Nurmin itäpuolella sijaitsee Tarastenjärven jätteenkäsittelykeskus. Jätteenkäsittelykeskus sijoittuu noin kahden kilometrin etäisyydelle Nurmin kylän keskuksesta itään. Tarastenjärven jätteenkäsittelykeskuksen alue rajautuu Tampereen ja Kangasalan väliseen kunnanrajaan. Kangasalla lähin taajama on Ruutana (noin 2500 asukasta) 4 km:n etäisyydellä Nurmin kylän keskuksesta kaakkoon.

Alueen suunnittelussa huomioidaan ympäristön maankäyttö, Teiskoon suuntautuva liikenne sekä suunnittelualueen kautta virtaavien pintavesien valuma-alueet vesistön hyvän tilan ylläpitämiseksi ja erittäin uhanalaisen tummaverkkoperhosen elinolojen turvaamiseksi. Valtatiehen 9 vaikutuksia selvitetään hankkeen ympäristövaikutusraportissa.

1.3 Suunnitteluorganisaatio

Osayleiskaavatyötä ohjaa kaupunginhallituksen suunnittelukokous ja välivaiheen päätökset tekee yhdyskuntalautakunta. Osayleiskaavan hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Nurmi-Sorilan osayleiskaavaa on tehty Tampereen kaupungin konsernihallinnon kaupunkiympäristön kehittämisen alaisuudessa. Valmistelutyötä ovat ohjanneet 2005-2012 yleiskaava-arkkitehti Ritva Kangasniemi ja 2012 alkaen yleiskaavapäällikkö Pia Hastio. Suunnittelupalveluissa työtä on ohjannut yleiskaavapäällikkö Taru Hurme (1.11.2005 - 31.1.2009 välisen ajan). Työstä ovat vastanneet pääsuunnittelijoina projektiarkkitehti Satu Kiveliö-Lukka ja vuodesta 2013 projektiarkkitehti Aulikki Graf.

Yleiskaavasuunnittelun työryhmään ovat kuuluneet maankäytön suunnittelusta Elina Karppinen, Vesa Kinttula, Katariina Laine ja Anna-Maria Niilo-Rämä sekä Merja Kinos, Ulla Nummi ja Tuija Rönöman, Ulla Tiilikainen, Pirjo Palokangas, Maikki Jokinen ja Birgitta Helsing, liikennesuunnittelusta Timo Seimelä ja Mira Siren, kuntatekniikkasuunnittelusta Kari Hieta- la ja Mikko Kajanus sekä vihersuunnittelusta Ranja Hautamäki ja Pirkko Huttunen. Selvityksistä ja arvioinneista ovat vastanneet Kaarina Kivimäki, Kari Korte ja Saija Kouko. Avustavina suunnittelijoina työhön ovat osallistuneet arkkitehtiylöppilaat Anna-Maija Sohn, Iida Kalakoski, Minttu Kervinen, Mari Kirjavainen ja Aija Rimpeläinen.

Suunnittelua varten perustetussa suunnitteluryhmässä on ollut edustaja eri hallintokuntien lisäksi Tampereen Kaukolämpö Oy:stä, Tampereen Sähköverkko Oy:stä, Tampereen Vedestä, Fingrid Oy:stä ja Nurmin vesihuolto-osuuskunnasta, Pirkanmaan Jätehuolto Oy:stä, Etelä-Suomen Lennonvarmistuskeskuk- sen Tampereen aluelennonjohdosta sekä Satakunnan lennoston esikunnasta.

Tampereen kaupungin kaupunkiympäristön kehittä- misen johtoryhmä on ohjannut osayleiskaavan val- mistelua.

Nurmi-Sorilan osayleiskaavan yhteistyöryhmään (osallisryhmään) valittiin 12 jäsentä, jotka edustavat pääosin jotain taustayhteisöä tai yhdistystä. Mukaan on valittu myös asukasedustajat eri kyliltä sekä heil- le varahenkilöt. Nurmi-Sorilan osayleiskaavaa on val- misteltu 2012 loppuun saakka yhdessä Tarastenjär- ven osayleiskaavan kanssa. Yhteistyöryhmän jäseniä on tiedotettu kirjeitse keväällä 2014 Tarastenjärven osayleiskaavatyön keskeytymisestä.

1.4 Päätökset ja työvaiheet

2004 – 2006 järjestettiin osallistumista ja tehtiin päätöksiä:

- kaupunginhallituksen suunnittelujaosto käsitteli Nur- mi-Sorilan osayleiskaavan laatimista ja päätti, että Nurmin ja Sorilan alueelle laaditaan oikeusvaikuttei- nen osayleiskaava (KH Suja 1.11.2004 85§)
- Nurmi-Sorilan plussat ja miinukset –verkkosovellus Tampereen kaupungin Internet-sivuilla
- luontosovellus kaupungin Internet-sivuilla
- avoimien ovien tilaisuus Olkahisen koululla
- järjestettiin Maataloustuottajain Aitolahden yhdistys ry:n edustajien ja Tampereen kaupungin osayleis- kaavoituksesta vastaavien suunnittelijoiden välillä tapaaminen Marttilan pirtillä
- kaupunginhallituksen suunnittelujaosto hyväksyi kaavan alustavat tavoitteet sekä asetti osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville
- pidettiin aloitusvaiheen MRL 66§:n mukainen viran- omaisneuvottelu
- osallistumis- ja arviointisuunnitelma pidettiin nähtävillä **27.4.–26.5.2006**

2007 – 2009 järjestettiin osallistumista ja tehtiin päätöksiä:

- Nurmi-Sorilan ja Tarastenjärven osayleiskaavo- jen luonnosvaihtoehdot olivat nähtävillä **25.6.-14.9.2007**
- **27.6.2007** pidettiin yleisötilaisuus Sorilan koululla ja esiteltiin nähtävillä olevat Nurmi-Sorilan osayleiska- valuonnosvaihtoehdot
- **11.12.2007** kaupunginhallituksen suunnittelujaosto päätti, että Nurmi-Sorilan ja Tarastenjärven osayleis- kaavaehdotusten valmistelua jatketaan vetovoimai- sen keskustan sijoittamisella osayleiskaava-alueen eteläosaan, Nurmiin, että tiivis rakentaminen sijoite- taan välittömästi keskusta-alueen tuntumaan, että muuta osaa alueesta tutkitaan pientalovaltaisena ja että liikennetarkaisussa tukeudutaan Järvikaupunki -vaihtoehtoon linjaamalla Kaitavedentie Nurmin asui- nalueen itäpuolelta. (KH Suja 11.12.2007 94§)
- **17.9.2008** 17.9.2008 julkistettiin Nurmi-Sorilan kes- kustan ideakilpailun tulokset.
- **15.12.2009** yhdyskuntalautakunta hyväksyi Nur- mi-Sorilan osayleiskaavaehdotuksen asetettavaksi nähtäville (YLA 15.12.2009 439§)
- **17.12.2009 – 5.2.2010** kaavaehdotus nähtävillä
- **27.1.2010** yleisötilaisuus Sorilan koululla

2014 – 2015 järjestettiin osallistumista ja tehtiin päätöksiä:

- **30.9.2014** yhdyskuntalautakunta (261§)
- **2.10. – 3.11.2014** Kaavaehdotus oli nähtävillä
- **23.10.2014** yleisötilaisuus Sorilan koululla

- **30.10.2014** osallisryhmän kokous
- **13.2.2015** työpalaveri ELYn kanssa
- **3.3.2015** maanomistajien kuuleminen kirjeitse (dnroTRE 1485/10.02.03/2011)
- **29.4.2015** MRL 66§ ja MRA 18§ mukainen viranomaisneuvottelu
- **15.5.2015** maanomistajien kuuleminen kirjeitse (dnroTRE1485/10.02.03/2011)
- **9.6.2015** ehdotuksen hyväksyminen yhdyskuntalautakunta (155§)
- **15.6.2015** ehdotuksen hyväksyminen kaupunginhallitus (289§)
- **17.8.2015** ehdotuksen hyväksyminen kaupunginvaltuusto (157§)
- **2.11.2016** Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös, hylkäsi valitukset
- **12.12.2016** voimaantulokuulutus

Kaavatyötä on käsitelty diaarinumeroilla:

- KKA 3187/612/2004
- KKA 3554/612/2006
- TRE 3019/10.02.03/2008, keskustan kilpailu
- TRE 6218/10.02.03/2008
- TRE 1485/10.02.03/2011
- TRE 6385/10.02.03/2015

1.5 Osallistuminen ja vuorovaihtuksen järjestäminen

Kaavan vireille tulosta ilmoitettiin paikallisissa sanomalehdissä sekä kaavoituksen Internet-sivuilla. Osayleiskaavan valmistelun tueksi perustettavaan osallisryhmään ilmoittautui 17 henkilöä ja valittiin 12 jäsentä kaavoitusjohtajan päätöksellä.

Nurmi-Sorilan plussat ja miinukset –verkkosovellus avattiin keväällä 2005 Tampereen kaupungin Internet-sivuilla tarkoituksena koota paikallistietämystä Nurmi-Sorilasta sekä näkemyksiä ja toiveita alueen kehittämisestä. Sovellus oli käytössä luonnosvaihtoehtojen valmistelun ajan.

Kaavaa valmisteltaessa osallisryhmä kokoon tui neljä kertaa ja suunnitteluryhmä kolme kertaa. Osayleiskaavaluonnosvaihtoehdot olivat nähtävänä kesällä 2007 ja niistä jätettiin yli 100 mielipidettä sekä 18 lausuntoa. Kaavaa valmisteltaessa on järjestetty viisi yleisötilaisuutta.

Nurmi-Sorilan osayleiskaavan laadintaan liittyvät asiakirjat julkaistaan Tampereen kaupungin Internet-sivuilla. Pirkanmaan ELY-keskuksen ja muiden viranomaisten kanssa on käsitelty useasti kaavan valmisteluaineistoa ja ehdotuksia.

2 Lähtökohdat

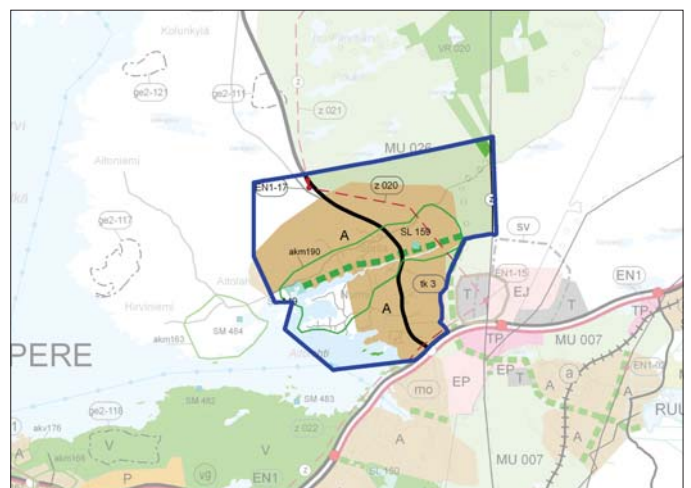
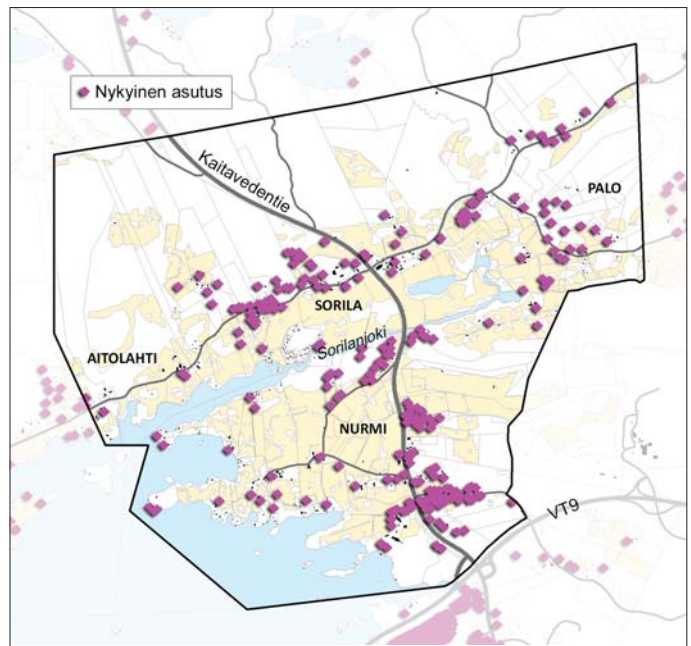
2.1 Alueen sijainti ja kokonaisrakenne

Nurmi-Sorilan osayleiskaavan suunnittelualue sijaitsee Näsijärven rannalla noin 12 km:n etäisyydellä Tampereen keskustasta koilliseen Jyväskylään johtavan valtatie nro 9 pohjoispuolella. Nurmi ja Sorila ovat maaseutukylä, jotka Näsijärven rannoille ulottuvine peltoline muodostavat alueen perinteisen kulttuuriympäristön. Alueella on pääasiassa omakotitaloja sekä joitakin toimivia maatiloja. Maisemaa leimaavat vesistöt, laajat viljelysalueet sekä metsäiset selänteet. Kylien halki kulkee Kaitavedentie pohjoiseen Teiskoon. Keskellä aluetta virtaa itä-länsisuuntainen Näsijärveen laskeva Sorilanjoki. Alueella toimii peruskoulu, kristillinen koulu ja 2 päiväkotia sekä lähikauppa, huoltoasema ja pankki. Nurmi-Sorilassa on myös loma-asutusta. Nurmista itään sijaitsee Tarastenjärven jätteenkäsittelykeskus.

2.2 Suunnittelutilanne

2.2.1 Maakuntakaava

Pirkanmaalla on voimassa kolme vahvistettua maakuntakaavaa: Pirkanmaan 1. maakuntakaava, 1. Vaihemaakuntakaava (turvetuotanto) sekä 2. Vaihemaakuntakaava (liikenne ja logistiikka). Maakuntakaavassa osayleiskaava-alue on osoitettu pääosin taajamatoimintojen alueeksi (A). Alueen pohjois- ja itäosat on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (MU), jolla on erityistä ulkoilunohjaamistarvetta. MU -alueen läpi pohjois-eteläsuunnassa on osoitettu seudullinen ulkoilureitti, joka johtaa etelässä Tampereen ja Kangasalan taajamiin sekä pohjoisessa Kintulammen retkeilyalueelle ja sieltä edelleen pohjoiseen Teiskoon ja itään Kangasalle. MU-alueelta on osoitettu viheryhteystarve Sorilanjoen pohjoisrantaan pitkin Näsijärvelle sekä osayleiskaava-alueen ulkopuolelle etelään Kangasalle Vesijärvelle. Sorilanjokien etelärantaan on osoitettu luonnonsuojelukohde (SL 159) ja Vehkalahden rannat on merkitty luonnonsuojelualueeksi (SL 149). Yksittäiset saaret Nurmin eteläosassa on osoitettu virkistysalueiksi (V). Kaitavedentie on osoitettu seututiekse (st) ja sen itäpuolelle sekä valtatie 9 pohjoispuolelle on osoitettu uuden voimalinjan yhteystarve. Alueen itäosaan on merkitty voimalinja (olemassa olevat 400 kV ja 110 kV voimalinjat). Avoin peltomaisema Sorilanjoen ym-

Maakuntakaava 2007.

Liikennetutkimus v.2012. Vuoden keskimääräinen arkivuorokausiliikenne (arkivuorokausi = ma - to).

päristössä on osoitettu maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi (akm 190). Koko maakuntakaava-aluetta koskevana yleismääräyksenä on, että taa-
jamien rakentamattomat ranta-alueet tulee säilyttää pääsääntöisesti rakentamattomina ja ne tulee osoittaa yksityiskohtaisessa kaavoituksessa virkistyskäyttöön. Osayleiskaava-alueeseen etelässä rajautuva valtatie 9 on maakuntakaavassa merkitty merkittävästi parannettavaksi moottoritieksi.

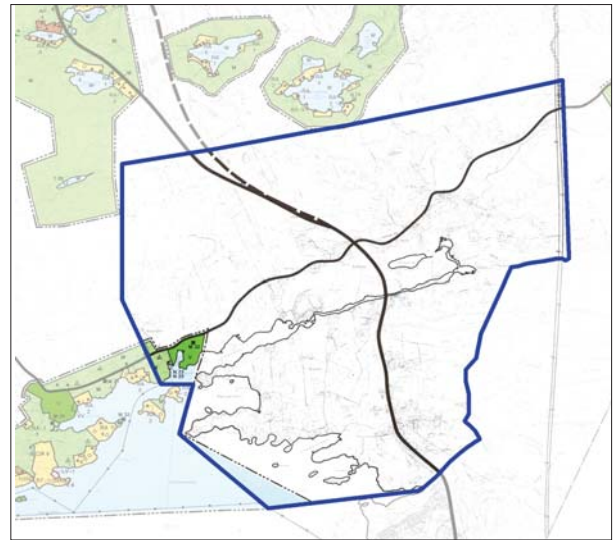
Pirkanmaalla on vireillä uusi kokonaismaakuntakaava, Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Maakuntavaltuusto päätti aloittamisesta v. 2011 ja arvioiden mukaan prosessi kestää vuoteen 2016. Kaavaluonnos asetettiin nähtäväksi 5.3.-10.4.2015.

Tampereen kaupunkiseudulla ja Pirkanmaan eteläisissä kunnissa tehtiin syystalvella 2012 laaja liikennetutkimus, jossa selvitettiin alueen asukkaiden liikkumistottumuksia ja ajoneuvoliikenteen, jalankulun ja pyöräilyn määriä. Tutkimus toteutettiin henkilöhaastatteluilla, ajoneuvoliikenteen tutkimuksella ja liikennelaskennoilla. Tutkimuksen tuloksia tullaan hyödyntämään käynnissä olevassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040 -työssä. Liikennetutkimuksen tulokset antavat arvokasta tietoa liikenteen ja liikkumisen nykytilasta, auttavat ennusteiden tekemisessä sekä ovat keskeisessä osassa maankäyttösuunnitelmien vaikutuksia arvioitaessa. Liikennetutkimuksen toteuttivat yhteistyössä Tampereen kaupunkiseutu, Tampereen kaupunki, Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan ELY-keskus sekä liikenne- ja viestintäministeriö. Vastaava liikennetutkimus on viimeksi toteutettu Tampereen seudulla vuosina 2004–2005. Nyt tutkimusalue oli aiempaa laajempi, sillä siihen kuuluivat Pirkanmaan kunnista Akaa, Hämeenkyrö, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Pälkäne, Tampere, Valkeakoski, Vesilahti ja Ylöjärvi.

2.2.2 Yleiskaava

Aitolahti-Teisko rantayleiskaava on vahvistettu ympäristöministeriössä 28.2.1994. Kaava ulottuu vähäiseltä osin Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueelle. Laalahden rannat on rantayleiskaavassa osoitettu virkistysalueeksi (V) ja maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi (M). M-alueelle on merkitty nykyinen maatalan talouskeskus ja kolme nykyistä ympärivuotista asuinrakennusta. V-alueelle on merkitty muinaismuistokohde ja M-alueelle kaksi kasvistoltaan merkittävää kohdetta.

Aitolahti-Teiskon yleiskaava, joka on hyväksytty valtuustossa 14.9.1983, on oikeusvaikutuksetto-
mana voimassa Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueen pohjoisosissa. Kaavassa Aitolahden vanha kirkko se-

Aitolahti-Teisko rantayleiskaava 1994.

Nurmi-Sorilan osayleiskaava 1981.

kä hautausmaa-alue on osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi (PY) ja Aitolahden vanha kirkko on merkitty suojelukohteeksi (K11). Muut alueet on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi (M) ja maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja (MU).

Nurmi-Sorilan voimassa oleva osayleiskaava laadittiin poikkeuslupaharkinnan pohjaksi ja hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 9.12.1981. Osayleiskaava on oikeusvaikutukseton. Lisääntyneen rakentamisen myötä osayleiskaavan ohjausvaikutus on todettu riittämättömäksi.

2.2.3 Asemakaava

Alueelle ei ole laadittu asemakaavoja.

2.2.4 Rakennusjärjestys

Rakennusjärjestyksessä osayleiskaava-alue on määriteltä suunnittelutarvealueeksi. Rakennusjärjestys on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18.8.2014.

2.2.5 Toimenpiderajoitus

Yhdyskuntalautakunta on kokouksessaan 1.2.2011 määrännyt maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:n mukaisen toimenpiderajoituksen 31.1.2016 saakka Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueelle.

2.2.6 Muut suunnitelmat ja selvitykset

Kaavan valmisteluun sisältyvät suunnitelmat ja selvitykset on esitelty kohdassa 3.

TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN RAKENNESUUNNITELMA

Tampereen kaupunkiseudulle on hyväksytty v. 2010 rakennesuunnitelma, jota on uudistettu v. 2014. Rakennesuunnitelmassa korostuvat kaupunkiseudun kasvua ja kehitystä mahdollistavat rakenteelliset kysymykset, kuten arjen toimivuus, elinkeinojen kehitysedellytykset, rakentamisen mitoitukset ja sijoittamisperiaatteet, keskus- ja palveluverkko osana kaupunkirakennetta, liikenteen järjestelyt sekä viher- ja rakenteen kehittäminen. Rakennemallin laadinnalla pyritään alue- ja yhdyskuntarakenteen pitkän aikavälin linjaratkaisujen tekemiseen sekä seudullisen päätöksenteon edellytysten parantamiseen. Rakennesuunnitelman tarkoituksena on määrittellä puitteet yksityiskohtaisemmalle alueidenkäytön suunnittelulle sekä toimia kuntien tahdonilmaisuna maakuntakaavoituksen suuntaan.

Yhtenä rakennesuunnitelman tavoitteena on ehäyttää kaupunkiseudun yhdyskuntarakennetta ja hillitä asemakaava-alueen lieverakentamista. Myös kaupunkiseudun kuntien MAL-aiesopimuksessa vuosille 2013-2015 sovittiin mm., että kunnat kehittävät taajamien lievealueiden maankäytön ohjausta. Kaupunkiseudun kuntayhtymä valmisti hajarakentamista ohjaavan Asemakaavojen ulkopuolisen rakentamisen Seudulliset periaatteet, joka hyväksyttiin Tampereen kaupunginhallituksessa 15.4.2013. Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alue sijoittuu lähes kokonaisuudessaan lievealueeksi määritellylle alueelle.

TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN LIIKENNEJÄRJESTELMÄSUUNNITELMA (TASE 2025)

TASE 2025 -työ käynnistyi vuoden 2004 lopulla. Tampereen kaupunkiseudun liikennepoliittisessa ohjelmassa esitetyn vision mukaiseen tavoitetilään pyri-

tään kohentamalla seudun ulkopuolisia tie-, raide- ja lentoliikenteen yhteyksiä. Kaupunkiseudun omaa liikennejärjestelmää on kehitetty entistäkin paremmin toimivaksi ja monipuoliseksi eri käyttäjäryhmien ja kulkutapojen tarpeisiin. Työ valmistui 2005.

VESIHUOLLON KEHITTÄMISSUUNNITELMA, TAMPEREEN KAUPUNKI 2008

Vesihuollon kehittämissuunnitelmassa esitetään ohjeellinen aikataulu vesihuollon kehittämistoimenpiteille kunnan eri alueilla. Kehittämissuunnitelma on kunnan suunnittelun apuväline, johon on koottuna katsaus vesihuollon nykytilaan, kehittämistarpeisiin ja suunnitelmat tulevaisuudessa toteutettavista vesihuollon kehittämistoimenpiteistä. Tampereen Veden toiminta-alue laajenee siinä vaiheessa, kun alueen asemakaavoitus käynnistyy.

AITOLAHDEN JA TEiskon KULTTUURIYMPÄRISTÖSELVITYS (TAKU) on ollut luonnoksena nähtävillä keuhällä 2014 ja valmistuu 2015. Selvityksessä ei ole tullut esille kaavan kannalta olennaisia muutostarpeita osayleiskaavan kulttuuriympäristöön.

2.2.7 Osayleiskaava-alueeseen rajautuvat suunnitelmat ja päätökset

Yleiskaavat

Kantakaupungin yleiskaava on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 27.5.1998 ja tullut lainvoimaiseksi 16.10.2003. Kaava rajautuu Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueeseen Hangaslahden ja valtatie 9 välityksellä. Uutta kantakaupungin yleiskaavaa tehdään parhaillaan.

Valtatie 9 eteläpuolella sijaitsee Ojalan osayleiskaava, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.1.2015.

Tampereen kaupunki laati osayleiskaavaa Tarastenjärven alueelle samanaikaisesti Nurmi-Sorilan osayleiskaavan kanssa. Tarastenjärven osayleiskaavatyö keskeytettiin 2013.

Asemakaavat

Valtatie 9 eteläpuolella Olkahisten alue on asemakaavoitettu pientalovaltaiseksi asuntoalueeksi pääosin 1970-luvulla. Asemakaavoitettu alue rajautuu idässä Aitolahdentiehen.

Naapurikunnan suunnitelmat

Kangasalan kunnassa on Ruutanen alueen osayleiskaava ollut nähtävillä vuonna 2011. Osayleiskaava laaditaan Ruutanen taajama-alueelle, Jussilan alueelle sekä Tarastenjärven jätteenkäsittelyalueen ympä-

ristöön Tampereen ja Kangasalan kunnan rajan tuntumassa. Vireillä olevia Tarastenjärven asemakaavoja tehdään yhteistyössä Kangasalan kunnan kanssa.

Kangasalan kunnan taajamien osayleiskaava on hyväksytty Kangasalan kunnanvaltuustossa 11.12.2000. Tampereen rajaa vasten oleva alue Ruutanan luoteispuolella on puolustusvoimien aluetta.

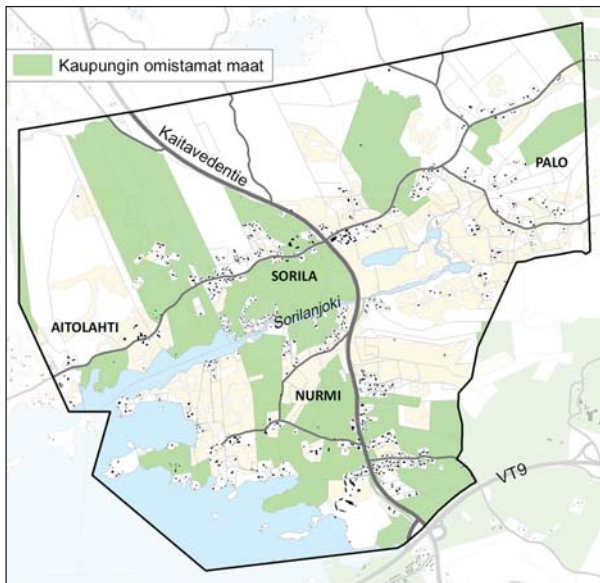
Liikenteeseen liittyvät selvitykset ja suunnitelmat

Pirkanmaan ELY-keskus on laatinut yleissuunnitelman ja ympäristövaikutusten arvioinnin valtatie 9 parantamiseksi Tampereen Alasjärven ja Oriveden eritasoliittymän välillä. Suunnitelma valmistui 2010 ja on nyt 2015 hyväksyttävänä liikennevirastossa.

Nurmi-Sorilan taajama on joukkoliikennevyöhykkeellä.

2.3 Maanomistus

Pääosa osayleiskaava-alueesta on yksityisten maanomistajien omistuksessa ja alle puolet kaupungin omistuksessa. Aitolahden evankelisluterilainen seurakunta omistaa maa-alueita Aitoniementien pohjoispuolella, osayleiskaava-alueen länsirajalla. Adventtiseurakunnan maanomistus kattaa Juoponlahdentien eteläpuolisen Ketaran alueen.

2.4 Rakennettu ympäristö

Nurmi ja Sorila ovat Tampereen pohjoisen suuralueen maaseutukylä. Alueella on pääasiassa omakotitaloja sekä joitakin toimivia maatiloja. Kylien halki kulkee Kaitavedentie pohjoiseen Teiskoon. Nurmi-Sorilassa on myös loma-asutusta.

2.4.1 Väestö ja asuminen

Osayleiskaava-alueella on noin 660 asukasta. Seuraavat väestöä koskevat tarkastelut noudattavat Nurmin ja Sorilan tilastoalueita, jotka eivät ole täysin yhteneviä osayleiskaavan aluerajauksen kanssa, joten esitettävät tiedot ovat suuntaa antavia. Nurmin ja Sorilan yhteenlaskettu asukasmäärä on kasvanut vuodesta 1975 vuoteen 2013. Sorilassa kasvu on ollut voimakkaampaa kuin Nurmissa. Nurmissa ja Sorilassa on alle 15-vuotiaita lapsia (19%) suhteessa enemmän kuin koko Tampereen kaupungissa (14%). Nuoria aikuisia (15-29-vuotiaita) taas on paljon vähemmän (9%) kuin kaupungissa keskimäärin (14%). Keski-ikäisiä (40-49-vuotiaita) on hieman enemmän (13%) kuin koko Tampereen väestössä (11%).

Suunnittelualueen väestö jakautuu ikäryhmittäin seuraavasti:

alle 7v	7-17v	18-64v	yli 65v
7%	17%	54%	22%

Nurmi-Sorilan kaava-alueella rakennuskannasta suurin osa on erillispientaloja. Nurmin keskustassa on yksi kerrostalo ja ainoat rivitalot ovat adventtiseurakunnan vanhainkodin asuntoja. Alue on rakentunut pääosin 1960-luvulla ja sen jälkeen.

Loma-asuinrakennuksia on kaava-alueella noin 80 ja osaa asutaan pysyväisluonteisesti. Vajaa puolet loma-asunnoista sijaitsee Sorilanjoen rannalla "Rivieraksi" kutsutulla alueella, jolla on yli 30 pientä, pääosin 1960-luvulla rakennettua mökkiä. Suurin osa "Rivieran" rakennuspaikoista on ns. ei omarantaisia rakennuspaikkoja.

Rakennus- tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia kaava-alueella on 24. Ne ovat tilojen päärakennuksia ja suurin osa on rakennettu 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa. Näitä on käsitelty tarkemmin Aitolahden kulttuuriympäristöinventoinnissa.

2.4.2 Kyläkuva

Sijainti

Nurmi-Sorila on edelleen maaseutumaista aluetta. Valtatie 9 erottaa Nurmi-Sorilan kaupunkirakenteesta. Valtatie rajautuu etelässä Olkahisen kaupunginosaan. Sorila vanhoine raitteineen on tyypillinen jokilaakso-kyliä, jossa pellot sijoittuvat savimaille Sorilanjoen rantaan ja joen pohjoispuolisella ylärinteellä asutus myötäilee nauhamaisena metsänreunaa. Nurmi on laajojen peltoaukeiden ja pienillä moreenilämpäreillä sijaitsevien tilakeskusten muodostama mosaiikki Laalahdelta Hangaslahdelle ulottuvassa niemessä.

Hahmo kokonaisuutena

Vanha Nurmi sijoittui aikoinaan kaksijakoisesti sekä Juoponlahden rannalle nykyisen työväentalon tuntu- maan että keskelle peltoaukeita nykyisten Lauritanhu- antien ja Nurmintien risteysalueelle. Tästä parikylästä talot ovat myöhemmin hajaantuneet toisistaan etääl- le. Liikenteen painopisteen muututtua vesiliikentees- tä maaliikenteeseen Nurmin keskus on siirtynyt Kaita- vedentien läheisyyteen. Nykyisin Nurmin kaupallisten palvelujen keskus on Kaitavedentien varrella sijaitse- va huoltoasema, Nurmintien risteyksessä sijaitsevat kauppa ja pankki.

Kaitavedentieltä itään erkanevien teiden varteen on rakentunut Nurmin tiivein maatalouselinkeinois- ta riippumaton asutuskokonaisuus. Erillinen muusta rakenteesta poikkeava kokonaisuus Nurmissa on ad- venttiseurakunnan alue Nurmin eteläosassa.

Aikoinaan Sorilan keskus on sijainnut Kaitaveden- tien ja nykyisen Pulesjärventien risteyksen tuntumas- sa, jossa Kulkkaan tila sijaitsee. Sorilan nykyisenä keskuksena voidaan pitää Kaitavedentien länsipuo- lella sijaitsevaa koulun, liikuntasalin ja päiväkodin muodostamaa rakennusryhmää. Sorilan rakenne kie- murtelee Aitoniementien ja Pulesjärventien vartta itä-länsi-suuntaisesti pellon reunalla. Aitoniementiel- tä erkanevateitä metsään pohjoiseen. Erillisen muus- ta rakenteesta poikkeavan alueen muodostaa Sori- lan Rivieraksi kutsuttu loma-asuntoalue Sorilanjoen rannalla.

Näkymät

Nurmin laajoilta peltoaukeilta avautuvat pitkät näky- mät taajamasta länteen Näsijärvelle. Kaitavedentien ja Lintukalliontien risteyksestä länteen katsottaessa siintää peltojen takaa Näsijärvi, Kaupin ja Niihaman metsät sekä Näsinneula. Taajaman seudullinen sijain- ti hahmottuu näiden avulla. Nurmin keskuksen poh- joispuolella Kaitavedentieltä avautuu kumpuileva pel- tonäkymä.

Sorilan kyläkeskus näkyy etelästä saavuttaes- sa jo Sorilanjoen sillalta. Kyläkeskuksen taustana on metsänreuna ja rakennukset muodostavat ho- risontaalisen rajapinnan metsää vasten.

Kulkkaan tila monine talousrakennuksineen ja lai- tumineen Kaitavedentien itäpuolella muodostaa vie- hättävää maalaismaisemaa. Aitoniementieltä avautuu näkymiä tien eteläpuolisille pelloille. Kyläkeskuksesta näkymän joelle estävät maaston korkeusvaihtelut. Jo- keen rajautuva metsäsaareke, jossa Sorilan Rivierana tunnettu loma-asuntoyhdyskunta sijaitsee, näkyy Aito- niementieltä. Aitolahden vanhalle kirkolle kuljettaes- sa Aitoniementieltä avautuu monin paikoin pitkiä nä- kymiä peltojen yli Laalahdelle.

Maamerkit ja solmukohtat

Korkeita maamerkkejä ei Nurmi-Sorilassa ole. Nurmin keskustassa huoltoaseman ja ostoskekuksen mainos- pilarit toimivat kaupallisina maamerkkeinä tiellä liik- kujalle. Sorilan kyläkeskuksessa Kulkkaan navetta toi- mii maamerkinä Pulesjärventien ja Kaitavedentien risteyksessä.

Koko Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueen tärkein solmukohta on Kaitavedentien silta Sorilanjoen yli. Se on Nurmin ja Sorilan kylien rajakohta ja tärkeä paikka maisemallisen hahmotettavuuden kannalta.

Nurmin solmukohta on Nurmintien risteys, jossa huoltoasema sijaitsee, ja josta tie erkanevateitä Nurmin vanhoille mautiloille. Lintukalliontien risteys linja-au- topysäkkeineen on myös solmukohta. Tässä paikassa kulttuurimaisema ja esikaupunki kohtaavat ja ympä- röivään maisemaan muodostuu pitkiä näkymiä.

Kyläkeskustat

Sorilan keskustassa ei ole kaupallisia palveluita. Julki- sia rakennuksia alueella ovat Sorilan koulurakennuk- set liikuntatiloineen ja päiväkotit, joka toimii Aitolah- den entisessä kunnantalossa.

Tieverkko ja tiemiljö

Kaitavedentien linjausta on oikaistu aikojen saatossa. Tien leveyttä korostaa tien vieressä kulkeva kevytlii-

Sorilan keskusta-alue.

Nurmin keskusta-alue.

kenteenväylä, joka Nurmin keskustan kohdalla kulkee molemmilla puolilla Kaitavedentietä. Rakennukset sijaitsevat etäällä tienreunasta.

Aitoniementie on kapea, mutkainen ja kumpuileva. Kevyenliikenteen väylää ei ole. Tien varren pihapiirit on rakennettu lähelle tien reunaa ja ne muodostavat kutsuvan raittimiljöön. Tien mutkittelu tuottaa kuljalle yllätyksiä ja tekee näkymistä kiinnostavia. Vanha tieympäristö yhdistettynä kovaan ajonopeuteen tuottaa kuitenkin vaaratilanteita. Pulesjärventietä ja Aitoniementietä pitkin ajaa myös raskasta liikennettä.

Sorilanjoki on tärkeä Nurmin ja Sorilan rajakohdassa. Se on näytellyt merkittävää roolia Sorilan kylän syntyvaiheissa. Sorilangoen ylittävä silta puolimatka-ssa kyläkeskusten välillä jäsentää ohikulkijalle alueen kokonaisuutta eräänlaisena siirtymäpisteenä kylästä toiseen. Joki virtaa melko kapeana ja sen verran syväällä laaksossa, että se ei juurikaan näy Sorilaan. Aitoniementieltä muodostuu näkymiä Laalahdelle. Muita vesiaihteita Sorilassa ovat Sorilanlammi ja Utukanlammi, jotka sijaitsevat peltojen ja laidunten keskellä.

2.4.3 Palvelut

Sosiaali- ja terveyspalvelut

Aitolahden lastenneuvolan toiminta on siirtynyt Atalan ja Olkahisen lastenneuvoloihin. Sorilan kouluterveydenhuolto toimii Aitolahden neuvolassa Sorilansiraitilla.

Pääosin terveyspalvelut sijoittuvat Atalaan ja Linnainmaalle. Sosiaalipalvelut ovat kaupungin keskustassa Sarviksellä ja Tipotiellä.

Päivähoito- ja koulupalvelut

Sorilassa on tällä hetkellä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen 1-6 vuosiluokkien palveluita. Lisäksi

Nurmin alueella toimii Tampereen kristillinen koulu, joka on yhtenäinen peruskoulu (9 vuosiluokkaa).

Muut palvelut

Nurmin kyläkeskuksessa on päivittäistavarakauppa, huoltamo, pankki ja asiamiesposti. Lisäksi osayleiskaava-alueella on joitakin eri alojen yrittäjien tarjoamia palveluja. Kirjastoauton pysäkit sijaitsevat koulujen sekä Aitoniementien ja Hirsimoisientien liittymän kohdalla. Kokoontumistiloina toimivat Sorilan koulu, Marttilan pirtti, osittain Tampereen Aitolahden adventtiseurakunnan tilat sekä kesäisin Nurmin työväentalo.

Aitolahden vanha kirkko sekä osayleiskaava-alueen ulkopuolella sijaitsevat Aitolahden uusi kirkko Olkahisissa ja Atalan seurakuntakoti tarjoavat evankelisluterilaisen seurakunnan palveluita alueen asukkaille. Lähipoliisin tukikohta sijaitsee osayleiskaava-alueen ulkopuolella Kämmentiemessä ja nuorisotila Tasanteella.

Sorilan koululla on liikuntasali. Koulun yhteydessä on myös urheilukenttä sekä talvisin luistinrata.

Kintulammen retkeilymaja sijaitsee Teiskossa Pulesjärventieltä n. 4 km pohjoiseen. Pulesjärven leirintäalue sijaitsee Teiskossa noin 15 km Pulesjärventietä koilliseen.

Uimapaikkoja on Nurmissa Juoponlahdella sekä kaava-alueen länsipuolella Hirviniemen Kilunpohjassa. Alueella on useita pienvenepaikkoja.

TKL:n vuoro nro 28 liikennöi Tampereen keskustan ja Sorilan kyläkeskuksen väliä noin puolen tunnin välein ja Alhonen & Lastunen noin tunnin välein (jatkaa Sorilasta vielä vaihtelevasti Aitoniemen ja Teiskon suuntiin). Linjan päätepysäkki nro 28 sijaitsee Sorilan koulun vieressä. Matka Tampereen keskustasta Nurmi-Sorilaan kestää muusta liikenteestä riippuen

30-45 minuuttia. Palvelubussi kulkee Nurmi-Sorilan alueella siten, että sillä pääsee mm. Nurmin keskustaan ja TKL:n linjan numero 28 päätepysäkille. Nurmissa on adventtikirkon vanhainkoti.

2.4.4 Työpaikat ja elinkeinotoiminta

Tampereen pohjoisella suuralueella merkittävin työpaikkakeskittymä on Nurmin ja Sorilan muodostamat kylät, jossa on noin 180 työpaikkaa. Alueen suurin toimiala on terveys- ja sosiaalipalvelut (66 työpaikkaa). Myös koulutuksen (28), informaatio- ja viestintäalan (24) sekä vähittäiskaupan (14) työpaikkoja on alueella.

Alueella toimivia yrityksiä on noin 50. Adventtiseurakunta on huomattava työllistäjä alueella (noin 90 työntekijää). Alueella on muutamia toimivia maatiloja, joilla kullakin on 2-3 työntekijää.

2.4.5 Liikenne

Osayleiskaava-alueen eteläpuolella kulkee valtatie 9, joka on osa valtakunnallista runkotieverkkoa. Valtatie 9 jatkuu Tampereen itäisenä ohikulkutienä Alasjärven

eritasoliittymästä Lakalaivan eritasoliittymään ja edelleen Turkuun. Valtatie 9 ja Aitolahdentie välittävät Nurmi-Sorilan ja Tampereen keskustan välistä liikennettä.

Kaitavedentie kulkee osayleiskaava-alueen halki pohjois-eteläsuunnassa ja se välittää liikennettä sekä osayleiskaava-alueelle että Hirviniemen, Viitapohjan, Teiskon ja Ruoveden suuntiin. Kaava-alueen pääväylinä toimivat Kaitavedentie, Aitoniementie ja Pulesjärventie ovat maantieluokkaisia yleisiä teitä. Lisäksi osayleiskaava-alueella on asutusta, loma-asutusta ja maataloutta palvelevia yksityisteitä. Kintulammelle johtavaa yksityistietä käyttää lisäksi sen varrella olevien asfalttiaseman ja maa-ainesten ottoalueen raskas liikenne.

Kävelyn ja pyöräilyn väylä kulkee Kaitavedentien länsipuolella aina Eerolansuorantien risteykseen asti. Nurmin keskustassa on väylä myös Kaitavedentien itäpuolella. Sorilassa Sorilanraitti alittaa Kaitavedentien maanteiden risteysalueen pohjoispuolella. Pulesjärventien varteen, tien pohjoispuolelle on suunnitteilla kävelyn ja pyöräilyn väylä Palonkyläntien risteykseen saakka.

2.4.6 Kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Nurmi-Sorilan osayleiskaavatyön pohjaksi on valmisteltu erillisenä selvityksenä Aitolahden kulttuuriympäristöinventointi.

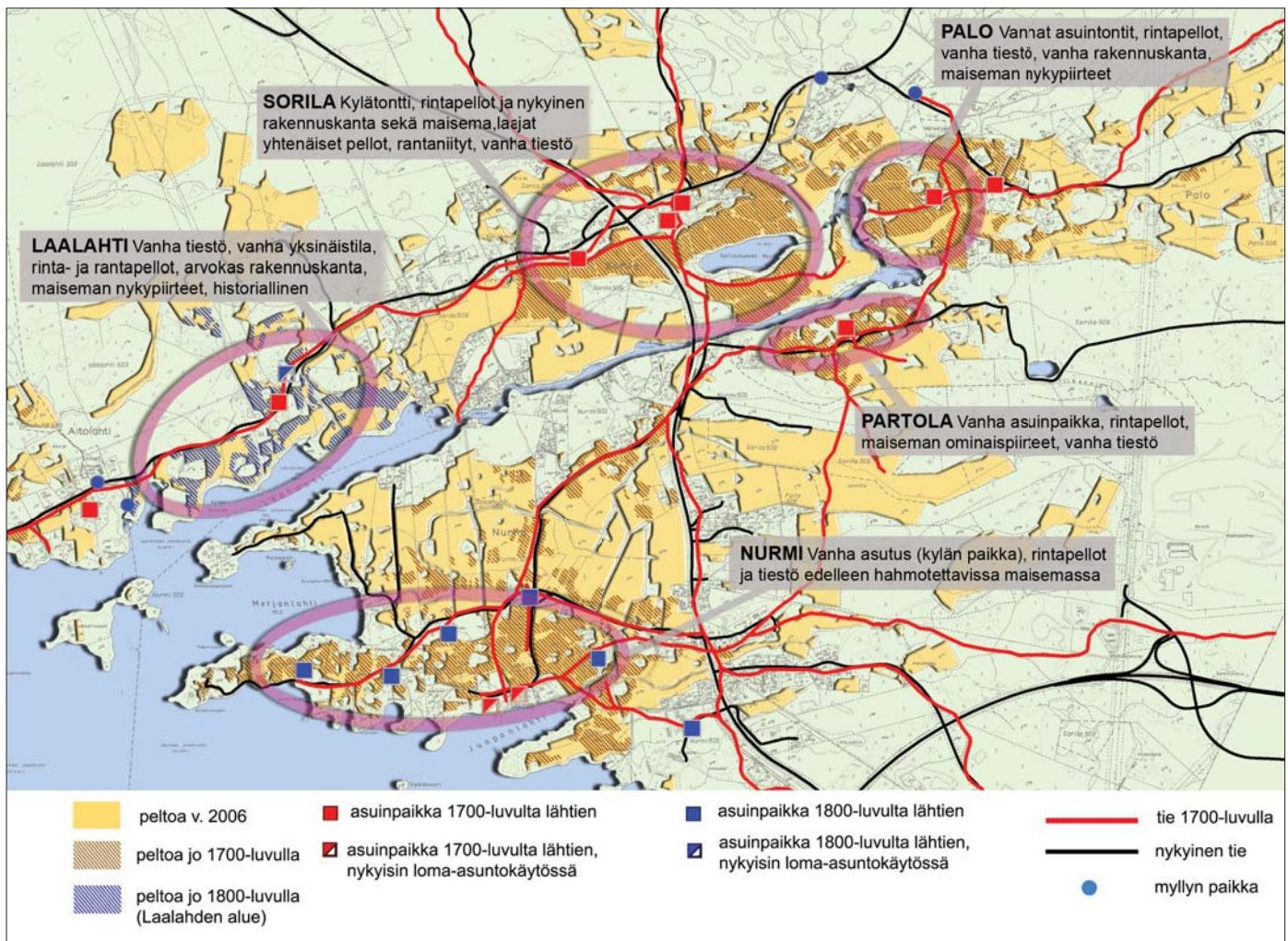
Pitkään maaseutumaisena säilynyt Aitolahden maisema on ennen kaikkea perinteisten elinkeinojen tuottamaa kulttuurimaisemaa. Selvityksen maisemahistoriaosuudessa on historiallisen kartta-aineiston avulla luotu katsaus alueen maankäytön historiaan ajanjaksona, joka ulottuu 1700-luvun lopulta sotien jälkeiseen aikaan, 1950-luvulle. Kartoista on otettu esiin asuinpaikkojen, myllyjen, teiden, peltojen ja niittyjen sijainti eri aikakausina. Alueet ja kohteet on arvotettu. Kulttuuriympäristöinventoinnissa arvokkaiksi osakokonaisuuksiksi on arvioitu Nurmin, Sorilan, Palon, Partolan ja Laalahden alueet. Kulttuuriympäristön arvokkaat aluekokonaisuudet on esitetty alla olevalla kartalla.

Tampereen Aitolahden ja Teiskon rakennuskulttuuri 2008 –julkaisuun on suunnittelualueelta valittu 24 kohdetta.

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueen arkeologisen inventoinnin toukokuussa 2006. Inventoinnissa havaittiin kaksi 2. luokan kiinteää muinaisjäännöstä, joiden arvon, säilyneisyyden ja laajuuden selvittäminen edellytti tarkempaa arkeologista tutkimusta. Nurmissa, Juoponlahden rannalla on kiviöykkiöitä paikalla, jonka oletetaan olevan varhainen Nurmin kylä. Tämä Kangas-Mikkolaksi nimetty kohde on historiallisen ajan kyläpaikka, joka sijaitsee Kokin kantatilasta v. 1910 muodostetulla Saarenkanta nimisellä tilalla. Sorilan Myllylammen eteläpuolella on kaksi lasku-uomaa, joista ainoastaan länsipuolisessa virtaa vesi. Itäpuolisen kuivuneen puronuoman puolella on myllynkivi ja ruosteisia myllylaitteiden osia. Pulesjärventien pohjoispuolella on louhittua Myllypuron uomaa. Myllylammen luoteisnurkan ja Pulesjärventien välistä aluetta ei ole tarkastettu, koska omakotitalojen tontit ulottuvat puron ja lammen rantaan saakka.

Arkeologista inventointia tarkistettiin ja täydennettiin 2012. Lisäksi tehtiin maastokäyntejä 2014. Jotakin kohteita ja alueita tuli lisää ja ne on merkitty osayleiskaavaan. Vanha tielinja paikannettiin useampaan kohtaan nykyisen Kaitavedentien tuntumaan.

Arvokkaat aluekokonaisuudet.

2.4.7 Yhdyskuntatekninen huolto

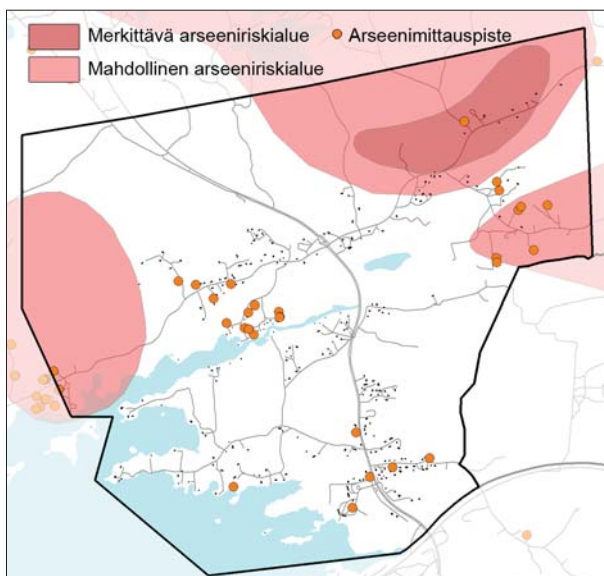
Suunnittelualueella toimii Nurmin vesihuolto-osuuskunta, joka on perustettu vuonna 1999. Osuuskunta ryhtyi rakentamaan vesi- ja viemäriverkostoa vuoden 2000 lopulla ja vedentoimitus alkoi keväällä 2001. Toiminta-alue kattaa nykyään myös osan Sorilaa. Osuuskunnan vaikutusalueella on n. 120 taloutta. Toiminta-alueen laajentumista on suunniteltu Aitolahdi-Hirviniemen suuntaan. Osayleiskaava-alueella sijaitsee jäteveden pumpppaamo Hangaslahden rannan lähellä. Tampereen Vesi toimittaa veden osuuskunnalle, joka jakaa veden ylläpitämäänsä verkostoon ja taloihin. Osuuskunnan alue on viemäroity ja liitetty Tampereen Veden runkoviemäriin, josta jätevedet johdetaan Viinikanlahden jätevedenpuhdistamolle.

Alueen itärajalla on 400 kV:n ja 110 kV:n voimalinjat vierekkäin samalla johtoalueella. Nurmissa on muuntamo. Tarastenjärven jätteenkäsittelykeskuksen jätevesiviemäri kulkee Nurmin eteläosan halki.

2.4.8 Ympäristöhäiriöt

Kallioperän haitta-aineet

Arsenin ja fluoridin esiintymistä kaivovesissä on tutkittu enemmän kuin muita vedenlaatutekijöitä ja riskialueet on kartoitettu. Alueen koillis- ja länsireunoilla sijaitsee mahdollisen arseeniriskin alueita. Pulesjärventien ympäristössä sijaitsee merkittävä arseeniriskin alue. Kohonneita arseenipitoisuuksia on todettu kuitenkin muuallakin kuin riskialueilla, esimerkiksi Sorilassa Jokivalkaman alueella, jossa kaivovesien laatua tutkittiin muutama vuosi sitten. Osayleiskaava-

Arseniriskialueet.

va-alueen pohjoispuolella sijaitsee merkittävä fluoridriskin alue. Suunnittelualue ei ole radonriskialuetta, mutta yksittäisissä kotitalouksissa on suoritettu radonmittauksia. Palonkyläntien varrella on mittauksissa havaittu raja-arvon ylittäviä radonpitoisuuksia.

Luonnonvesien vedenlaatu

Tampereen kaupungilla on vesistöntarkkailusuunnitelma, jonka mukaisesti ympäristönsuojeluyksikkö ottaa loppupalvisin ja -kesäisin vesinäytteitä useimmista järvistä ja muutamista ojista ja analysoi ne. Näsijärvestä näytteet otetaan joka vuosi useasta kohdasta. Laalahdessa sijaitsee kaksi mittauspistettä. Myös Sorilanojen vedenlaatua seurataan kahdesta pisteestä. Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry tarkkailee Tarastenjärven jätteenkäsittelykeskuksen suunnalta laskevien ojen vedenlaatua.

Näsijärvi on lievästi rehevä, mutta vedenlaatu on parantunut viime vuosina merkittävästi teollisuuden jätevesikuormituksen vähenemisen myötä. Suunnittelualueella Laalahdessa rehevyydestä kertovat typi- ja fosforiarvot ovat kuitenkin yhä lievästi koholla, kaikkiaan vedenlaatu on siellä tyydyttävä. Sorilanlammi on hyvin pieni, sameavetinen järvi, jota ympäröivät savimaalle sijoitetut pellot ja laitumet. Sorilanlammin rannoilla kasvaa vaateliasta vesi- ja rantakasvillisuutta ja lisäksi sen eteläpuolella sijaitsee luonnonsuojelualueeksi osoitettu katajaketo. Sorilanlammi on luokiteltu arvokkaaksi luontokohteeksi.

Sorilanlammin ja Näsijärven välinen jyrkkärantainen Sorilanjoki on noin kahden ja puolen kilometrin pituinen. Joessa ja sen rannoilla kasvaa kosteikkokasvillisuutta ja sen itäpää Utukanlammiseen on määriteltä arvokkaaksi luontokohteeksi. Sorilanojen vedenlaatu on todettu yleisluokitukseltaan tyydyttäväksi, Joen rannat ovat pääosin viljelys- ja laidunkäytössä, joen ja viljelysten väliset suojavyöhykkeet puuttuvat paikoin. Tarastenjärven jätteenkäsittelykeskuksen suunnalta laskevan Tiikonojan huonosta vedenlaadusta huolimatta Sorilanjoki on todettu hygieeniseltä vedenlaadultaan uimiseen soveltuvaksi.

Tarastenjärven jätteenkäsittelykeskuksesta valuvat pintavedet on ohjattu aiemmin osittain Tiikonojaan. Tiikonojaan kohdistunut typikuormitus onkin ollut viime vuosina selvästi voimakkaampaa kuin 1990-luvun puolivälissä. Vesi on ollut hetkellisesti myös jätevesimäistä. Hygieenistä likaantumista on todettu aika ajoin. Myös Merjanlahteen laskevissa ojissa on havaittu sähkönjohtavuuden ja typpiyhdisteiden pitoisuuksien kohoamista ja hygieenistä likaantumista.

Vanhat kaatopaikat ja saastuneet maat

Nurmin keskustasta kahden kilometrin etäisyydellä itään sijaitsee 1.11.2007 käytöstä poistettu jätetäyttö, joka sijoittuu Tarastenjärven jätteenkäsittelykeskuksen alueelle. Ympäristövalvonnan tiedossa ei ole muita saastuneita maa-alueita kuin Teboilin jakelu-seman alue, missä aiemmin on ollut vuotoja. Teboilia vastapäätä, Nurmintien toisella puolella, on aikoinaan ollut pienimuotoista romuttamatoimintaa, josta maaperään on saattanut valua polttoaineita tai öljyä.

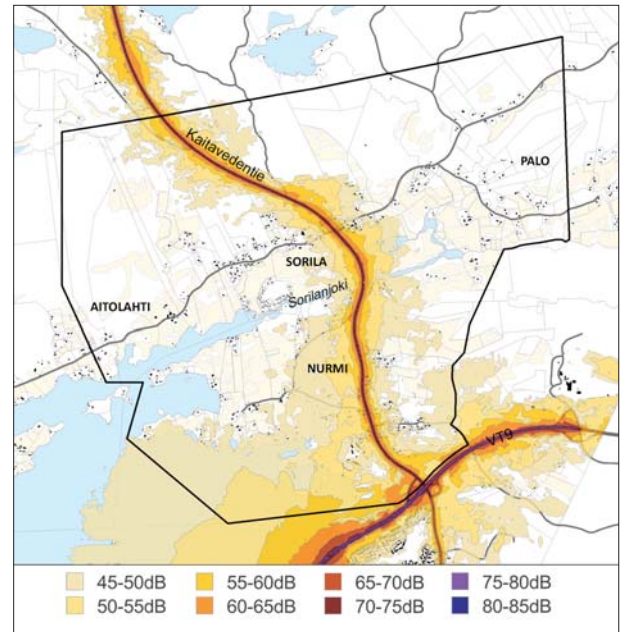
Muut ympäristön häiriötekijät

Osayleiskaava-alue ei ole radonriskialuetta, mutta yksittäisiä raja-arvon ylittäviä pitoisuuksia on mitattu Palonkyläntien varren kiinteistöiltä. Tiukemmat raja-arvot koskevat uudisrakentamista. Ilmanlaatu on selvitysalueella Tampereen kaupungin ilmanlaatuselvityksen 2013 mallinnustulosten mukaan hyvää, mutta mm. pienhiukkasten kaukokulkeuma tai pienpoltto voi aiheuttaa aika-ajoin vuorokausiohjearvon ylityksiä. Ilmanlaadun vuosipitoisuuksien raja-arvot (NO₂, PM₁₀, PM_{2.5}) eivät ylitä Tampereen seudulla.

Syyskuussa 2009 mitattiin Kaitavedentien, Pulesjärventien, Aitoniementien ja valtatie 9 aiheuttamaa liikennemelua väylien läheisyydessä ja Aitolahden rannoilla. Kaitavedentienellä on alueen suurimmat liikennemäärät ja siellä 55 db ylittävän alueen leveys on 50 metriä väylän keskilinjalta. Suurimmat liikennemäärät ovat Kaitavedentien eteläpäässä. Pulesjärventienellä liikennemäärät ovat melko pienet, mutta liikennemelua lisää asfalttiaseman ja maa-aineksen oton aiheuttama raskas liikenne. Valtatie 9 aiheuttama liikennemelu on merkittävin aluetta kuormittavista alueen ulkopuolisista melulähteistä. Valtatie 9 liikennemelu kantautuu kauas Näsijärven avoimien vesipintojen yli ja myös osayleiskaava-alueelle. Melutaso jää kuitenkin alle 55 dB:n.

Maisemallisina häiriötekijöinä voidaan pitää itäosan voimalinjoja sekä avoimia näkemälinjoja Tarastenjärven jätteenkäsittelykeskukselle. Osayleiskaava-alueen pohjoisosissa Kaitavedentien itäpuolella on ollut maa-ainesten ottoa, murskausta ja asfalttiasematoimintaa. Osayleiskaava-alueen pohjoisrajalle sijoittuu Kintulammen asfalttiasema, jota myös voidaan pitää maisemallisena häiriönä.

Valtatie 9 eteläpuolella noin kilometrin etäisyydellä osayleiskaava-alueen etelärajasta on Etelä-Suomen lennonvarmistuskeskus ja puolustusvoimien toimintoja Aitovuoren alueella.

Meluselvitys 2009.

2.4.9 Sosiaalinen ympäristö

Ympäristö

Nurmi-Sorila rajautuu lännessä ja etelässä Näsijärven sekä pohjoisessa ja idässä suuriin metsä- ja peltoalueisiin. Alueen läpi kulkee itä-länsi-suunnassa kapea Sorilanjoki sekä etelä-pohjois-suunnassa maantie, Kaitavedentie. Joen molemmin puolin avautuu viljelty maisema. Pirkanmaan liiton 1990 julkaisemassa Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet -julkaisussa Sorilanjoen kulttuurimaisema on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaana rakennettuna kulttuuriympäristönä. Nurmi-Sorilassa on muutamia vanhoja maatilojen pihapiirejä, jotka ovat rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita. Omistusasuntojen osuus Nurmi-Sorilan alueella on yli 80 %. Alueella on myös loma-asuntoja. Alueen rakennuskanta on osittain uusiutumassa. Ranta-alueet ovat suurelta osin rakentamattomia. Osayleiskaava-alueen lähellä sijaitsee Tarastenjärven jätteenkäsittelykeskus, joka näkyy Nurmi-Sorilaan.

Toiminta

Yhdistystoimintaa alueella edustavat mm. Aitolahden Teiskon asukasyhdistys, Aitolahden maataloustuottajat ry, Nurmi-Sorilan vesiosuuskunta sekä Aitolahden työväenyhdistys. Lähin nuorisotila on Tasanteen nuorisokeskus.

2.5 Luonnonympäristö

Osayleiskaavatyön pohjaksi on tehty erillisenä selvityksenä Ympäristö- ja maisemaselvitys 6.6.2008. Selvitys koostuu elottoman luonnon, maiseman ja ympäristön tarkastelusta sekä eliöstö- ja biotooppiselvityksestä. Seuraavassa esitellään lyhyesti ympäristö- ja maisemaselvityksen pääkohtia. Eläimistöä käsittelevässä kappaleessa kerrotaan liito-oravia koskevista tiedoista sekä lepakko- ja tummaverkkoperhosselvitysten tuloksista. Lepakkoselvitys on päivitetty 2015 ja muut selvitykset 2014.

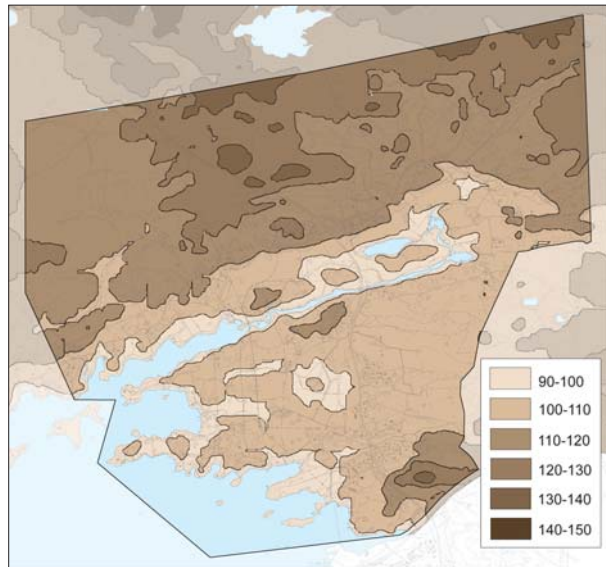
2.5.1 Maastorakenne

Kallioperä

Valtaosa suunnittelualueen kallioperästä on liuskeita ja gneissejä. Sorilan alue on enimmäkseen fylliittiä ja kiilleliusketta, Sorilanjoen eteläpuolinen Nurmin alue on lähes kokonaan suonigneissia.

Maaperä

Suunnittelualueella on runsaasti kalliota alueen korkeimmilla kohdilla pohjoisessa ja etelässä. Moreenia esiintyy kallioiden lähituntumassa alueen pohjois- ja eteläosissa. Nurmin alavat maat sekä Sorilanjoen ja Laalahden rannat ovat pääsääntöisesti savimaata.

Maastorakenne ja korkeustasot.

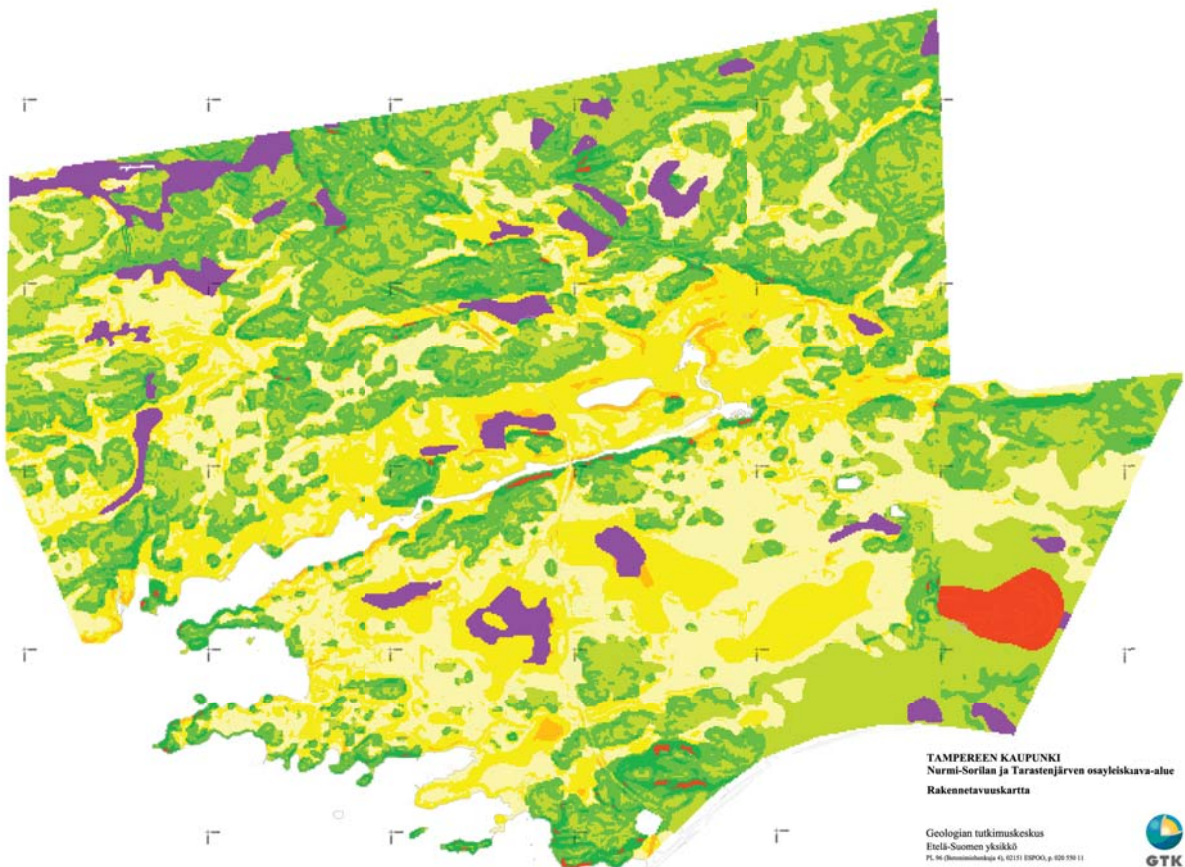
Alueen pohjoisrajalla, Iso Lumoja -järven läheisyydessä on pieni hiesuesiintymä. Suunnittelualueella on lisäksi pieniä alueita turvetta niin alavien savikkojen keskellä kuin ylänneiden kallio- ja moreenimaiden painanteissa.

Rakennettavuus

Nurmi-Sorilan ja Tarastenjärven alueelle on laadittu maaperän rakennettavuusselvitys vuonna 2008. Alueen maaperä on rakennettavuudeltaan pääosin hyvää tai keskinkertaista. Rakennettavuustarkastelussa alueet jaettiin hyvin kantaviin kallio- ja moreenialueisiin sekä toisaalta heikommin kantaviin pehmeikköalueisiin (savi, siltti). Lisäksi tarkastelussa huomioitiin rakentamiseen huonosti soveltuvina alueina topografialtaan jyrkät alueet, joissa rinnekaltevuus on yli 30 % ja alueet, joissa on merkittäviä eloperäisiä kerrostumia (turve, lieju).

Hyvin kantavalle maaperälle rakenteet voidaan perustaa maanvaraisesti (moreeni- ja kalliomaan) suoraan pohjamaan tai ohuen massanvaihdon varaan. Heikommin kantavilla mailla (savi, siltti) kevyet rakenteet voidaan yleensä perustaa kuivakuoren varaan. Raskaat rakenteet vaativat aina perustusten ulottamisen kallion pintaan tai kantaviin kitkamaihin. Savikoilla rakenteet paalutetaan, erityisesti tulee huomioida paikoittaiset hyvinkin paksut pehmeiköt. Pehmeikköalueilla rakentamista vaikeuttaa vaihtelevan paksuinen eloperäinen kerros, joka tulee poistaa.

Rakennettavuusluokat

Hyvin kantavat maat

- IIa** kallio tai moreeni, kaltevuus alle 5 %
- IIIa** kallio tai moreeni, kaltevuus 5 - 15 %
- IV** kallio tai moreeni, kaltevuus 15 - 30 %

Heikosti kantavat maat

- IIb** savi tai hiesu, paksuus alle 2.5 m ja kaltevuus alle 5 %
- IIIb** savi tai hiesu, paksuus yli 2.5 m tai kaltevuus 5 - 15 %
- IVb** Savi tai hiesu, paksuus yli 4.5 m tai kaltevuus 15 - 30 %

Rakentamiseen huonosti soveltuvat maat

- V** Täytemaat ja alueet joiden kaltevuus yli 30 %
- VI** turve tai lieju, pehmeikön paksuus > 2.5 m

2.5.2 Maisemarakenne

Maisemarakenne on maastorakenteen sekä siinä toimivien luonnon- ja kulttuuriprosessien muodostama dynaaminen kokonaisuus. Perustana maisemarakenteelle on eloton luonto, joka tarjoaa edellytykset elolliselle luonnolle ja myös ihmisen vaikutukselle. Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueen maisemarakenteesta erottuu kuusi vyöhykettä: 1. selänteiden laet, 2. selänteiden ylärinteet, 3. rinteet, 4. alavat maat, 5. rannat sekä 6. laaksot ja vesistöt.

Loivasti kumpuilevan alavan maan vyöhyke jakaantuu kahtaalle, Nurmiin ja osayleiskaava-alueen luoteisnurkkaan. Vyöhykkeen pinnanmuodostus on kumpuilevaa ja maaperä pääsääntöisesti savea. Alavat maat ovat enimmäkseen viljelyskäytössä tai niityinä. Laakso- ja vesistövyöhykkeeseen kuuluvat laaksojen pohjat ja purovarret. Laaksot sijoittuvatkin Nurmin ja Sorilan purojen varsille, jotka saavat alkunsa selännevyöhykkeeltä. Puroihin liittyy tärkeitä vettä pidättäviä soistuneita painanteita ja ojaverkoston välityksellä myös suoalueita. Vyöhykkeen kulutuskestävyys on heikko ja pienilmasto epäsuotuisa. Laaksojen pohjille sijoittuu kylmän ilman painanteita ja purojen virtaava vesi kuljettaa yllään kylmiä ilmamassoja.

2.5.3 Maisemakuva

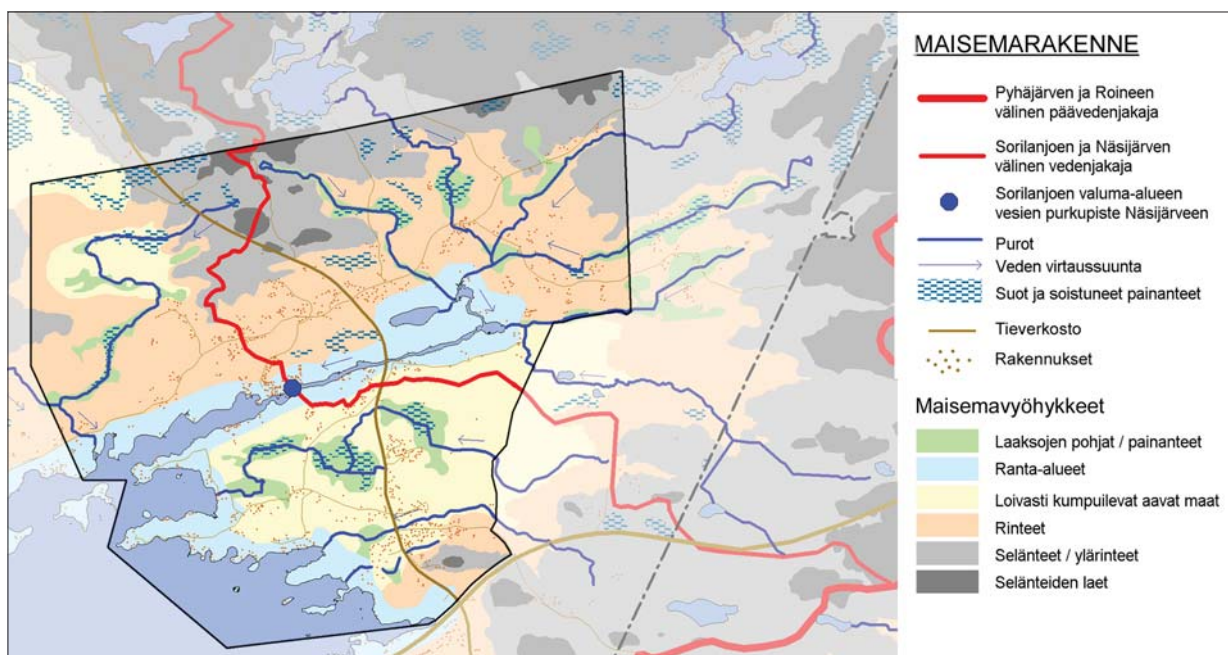
Nurmi-Sorilan maisemakuvassa hallitsevia tekijöitä ovat kulttuurin synnyttämät avoimet tilat, jokilaakso sekä metsä. Pellot ja niityt ovat keskittyneet laajaksi pienten kasvillisuusaarekkeiden rytmittämäksi kokonaisuudeksi Nurmissa sekä Sorilassa Laalahden ja Sorilanjoen rantojen tuntumaan. Avoimen maaseutumaaiseman ja avoimen Näsijärven välisenä rajaavana

elementtinä toimii rannan kapea kasvillisuusvyöhyke, joka jatkuu miltei rikkumattomana nauhana. Manteleen puolella avoimia tiloja rajaa metsä. Laajin metsäalue suunnittelualueella on pohjoisessa, missä se jatkuu melko yhtenäisenä. Metsä sulkee sisäänsä joiakin pieniä pelto- ja niittyaukioita, suoalueita sekä joiakin pensoittumisen alkuun päässeitä tai taimikoksi muutettuja sulkeutuvia tiloja. Maiseman solmukohta alueelle muodostuu Kaitavedentien ja Sorilanjoen risteyskohtaan. Tien ja vesiuoman lisäksi paikassa kohtaavat kaksi peltoaukeaa ja niitä toisistaan erottava metsäkaistale.

Nurmi-Sorilan rakennettujen alueiden luonne vaihtelee. Rakennusryhmät sijoittuvat pääsääntöisesti melko väljästi suhteessa toisiinsa. Jotkut rakennuksista sulautuvat lähes täysin metsään ja toiset sijaitsevat avoimen peltomaiseman keskellä pihapiireissä. Suurin osa rakennetuista alueista on tilamuodostukseltaan suljettua.

Osayleiskaava-alueelta on erotettavissa maisemallisesti arvokkaita osa-alueita. Näitä ovat: Rumootan ja Velaatanniemet sekä niitä yhdistävä purontkon viljelysaukea, Sorilanlammin ja Sorilanjoen pohjukan ympäristö, Sorilan kyläkeskuksen ympäristö ja Laalahden ratsutilan ympäristö.

Tärkeitä näkymiä Nurmi-Sorilan alueella muodostuu Näsijärvelle paikoissa, joissa rannan kasvillisuusvyöhyke katkeaa tai maaston korkosuhteiden vuoksi näkymä säilyy kauas. Paikoin syntyy myös siivilöityviä näkymiä, kun vesialue pilkahtelee puunrunkojen väleistä. Lisäksi merkittäviä ovat näkymät tieverkostolta pienten kasvillisuusaarekkeiden jaksottamille pelto- ja niittyaukeille sekä jokilaaksoon. Alueelle muodostuu vielä näkymäakseleita, joiden linjalla näkymät

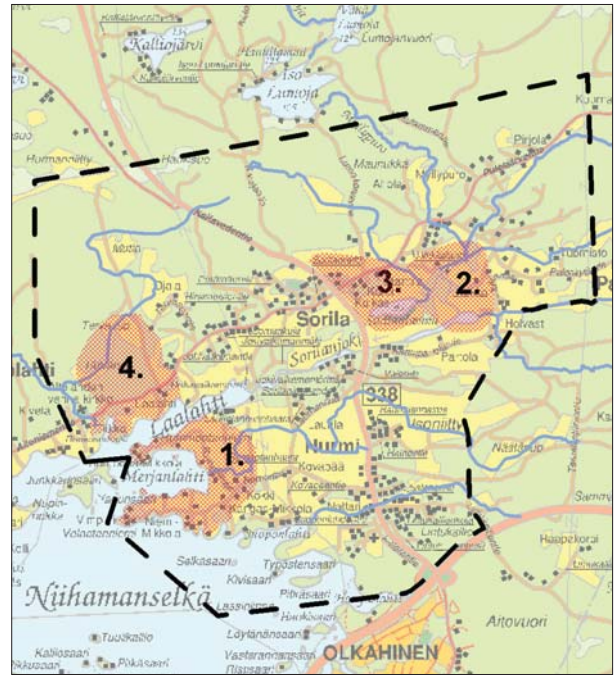
Maisemarakenne.

ovat pitkiä. Esimerkiksi katsottaessa länteen tällaisilta akseleilta näkyy horisontissa Näsinneula, koko kaupungin huomattavin maamerkki.

Näkymien kannalta on oleellista huomioida myös maisemavauriot. Suunnittelualueen ulkopuolella kaakossa sijaitseva Tarastenjärven jätteenkäsittelyalue näkyy paikoin keskeisille kulkureiteille. Osayleiskaava-alueelle maisemavaurioista sijoittuvat Kaitavedentien ja Kiviojantien maisemoimattomat maa-ainesten ottoalueet. Asfalttiasema sijoittuu kaava-alueesta itään. Lisäksi eriasteisiksi maisemavaurioiksi voidaan Nurmi-Sorilassa katsoa aluetta halkovat ilmajohdot.

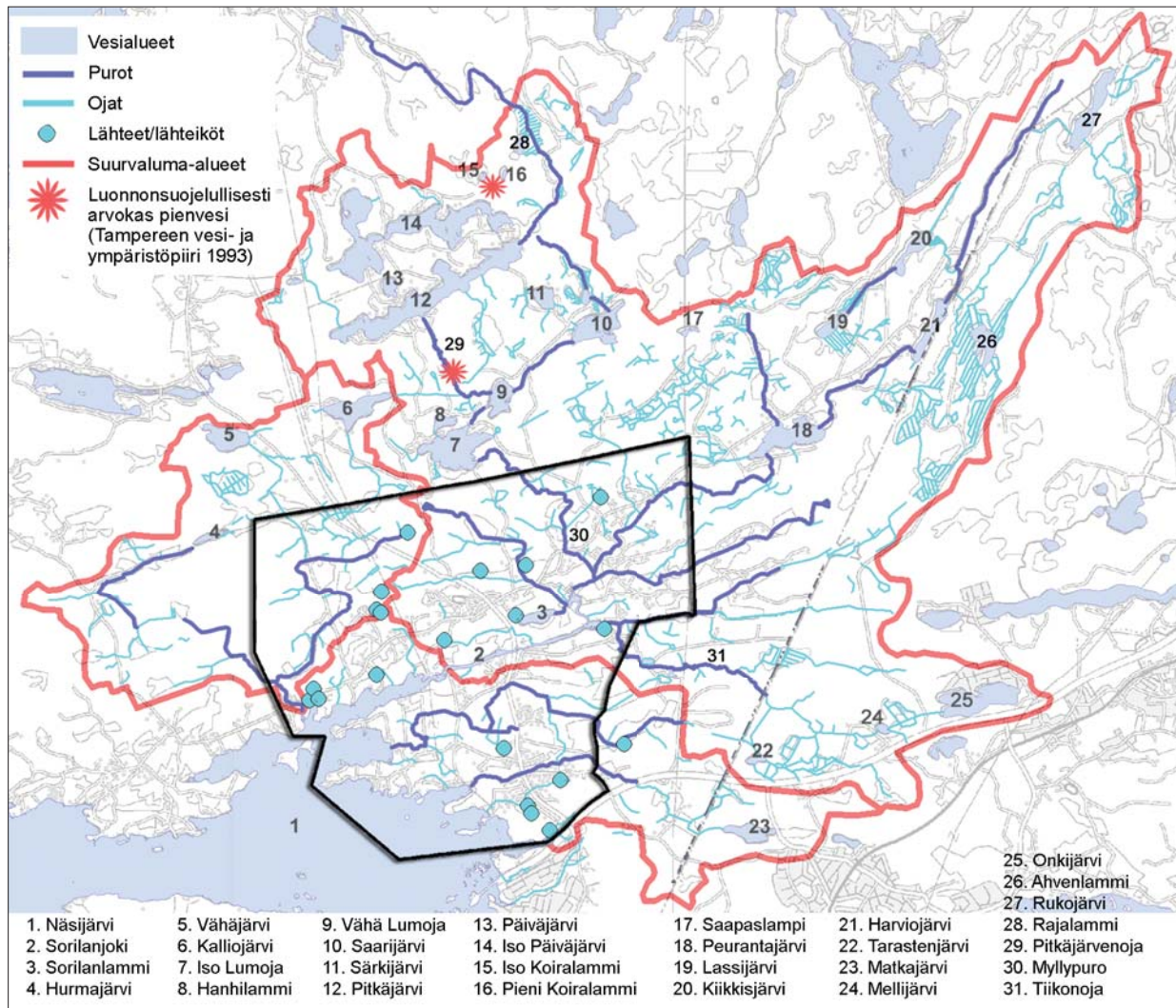
Osayleiskaava-alueelta on erotettavissa maisemallisesti arvokkaita osa-alueita. Näitä ovat:

1. Rumootan- ja Velaatanniemet sekä niitä yhdistävä purontokan viljelysaukea
2. Sorilanjoen pohjukan ympäristö
3. Sorilan kyläkeskuksen ympäristö
4. Laalahden ratsutilan ympäristö

Maisemakuvallisesti merkittävimmät alueet.

2.5.4 Vesisuhteet

Vesisuhteet.

2.5.5 Ilmasto-olot

Tampereella ilmasto on mantereinen, mutta suurten järvien läheisyys tuo siihen merellisiä piirteitä ja tasaa lämpötilavaihteluita. Vallitsevina tuulensuuntina Tampereen seudulla ovat etelä ja lounas. Vuotuinen sademäärä on 600 mm vuodessa. Termisen kasvukauden pituus on 170 vuorokautta.

Paikallisilmastoltaan edullisia paikkoja ovat lämpimät rinteet. Osayleiskaava-alueella lämpimiä rinteitä on eniten Sorilassa, jossa maasto viettää loivasti kohti kaakkoa. Palonkylässä on lisäksi lämpimiä lounaaseen suuntautuvia rinteitä. Tärkeimpiä ilmasto-oloja tasaavia tekijöitä alueella ovat yhtenäiset metsäalueet sekä laajat vesipinnat, esim. Näsijärvi. Nurmi-Sorilan tuulisia alueita ovat lähinnä alueen laajat pelto- ja niityaukeat. Lisäksi koillis- lounaissuuntainen Laalah- ti muodostaa tuulensolan vallitseville lounaistuulille.

2.5.6 Kasvillisuus

Kasvillisuudeltaan alue jakautuu maatalousvaikutteeseen peltujen ja ketojen hallitsemaan alueeseen sekä metsäiseen vyöhykkeeseen. Suurin osa alueesta on kasvillisuudeltaan kulttuurivaikutteista. Metsäinen alue sijoittuu osayleiskaava-alueen luoteis-, pohjois- ja itäreunoille. Metsäisten alueiden merkittävimpiä lajeja ovat rauhoitettu valkolehdokki, alueellisesti uhanalaiset pussikämmeikä ja korpiorvokki sekä silmälläpidettävä ketonoidanlukko. Ketonoidanlukko on myös perinnebiotooppien laji, mutta Nurmi-Sorilan esiintymä näyttäisi sijaitsevan luontaisella kasvupaikallaan - kalliolla. Kulttuuriympäristöjen merkittävimpiä kasvi- löytöjä ovat vaarantunut uhanalainen hirvenkello, lehtojen ja lehtomaisten kankaitten ohella myös peltujen ja laidunten reunamilla viihtyvä alueellisesti uhanalainen pussikämmeikä sekä silmälläpidettävät ketoneilikka, kelta- ja musta-apila.

Kasvillisuudeltaan arvokkaimmat osa-alueet ovat lehtoisia tai reheviä kosteikkoja. Nurmi-Sorilan kosteikkojen ja vesistöjen lajeista erittäin uhanalainen lietetatar sekä vaarantuneet uhanalaiset paunikko ja ojakaali lukeutuvat Suomen ympäristökeskuksen vuonna 2013 laatimalle kiireellisesti suojeltavien lajien listalle. Rantavesissä osayleiskaava-alueella kasvava rauhoitettu lietetatar on lisäksi Suomen kansainvälinen erityisvastoulaji ja luontodirektiivin liitteen IV tiukkaa suojelua edellyttävä laji. Myös paunikko on Suomen erityisvastoulaji, mutta havainnosta Merjan lahden poukamassa on aikaa yli 30 vuotta, eikä havaintopaikka lukeudu arvokkaimpiin osa-alueisiin.

Muita harvinaisia huomion arvoisia kasvilajeja alueelta ovat mm. korpisorsimo (Tampereella esiintymisensä läntisillä rajoillaan), keltavuokko (Aitolahdella esiintymisensä pohjoisimmilla rajoillaan), punalupio (kulttuurilaji, jonka Tampereen ainoa kasvupaikka Sorilassa) ja jalkasara (lähes Suomen pohjoisin ja Tampereen pohjoisin kasvupaikka).

2.5.7 Avainbiotoopit ja vanhat metsät

Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueella metsäluonnon arvokkaitten elinympäristöjen kohteita (avainbiotoopit) on eniten metsäisillä vyöhykkeillä. Kulttuuriympäristössä esiintyviä avainbiotooppeja ovat purot, lehdot, lähteet ja katajakedot, joista merkittävin, Sorilan katajaketo, on luonnonsuojelulaila rauhoitettu. Lähteistä osa on rakennettuja. Pinta-alallisesti merkittävin avainbiotooppikokonaisuus on Sorilanjokeen liittyvä rantojen, purojen, lampien ja kosteikkojen kokonaisuus ulottuen Peurantajärvestä Laalahteen. Muita alueen avainbiotoopeiksi luokiteltavia kohteita ovat mm. suoymäristöt, jäkälikkökalliot, rantaluhdat ja lehdot.

Avainbiotoopeiksi luokiteltavia lehtoja alueella on vähän verrattuna kantakaupunkiin. Luokitellut lehdot ovat pienialaisia ja harvalla niistä on kovin merkittävää kasvilajistollista arvoa. Merkittävimpiä lehtoalueita sijaitsee Hangaslahden pohjoispuolella olevalla vanhojen metsien alueella sekä Kiviojantien ja Lumokorventien välisellä vanhojen metsien alueella. Yleensäkin Nurmi-Sorilan alueella lehtoa on varsin vähän verrattuna kantakaupunkiin ja metsäiset alueet ovat lähinnä tuoretta kangasta vaihettuen paikoin ravinteisempaan lehtomaiseen kankaaseen sekä karumpaan kuivahkoon kankaaseen.

Vanhojen metsien (tässä kaikki yli 60 vuotta vanhemmat) suhteen Nurmi-Sorilan kaava-alue jakautuu myös kahteen osaan. Etelässä vanhojen metsien vyöhyke ulottuu Hangaslahdelta Tarastenjärven suuntaan. Pohjoisessa vanhojen metsien vyöhyke on laaja. Se kattaa Aitolahden kirkon pohjoispuolisen alueen, josta se jatkuu Laalahden, Ojalan-tilan kautta Kaitavedentien toiselle puolelle ja edelleen Aholan tilan kautta koilliseen. Pieniä iäkkään metsän laikkuja on myös ripotellen ympäri kaava-alueita. Pohjoisen vyöhykkeen säilymistä kokonaisuutena puoltaa sen luontoarvot (lepakot, liito-oravat ja avainbiotoopit) sekä myös mahdollinen virkistyskäyttö; virkistysalueyhteys Kintulammen retkeilymajalle. Tällä vyöhykkeellä näyttäisi liikkuvan myös suurin osa alueen hirvieläinkannasta.

2.5.8 Eläimistö

Eläimistöä on käsitelty Nurmi-Sorilan ja Tarastenjärven osayleiskaavojen ympäristö - ja maisemaselvityksessä. Seuraavissa kohdissa on kuvattu alueen kolme maankäytön suunnittelun kannalta merkittävintä lajia. Edellisen kaavaehdotuksen (2009) jälkeen selvitettiin on tehty päivityksiä vuoteen 2014 asti.

Tummaverkkoperhoset

Tummaverkkoperhonen on erittäin uhanalainen päiväperhonen. Sen tärkeimmät suomalaiset esiintymisalueet ovat Tampereen Aitolahden-Teiskon ja Oriveden alueella. Laji on luonnonsuojelulain 47 §:n ja luonnonsuojeluasetuksen 22 §:n tarkoittama erityisesti suojeltava laji, jonka säilymiselle tärkeän esiintymispaidan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty.

Merkittävin tekijä tummaverkkoperhosen esiintymisen ja elinympäristöjen säilymisen kannalta on alueella pitkään jatkunut laidunnus. Laidunnuksen loputtua lajille sopivia elinympäristöjä uhkaa häviäminen. Tärkeää esiintymien säilymisen kannalta on myös vesitalous. Elinympäristön kuivuminen saattaa hävittää lajin elämänsä elämänkierron kannalta välttämättömän kasvin – lehtovirmajuuren. Tummaverkkoperhonen vaatii elinympäristöltään myös sopivaa pienialaisuutta ja suojaisuutta (suojapuusto).

Laji käyttää niityltä toiselle siirtyessään yhdyskäytäviä, joihin toimivat rannat, purojen ja ojien varret sekä toisinaan sähkölinjat ja tienpienareet. Tummaverkkoperhosen esiintyminen muodostaa metapopulaation, jossa laji elää useiden lehtovirmajuuriniittyjen ja yhdyskäytävien muodostamassa verkostossa, jonka tulisi säilyä mahdollisimman ehyenä kokonaisuutena. Lajin säilymisen kannalta on tärkeää, että verkostossa säilyy mahdollisimman runsaasti sekä ”asuttuja” niittyjä että potentiaalisia niittyjä.

Nurmi-Sorilan alue on tummaverkkoperhosen parhaita esiintymisalueita Suomessa. Tummaverkkoperhosen asuttamia niittyjä on Nurmi-Sorilassa rauhoitettu erillisillä rajauspäätöksillä. Rajauspäätöksen mukaisia niittykokonaisuuksia on Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueella kuusi. Merkittävimpiä tummaverkkoperhoskohteita alueella ovat Laalahden pohjoispuolella ja Palonkylässä. Viereisen sivun kartalla on esitetty Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueelta havaitut tummaverkkoperhosen asuttamat niityt, perhoselle soveltuvat niityt sekä perhosen käyttämät kulkuyhteydet. Aineisto on kerätty aiemmin tehdyistä sekä osayleiskaavan suunnittelun aikana useana kesänä tehdyistä havainnoista.

Liito-oravat

Osayleiskaava-alueella on tehty havaintoja liito-oravasta. Liito-orava on rauhoitettu, vaarantunut, uhanalainen, EU:n luontodirektiivin liitteiden II ja IV laji sekä Suomen erityisvastuulaji. Liito-orava elää iäkkäissä kuusivaltaisissa sekametsissä eikä sitä esiinny puhtaissa kuusikoissa tai lehtipuumetsissä. Aikuiset liito-oravat liikkuvat laajalla alueella; naaraiden elinpiiri on keskimäärin 8 ha ja urosten 60 ha.

Selvitysalueen liito-oravapopulaatio on jakautunut alueen reunamille. Myös alueen kaakkoispuolelta ja länsipuolelta on runsaasti havaintoja. Selvitysalueen keskiosien pelloilta ja pieniltä metsäsaarekkeilta ei ole liito-oravahavaintoja. Kaitavedentien itäpuolella yhteys pohjoisten ja eteläisen liito-orava-alueiden välillä kulkee Palon kylän kohdalla. Kartalla esitetyt jätteenkäsittelykeskuksen ja valtatie väliset havainnot liittyvät kulkuyhteyden katkeamiseen valtatie 9 eteläpuolelle Tarastenjärven eritasoliittymän rakentamisen jälkeen. Kaitavedentien varrella havaittiin pesintää vuoden 2006 selvitystyön yhteydessä. Sittemmin kohteen harvennushakkuu on tehnyt siitä kelvottoman liito-oravalle. Hangaslahden kautta on mahdollisesti yhteys kantakaupungin alueelle, mutta tässä kulkuyhteydessä kriittisimpänä kohtana on Isoniityn ja Näätäsuon välisen alueen taimikko, joka lienee koko selvitysalueen ongelmallisinta kohta liito-oravan kannalta. Liito-oravalle ainoa valtatie ylityspaikka osayleiskaava-alueella on Hangaslahden kohdalla. Liito-oravan jäätöshavainnot, pesintä ja kulkuyhteydet on esitetty kartalla seuraavalla sivulla.

Lepakot

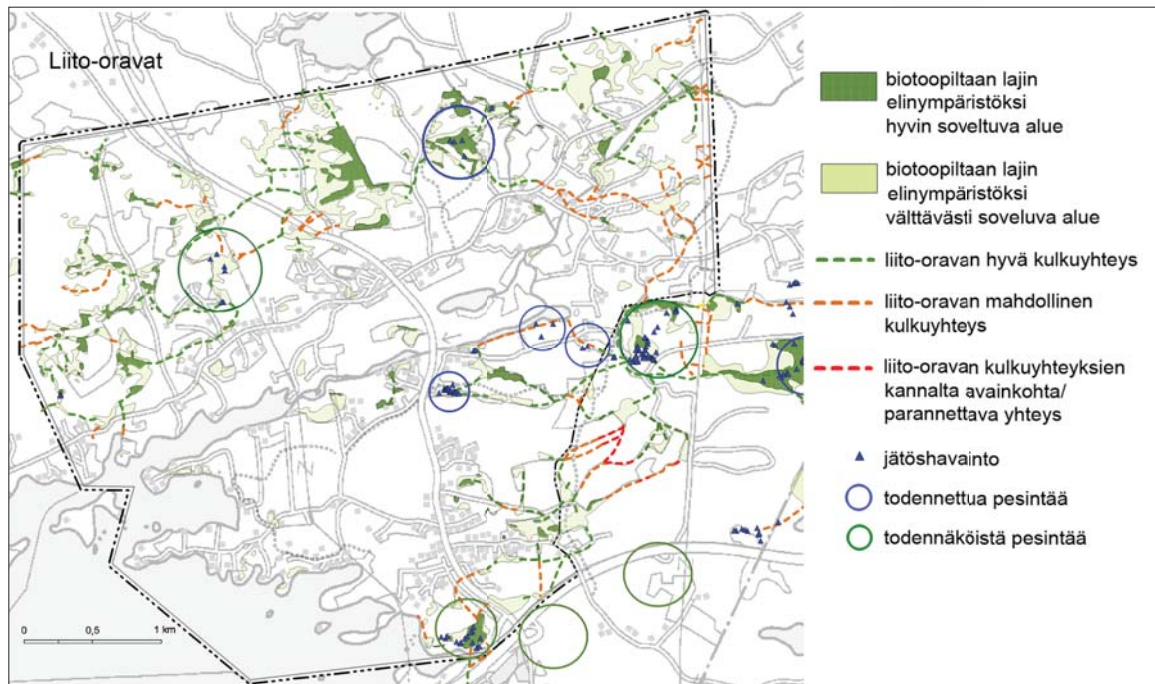
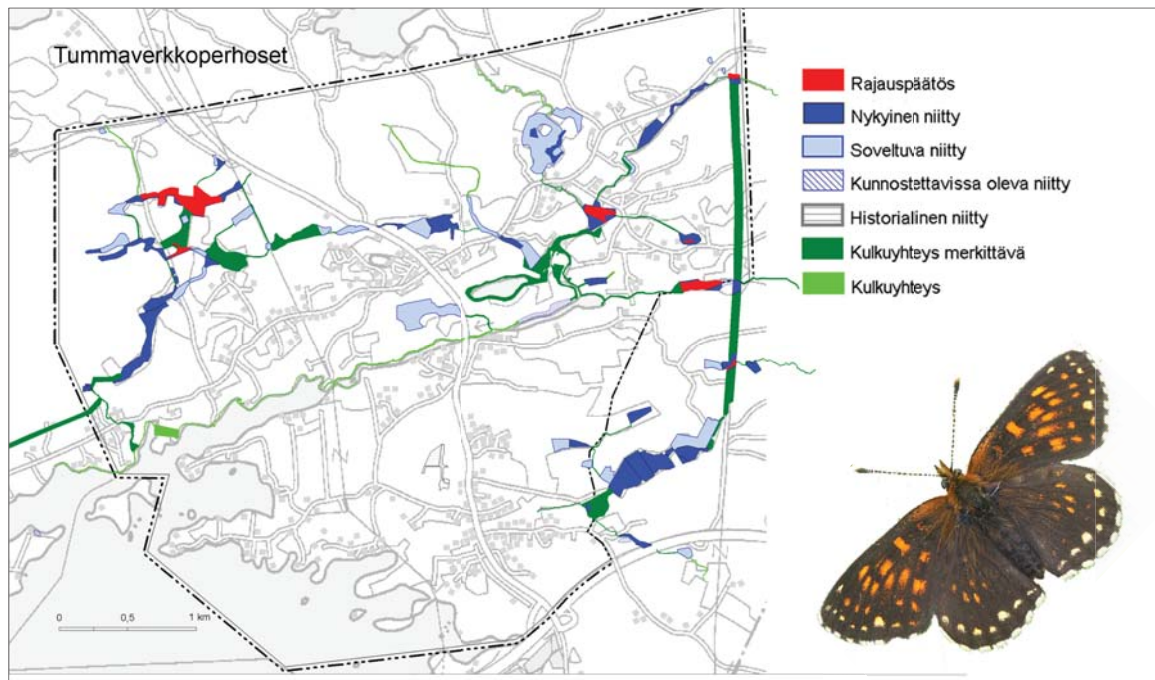
Osayleiskaava-alueella tehtiin lepakkoselvitykset kesien 2005 ja 2006 aikana. Lepakoesiintymät on tarkistettu vielä v. 2015 aikana. Lepakkoalueet arvotetaan kolmeen luokkaan, joista luokka I on arvok-

kain. Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueelta on tavattu viiksisiippaa/isoviiksisiippaa, vesisiippaa, pohjanlepakkoa ja korvayökköä. Kartoitusalueelta tavatut lepakkolajit ovat yleisimpiä Tampereen ympäristössä tavattavia lepakkolajeja. Kaikki Suomen lepakot ovat luonnonsuojelulailla rauhoitettuja ja EU:n luontodirektiivin IV liitteen lajeja, eli ns. tiukan suojelun lajeja. Niiden lisääntymis-, levähdys- ja säännöllisten ruokailupaikkojen hävittäminen ja heikentäminen sekä kaikki tahallinen häirintä niiden elämänsä kierron kannalta tärkeään aikaan on kielletty.

Nurmi-Sorilan kaava-alueelta löytyi kaksi merkittävää lepakkokeskittymää: Aitolahden kirkon ympäristö (II-luokka) ja Velaatanniemi (III-luokka). Alueella esiintyvistä lepakoista pohjanlepakko on eniten kulttuuriseuralainen ja jopa hyötyy ihmistoiminnasta. Pohjanlepakoiden mieleen ovat teiden ympäristöt, peltojen reunat, järvien rannat ja kylänraitit. Nurmin ja Sorilan alueella pohjanlepakot tulevat todennäköisesti runsastumaan alueen rakentamisen myötä. Valtalajeina ovat viiksisiipat ja isoviiksisiipat. Herkimpiä ihmisen läsnäololle ja ympäristössä tapahtuville muutoksille ovat viiksisiippalajit, joiden mieluisinta elinympäristöä ovat vanhat metsät. Varttuneiden metsien avohakkuut, kuivuminen, yhteyksien katkeaminen, valaiseminen tai metsien hoitamattomuus hankaloittavat näiden lajien elämää. Vesisiippoja esiintyy harvakseltaan alueen pienillä hämyisillä metsien reunustamilla lahdilla. Korvayökköä esiintyy Aitolahden kirkolta länteen ulottuvalla alueella; sitä ei ole tavattu kantakaupungin alueella. Korvayökökin mieluisinta elinympäristöä ovat vanhat kuusikot ja pihapiirit.

2.6 Osayleiskaava-alueen historiaa

Aikana, jolloin Tammerkosken ympäristön asukkaat hankkivat elantonsa metsästämisellä ja kalastamalla, Aitolahden alue tunnettiin tuottoisana hirvien ja peurojen aitametsästyksen pyyntialueena. Tästä pyyntialueesta juontaa myös paikannimi Aito-lahti. Osayleiskaava-alueen pysyvemmän, maanviljelystä harjoittavan asutuksen oletetaan syntyneen historiallisen ajan alkuvaiheessa 1300-1400-luvulla. Ihminen hakeutui luontaisesti sinne, missä maasto oli helppokulkuista, maa hedelmällistä ja helposti muokattavaa, ilmasto suotuisaa, vettä saatavilla ja näkymätkin hyvät. Aitolahden kylissäkin varhainen asutus asettui vesistöjen varsille paikoille, missä löytyi viljelyyn soveltuvaa savimaata.

Ensimmäisen maakirjan aikoihin v. 1540 Nurmin kylässä oli seitsemän taloa ja Sorilassa 12, tuolloin Palon kylä luettiin kuuluvaksi Sorilaan. Laalahden kylässä taloja oli kaksi. Juoponlahden rannassa sijainneeseen Nurmin kylään jäi isojaon jälkeen enää kolme taloa Kokki, Kovapää ja Juopo. Muut kolme, ennen isojakoa jaettu Mikkola eli Niemi-Mikkola ja Kangas-Mikkola sekä Nattari oli määrätty siirtymään edemmäs peltojensa ääreen. Sorilan kylätontti sijaitsi isojaon aikaan nykyisellä paikallaan ja siinä oli tuolloin neljä taloa Kulkas, kaksi Marttilaa (Jacob ja Michel) ja Korpi. Peukusen talo oli hieman etäämmällä lännessä. Isojaon aikaan Palon kylän Utukka sijaitsi nykyisellä paikallaan Hempuran naapurina, Rekola sijaitsi hieman idempänä. Sorilanjoen eteläpuolella vieretysten sijainneet Partola ja Holvasti muodostivat isojaon aikaan oman kylänsä, Partolan kylän. Laalahden kylästäkin laadittiin isojakokartta vaikka kylässä olikin ainoastaan yksi talo, Laalahden rustholli.

1800-luvun loppupuoli oli kovaa väestönkasvun aikaa ankarista katovuosista huolimatta. Karjanhoito lisääntyi, luonnonniityt eivät enää riittäneet vaan ryhdyttiin viljelemään myös heinää, ja peltoviljelyksissä siirryttiin uudenaikaisempiin menetelmiin. Metsiä opittiin hyödyntämään ja kaikenlainen rakentaminen vilkastui. Näsijärvellä alkaneen säännöllisen laivaliikenteen myötä Aitolahti alkoi houkutella kesänvietäjiä ja 1800-1900-lukujen vaihteessa rannoille alkoi nousta herrasväen huvila-asutusta.

Nurmin tilojen sijainti vesistön äärellä on ollut tärkeää aikana, kun vesitiet ja jäätiet ovat olleet yleisesti käytössä. Vuoroliikenne Näsijärvellä kattoi huvilayhdyskuntien kultakaudella koko ranta-alueen ja laivoihin noustiin useilta yksityislaitureilta. Ranta-alueet ottivat tulijan ensimmäisenä vastaan ja antoivat alueelle rantakylän leiman. Myöhemmin varsinaisen taajaman syntyminen Kaitavedentien varteen on häivyttänyt Näsijärven merkitystä Nurmille. Näsijärvi näkyy silti maisemassa esimerkiksi Kaitavedentien ja Lintukalliontien risteyksestä. Monien eri kokoisten lahtien ansiosta Nurmin länsiosissa on kiinnostavia näkymiä vastarannoille ja vesistöön saarineen.

Messukylään kuulunut Aitolahti sai ensimmäisen oman koulurakennuksensa Sorilaan v. 1897. 1900-luvun alussa ensimmäinen Tuotannon kauppa aloitti Kulkkaan tiilipirtissä. Pohjois-Hämeen tietopuolinen karjanhoitokoulu aloitti toimintansa Kulkkaan pääärakennuksessa v. 1925.

Vuonna 1923 Aitolahdesta tuli pieni, itsenäinen 800 asukkaan kunta, ja vuoden 1924 alussa perustettiin oma seurakunta, jonka kirkko vihittiin käyttöön juhannuksena 1928. Vuonna 1950 Aitolahdella oli asukkaita 1057. Vuoden 1966 alussa runsaan 2000 asukkaan maaseutumainen Aitolahti liitettiin Tampereeseen.

Näkymä vanhalta Kaitavedentien sillalta pohjoiseen. Kuvan ajoitusaika-arvio 1930-1939.

3 Selvitykset

3.1 Kaavaa varten laaditut selvitykset ja suunnitelmat

3.1.1 Perusselvitykset

- Nurmi-Sorilan osayleiskaava, Lähtökohdat, raportti 2006

3.1.2 Maisema ja luonto

- Nurmi-Sorilan ja Tarastenjärven osayleiskaavat, Ympäristö- ja maisemaselvitys 6.6.2008, Tampereen kaupunki / Suunnittelupalvelut. Raporttia on tarkistettu 2014.
- Raportti tummaverkkoperhosen esiintymisestä Nurmin ja Sorilan alueella, Tampereen hyönteistutkijain seura ry 27.9.2005
- Tummaverkkoperhonen Sorilassa – näkökohtia alueen kaavoitusprosessiin, Helsingin yliopisto, Metapopulaation tutkimusryhmä 29.5.2007
- Tummaverkkoperhoslaskenta kesällä 2008 Tampereen Sorilassa ja Oriveden Siitamassa, Sannakajsa Nylund ja Kalle Huttunen 23.7.2008
- Tummaverkkoperhosen merkittävät siirtymäreitit Tampereen Tiikonojan ja Haapakorven välillä, Tampereen Hyönteistutkijain seura ry 3.9.2008
- Tampereen Hirviniemen-Nurmen-Sorilan –alueen merkittävimmät lepakoalueet kesällä 2005.

Kartoitusraportti, joulukuu 2005, Yrjö Siivonen - Batcon Group. Raportteja on tarkistettu 2015.

- Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueen lepakkokartoitus 2005-2006. Kartoitusraportti, syyskuu 2006, Wermundsen Consulting Oy / Batcon Group. Raporttia on tarkistettu 2014.
- Maisema- ja viherverkko-suunnitelma, Nurmi-Sorilan ja Tarastenjärven osayleiskaavat 2009, Suunnittelupalvelut / Yleiskaavoitus. Raportti tarkistetaan yleiskaavan hyväksymisen jälkeen.
- Maaperän rakennettavuusselvitys, Nurmi-Sorila ja Tarastenjärvi, Tampere 18.9.2008, Geologian tutkimuskeskus 11.10.2008 (GTK)

3.1.3 Kulttuuriympäristö

- Aitolahden kulttuuriympäristöinventointi 2007.
- Arkeologinen inventointi Tampereen Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueella on julkaistu 2006. Täydennyksiä inventointiin on tehty 2009-12. Maastokatselmus tehtiin v. 2014, jolloin arvioitiin inventoinnin tuottamien tulosten esittämistä kaavakartalla.
- Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvitys, luonnos 31.1.2014, valmis v. 2015.

Vanha vesimylly, William Lomax, Vapriikin kuva-arkisto. Kuvan ajoitusaika-arvio 1895-1905.

3.1.4 Palvelut

- Nurmi-Sorilan osayleiskaava, Palveluverkkoselvitys 2008. Palveluista tehdään parhaillaan (2014) selvitystä koko kaupungin alueella.

3.1.5 Tekninen huolto

- Teknisen huollon yleissuunnitelma, esiselvitys, Loppuraportti 2009.
- Nurmi-Sorilan ja Tarastenjärven osayleiskaavojen hulevesiselvitys 2008 ja tarkistus 2009.

3.1.6 Liikenne

- Nurmi-Sorilan ja Tarastenjärven osayleiskaavat – liikennemallitarkastelujen tuloksia (TALLI2005), Työraportti 2009
- Aitoniementien herkkystarkastelut 2008
- Nurmi-Sorilan osayleiskaavan meluselvitys 2009

3.1.7 Kaavatalous

- Kaavatalousselvitys, Nurmi, Sorila ja Aitoniemi, 1993.
- Nurmi-Sorilan projektisaldo, Loppuraportti 2009.

3.1.8 Ideasuunnitelmat

- Nurmi-Sorilan keskustan kaavarunko ja ideasuunnitelma 2009.
- Aurinkokaupunki Nurmi-Sorila, Eero Paloheimo Ecocity Ltd, 2012.

3.1.9 Osallistuminen

- Nurmi-Sorilan plussat ja miinukset –verkkosovelluksen yhteenveto, Tampereen kaupunki 2007.

3.1.10 Vaikutusten arviointi

- Nurmi-Sorilan ja Tarastenjärven osayleiskaavat, Kaavaehdotusten vaikutusten arviointi 2009.

3.1.11 Diplomityöt

- Hevostalous maankäytön suunnittelussa, esimerkkinä Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alue.
Diplomityö 28.8.2007, Satu Siltanen – Teknillinen korkeakoulu, Arkkitehtiosasto, Maisema-arkkitehtuurin koulutusohjelma.
- Järvellisyys esikaupunkialueella - esimerkkinä Tampereen Nurmi-Sorila.
Diplomityö 12.3.2008, Anna-Maija Sohn – Tampereen teknillinen yliopisto, Arkkitehtuurin koulutusohjelma.
- Keskitetyn lämmityksen kustannukset eräissä yleiskaavoituksen vaihtoehtoisissa.
Diplomityö 9.4.2008, Tiina Sahakari – Tampereen teknillinen yliopisto, Ympäristö- ja energiatekniikan koulutusohjelma.
- Uusiutuva energia ja hajautettu tuotanto Nurmi-Sorilassa.
Diplomityö 7.4.2010, Jari-Pekka Flinck – Tampereen teknillinen yliopisto, Sähkötekniikan koulutusohjelma.

4 Tavoitteet

4.1 Yleistavoitteet

Nurmi-Sorilan osayleiskaavaa laaditaan asemakaavoituksen pohjaksi.

Keskeisenä perusteena Nurmi-Sorilan osayleiskaavan laatimiselle ovat Tampereen kaupungin kasvu ja siitä seuraava uusien asuinalueiden tarve. Toisena perusteena ovat alueelle kohdistuvat rakentamispaineet. Vuonna 1981 hyväksytty oikeusvaikutukseton osayleiskaava todettiin jo 1980-luvun lopulla riittämättömäksi välineeksi alueen rakentamisen ohjauksessa. Kantakaupungin rakenteen tiivistämistä on toteutettu kantakaupungin yleiskaavan (hyväksytty 27.5.1998, vahvistunut v. 2000, osittain v. 2003) mukaisesti. Kaupungin kasvu on kuitenkin edellyttänyt, että nykyiseen kaupunkirakenteeseen liittyen etsitään myös laajentumisalueita. Vuores (osayleiskaava hyväksytty v. 2003, saanut lainvoiman v. 2005) ja Nurmi-Sorila vastaavat alueina tähän tarpeeseen.

Suunnittelun tavoitteita ovat:

- Korkeatasoisen, houkuttelevan ja turvallisen kevyen liikenteen verkon muodostaminen eri maankäyttövaihtoehdoille.
- Alueen hyvä saavutettavuus kaikilla liikennemuodoilla ja liikenteellinen toimivuus.
- Tehokkaan ja toimivan joukkoliikenteen mahdollistavat liikennejärjestelmät.
- Kaavatyön aikana laadittujen selvitysten (mm. maisema- ja ympäristöselvitys, hulevesiselvitys, kulttuuriympäristöinventointi) pohjalta ympäristöarvojen huomioon ottamista koskevat tavoitteet ovat täsmentyneet.
- 19.2.2008 kaupunginhallituksen suunnittelujaosto päätti Tampereen kaupungin arkkitehtuuriohjelman (APOLI) tavoitteiden mukaisesti ideakilpailun järjestämisestä Nurmin keskusta-alueelle. Suunnittelujaosto päätti kokouksessaan 29.9.2008, että keskustan kaavarunkoa kehitetään voittaneen ehdotuksen pohjalta (Arkkitehdit Anttila&Rusanen Oy).

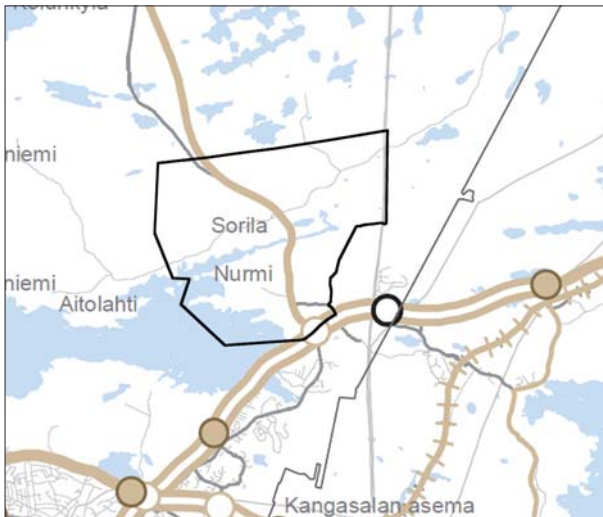

4.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto on päättänyt maankäyttö- ja rakennuslain 22 §:n mukaisista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 30.11.2000 ja päätös on tullut lainvoimaiseksi 26.11.2001. Valtioneuvosto päätti tavoitteiden tarkistamisesta 13.11.2008 ja uudet tarkistettavat tavoitteet tulivat voimaan 1.3.2009. Tarkistukset koskivat mm. yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, rakennuskelpoisen tonttimaan varmistamista, hyvien joukkoliikenneyhteyksien hyödyntämistä, kävelyn ja pyöräilyn edistämistä, hyvää taajamakuva, ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista sekä turvallisuutta ja terveellisyttä. Lisäksi valtioneuvosto on 22.12.2009 päättänyt, että Museoviraston laatima inventointi Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009) korvaa valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa mainitun vuoden 1993 inventoinnin.

4.3 Maakuntakaavan tavoitteet

Valtioneuvosto on vahvistanut Pirkanmaan 1. maakuntakaavan 29.3.2007. Maakuntakaavan perustavoitteet on määriteltä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maankäyttö- ja rakennuslain sekä maakunnan omien suunnittelunäkökohtien perusteella ottaen huomioon Pirkanmaan maakunnalliset olosuhteet ja erityistarpeet. Päivittäinen liikkumistarve ylittää usein kuntarajat, joten seudulliset tarkastelut ovat välttämättömiä. Taajama-alueella maakuntakaavan keskeisenä lähtökohtana on taloudellinen yhdyskuntarakenteen. Kaikessa maankäytössä pyritään ensisijaisesti hyödyntämään olevia verkostoja ja ra-

Ote 2. vaihekaavasta.

kenteita. Uudet rakentamisalueet pyritään sijoittamaan välittömästi nykyisen rakenteen yhteyteen ja välialueille.

Pirkanmaalle on tehty 2 vaihekaavaa. 1. vaihemaakuntakaava käsitteli turvetuotantoa. Ympäristöministeriö vahvisti kaavan 8.1.2013 ja se sai lainvoiman 1.4.2014. 2. vaihemaakuntakaava koski liikennettä ja logistiikkaa ja se sai lainvoiman 28.12.2013.

Pirkanmaan 1. maakuntakaavaa uudistetaan parhaillaan. Tavoitteena on, että v. 2016 on voimassa uudistettu Pirkanmaan 2. maakuntakaava, joka kumoaa aikaisemman maakuntakaavan ja vaihekaavat.

Taajama-alueilla pyritään toimivaan ja taloudelliseen yhdyskuntarakenteeseen kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Tavoitteena on myös vaalia ja kehittää laadukasta elinympäristöä, varata riittävästi monipuolisia ja vaihtoehtoisia alueita elinkeinoelämän tarpeisiin sekä edesauttaa hyvien ja innovatiivisten työpaikkaympäristöjen muodostumista.

Maakuntakaavan tavoitteissa on lisäksi liikenteen yhteyksien sekä hyvälaatuisen ja riittävän talousveden turvaaminen, energian häiriötön saanti, jätehuollon kehittäminen kohti vähäisempiä jätemääriä, kulttuuriperinnön arvojen huomioon ottaminen, luonnonsuojelu ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen, virkistys ja matkailu sekä maa- ja metsätalousalueitten säilyttäminen maatalouskäytössä.

4.4 Yhteinen Tampere –kaupunkistrategia 2025

- Kaupunkiseutu kasvaa nopeasti. Kasvun hallitseminen on haaste kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen toimivuudelle, alueiden tasapainoiselle kehitykselle ja ekologiselle kestävyydelle.

Kaavatyön aikana on 19.8.2013 hyväksytty uusi strategia "Yhteinen Tampere – Tampereen kaupunkistrategia 2025". Kaavan tavoitteita määriteltäessä, luonnosvaihtoehtoja valmisteltaessa ja ensimmäistä kaavaehdotusta laadittaessa ovat olleet voimassa kaupunkistrategiat "Kaikem paree Tampere 2005-2016" ja "Tampere virtaa 2020".

Tulevaisuuden muutosvoimat

Tampereen kaupungin ja seutukunnan kasvu on ollut viime vuosina voimakasta. Ennusteiden mukaan väestön määrä jatkaa kasvuaan ja kasvu keskittyy myös tulevaisuudessa suurille kaupunkiseuduille. Tampereen ennustetaan kasvavan vuoteen 2040 mennessä n. 2 000 henkilöllä vuodessa. Uudet tamperelaiset turvaavat kaupungin elinkeinoelämän tarvitseman työvoiman saatavuutta, lisäävät kaupungin verotuloja

YHTEINEN TAMPERE

– NÄKÖALOJEN KAUPUNKI

Teemme yhdessä Suomen parasta ja houkuttelevinta, pohjoismaista suurkaupunkia. Meillä on näköaloja tulevaisuuteen, uuden sukupolven toimivaan, kauniiseen ja kansainväliseen kulttuurikaupunkiin.

Hyvinvointi on yhteinen päämäärämme. Tuemme koteja hyvän elämän mahdollistajina. Huolehdimme, että kaikki otetaan mukaan.

Tuemme hyvinvointia vahvistavien valintojen tekemistä ja painotamme ennaltaehkäiseviä palveluja.

Luomme houkuttelevat mahdollisuudet yrittäjyydelle ja työpaikkojen synnylle. Yrityksillä on näköaloja kasvuun ja kansainvälistymiseen.

Laadukas, viihtyisä ja turvallinen elinympäristö.

Elämä kaupunkiseudulla on sujuvaa.

Kestävä yhdyskunta

STRATEGISET PAINOTUKSET 2025

- Maankäyttöä, asumista, liikennettä ja palveluja tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena. Kaavoitus on laadukasta ja sujuvaa.
- Tiivis, vihreä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne tukee koko kaupunkiseudun kehitystä.
- Kaupungin kasvu suuntautuu nykyisen yhdyskuntarakenteen sisään, aluekeskuksiin, joukkoliikenteen laatuikätyville ja etelän suuntaiselle ratavyöhykkeelle.
- Maankäytön yksi tavoite on hillitä asemakaava-alueen lieverakentamista. Haja-asutusalueiden kylien rakentamista tuetaan ja niiden elinvoimasta huolehditaan.
- Fyysinen palveluverkko ja sähköiset palvelut muodostavat tehokkaan, esteettömän ja helposti saavutettavan kokonaisuuden. Keskustaa ja hyvien joukkoliikennedyhteyksien varrella sijaitsevia aluekeskuksia kehitetään monipuolisina palvelukeskitöinä.
- Joukkoliikenne ja pyöräily ovat sujuvia liikkumisvaihtoehtoja. Kaupunkiraitiotie on joukkoliikenteen kärkihanke.
- Kaupungin asuntokanta ja asuinalueet houkuttelevat monipuolisuudellaan ja tarjoavat mahdollisuudet kestäviin elämäntapoihin ja yhteisöllisyyteen. Kaupungissa on riittävästi kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja, opiskelija-asuntoja ja asumispalveluja erityisryhmille.
- Tampere on ilmastopolitiikan edelläkävijä. Hiilidioksidipäästöjen määrä on vähentynyt 40 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2025 mennessä.
- Tampere on johtava luonnonsuojelukaupunki.

ja tasapainottavat ikääntyvää väestörakennetta. Toisaalta kasvu luo paineita palvelujen järjestämiselle ja maankäytölle. Kasvuun vastaaminen edellyttää palvelujen tuotantotapojen uudistamista, maankäytön suunnittelun kytkemistä kaupungin kokonaiskehittämiseen sekä seudullisia yhteistyötapoja.

Strategiakaudella kaupungin väestörakenteessa on odotettavissa suuria muutoksia, jotka vaikuttavat olennaisesti kunnan järjestämisvastuulla olevien palvelujen kysyntään. Ennusteiden mukaan väestö ikääntyy voimakkaasti. Suurimmat muutokset ajoittuvat suurten ikäluokkien eläköitymiseen. Samalla myös 65–74 -vuotiaiden osuus koko väestöstä kasvaa. Huolehtimalla asuintalojen, asuntojen ja ympäristön esteettömyydestä, liikennepalvelujen kehittämisestä ja lähipalvelujen saatavuudesta edesautetaan ikääntyvän väestöryhmän kotona asumista ja hillitään palvelukysyntää. Lapsiperheiden osuuden mahdollinen väheneminen ja syntyvyyden aleneminen johtavat kouluikäisten lasten suhteellisen osuuden pienenemiseen ja tämän myötä lasten ja kouluikäisten palvelujen kysynnän laskuun. Jotta kaupunki voi turvata tasapainoisen väestörakenteen, tulee sen kiinnittää erityistä huomiota lapsiperheiden tarpeisiin ja viihtyvyyteen.

Jatkuva väestönkasvu asettaa haasteita Tampereen kaupunkiympäristölle ja kaupungin toiminnan ja kehityksen kestävyydelle. Suurimpia kasvun ympäristölle aiheuttamia uhkia ovat ajoneuvoliikenteen kasvu ja siitä seuraavat ilmanlaatu- ja meluongelmat sekä luonnon monimuotoisuuden heikentyminen maankäytön tehostumisen myötä. Vaikka kaupungin tavoitteena on kasvun suuntaaminen jo rakennetuille asemakaava-alueille, edellyttää uusien asukkaiden vastaanottaminen myös uusien asuinalueiden ja katujen rakentamista. Väestönkasvun hallitun vastaanottamisen edellytyksinä ovat myös olemassa olevien

vesi-, energia- ja jätehuollon verkostojen käytön tehostaminen sekä uudet, seudulliset vesi- ja jätehuollon ratkaisut. Väestönkasvun ohella myös kansainväliset ympäristösopimukset haastavat kaupunkia kehittämään toimintatapojaan. Turvatakseen sekä ympäristön että ihmisten hyvinvoinnin tulee kaupungin arvioida toimintansa ja päätöstensä ekologisia vaikutuksia sekä muuttaa toimintaansa ympäristön tilan kehityksen edellyttämällä tavalla.

Tampere on v. 2015 yli 220 000 osaavan ja aktiivisen asukkaan elinvoimainen kaupunki, jossa yhdistyvät sekä pienen että suuren kaupungin hyvät puolet. Tampere tunnetaan hyvätaoisista koulutusmahdollisuuksistaan, osaavasta työvoimastaan, kiehtovasta ja omaleimaisesta kulttuuritarjonnastaan, hyvästä sijainnistaan ja saavutettavuudestaan sekä viihtyisästä ja turvallisesta kaupunkiympäristöstään.

Tampere ottaa kaupunkisuunnittelussaan huomioon kaupungin kasvun sosiaaliset, taloudelliset, ekologiset ja kulttuuriset vaikutukset. Yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa turvataan kaupunkiseudun tasapainoinen ja kilpailukykyinen kehitys. Hyvillä liikenneyhteyksillä ja järjestelmillä mahdollistetaan seudulla liikkuminen ja kaupungin helppo saavutettavuus.

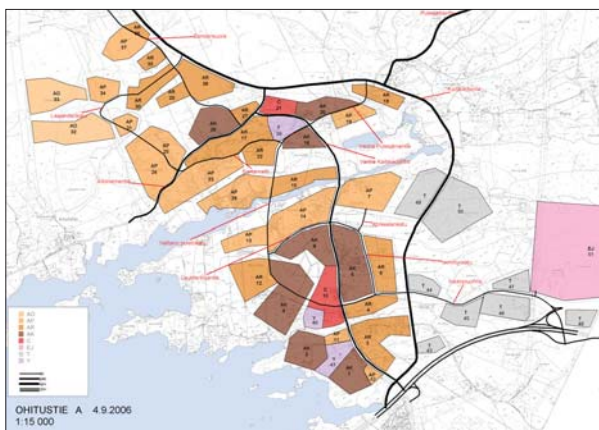
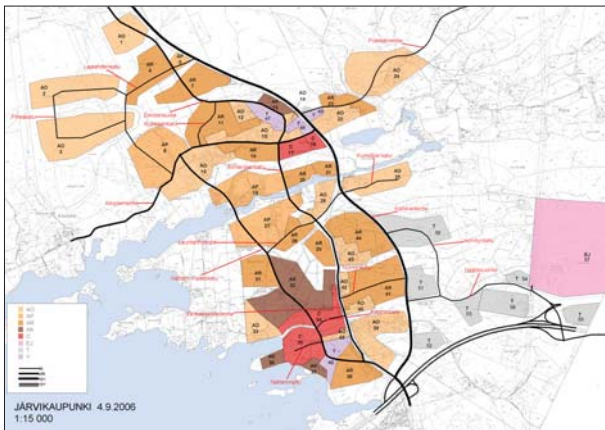
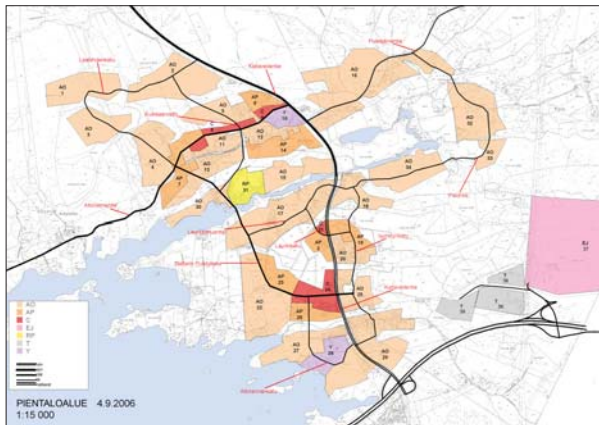
Arvot ja toimintaperiaatteet

Tampereen kaupunki on ihmisläheinen, asukkaistaan ja henkilöstöstään välittävä yhteisö. Kaupunki luo edellytyksiä eri yhteisöjen verkostoitumiselle, jotta sosiaalinen pääoma vahvistuisi. Kaupunki kantaa vastuun toimintansa ja kasvunsa aiheuttamasta ympäristökuormituksesta. Ennaltaehkäisevällä toiminnalla kaupunki pyrkii turvaamaan ihmisten hyvinvoinnin ja ympäristön hyvän tilan. Näin myös tulevilla sukupolvilla on mahdollisuus elää viihtyisässä, terveellisessä ja turvallisessa ympäristössä.

5 Vaihtoehtojen tarkastelu

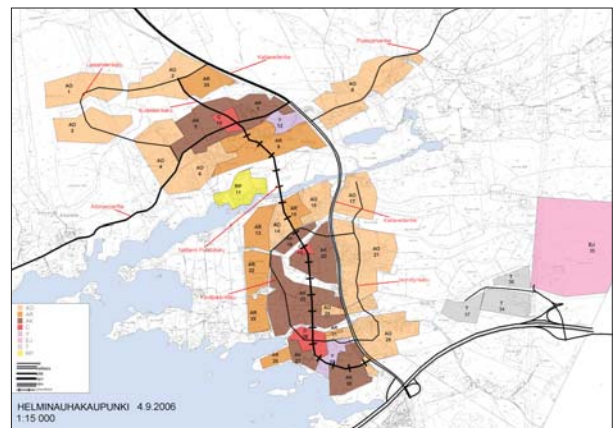
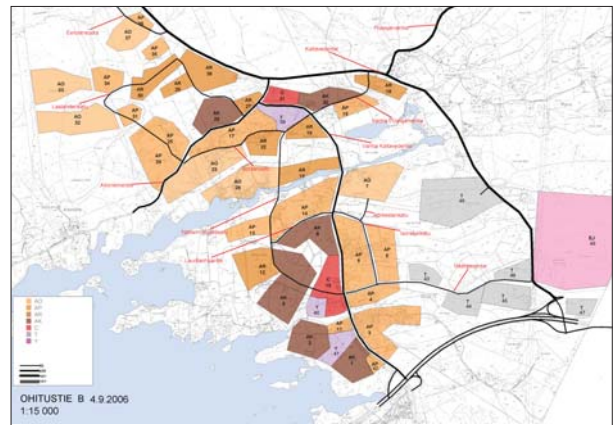
5.1 Kehityskuvatarkastelu

Kehityskuvatyön aikana nousi mm. esiin, että Nurmi-Sorilan suunnittelulle on olemassa useita vaihtoehtoja niin alueen kokonaisrakenteen kuin eri osa-alueiden kehittämisen näkökulmasta. Nurmi-Sorilan tulevaa luonnetta kuvaavat näkemykset ryhmiteltiin maaseutumaisiin, esikaupunkimaisiin ja pikkukaupunkimaisiin.

5.2 Rakennemallit ja maankäyttövaihtoehdot

Liikennetarkastelujen perusteella on nähtävissä, että alueen liikennemäärät edellyttävät joko nykyisen Kaitavedentien leventämistä nelikaistaiseksi tai uuden ohikulkutien rakentamista. Kaikissa vaihtoehtoissa asuntoalueet sijoittuivat pääosin ohitustien länsipuolelle. Perusteena oli ajatus, että rakenne ei voi säilyä yhtenäisenä ja turvallisena ohikulkutien yli. Lisäksi suuntaamalla uusi rakentaminen ohitustien länsipuolelle, kaupunkirakenne sijoittuisi mahdollisimman etäälle jätteenkäsittelystä. Kaikissa vaihtoehtoissa toteutuivat maakuntakaavassa esitetyt virkistysalueyhteydet. Seudullinen ulkoilureittiyhteys on maakuntakaavassa merkitty valtatie 9 eteläpuolisilta virkistysalueilta Kintulammelle. Osayleiskaava-alueen sisäiset virkistysalueyhteydet johtivat Näsijärven rannalta seudullisesti merkittävälle ulkoilureitille.

Alustavien maankäyttövaihtoehtojen vaikutusten arviointi (+ / -) on esitetty tiivistelmänä oheisessa taulukossa:

NURMI-SORILAN OYK LUONNOSVAIHTOEHTOJEN VAIKUTUKSIA	PIENTALOALUE	JÄRVIKAUPUNKI	OHITUSTIE A	OHITUSTIE B	HELMINAUHAUKAUPUNKI
Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen sekä ekologiseen kestävyys	- yhdyskuntarakenne levinnyt laajalle	+ yhdyskuntarakenne tiivistyy + rakennettavan kunnallistekniikan hyödyntäminen	- kaksoiskeskusta hajauttaa palvelut ja saattaa vaikeuttaa toteutumista - ohitustien tehokas maankäyttölinen hyödyntäminen hankalaa + tiiviimpi rakenne keskusten tuntumassa mahdollistaa hyvät joukkoliikenneyhteydet	- kaksoiskeskusta hajauttaa palvelut ja saattaa vaikeuttaa toteutumista - ohitustien tehokas maankäyttölinen hyödyntäminen hankalaa + tiiviimpi rakentaminen keskusten tuntumassa mahdollistaa hyvät joukkoliikenneyhteydet	+ tiivis yhdyskuntarakenne
Asumiseen (turvallinen, terveellinen, viihtyisä asuinympäristö)	+ viihtyisä, väljä pientaloalue - nelikaistainen Kaitavedentie jakaa alueen kahtia	+ ohitustie rauhoittaa asuinalueet läpiajoliikenteeltä + laajojen ranta-alueiden arvo + kulttuuriympäristö ja luonto ovat leimaa-antavia tekijöitä asuinalueilla	+ Sorilan keskus lyhentää etäisyyksiä Sorilan alueella peruspalveluihin + kulttuuriympäristö ja luonto ovat leimaa-antavia tekijöitä asuinalueilla	+ Sorilan keskus lyhentää etäisyyksiä Sorilan alueella peruspalveluihin + kulttuuriympäristö ja luonto ovat leimaa-antavia tekijöitä asuinalueilla	
Palveluihin	- asukasmäärä ei riitä muiden vaihtoehtojen tasoiseen palvelutarjontaan - palveluiden saavutettavuus etäisyyden kasvaessa huonompi	+ alueen julkisten ja kaupallisten palvelujen tarjonta laajentuu	+ hyvät palvelut, jotka sijaitsevat pääväylän varrella - palvelut hajaantuvat kahteen keskukseen	+ hyvät palvelut, jotka sijaitsevat pääväylän varrella - palvelut hajaantuvat kahteen keskukseen	+ alueen julkisten ja kaupallisten palvelujen tarjonta laajentuu + lyhyet etäisyydet palveluihin
Työpaikkoihin	- alueelle syntyy vaihtoehtoista vähiten työpaikkoja	+ alueen täydentyessä syntyy uusia työpaikkoja teollisuuden, kaupan ja palvelujen alalle	+ ohitustie mahdollistaa laajat työpaikka-alueet	+ ohitustie mahdollistaa laajat työpaikka-alueet	+ alueen täydentyessä syntyy uusia työpaikkoja teollisuuden, kaupan ja palvelujen alalle
Liikenteeseen (erityisesti joukkoliikenne, kevyt liikenne)	+ alue on liikenteellisesti hyvin saavutettavissa valtatie 9 kautta sekä vesiteitse - nelikaistaisella Kaitavedentien liikennevaloliittymä - Henkilöauton käyttöaste vaihtoehtoista suurin	+ alue on liikenteellisesti hyvin saavutettavissa valtatie 9 kautta sekä vesiteitse + kolme rinnakkaista kokoojakaata jakaa liikenteen tasaisesti alueelle + sisäiset kevytliikenneyhteydet paranevat + joukkoliikenneyhteydet keskustaan paranevat ja nopeutuvat	+ hyvä saavutettavuus (VT9) + rauhoittaa nykyisen taajamaa halkovan seututien alueen sisäiseksi väyläksi + sisäiset kevytliikenneyhteydet paranevat, nykyiset ongelmat vähenevät + joukkoliikenneyhteydet keskustaan paranevat ja nopeutuvat merkittävästi	+ rauhoittaa nykyisen taajamaa halkovan seututien alueen sisäiseksi väyläksi + sisäiset kevytliikenneyhteydet paranevat, nykyiset ongelmat vähenevät + joukkoliikenneyhteydet keskustaan paranevat ja nopeutuvat merkittävästi	+ joukkoliikenteen käyttöaste vaihtoehtoista suurin (21,2%) + Nopea raitiotieyhteys keskustaan
Yhdyskunta- ja energiatalouteen	- matala tehokkuus eli väljyys yhdyskuntataloudellisesti kalliista - asukasmäärään suhteutettuna kallein vaihtoehto	+ keskustan läheisyyden tiivis rakentaminen yhdyskuntataloudellisesti kannattavaa - tihein pääväyläverkosto	+ keskusalueiden tiiviimpi rakentaminen edullista + asukasmäärään suhteutettuna edullisin vaihtoehto	+ keskusalueiden tiiviimpi rakentaminen edullista	+ keskusta-alueiden tiivis rakentaminen edullista
Elinkeinoelämään	- ei työpaikka-alueita	+ asukkaiden määrä lisääntyy n. 11500 joten palvelujen käyttö lisääntyy + alueen rakentumisella huomattava työllistäv vaikutus	+ laajat yhtenäiset työpaikka- ja teollisuusalueet ohitustien ympäristössä sekä uudet palvelut vilkastuttavat huomattavasti alueen elinkeinoelämää	+ laajat yhtenäiset työpaikka- ja teollisuusalueet ohitustien ympäristössä sekä uudet palvelut vilkastuttavat merkittävästi alueen elinkeinoelämää	- vähän työpaikka-alueita
Luontoon ja luonnonvaroihin	- rakennettava alue levittäytynyt laajimmalle alueelle	+ luontoarvoiltaan arvokkaat alueet on jätetty rakennettavien alueiden ulkopuolelle	- ohitustie saattaa katkaista ekoyhteyksiä + arvokkaita luontokohteita rajattu rakentamisen ulkopuolelle	- ohitustie saattaa katkaista ekoyhteyksiä + arvokkaita luontokohteita rajattu rakentamisen ulkopuolelle	+ luontoarvoiltaan arvokkaat alueet on jätetty rakennettavien alueiden ulkopuolelle
Maisemaan ja rakennettun ympäristöön	+ pientalot helpommin sijoitettavissa maisemaan	+ yhtenäisiä peltoalueita on jätetty maisemallisesti merkittäviin paikkoihin + ranta-alueiden rakentaminen edellyttää korkeatasoista rakentamista	+ ohitustie helpottaa yhtenäisen kaupunkikuvan luomista Nurmin ja Sorilan keskuksiin - osa maaseutumaisemasta häviää + merkittäviä kulttuurimaisema-alueita säilyy (Sorilanlammin ympäristö, Nurmin länsiosa, Laalahden ympäristö)	- tulo alueelle kaatopaikan vierestä kaupunkikuvallinen haitta + ohitustie helpottaa yhtenäisen kaupunkikuvan luomista Nurmin ja Sorilan keskuksiin - osa maaseutumaisemasta häviää + merkittäviä kulttuurimaisema-alueita säilyy	+ yhtenäisiä peltoalueita on jätetty maisemallisesti merkittäviin paikkoihin
Ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	- Kaitavedentien nelikaistais-taminen ja meluvallit vaikea sovittaa olemassa olevien asuinrakennusten väliin	+ palvelujen saavutettavuus parane merkittävästi	+ ohitustie rauhoittaa Sorilan ympäristöä + ohitustie rauhoittaa Nurmin taajaman + palvelutason merkittävä parantuminen	+ ohitustie rauhoittaa Sorilan ympäristöä + ohitustie rauhoittaa Nurmin taajaman - alueelle tulo kaatopaikan liittymästä kaupunkikuvallisesti epäedullinen + palvelutason merkittävä parantuminen	
Ympäristöhaittojen vähentämiseen	+ tehokas hulevesien käsittely - kaatopaikan läheisyys => mahdolliset ongelmat	+ tehokas hulevesien käsittely - kaatopaikan läheisyys => mahdolliset ongelmat	+ tehokas hulevesien käsittely - kaatopaikan mahdolliset ongelmat	+ tehokas hulevesien käsittely - kaatopaikka ohitustien vieressä	+ tehokas hulevesien käsittely - kaatopaikan läheisyys => mahdolliset ongelmat
Virkistykseen	+ suuren vesistön läheisyys rantoineen	+ suuren vesistön läheisyys rantoineen	+ suuren vesistön läheisyys rantoineen	+ suuren vesistön läheisyys rantoineen	+ suuren vesistön läheisyys rantoineen
Kaavatalouteen	- kunnallistekniikan rakentamisen laajimmalle alueelle pienintä asukasmäärää varten; kallein ratkaisu				

Maa- ja metsätalouden toimintamahdollisuudet tulevaisuudessa eivät niinkään riipu rakennevaihtoehdosta vaan uuden kaupunginosan mitoituksesta ja siitä kuinka paljon yhtenäistä aluetta jätetään rakentamisen ulkopuolelle. Maaseutumaisen miljöön ja uuden kaupunkirakenteen yhteensovittamista on tutkittava suunnittelutyön edetessä.

Jokaisesta alueesta laskettiin suuntaa antava asukasmäärä. Rakentamisen ulkopuolelle rajattiin maisemallisesti arvokkaat alueet, liito-orava-, lepakko- ja tummaverkkoperhosalueet sekä maaperän osalta vaikeimmat alueet. Olemassa olevaa rakennuskantaa ei otettu laskelmissa huomioon, vaan sen oletettiin pysyvän ennallaan tai uusiutuvan pidemmän ajan kuluessa.

5.3 Nurmi-Sorilan keskustan ideakilpailu

Tampereen kaupunki järjesti keväällä 2008 rajoitetun ideakilpailun Nurmi-Sorilan keskustan maankäytön suunnittelusta. Kilpailun tarkoituksena oli ideoida keskustan sekä siihen liittyvien toimintojen sijoittaminen ainutlaatuiselle paikalle Näsijärven rannalla. Kilpailutehtävänä oli tutkia rakentamisen tehokkuutta alueella sekä rakentamisen rajautumista järven rannalla ja avoimessa peltomaisemassa, järven kytkeytymistä keskustaan sekä virkistystoimintojen sijoittamista alueella. Tehtävänä oli myös suunnitella alueen liikenneverkko. Alueesta tuli suunnitella itsenäinen ja omaleimainen kaupunginosa, jolle kehittyy oma identiteetti. Suunnittelujaosto päätti kokouksessaan 29.9.2008, että keskustan kaavarunkoa kehitetään voittaneen ehdotuksen pohjalta (Arkkitehdit Anttila&Rusanen Oy).

Nurmi-Sorilan uusi keskusta ja suurin asuinrakentamisen volyymi on sijoitettu Hangaslahden ja Juoponlahden väliselle alueelle Näsijärven rantaan, toisin kuin osayleiskaavaluonnosvaihtoehdoissa. Kilpailualueelle on esitetty rakentamista yhteensä 292 600 k-m², josta asuinkerrosalaa noin 235 000 k-m². Yksityiset ja julkiset palvelut sijoittuvat keskustaan.

Nurmi-Sorilan uusi ydinkeskusta sijoittuu Näsijärven rantaan rantatorin ympärille. Julkiset palvelut sijoittuvat uuden pääkokoojakadun itäpuolelle rantatorin välittömään läheisyyteen. Sekä julkisten että kaupallisten palvelujen keskittäminen ydinalueel-

le mahdollistaa palvelujen saavutettavuuden myös joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen osalta. Keskitetty ratkaisu mahdollistaa monipuolisen asunto- ja asukaskannan sijoittumisen alueelle. Suurin asuinrakentamisen volyymi on sijoitettu Näsijärven rannalle.

Uusi pääkatu, Nattarin puistokatu, kulkee keskustan palveluiden kautta kohti Sorilaa. Vanha Kaitavendentie liitetään uuteen pääkatuun valtatie 9 liittymän pohjoispuolella. Pääkadun bussipysäkit voidaan sijoittaa siten, että suurin osa alueen asunnoista sijaitsee enintään 300 metrin säteellä pysäkestä. Keskustan alueella asukaspysäköinti toteutetaan tehokkaimsa rantakortteleissa pihakannen alaisina laitoksina. Rantakortteleiden väliin jää ranta-alueita palvelevia yleisiä pysäköintipaikkoja. Keskustan ulkopuolella autopaikat sijaitsevat maantasossa.

Nurmi-Sorilan kaavarunko ja ideasuunnitelma: Yleisnäkymä alueelle kaakosta.

Havainnekuva keskustan alueelta.

5.4 Osayleiskaavan luonnosvaihtoehdot

Nurmi-Sorilan osayleiskaavasta laadittiin kolme luonnosvaihtoehtoa (1.6.2007), jotka asetettiin nähtäville mielipiteiden saamiseksi. Luonnosvaihtoehdoista pyydettiin nähtävilläolonaikana myös lausunnot kaupungin eri yksiköiltä ja viranomaisilta. Yhteisinä lähtökohtina vaihtoehdoille olivat Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa alueelle osoitetut varaukset. Luonnosvaihtoehdoissa tutkittiin erilaisia liikenneverkkoja sekä tiiviimmän keskusta-alueen sijoittumista alueelle. Yli 10 000 uuden asukkaan asukasmäärä antoi kaikissa vaihtoehdoissa edellytykset kattavien peruspalvelujen sekä hyvien joukkoliikennepalvelujen järjestämiselle. Keskusta-alueille sijoitetaan tehokkain rakentaminen, joka reuna-alueilla väljenee sekoittuen olemassa olevaan rakenteeseen.

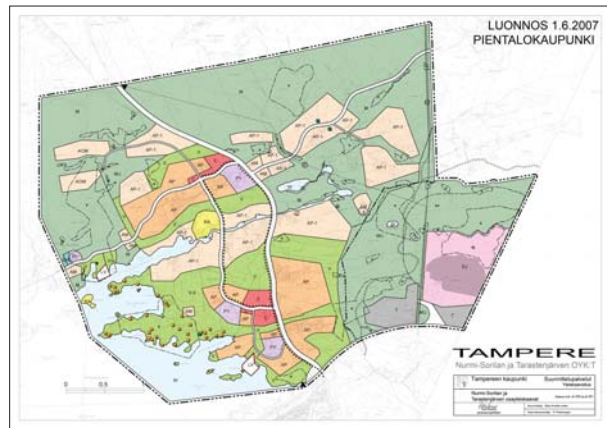
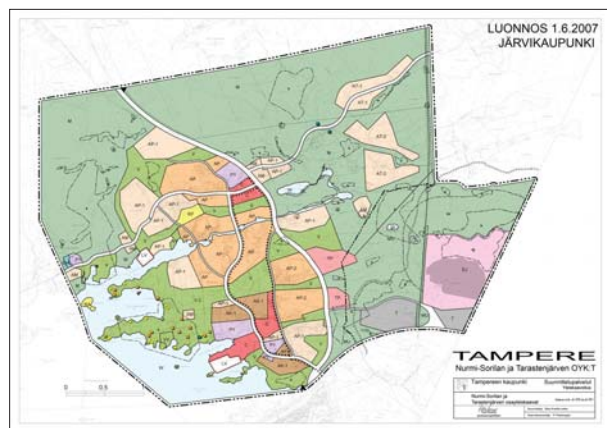
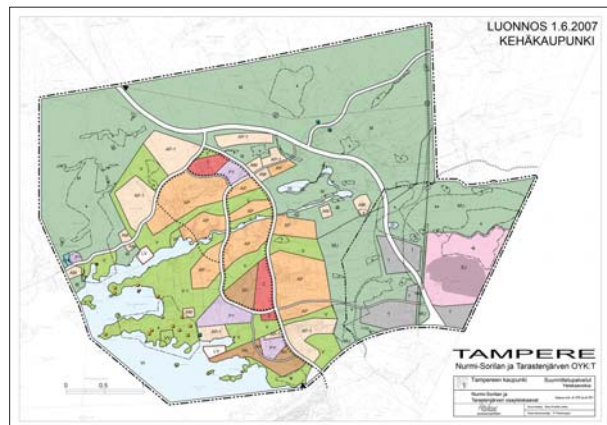
Tummaverkkoperhosen, liito-oravan ja lepakoiden elinpiirit sekä keskeiset ekologiset yhteydet jätettiin rakentamisen ulkopuolelle. Alueelle osoitettiin laajoja, toisiinsa liittyviä virkistysaluekokonaisuuksia, joiden kautta on mahdollista osoittaa jatkuvia ulkoilureittejä Rumootanniemen ja Velaatanniemen ranta-alueilta Kintulammen retkeilyalueelle johtavalle seudulliselle ulkoilureitille. Erilonteisten virkistysalueiden määrittelyn katsottiin tarkentuvan jatkosuunnittelussa. Kaikissa vaihtoehdoissa oli osoitettu kaksi varausta venevalkama-alueille sekä uimaranta-alueita.

Yhdyskuntarakenteen hallitun kasvun sekä kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti on perusteltua rakentaa kaupunginosalle selkeä keskusta palveluneen ja sijoittaa tiivin rakentaminen ja keskeiset palvelut Nurmiin joukkoliikenteen avulla hyvin tavoitettavalle alueelle.

Luonnosvaihtoehdot olivat nähtävillä 25.6.-14.9.2007 välisen ajan. Osayleiskaavaluonnoksia esiteltiin yleisötilaisuudessa Sorilan koululla 27.6.2007 sekä avointen ovien tilaisuudessa palvelupiste Frencellissä 6.9.2007. Kirjallisia mielipiteitä jätettiin nähtävilläolonaikana yli 100 kappaletta ja ennakkolausuntoja 13.

5.5 Muutokset luonnoksista ehdotukseksi

Kaupunginhallituksen suunnittelujaoston päätöksen 11.12.2007, osayleiskaavaluonnoksista saadun palautteen, laaditun vaikutusten arvioinnin ja ideakilpailun pohjalta laadittiin osayleiskaavaehdotus, joka tukeutui liikennematkaisuissa Järvi-kaupunki-vaihtoehtoon linjaamalla Kaitavedentien Nurmin asuinalueen

Luonnosvaihtoehdot 1.6.2007.

itäpuolelta. Nurmiin, osayleiskaava-alueen etelä-osaan, sijoitettiin vetovoimainen keskusta ja sen välittömään läheisyyteen tiivis rakentaminen. Muuta osaa alueesta tutkittiin pientalovaikuttajana. Ehdotus oli nähtävillä ympäristölautakunnan päätöksellä 17.12.2009 – 5.2.2010 välisen ajan.

6 Osayleiskaava

6.1 Lausuntojen ja muistutusten yhteenveto

Nurmi-Sorilan osayleiskaavaa koskeva aloituspäätös on tehty vuonna 2004. Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä kesällä 2006 ja valmisteluvaiheen kolme luonnosvaihtoehtoa syksyllä 2007.

Nurmi-Sorilan osayleiskaava 25.11.2009 päivätty ehdotus oli nähtävillä 17.12.2009- 5.2.2010 välisen ajan. Kaavaehdotuksesta jätettiin 40 muistutusta ja 23 lausuntoa. Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota mm. keskustan suuntaan järjestettäviin toimiviin joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen ratkaisuihin, liito-oravan kulkuyhteyksien säilymisen turvaamiseen ja tummaverkkoperhosen elinympäristöjen jättämiseen kokonaisuudessaan rakentamisen ulkopuolelle. Lisäksi haluttiin tarkennuksia joihinkin kulttuuriympäristön kaavamerkintöihin ja edellytettiin arkeologisen inventoinnin täydennystä historiallisen ajan jäännösten osalta.

Muistutuksissa kiinnitettiin huomiota uusien teiden linjauksiin sekä rantarakentamisen merkintöihin, joustavuuteen ja oikeudenmukaisuuteen. Yhdistysten muistutukset koskivat mm. maa- ja metsätalous-toimenpiteiden sallimista ilman maisematyölupaa M-alueilla ja rantojen osoittamista virkistyskäyttöön sekä liito-oravan ja tummaverkkoperhosen elinympäristöjen turvaamista.

Nurmi-Sorilan 25.11.2009 päivättyä osayleiskaavaehdotukseen on tehty olennaisia tarkistuksia, mistä syystä kaavaehdotus sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin (MRA 32§) uudelleen nähtäville 2.10. - 3.11.2014 väliseksi ajaksi ja niistä pyydettiin tarvittavat lausunnot. Kaavaehdotuksesta jätettiin 23 muistutusta ja 14 lausuntoa.

Lausunnoissa esitettiin huomioita ja tarkistus-tarpeita Nurmi-Sorilan yhdyskuntarakenteellisen sijainnin kysymyksiin, mm. alueen heikkoon kytkeytymiseen muuhun yhdyskuntarakenteeseen kestäväillä liikkumismuodoilla sekä alueen ekotehottomuuteen, maakuntakaavan tavoitteeseen säilyttää taajamien rannat rakentamattomina, rakennetun kulttuuriympäristön sekä maiseman ja luonnon arvojen säilymiseen, maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten varmistamiseen, sekä kaupungin vastuuseen tarvittavan liikenneinfran toteuttamisesta.

Muistutukset koskivat yksittäisiä tiloja koskevia käyttötarkoituksia ja niiden rajoja, rantarakentamista, tiestöä, metsiä ja virkistysalueita. Yhdistysten jättämät muistutukset koskivat pääasiassa maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten varmistamista sekä

luontoarvojen osoittamista kaavakartalla.

Nähtävillä olon jälkeen kaavakarttaan on tehty tarkistuksia yksittäisten tilojen kohdalle. Yksityistä maanomistusta koskevista tarkistuksista on kuultu kuutta (6) maanomistajaa kirjeitse kevään 2015 aikana. Maanomistajien kuuleminen on liitetty kaavan asiakirjoihin.

Lausunnot 29.9.2014 päivätystä kaavaehdotuksesta:

1. Fingrid Oy
2. Kangasalan kunta
3. Koillis-Alvari
4. Metsänhoitoyhdistys Pirkanmaa
5. Pirkanmaan liitto
6. Pirkanmaan maakuntamuseo
7. Pirkanmaan pelastuslaitos
8. Tampereen kaupunki/Joukkoliikenne
9. Tampereen Sähköverkko Oy
10. Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys
11. Tampereen kaupunki/Konsernihallinto/Tilaaajaryhmä
12. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
13. Tampereen Vesi
14. Tampereen kaupunki/Ympäristönsuojelu

Muistutukset 29.9.2014 päivätystä kaavaehdotuksesta:

1. Einola Kalle, Einola Jarkko kp:n ja Yhtymä Einolan puolesta
2. Ermes Juhana
3. Korpi Juho, Saija, Jussi ja Laapotti-Korpi Leena
4. Kulkas Kalle ja Fanny
5. Kylmä Timo
6. Lehtonen Pauliina
7. Lännpää Kimmo ja Virpi
8. Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Pirkka
9. Metsänomistajien liitto Länsi-Suomi
10. Murto Jari
11. Murto Jussi
12. Niemi Heikki ja Tuire
13. Niemi Niklas
14. Rouhe Annamari ja Esa
15. Savolainen Martti ja Heljä
16. Suomen Adventtikirkko
17. Särkinen Jukka
18. Särkinen Timo
19. Tampereen Piha-Pojat Oy
20. Toivanen Ninna, Nieminen Pasi
21. Wendell Raimo ja Tarja
22. Vuoristo Esko
23. Yhtymä Kalikka Päivi, Pelkonen Paula
24. Maanomistajaneuvottelun johdosta tehdyt vastineet

LAUSUNNOT

LAUSUNNON ANTAJA / LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
1. Fingrid Oy Kaavaehdotuksessa on voimajohtoalueelle ulottuvia aluevarauksia, joiden osalta täyty ottaa huomioon voimajohdon kunnossapidon vaatimukset. Fingrid on lunastamalla hankkinut oikeuden käyttää voimajohtoaluetta ja kunnossapitää voimajohtorakenteita. Yhtiöllä on oikeus johtoauean raivaukseen ja puiden käsittelyyn. Edellisissä lausunnoissa mainitut periaatteet voimajohtojen rajoituksista maankäytön suunnittelulle ja tiedot voimajohdoista on myös otettava huomioon jatkosuunnittelussa. Voimajohtolinjan 110-400 kV määräys on hyvä ja tarkoituksenmukainen.	Kaavaehdotus ei rajaa Fingridin oikeutta käyttää voimajohtoaluetta eikä voimajohtorakenteiden kunnossapitoa. Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaan.
2. Kangasalan kunta Nurmi-Sorilasta on mahdollista tulevaisuudessa muodostaa uusi aluekeskus, jonka palvelut yhdessä Tarastenjärven työpaikkatarjonnan kanssa tasapainottavat kaupunkiseudun alueellista kehitystä. Osayleiskaava tukee rakennesuunnitelmaluonnoksen linjauksia. Tampereen kaupungin ja Kangasalan kunnan välistä yhteistyötä on tarpeen jatkaa mm. julkisten palvelujen ja yritysalueiden kehittämisessä sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn reittien suunnittelussa.	Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaan.
3. Koillis-Alvari Koillis-Alvarin mielestä kaupungin omistamat maat on rakennettu täyteen ja yksityisen maat jätetty viheralueiksi. Myös yksityisen maille tulisi osoittaa rakennuspaikkoja. Ranta-alueelle olisi tarpeen osoittaa uimaranta ja yhteistä rantatilaa. Sorilanjoen ympärille tulisi jättää esitettyä leveämmät viheralueet luonnossa vapaana kulkeville eläimille. Leveämmät viheralueet ehkäisevät myös hulevesien kulkeutumista Sorilanjokeen. Tarastenjärven hulevesiin pitää kiinnittää huomiota, etteivät ne kulkeudu Sorilanjokeen. Julkisten palvelujen alueen tulisi sijaita keskeisemmin, jotta kaikilla alueen asukkailla olisi kohtuullinen kävelymatka palveluihin. Nattarin puistokadun länsipuolella olevan kevytväylän tulisi sijaita kadun varressa koko matkan eikä erillistä siltaa pidä rakentaa kevytväylälle. Tieliikenneyhteydet on otettava huomioon väestön kasvaessa.	Kaavaehdotuksessa esitetty Nurmin keskustan sijainti perustuu alueen suunnittelusta v. 2008 käydyin kilpailun ratkaisuihin. Kilpailussa kokonaisuuden kannalta parhaimmaksi arvioitiin ratkaisut, joissa keskustapalvelujen alue oli sijoitettuna Nurmin eteläosaan. Lähipalveluiden hyvä saatavuus kävelen ja pyöräillen on ollut valitun ratkaisun keskeisenä tavoitteena. Keskustan kannalta myös rannan läheisyyttä pidettiin tärkeänä. Nurmi-Sorilan osayleiskaava laaditaan asemakaavan pohjaksi alueelle jolla ei ole vielä asemakaavaa. Kaupungin maapoliittisten periaatteiden mukaan kaupunki pyrkii hankkimaan maapohjan ns. raakamaana ennen ensimmäisen asemakaavan laatimista. Tämän hetkessä maanomistustilanteessa suuri osa kaavan V-, VLK- ja VLM -alueista sijoittuu kaupungin omistamille maille ja rakentamisalueita on sekä kaupungin että yksityisen omistamilla alueilla. Nurmin keskustaan on kaavassa varattu alue uimarantaa varten ja osa virkistysalueista ulottuu rantaan, alueet jäävät yhteisiksi ranta-alueiksi. Sorilanjokea koskevat kaavan hulevesimääräykset sekä kaavan yleismääräys: "Sorilanjoen ja Laalahden rannoilla tulee säilyttää kasvullinen suojavyöhyke. Alueella syntyvät hulevedet tulee hoitaa hallitusti. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota vesistöihin suojelutoimenpiteisiin. Asemakaavoituksen yhteydessä on laadittava erillinen hulevesien hallintaa koskeva suunnitelma. Rakentamista ei tule sijoittaa tulvakorkeuden alapuolelle." Kaavan hulevesimääräysten tavoitteena on estää vesistöön kohdistuvat haitalliset vaikutukset. Tarastenjärven aluetta ei suunnitella tällä kaavalla, mutta kaavan vaikutusalueelle kuuluvana Tarastenjärveltä aiheutuvat vaikutukset tulevat huomioiduksi Nurmi-Sorilan osayleiskaavassa. Tampereen kaupungin laatimat hulevesimääräykset koskevat Tarastenjärveä. Lisäksi Tarastenjärvellä on vireillä asemakaavan laatiminen, joka ohjaa jätteenkäsittelyalueen ympäristövaikutusten hallintaa. Yleiskaava osoittaa yleispiirteisesti eri toimintoille varatun alueet, mistä syystä Nattarin puistokadun linjauksen muuttaminen tässä vaiheessa ei ole tarkoituksenmukaista. Autoliikenteen pääverkon yhteyteen sijoitettavien kävely ja pyöräilyväylien lisäksi kaava-alueelle on osoitettu sitä täydentävää kevyenliikenteen verkostoa. Katualueet, kävelyn ja pyöräilyn alueet ja reitit sekä niiden sijainnit tarkentuvat asemakaavoituksen yhteydessä. Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaan.

4. Metsänhoitoyhdistys Pirkanmaa

Valtaosa kaava-alueesta on yksityisessä omistuksessa. Kaavoitusaika on pitkittynyt taloudellisia menetyksiä aiheuttavaksi. Metsänhoitoyhdistys esittää, että kaava-alueita pienennetään kaavan pohjois- ja koillisosista.

Metsänhoitoyhdistys esittää, että maisematyölupavaatimus koskisi ainoastaan yli 0,3 ha:n avohakkuita. Kaikki metsänhoitotoimenpiteet tulisi tulkita vähäisiksi toimenpiteiksi, jotka eivät vaadi maisematyölupaa. Maisematyölupavaade tulee poistaa peltöjen läheisyydessä olevilta metsäalueilta. Metsänhoitoyhdistys vaatii, että M-merkinnöistä poistetaan maisematyölupavelvoite.

Toimenpidekielto tulee poistaa metsäalueilta 31.1.2016 jälkeen.

Viranomaisneuvottelut

Metsänhoitoyhdistys vaatii, että viranomaisneuvottelu järjestetään uudelleen, koska Metsäkeskus ei ole aiemmin ollut kutsuttuna. Metsäkeskus tulee jatkossa kutsua kaikkiin kaavoitushankkeitten viranomaisneuvotteluihin. Lisättävä tästä maininta selostukseen.

Luontoselvitykset ja liito-orava

Luontoselvitysten tulee olla asiantuntijoiden, ei harrastajien tekemiä. Tummaverkkoherkosen ja lepakoiden esiintymisalueitten merkinnät tulee poistaa kaavasta.

Kaavasta tulee poistaa luonnonsuojelulain vastaiset liito-oravan lisääntymis- ja levähdysalueet.

Vaikutusten arviointi

Yksityismetsätaloutta ei ole huomioitu kaavassa riittävästi. Metsätalous tulee lisätä vaikutusten arviointiin ja samalla selvittää korvaukset maanomistajille koituvista kohtuuttomista haitoista.

Nurmi-Sorilan osayleiskaavan kaava-alueen rajausta ei muuteta, koska kaava-alueita koskeva tieto ja siitä johtuva alueen suunnitelma vaikutusarviointeineen muodostavat eheän kokonaisuuden ja jonka toteutumista halutaan edistää. Maa- ja metsätalousalueet täydentävät tätä kokonaisuutta. Maisematyölupaa koskevaa vaatimusta on tarkistettu maanomistajille kohtuullisemmaksi ja se on muutettu koskemaan vain s-1 ja s-4 – alueita.

Toimenpidekielto on määräaikainen. Kun toimenpidekielto poistuu, on osayleiskaava yksityiskohtaisen suunnittelun pohjana jatkossa.

Metsäkeskus katsotaan viranomaiseksi yleiskaavoissa ja kun asema-kaavoitetaan ensimmäistä asemakaavaa, jotka sisältävät metsäalueita. Metsäkeskukselta on pyydetty lausunto kaavan ehdotuksesta ja on kutsuttuna ehdotusvaiheen viranomaisneuvotteluun.

Lausunnossa esitettyä väitettä taloudellisista menetyksistä ei ole perusteltu. Yleiskaavaa laadittaessa alueella joudutaan rajoittamaan menetteilyjä, joka voivat vaikeuttaa tulevan kaavan toteuttamista. Nurmi-Sorilan osayleiskaavan laatiminen on ollut pitkä prosessi, laatimisen aikana alueen asukkaat ja toimijat ovat kuitenkin voineet hakea ja saada erilaisia lupia oman toimintansa tarpeisiin.

5. Pirkanmaan liitto

Nurmi-Sorilan osayleiskaavaehdotus on pääosin Pirkanmaan 1. maakuntakaavan mukainen. Maakuntakaavan yleismääräyksen mukaisesti tulee taajamarannat säilyttää pääosin rakentamattomina ja osoittaa yksityiskohtaisessa kaavoituksessa virkistyskäyttöön. Tämän toteutuminen voidaan varmistaa kaavassa esim. yleismääräyksellä, aluevarausmerkinnöillä ja/tai ranta-alueiden virkistysyhteyksimerkinnöillä. Tämä on erityisen kriittistä Näsijärven rantaa osoitettujen AO-4 alueiden osalta.

Pirkanmaan liitto puoltaa osayleiskaavan hyväksymistä edellä esitetyin tarkistuksin.

Nurmi-Sorilan osayleiskaavassa rakentamattomat ranta-alueet on pääosin jätetty rakentamisen ulkopuolelle. Rantaan tukeutuva maankäyttö on jo varattu omavarantaan loma-asuntokäyttöön, eikä näin ollen käyttötarkoituksen osoittaminen alueille lisää maankäytön varaavaa vaikutusta rannoilla. Osayleiskaava varaa runsaasti rantoihin tukeutuvaa virkistysaluetta, lisäksi asemakaavoituksen yhteydessä korttelialueiksi osoitettuja alueita koskee määräys, jonka mukaan "Tarkemmassa suunnittelussa tulee varmistaa asuntonäköalaa pääsy rantaan ja riittävät virkistysalueet rannoilla."

Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaan.

6. Pirkanmaan maakuntamuseo

Kulttuuriympäristön suojelu, yleistä

Kaavaehdotusta on tarkistettu monin osin ja muutoksia on tehty. Korjattu kaavaehdotus ottaa aiempaa paremmin huomioon kulttuuriympäristön, keskeisimmät arvot on tunnistettu ja pyritty ottamaan huomioon. Muutama ratkaisu on kuitenkin ristiriidassa kulttuuriympäristön arvojen kanssa.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Laalahden rannan ja Palonkylän AP-9 alueiden rajausta tulee tarkistaa.

Kulkaan itäpuolen suunnittelutarvealueet –määräystä tulisi tarkistaa: alueen maankäyttöhankkeet tulee toimittaa lausunnonle museoviranomaisille.

Suunnittelutarvealueet eivät ole kulttuuriympäristön kannalta paras ratkaisu. Maakuntamuseo ei suosittele kulttuuriympäristön asioita ratkottavaksi asemakaavalla. ("Ratkaisu ei ole kulttuuriympäristön kannalta hyvä ja asettaa jatkosuunnittelulle reunaehdot, joihin tulee suhtautua erityisellä vakavuudella.")

Kantapartolantien varteen sijoittuvat Partolan tilaan kuuluvat vanhat rakennukset tulee huomioida kaavamerkinnöissä kulttuurihistoriallisesti arvokkaina kohteina.

Palon historiallisen kylän rintapelloille osin sijoitetun AP-alueen rajausta tulee tarkentaa kulttuuriympäristön arvot paremmin huomioivaksi.

Historiallisten teiden säilyttämistä ohjataan MAISEMALLISESTI JA KULTTUURIHISTORIAALISESTI ARVOKAS ALUE- merkinnällä, jossa todetaan, että maisemaa jäsentävä historiallinen kylätie tulee säilyttää. Lisäksi historiallisia tielinjauksia on merkitty kaavakartalle.

Rakennusvalvonta pyytää Maakuntamuseon lausunnon rakennuksen purkuluvan (MRL §139) yhteydessä, jolloin selvitetään myös alueen ja kohteen laajuus. Rakennusvalvonta pyytää tarvittaessa myös korjaus- ja uudisrakentamisen kohteissa maakuntamuseon lausunnon.

Aluetta koskeva yleismääräys velvoittaa myös kaava-alueita koskevaa suunnittelutarveharkintaa, yleismääräyksen mukaan "Aluetta suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennetun alueen rajautumiseen avoimessa maisemassa." Suunnittelutarvetta koskevista hakemuksista pyydetään tarvittaessa Maakuntamuseon lausunto, selostusta on täydennetty tältä osin.

Partolan tila on merkitty kaavaan kulttuurihistoriallisesti merkittävänä kohteena nro 18.

Yleiskaavan yleispiirteisyyden vuoksi käyttötarkoitusaluiden yksityiskohtainen rajaaminen ei ole tarkoituksenmukaista, kulttuuriympäristön arvot voidaan huomioida parhaiten asemakaavoituksen yhteydessä. Selostusta on täydennetty tältä osin.

Kiinteät muinaisjäännökset

Arkeologiset kohteet on merkitty SM-kohdemerkinnällä, sm-pistekatkoviivalla ja rasteroinneilla. Kaavamääräystä tulee täydentää: Alueen laajuus tulee selvittää museoviranomaiselta.

Maakuntamuseo ehdottaa joitakin muutoksia ja lisäyksiä kohdemerkintöihin ja joidenkin aluerajausten muuttamista.

Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavakarttaan.

7. Pirkanmaan pelastuslaitos

Pirkanmaan pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa osayleiskaavaehdotuksen suhteen.

8. Tampereen kaupunki/Joukkoliikenne**Haasteet joukkoliikenteelle**

- alueen sijainti kantakaupungin laidalla johtaa yksipuoliseen liikennekesyntään
- pohjois-eteläsuuntaisten rinnakkaisväylien suuri määrä, 3
- AP-9-alueiden sijoittuminen Sorilanjoen suuntaisesti, ei suunniteltuun väylästään tukeutuvana
- C-14-alueen sijainti irrallaan suurimmista liikenneverroista, mikä voi hidastaa kaupallisten palvelujen muodostumista

Positiiviset tekijät

- mahdollisuus hyödyntää nykyistä joukkoliikennetarjontaa
- keskustatoimintojen alueen painottuminen luonnollisen liikkumissuunnan suuntaan
- suunnittelutarvealueet, joissa ei tavoitella asemakaava-alueen palveluita

Lähtökohdat kaavoitukselle ja alueen sijainti

Kaupunkiraitiotien jatkaminen Nurmi-Sorilaan on hyvin epätodennäköistä. Joukkoliikennesuunnittelun perustaminen bussiliikenteeseen on oikea ratkaisu. Asukasmäärän lisäys voi mahdollistaa myös Kämenniemen ja Ruutanan paremman joukkoliikennetarjonnan, mutta tämä edellyttää käyttömenojen lisäämisen.

Työpaikkojen vähäisyyden arvioidaan vaikuttavan ruuhkasuuntaa vastaan kulkeviin asiakasvirtoihin. 2-3 bussilinjaa on joukkoliikenteen järjestämiseksi riittävä määrä tällä alueella.

Maankäyttö- ja liikennepalvelut

Yleensä joukkoliikenne pystytään alueella järjestämään sitä tehokkaammin ja taloudellisemmin mitä harvempia rinnakkaisia väyliä palveillaan. Samalla huolehditaan, että kävelyetäisyydet eivät kasva liian suuriksi. Uusilla asemakaava-alueilla pidetään 600m kävelyetäisyyttä raja-arvona. Joukkoliikenteen käyttöön tulisi saada katuyhteys Nattarin puistokadulta Kaitavedentielle Sorilanjoen eteläpuolella.

Joukkoliikenteen kannalta keskustatoimintojen sijoittaminen vahvemmin Kaitavedentien varteen lähemmäs 9-tietä voisi olla tehokkaampi ratkaisu.

Liityntäpysäköintipaikka tulisi sijoittaa 9-tien ja Kaitavedentien liittymän läheisyyteen.

Toteutus

Alueen asemakaavoitus ja rakentaminen tulisi aloittaa nykyisen Kaitavedentien ja Aitoniementien varrelta. Näillä alueilla joukkoliikennepalvelut on jo olemassa tai ne on järjestettävissä melko pienin kustannuksin ja muutoksin. Sorilanjoen rannoille, yli 500m päähän nykyisestä Kaitavedentiestä, tulisi kaavoittaa ja rakentaa viimeisenä.

Kaavan liikenteellinen perusratkaisu etelä-pohjoissuuntaisesta väylästä sekä tulevan keskustan sijainti perustuvat vuonna 2008 käytyyn ideakilpailuun, jossa suunniteltu rakenne arvioitiin parhaimmaksi. Uusi keskusta on haluttu sijoittaa rantaan tukeutuvana, mikä houkuttelee uusia asukkaita ja rakentajia. Keskusta-alueen sijoittuminen sivuun nykyisestä Kaitavedentiestä edellyttää uutta keskustaa palvelevaa katuverkkoa, lisäksi alueen kautta kulkevan maantien 338 liikenne on tarkoituksenmukaista ohjata alueen ohittavalle reitille. Nykyinen Kaitavedentie on osa alueen sisäistä katuverkkoa.

Osayleiskaavassa on osoitettu alueen pääliikenneverkko, poikittaiset yhteydet mm. Nattarin puistokadun ja Kaitavedentien välille, tarpeellinen liityntäpysäköinti sekä joukkoliikennepysäkkien saavutettavuus ratkaisuun tarkemmassa suunnittelussa.

Alueelle tulisi järjestää hyvä joukkoliikenteen palvelutaso aikaisessa vaiheessa kun uusien alueiden rakentaminen käynnistyy, jotta joukkoliikenteestä muodostuu todellinen vaihtoehto henkilöautoille.

Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaan.

9. Tampereen Sähköverkko Oy

Tampereen sähköverkko Oy esittää, että kaavaan varataan uusi maakaapeliliikenne 110 kV:n voimajohdolle.

Maakaapelit merkitään asemakaavoihin. Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaan.

10. Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys Yhdistyksen mielestä Tampereen kaupungilla ei ole varaa taloudellisesti eikä ympäristönäkökulmasta Nurmi-Sorilaan. Pientaloille luontevampi suunta olisi etelässä. Arvokas kulttuurimaisema menetetään, mikäli Pulesjärventie rakennetaan 4-kaistaiseksi. Uuden alueen aiheuttamat liikennepäästöt eivät ole linjassa kaupungin ilmastotavoitteiden kanssa. Yhdistys kysyy, onko ajatus Nurmi-Sorilan ekotehokkaasti toteuttamisesta haudattu. Rantarakentamisesta yhdistys on samaa mieltä Pirkanmaan liiton kanssa. Yhdistys toivoo, että Nurmi-Sorilan kaavoitus unohdetaan.	Kantakaupunki on rakentumassa kiinni naapurikuntien rajoihin, jonka jälkeen pohjoinen on yhdyskuntarakenteen laajentumiselle mahdollinen kasvusuunta. Uuden alueen toteuttaminen kantakaupungin pohjoispuolelle tulee aiheuttamaan kustannuksia. Taloudellisten vaikutusten arviointi on käytettävissä kun kaavaa koskevia päätöksiä tehdään. Pulesjärventietä ei ole suunniteltu 4 -kaistaiseksi. Kulttuurimaiseman arvot huomioidaan mahdollisen kevyenliikenteen väylän suunnittelun yhteydessä. Julkinen liikenne palvelee koko Nurmi-Sorilan aluetta. Nurmi-Sorilan ekotehokas toteuttaminen on edelleen keskeinen tavoite ja joukkoliikenteen järjestäminen on tärkeää heti, kun alueen rakentaminen käynnistyy. Ympäristön ja luonnon kannalta arvokkaimmat alueet jäävät rakentamisen ulkopuolelle. Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaan.
11. Tampereen kaupunki/Konsernihallinto/Tilaaajaryhmä Nurmi-Sorilan keskustatoimintojen alueelle saadaan hyvin sekä julkisia että yksityisiä palveluja. Parhaimmillaan tämä toteutuu siten, että tilat ovat saman katon alla lomittain. Alueen tarkastelussa on otettava huomioon koko Koillisen palvelualueen palvelut ja palveluverkko. Asukasmäärän kasvu edellyttää lisää ainakin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluita.	Uusia julkisia palveluja voidaan sijoittaa Nurmin eteläosaan keskustatoimintojen alueelle. Lisäksi jo alueella olevien palvelutoimintojen yhteyteen on varattu laajennusmahdollisuuksia uusille palveluille. Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaan.
12. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Nurmi-Sorilan työpalaveri pidettiin kaupungin ja ELY-keskuksen välillä 13.2.2015. Keskusteltiin seuraavista aiheista: Pulesjärventien varrella noudatettavista yhdyskuntalautakunnan v. 2002 pohjoiselle suuralueelle hyväksymistä mitoitusperiaateista. Pulesjärventien merkitsemisestä kaduksi, koska sitä ei asemakaavoiteta. Kaavaehdotuksesta pois jätetyistä hulevesialtaiden paikoista, jotka jäävät kaupungin omistamille maille eivätkä sijoitu asemakaavoitettaville alueille. ELY-keskuksen tummaverkkoperhosen aluerajausesityksien tarkentamisesta (lähettää tarkennukset kaupungille). Esitetyt ekologiset yhteydet ehdotuksessa ovat riittävät. Selostuksessa mainitaan Sorilan liittymän porrastamisesta.	<u>Sovitut muutokset:</u> Aitovuoren liittymä esitetään aluevarauksena, ei eritasoliittymän merkinnällä. ELY lähettää näkemyksensä rajaukseksi, jossa on huomioitu liito-oravan liikkumisen kannalta tärkeä ekologinen yhteystarve. Rantaan rajautuvien alueiden ratkaiseminen asemakaavalla on järkevää. AO-4 ja AP-9 –määräyksiin lisätään teksti ”Tarkemmassa suunnittelussa tulee varmistaa asuntoalueilta pääsy rantaan ja riittävät virkistysalueet rannoilla.” Ehdotuksessa esitetty Terveyshaitan poistamistarve -merkintää muutetaan paremmin näkyväksi. AM-2-alueet, maatilojen talouskeskukset Nurmin ja Kantapartolantien varressa liitetään viereisiin AO-4, A-4 ja AP-9 – alueisiin, koska ne on tarkoitettu asemakaavoitettaviksi. Maatilat esitetään talouskeskuksen kohdamerkinnällä. Näiden alueiden maanomistajien kanssa järjestetään vuorovaikutustilaisuuksia. Määräys muutetaan (M-, MU- ja MY-alueilla): luvanvaraiset toimenpiteet (MRL128§) ovat voimassa vain s-1- ja s-4- -alueilla.
<u>Yhdyskuntarakenne</u> Nurmi-Sorilan alue sijaitsee siten, että toimivan ja henkilöautoliikenteelle kilpailukykyisen joukkoliikennejärjestelmän toteuttaminen on vaikeaa. Maakuntakaavan tavoite rakentamattomista rannoista toteutuu heikosti. Sorilanjoen ranta-alueet eivät toteuta maakuntakaavan viheryhteystarvetta. Merjanlahden ranta-alueiden vapaan rannan vähennetty määrä heikentää mahdollisuuksia muodostaa laadukas, rannanläheinen kaupunginosa.	Alueesta pyritään muodostamaan uusi kaupunginosa palveluineen ja työpaikkoineen kaupungin kasvua turvaamaan. Nurmi-Sorilan osayleiskaavaehdotus on laadittu yleispiirteisenä asemakaavan pohjaksi ja ohjaamaan muita suunnitelmia. Nurmi-Sorilan osayleiskaavassa rakentamattomat ranta-alueet on pääosin jätetty rakentamisen ulkopuolelle. Rantaan tukeutuva maankäyttö on jo varattu omarantaiseen loma-asutokäyttöön, eikä näin ollen käyttötarvikkeen osoittaminen alueille lisää maankäytön varaavaa vaikutusta rannoilla. Osayleiskaava varaa runsaasti rantoihin tukeutuvaa virkistysaluetta, lisäksi asemakaavoituksen yhteydessä korttelialueiksi osoitettuja alueita koskee määräys, jonka mukaan Tarkemmassa suunnittelussa tulee varmistaa asuntoalueilta pääsy rantaan ja riittävät virkistysalueet rannoilla.” Alueelle tulisi järjestää hyvä joukkoliikenteen palvelutaso aikaisessa vaiheessa kun uusien alueiden rakentaminen käynnistyy, jotta joukkoliikenteestä muodostuu todellinen vaihtoehto henkilöautoille.

Liikenne ja melu Aitovuoren liittymän aluevaraus tulee esittää kaavassa yleissuunnitelman vaihtoehdon B mukaan. Tieliikenteen yhteystarve alueen kaakkoisosassa on korvattava katuna. Aitoniementie ja Pulesjärventie tulee esittää katuina. Melu- ja muut päästöhaitat on otettava huomioon kaavassa. Meluntorjuntatavamerkinnot on lisättävä. Sorilanjoen pohjoisrannan melualueelle ei tule osoittaa uutta asuinrakentamista. Virkistysaluetta ei tule osoittaa melualueelle vaan ne on osoitettava suojaviheralueeksi (EV). Maantien 338 rakentaminen kuuluu Tampereen kaupungille. Aitovuoren liittymän parantamisen kustannusvastuu voi olla kaupungille suuri.	Aitovuoren eritasoliittymä osoitetaan yleisen tien aluevarauksena kaavakartalla samoin uusi Kaitavedentie (maantie 338). Pulesjärventietä ei ole tarkoitus asemakaavoittaa, mistä syystä se osoitetaan myös osayleiskaavassa yleiseksi tieksi. Muut osayleiskaava-alueen liikennealueet ovat jatkossa asemakaavoitettavia katuja. VT 9 parantamisen tarve on ilmeinen jo nykytilanteessa ja Tampereen kaupunki katsoo, että väylän kehittämistä on edistettävä sekä turvallisuuden että välityskyvyn parantamiseksi. Nurmi-Sorilan rakentamisen aikataulu riippuu VT 9 kehittämisen lisäksi monesta muustakin tekijästä. Uusien asuin- ja työpaikka-alueiden meluhaittoja voidaan ehkäistä yleiskaavaa paremmin asemakaavoituksessa, jossa voidaan ohjata esimerkiksi rakennusten sijoittelua. Asuin- ja työpaikka-alueiden sekä avoimien virkistysalueiden asemakaavoitusta ja muuta suunnittelua ohjaa yleismääräys: Melualueelle ei saa sijoittaa melulle herkkiä toimintoja. Näillä alueilla asemakaavoissa tulee varmistaa, että melulle asetetut ohjeet kytetään täyttämään sekä asunto-, työpaikka- että virkistyskäyttöön osoitettavilla alueilla. Yleiskaavaa tehdään asemakaavan pohjaksi, melun torjuminen ja ehkäisy tulevat ajankohtaisiksi asemakaavoituksen yhteydessä.
Luonnonarvot ja maisema Tummaverkkoperhonen Kaavassa tulee säilyttää ja turvata lajille soveltuvat niittykokonaisuudet ja osoittaa ne s-4 –alueina, myös tielinjausten ylityskohdissa. Asutut niityt tulee merkitä SL-alueina. Perhoselle soveltuvia niittyjä puuttuu merkinnoista. Kaikki lajille soveltuvat niityt on turvattava kaavassa. Pulesjärventien AO-kortteleiden poistaminen on hyvä ratkaisu. Eteläisempi TP-10 alue tulee poistaa ja muuttaa MU-1 alueeksi, jolla on s-4 merkintä. Mutian alueen puskurivyöhykettä tulee lisätä. S-4 –alueen määräystä tulee täsmentää siten, että ehdollisuus poistetaan. MRL:n 128§ tulee asettaa kaikille niille alueille, joilla sijaitsee luonnon-suojelulain tarkoittamia suojeltavia kohteita.	Tummaverkkoperhosen osalta ehdotuksessa SL-alueiksi ja suojeltaviksi alueen osiksi (s-4) on merkitty asutut niityt vuosina 2009–2014 laadittujen selvitysten pohjalta, s-4-alueiden määräyksestä on muutettu sitovaksi. Merkinnoilla turvataan tummaverkkoperhosen elinolojen säilyminen alueella. Verkosto sijoittuu M-alueille lukuun ottamatta Sorilassa Kaitavedentien länsipuolelle sijoittuvia virkistysalueita ja ns. Rivieran kohdalla Sorilanjoen rantaa. Ranta on kaavassa osoitettu AP-alueeksi, mutta sitä koskee luo- merkintä. Jatkosuunnittelussa alueen luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät ominaisuudet tulee ottaa huomioon. Tampereen kaupungin Näätäsuon ja ympäristön hoitosuunnitelmaa laaditaan parhaillaan ympäristösuojeluyksikössä. Hoitosuunnitelman pohjalta asemakaavaa laadittaessa voidaan määrittellä kortteli- ja virkistysalueet yleiskaavan aluevarausten puitteissa. Kantakaupunki on rakentumassa kiinni rajoihin jonka jälkeen pohjoinen on yhdyskuntarakenteen laajentumiselle mahdollinen kasvusuunta. Asuntorakentamisen lisäksi pohjoiseen laajentuvassa kaupungissa tarvitaan uusia työpaikka-alueita, eikä näin ollen kaavaehdotuksen työpaikka-aluevarauksia pienennetä tässä vaiheessa. Alueiden ympäristö aiheuttaa kuitenkin ympäristöhäiriöistä tai luonnonarvoista johtuvia reunaehdotuksia alueiden toteuttamiselle ja joita ohjataan alueita koskevilla yleiskaavan määräyksillä. Sorilanjoen pohjoispuoliselle ranta-alueelle, Kaitavedentien ja Nattarin puistokadun väliin osoitettu AP-9 alueella tummaverkkoperhoselle aiheutuvat vaikutukset pystytään huomioimaan. Asemakaavoissa ratkaistaan ja suunnitellaan hulevesien hallintamenetelmien yksityiskohdat ja lopullinen mitoitus. Tummaverkkoperhoselle soveltuvia niittyalueita on laajennettu kaavakartalle mm. Mutian kohdalla olevan puskurivyöhykkeen osalta. Pulesjärventien lähellä olevat st-alueet on huomioitu hulevesiselvityksessä, jonka mukaan selvityksen esittämällä toimenpiteillä tummaverkkoperhonen säilyy alueella. Näille alueille on merkitty suunnittelutarveluumerkintä ja suunnittelutarveratkaisut sekä rakennusluvut ratkaistaan tapauskohtaisesti tummaverkkoperhonen huomioiden. MRL:n 128§ tarkoittama maisematyölupa vaaditaan alueilta, joilla on luonnonsuojelulain tarkoittamia suojeltavia kohteita. Maisematyölupavoeite on muutettu muotoon: Luvanvaraiset toimenpiteet (MRL 128§) ovat voimassa vain s-1 ja s-4 -alueilla.
Liito-orava Liito-oravan kulkuyhteyden turvaamiseksi ei ole löydetty Hangaslahden alueelta Lintukallion alueelle riittävää ratkaisua. s-1 –alueen määräystä tulee selventää siten, että tekstistä käy ilmi suojelutarkoitus ja edellytykset.	Aitovuoren eritasoliittymän merkintä on muutettu kaavaan aluevarausmerkinnäksi aikaisemman kohdemerkinnän sijaan. Lisäksi liittymän pohjoispuolella olevaa viheraluetta on laajennettu siten, että tarvittavalle ekologiselle yhteydelle on riittävä tilavaraus. s-1 –alueen määräyksen sisältö on täydennetty kaavaselostuksessa .

13. Tampereen Vesi Osayleiskaavaehdotus sijaitsee tällä hetkellä Tampereen Veden toiminta-alueen ulkopuolella. Vesihuollon on toteuttanut Nurmin vesihuolto-osuuskunta. 30.9.2014 yhdyskuntalautakunta on tehnyt päätöksen toiminta-alueen muutoksesta, jossa osuuskunnan keskeisen asutuksen ja suurimpien talousveden käyttäjien on mahdollisuus liittyä jälkikäteen rakennettavaan verkostoon. Tampereen Vesi pitää edelleen tärkeänä vesihuollon rakentamisen vaiheistusta etelästä pohjoiseen. Talousveden valmistus ja toimittaminen on turvattu, kun vedenotto Näsijärvestä toteutuu. Vesihuollon tilanne parantuu jo parin vuoden sisällä käynnissä olevien vesihuoltohankkeiden myötä niin, että vesihuoltoverkostot riittävät osayleiskaavassa esitetyille rakentamiselle tarkoitettuille alueille. Nykyiset linjat jäävät käyttöön ja rinnakkaisia runkojohtoja rakennetaan. Uusien liittyjien kuormitus ei kohdistu nykyiseen jätevesiviemäriverkostoon. Tampereen Vesi esittää, että vesihuollon toiminta-aluetta tarkistetaan Nurmi-Sorilassa tulevien asemakaavoitusten yhteydessä. Osayleiskaavaehdotuksesta puuttuvat jätevedenpumppaamoiden tilavaraukset tulee esittää kaavamääräysmerkinnällä (et). Runkoverkostojen tilavaraukset tutkitaan asemakaavoituksessa.	Asemakaavoitusohjelman mukaan, hyväksytty KH 472§ 24.11.2014, Nurmi-Sorilan asemakaavoitus käynnistyy vuonna 2017. Alueitten toteuttamisen järjestyksestä ei ole tehty päätöksiä. Kaavaehdotusta on muutettu siten, että Kaitavedentien itäpuolella mahdollinen pientalorakentaminen voi toteutua suunnittelutarveratkaisuihin perustuvana hajakentämisena. Tätä aluetta ei kaavoiteta asemakaavan pohjaksi. Toiminta-alueen tarkastelussa tämä alue tulee myös ottaa huomioon. Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaan.
14. Tampereen kaupunki/Ympäristönsuojelu Tummaverkkoperhoset Tummaverkkoperhonen on kaava-alueen merkittävin eliölaji ja erittäin uhanalainen. Kaavaehdotuksessa elinympäristöä koskevat kriteerit eivät täyty. Hulevesisuunnittelu on perhosen vuoksi erityisen tärkeää. Kaavaan on merkittävä erilliset ekologiset yhteystarpeet avoimelle ja muulle yhteydelle. Ympäristönsuojelu toimittaa kaavoitukseen Näätäsuon hoitosuunnitelman. Hoitosuunnitelmaan perustuvat seuraavat kaavan korjausehdotukset: 1. Näätäsuon luoteispuolella olevan s-4 alueen vuoksi MU-1 merkintä muutetaan MY-1 merkinnäksi ja eteläinen TP-10 alue poistetaan ja muutetaan MY-1 alueeksi. TP-alueen eteläpuolella oleva niitty tulee merkitä s-4 merkinnällä. 2. Sorrin talon pihapiiri, nykyinen metsäniitty, tulee merkitä s-4 rajauksella. 3. Hyötyvoimankadun jatke Kaitavedentien itäpuolella merkitään kaavaan. Putkilinjojen rakentamisella on jo ratkaistu tien paikka. 4. Sorilan PY-5 alueen pohjoispuolelle on merkittävä "avoin ekologinen yhteystarve". 5. Sorilanjoen pohjoispuolelle/Kaitavedentien länsipuolen peltoalueelle on merkittävä tummaverkkoperhoselle soveltuva niitty. 6. Kaavamääräys s-4 tulee muuttaa muotoon: Aluetta koskevat luonnon-suojelulain...	1. Kantakaupunki on rakentumassa kiinni naapurikuntien rajoihin, jonka jälkeen pohjoinen on yhdyskuntarakenteen laajentumiselle mahdollinen kasvusuunta. Asuntorakentamisen lisäksi pohjoiseen laajentuvassa kaupungissa tarvitaan uusia työpaikka-alueita, eikä näin ollen kaavaehdotuksen työpaikka-aluevarauksia pienennetä tässä vaiheessa. Alueiden ympäristö aiheuttaa kuitenkin ympäristöhäiriöistä tai luonnonarvoista johtuvia reuna-aitoja alueiden toteuttamiselle ja joita ohjataan alueita koskevilla yleiskaavan määräyksillä (s-4 merkintä). 2. Kohdetta on tarkistettu s-4 merkinnän osalta. 3. Katualue on varattu kaavassa. 4. Uusi yhteystarve on osoitettu kaavaan sekä lisätty kyseinen merkintä. 5. Kohdetta on tarkistettu SL-5 ja s-4-merkintöjen osalta. 6. Kaavamääräystä on tarkistettu lausunnossa esitetyllä tavalla.
Lepakot Sorri-Sivulan lepakkoalue tulee palauttaa kaavaan. Alueella tulisi tehdä uusi lepakkoselvitys. Näsijärven rantavyöhykkeen lepakkoalue voi vaarantua, koska alueelle on esitetty runsaasti AO-4-aluetta aiempaan verrattuna. AO-alueet tulee esittää v. 2009 kaavaehdotuksen mukaisina.	Uusi lepakkoselvitys on tarkistettu 2015 ja se liitetään kaava-asiakirjoihin. Kaavakarttaa täydennetään ohjeellisella lepakkoalueen aluerajauksella (slep-1), uuden Kaitavedentien itäpuolella. Nurmi-Sorilan osayleiskaavassa rakentamattomat ranta-alueet on pääosin jätetty rakentamisen ulkopuolelle. Rantaan tukeutuva maankäyttö on jo varattu omavarantaiseen loma-asutuskäyttöön, eikä näin ollen käyttötarkoituksen osoittaminen alueille lisää maankäytön varaavaa vaikutusta rannoilla. Ranta-alueita koskee lepakoiden huomioimiseen velvoittava osa-aluemerkintä (slep-1).
Suojelualueet Aitolahden kirkonnotkon purolehdon alue tulee muuttaa länsireunaltaan SL-alueeksi. Rajauksen saa uudesta luonnonsuojeluohjelmasta. Muilta osin alue on merkittävä VLM-alueeksi.	Luonnonsuojelualueeksi on osoitettavissa aluekokonaisuudesta vain hyvin kapea kaupunginomistuksessa oleva reuna-alue. Purolehdon länsireunan varaaminen osayleiskaavassa virkistysalueeksi yhdessä luonnonsuojeluohjelman tietojen ja tavoitteiden kanssa turvaavat kuitenkin alueen luonnonarvojen säilymisen.

Ekologiset yhteydet Kaavakartan tulkinnan parantamiseksi ehdotetaan kahden erilaisen ekologisen yhteysmerkinnän muodostamista: 1. avoin, 2. puustoinen. Kaavamääräykseen: "on varmistettava" "on katsottava" tilalle. Uusi tielinjaus sijoittuu maakunnalliselle ja seudulliselle viheryhteysalueelle. Maakuntakaavan edellyttämät laatuksiteerit reitille eivät täyty. VT9 ylitse on merkittävä puustoinen ekologinen yhteystarve, mm. hirvieläimille. Lintukallion mäki aiheuttaa runsaasti louhintaa- ja leikkaustarpeita. Puustoinen ekologinen yhteys tulee suunnitella tähän huolellisesti. Kaitavedentien uuden linjauksen ja Näätäsuon välinen mutkitteleva ekologinen yhteys tulisi olla sekä puustoinen että avoin, siis kaksi merkintää.	Kaavan määräyksiä on täsmennetty siten, että liito-oravalle tarkoitettuihin yhteystarvemääräystä on täydennetty vaatimuksella säilyttää yhteys puustoisena. Tumma verkkoperhoselle tarkoitettujen yhteyksien määräystä on täsmennetty vaatimuksella säilyttää yhteys avoimena. Nurmi-Sorilaa sivuavan maantien 338 liikenne on tarkoituksenmukaista ohjata uuden kaupungin osan ohittavalle uudelle linjaukselle, joka on osoitettu myös vireillä olevaan, 16.2.2015 päivättyyn maakuntakaavaluonnokseen. Yhteyden tilalliset ja laadulliset vaatimukset otetaan huomioon myöhemmin alueelle laadittavissa tarkemmissa suunnitelmissa sekä parhaillaan työn alla olevissa Tarastenjärven aluetta koskevissa suunnitelmissa.
Vesistöt ja ranta-alueet Vapaan ranta-alueen määrää suhteessa alueen tuleviin virkistystarpeisiin tulee tarkastella uudelleen. Eräät pienvesikohteet, mm. Nattarin Puistokadun lähde, on jäämässä tien alle. Alueellisille viivytysalustoille ja kiinteistökohtaisille imeytysvaatimuksille on tarvetta ja ne tulee esittää kaavassa.	Nurmi-Sorilan osayleiskaavassa rakentamattomat ranta-alueet on pääosin jätetty rakentamisen ulkopuolelle. Osayleiskaava varaa runsaasti rantoihin tukeutuvaa virkistysaluetta, lisäksi asemakaavoituksen yhteydessä korttelialueiksi osoitettuja alueita koskee määräys, jonka mukaan "Tarkemmassa suunnittelussa tulee varmistaa asuntoalueilta pääsy rantaan ja riittävät virkistysalueet rannoilla." Virkistysalueen laskennallinen määrä asukasta kohden on noin 110m2/asukas. Lisäksi kaava-alueen rajautuminen laajoihin maa- ja metsätalousalueisiin antaa hyvät mahdollisuudet ulkoiluun ja retkeilyyn. Yleiskaavan yleispiirteisyydestä johtuen yksityiskohtaisia suunnittelun reunaehdotuksia, kuten esim. lausunnossa mainittua lähdeä, ei voida tässä kaavavaiheessa huomioida. Nattarin Puistokadun aluevaraus on osayleiskaavassa noin 40m leveä, mikä mahdollistaa hyvin erilaisten reunaehdotusten huomioonottamisen asemakaavoitusvaiheessa. Nurmi-Sorilan ja Tarastenjärven hulevesiselvityksessä (15.8.2008) esitetään useita parannuskeinoja hulevesien hallintaan. Nämä otetaan huomioon asemakaavoituksessa.
Metsät ja viheralueet Maisematyölupa 128§ on tarpeen sekä M- että V-alueilla. Sorilanjoen pohjoisrannan MY-1 merkintä pitäisi muuttaa VLM-6 merkinnäksi.	Maisematyölupamääräys on lisätty M- ja V-alueille. Sorilanjoen varren MY-1 merkintä on muutettu VLM-6 merkinnäksi.
Teknisen verkoston aluevaraukset ja reitit Kaava-aineistosta ei selviä, onko v. 2009 kunnallistekniikkaa liittyviä suunnitelmia päivitetty. Viheraluevaraukset sisältävät sellaisia luontoarvoja, että teknistä verkostoa ei voida rakentaa näiden alueiden läpi. Jo yleiskaavassa on tärkeää osoittaa pääreitit pääosin korttelialueen sisään.	Yleiskaava on yleispiirteinen ja tarkat rajat tonteille, virkistysalueille ja kunnallistekniikan sijoittuminen suunnitellaan asemakaavassa. Lähtökohteisesti tekniset verkostot sijoitetaan lähelle sitä tarvitsevaa maankäyttöä eikä esim. virkistysalueille. Parhaillaan rakenteilla olevaa vesihuoltolinjaa ei ole tarkoituksenmukaista merkitä osayleiskaavaan, mutta se tulee huomioiduksi ja ohjaa alueen tarkempaa suunnittelua.
Liikenne Kaitavedentien uusi linjaus pirstoo arvokkaita luontoalueita ja niiden välisiä ekologisia yhteyksiä. VT9 aluevaraus tulee esittää kaavassa tarkemmin. Pulesjärven kevyen liikenteen reitti tulee ulottaa kaava-alueen rajalle asti. Hyötyvoimankatu tulee esittää katuna eikä yhteystarpeena.	Yleiskaava on yleispiirteinen ja tarkat rajat tonteille, kunnallistekniikalle ja virkistysalueille muodostetaan asemakaavassa. VT9 aluevaraus esitetään kaavassa Pirkanmaan ELY -keskuksen laatiman (vuodelta 2010) VT9 valtatie yleissuunnitelman luonnoksen 1B mukaisesti. Pulesjärventienellä on kätvelyn ja pyöräilyn pääreitille edellytyksiä tällä hetkellä. Palonkyläntien asti. Osayleiskaava ei estä pääreitien jatkamista. Hyötyvoimankatu on merkitty uudesta Kaitavedentiestä itään katuna.
Melu Melusuojaustarvemerkinnät tulee lisätä kaavaan.	Osayleiskaavan yleismääräys velvoittaa selvittämään ja ratkaisemaan melusuojausten tarpeen ja keinot alueelle laadittavien asemakaavojen yhteydessä. Asemakaavassa voidaan yleiskaavaa paremmin tarkastella rakennusten sijoittelun ja rakennusteknisten ratkaisujen vaikutusta melulta suojautumiseen ja vasta viimeisenä keinona edellyttää melua ja – valliratkaisuja.
Pilaantuneet maat Nurmissa on kaksi pilaantunutta maa- aluetta. Nämä on merkittävä merkinnällä: maaperän pilaantuneisuuden selvitystarve (huutomerkki).	Pilaantuneista maa-alueista tiedottavat merkinnät on lisätty kaavakartalle sekä kaavan määräyksiin.
Muut ympäristöhäiriöt Työpaikka-alueen kaavamääräys tulee muuttaa sellaiseksi, että toiminta ei saa aiheuttaa ympäristöhäiriöitä tai asuinalueita vasten tulee osoittaa riittävä suojavyöhyke.	Uuden Kaitavedentien varren työpaikka-alueiden merkintää on täsmennetty. Korttelialueita koskee TYPY-1 merkintä, joka velvoittaa huomioimaan ympäristöstä johtuvat toiminnalle aiheutuvat rajoitukset.
Muuta Kaavaselvityksen puutteet on korjattava. Kutsu viranomaisneuvotteluun pyydetään lähettämään Harri Willbergille ja Katri Laihosolalle.	Kaavaselvitystä on täydennetty lausunnossa esitettyjen virheiden ja puutteiden osalta.

MUISTUTUKSET

MUISTUTUKSEN ANTAJA / MUISTUTUS	VASTINE JA TOIMENPITEET
1. Einola Kalle, Einola Jarkko kp:n ja Yhtymä Einolan puolesta Tiikko Kyseessä on asuinkäytössä oleva maatalouskeskuskiinteistö. V-merkin- noin osoitettu alue pitää ulottaa vain puronotkon välittömään läheisyyteen. AM-2 alueelle tulisi sallia enemmän rakennusoikeutta ja kolmas asuinra- kennus. Hirsimoisio Luonnontilainen lähde on huomioitu. Marttila Kiinteistölle tulisi osoittaa AM-2 merkintä. Marttilan osalta AM-2 merkinnän tulee sijoittua Pulesjärventien eteläpuolelle naapuritilan eteläisemmän AM-2 merkinnän itäpuolelle. Orikorpi Kiinteistöllä oleva s-1 merkintä tulee poistaa, koska alueella on ainoastaan nuorta taimikkoa. Osittain metsitetyllä suopellolla s-4 raja- us ulottuu liian laajalle. Kyseisellä suopellolla on jo tehty ELY-keskuksen ohjeitten mukai- set hoitotoimenpiteet v. 2010. Muuta Osayleiskaava-alueen kokonaisuudessaan pienennettävä koillisosasta. Jos aluetta ei pienennetä haluamme MY-1 merkinnän korvattavaksi M-2 merkinnällä. Muistuttaja vaatii, että merkinnöistä poistetaan maisematyölupavelvoite. Vain ne alueet, joissa on jo aiemmin todettu olevan erityisiä ympäristöar- voja, voidaan merkitä MY-1 merkinnällä. Maanomistaja muistuttaa, että kunnalle saattaa langeta merkittävän haitan osoittamisesta maanomistajaa kohtaan MRL:n mukainen korvausvelvolli- suus.	Nurmi-Sorilan osayleiskaavan kaava-alueen rajausta ei muuteta, koska kaava-alueen koskeva tieto ja siitä johtuva alueen suunnitelma vaikutus- arviointineen muodostavat eheän kokonaisuuden ja jonka toteutumista halutaan edistää. Maa- ja metsätalousalueet täydentävät tätä kokonaisuut- ta. Maisematyölupaa koskevaa vaatimusta on tarkistettu maanomistajille kohtuullisemmaksi ja se on muutettu koskemaan vain MY-alueen s-1 ja s-4 – alueita. Kaavakarttaa on tarkistettu siten että Tiikon tilalle merkitään kaksi maatilojen talouskeskusten aluetta ja Marttilan tilalle on lisätty maatilojen talouskeskusten alue. Yleiskaava on yleispiirteinen ja tarkat rajat tonteille ja virkistysalueille muodostetaan asemakaavassa. Luontoselvitykset on tarkistettu v. 2014 ja 2015 ja ne ovat ajantasaiset. Maisematyölupavelvoite muutetaan muotoon: Luvanvaraiset toimenpiteet (MRL 128§) ovat voimassa vain s-1 ja s-4 -alueilla. Lausunnossa esitettyä väitettä taloudellisista menetyksistä ei ole perus- teltu. Yleiskaavaa laadittaessa alueella joudutaan rajoittamaan menette- lyä, joka voivat vaikeuttaa tulevan kaavan toteuttamista. Nurmi-Sorilan osayleiskaavan laatiminen on ollut pitkä prosessi, laatimisen aikana alueen asukkaat ja toimijat ovat kuitenkin voineet hakea ja saada erilaisia lupia oman toimintansa tarpeisiin.
2. Ermes Juhana Ermes vastustaa omistamansa tontinosaan merkitsemistä virkistysalueeksi.	Yleiskaavassa pyritään varmistamaan ensisijaisesti aluekokonaisuuden kannalta tarpeellinen virkistysaluekokonaisuus ja siihen liittyvä yhtenäinen reitistö. Yleiskaava on kuitenkin yleispiirteinen ja tarkat rajat tonteille ja virkistysalueille muodostetaan asemakaavassa, jossa voidaan yleiskaavaa paremmin huomioida olevasta tilanteesta johtuvat lähtökohdat. Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.
3. Korpi Jussi, Juho, Saija ja Laapotti-Korpi Leena Jussinkorven tilaa viljellään aktiivisesti. V. 2007 ovat muistutuksessa edel- lyttäneet, että Jussinkorven talouskeskus kaavoitetaan maatilan talous- keskukseksi, AM-2. Tätä ei ole kaavaehdotuksessa. Nykyisen asuinraken- nuksen lisäksi on tarkoitus rakentaa uusi päärakennus. Myös uusille maatalouden rakennuksille on tarvetta. Myös Jaakonmäen kiinteistölle tulisi kaavoittaa maatilan talouskeskus, AM-2.	Jussinkorven tilalle merkitään maatilan talouskeskuksen alue AM-3. Jaakonmäen tilalle ei maatilan talouskeskusta merkitä, koska tilalla ei ole viljeltäviä peltoja eikä metsää. Kyseinen merkintä tarvitsee tuekseen tilan omistuksessa olevaa peltoa ja metsää.

MUISTUTUKSEN ANTAJA / MUISTUTUS	VASTINE JA TOIMENPITEET
4. Kulkas Kalle ja Fanny Tilan pihapiirin ja rakennusten suojelusta ei ole riittävästi ilmoitettu. Maa-tilan talouskeskuksen pitäisi mahdollistaa monenlainen toiminta jatkossa eikä sitä saisi rajoittaa eikä vaarantaa elinkeinoja. Tilalla on huonokuntoisia rakennuksia, jotka pitäisi ehkä purkaa. Muistuttaja pelkää, että suojelumääräykset estävät tämän. Tilanpitäjät eivät ole tuhoamassa arvokasta pihapiiriä, joten kaavalla tilan rakennusten, pihapiirin ja maiseman suojeleminen on tarpeellista. Suojelun aiheuttamia taloudellisia vaikutuksia ei ole selvitetty. Suojelusta aiheutuu kohtuutonta haittaa ja vaikutuksia. Muistuttajan mielestä MY-1 merkinnän aiheuttamat rajoitukset ovat liiallisia. Merkinnästä tulee tarpeellonta haittaa ja lisäkustannuksia maanomistajille. Kulkas pyytää tarkentamaan määritelmiä: perinteinen rakentamistapa? AM-2 merkinnän osalta pinta-alarajoitus on alimitoitettu.	Kaavaehdotus on ollut nähtävillä 17.12.2009-5.2.2010 ja 2.10.-3.11.2014. Kaavaprosessin aikana kuullaan osallisia nähtävillä olojen aikana. Kulkas on ollut mukana osallisryhmässä. Kulkaan tilakeskus on osoitettu osayleiskaavassa kahtena erillisenä maa-tilan talouskeskuksen alueena. Tiloille voidaan toteuttaa maa- ja metsätaloutta palvelevaa rakentamista osayleiskaavan sitä rajoittamatta. Suojelumerkintätapa on yleisesti käytössä kaavoissa. Perinteinen rakentamistapa tarkoittaa sitä, että sekä rakennusten korjaamisessa mutta ennen kaikkea uudisrakentamisessa rakennusten sijoittelu pihapiirissä, rakennusten koko ja kattomuoto sekä käytetyt julkisivumateriaalit ja värit seuraavat alueella käytettyä rakentamistapaa. Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.
5. Kylmä Timo Jos kaavaehdotus toteutuu, se mahdollistaa rakentamisen, joka on täysin ristiriidassa tehtyjen selvitysten ja niiden perusteella annettujen suositusten kanssa. Kylmä ehdottaa, että ainoastaan jo olemassa olevat loma- ja ympärivuotisessa asuinkäytössä olevat rannat osoitetaan asemakaavoitettaviksi.	Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.
6. Lehtonen Pauliina Lehtonen haluaa, että omistamansa saaren merkintä muutetaan virkistysalueesta osaksi tonttia, koska se kuuluu tilan pihapiiriin. Lehtonen haluaa, että se säilyy yksityisessä omistuksessa.	Kyseessä on pieni, alle 1 ha suuruinen saari, eikä sitä siten voida osoittaa rakentamisalueeksi. Kaupunki lunastaa yleiskaavassa virkistysalueiksi varattuja alueita ennen asemakaavoitusta, saaren osalta asemakaavoitus ei ole todennäköistä. Saaren osoittaminen yleiskaavassa virkistysalueeksi kuitenkin velvoittaa kaupunkia lunastamaan alueen, mikäli maanomistaja tätä esittää. Ennen sitä alue säilyy yksityisessä omistuksessa. Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.
7. Lännpää Kimmo ja Virpi Lännpää toivovat, että rakentaminen on mahdollista ennen asemakaavaa. Lepakkomerkintää slep-1 tulisi tarkentaa. Lepakoitten suojelussa olisi erittäin tärkeää määrittää toimintatavat ja periaatteet siten, että suojelun toteuttamisessa huomioidaan myös muun maankäytön tarpeet.	Olemassa olevien rakennusten korjaaminen, kunnostaminen ja vähäinen laajentaminen ovat mahdollisia ennen alueelle laadittavaa asemakaavaa. Alueen maankäyttö ja mahdollinen lisärakentaminen suunnitellaan asemakaavassa. Kun alueelle haetaan rakennus- tai purkulupaa (MRL §139), niin rakennusvalvonta tutkii alueen kulttuuri- ja luontoarvot tehtyjen selvitysten perusteella. Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.
8. Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Pirkka ry Kaava-alue on kasvatettu tarpeettoman suureksi, koska koko kaava-alueelle ei kohdistu rakennuspaineita. Metsänhoitoyhdistys pitää outona, että kaavalla ei voida myöntää suoria rakennuslupia. Kaavoitusaika on venynyt tarpeettoman pitkäksi ja kohtuutonta haittaa aiheuttavaksi. Metsänhoitoyhdistys vaatii, että kaava-aluetta pienennetään etenkin Kaitavedentien itäpuolelta. Metsänhoitoyhdistys vaatii, että viranomaisneuvottelu järjestetään uudelleen, koska Metsäkeskus ei ole aiemmin ollut kutsuttuna. Metsäkeskus tulee jatkossa kutsua kaikkiin kaavoitushankkeitten viranomaisneuvotteluihin.	Nurmi-Sorilan osayleiskaavan rajausta ei muuteta. MY-1, s-1 ja s-4 -merkintöjä eikä maisematyölupavelvoitetta poisteta. Maisematyölupavelvoite muutetaan muotoon: Luvanvaraiset toimenpiteet (MRL 128§) ovat voimassa vain s-1 ja s-4 -alueilla. Metsäkeskus katsotaan viranomaiseksi yleiskaavoissa ja asemakaavoissa, kun kaavoitetaan ensimmäistä asemakaavaa, joka sisältää metsä-alueita.

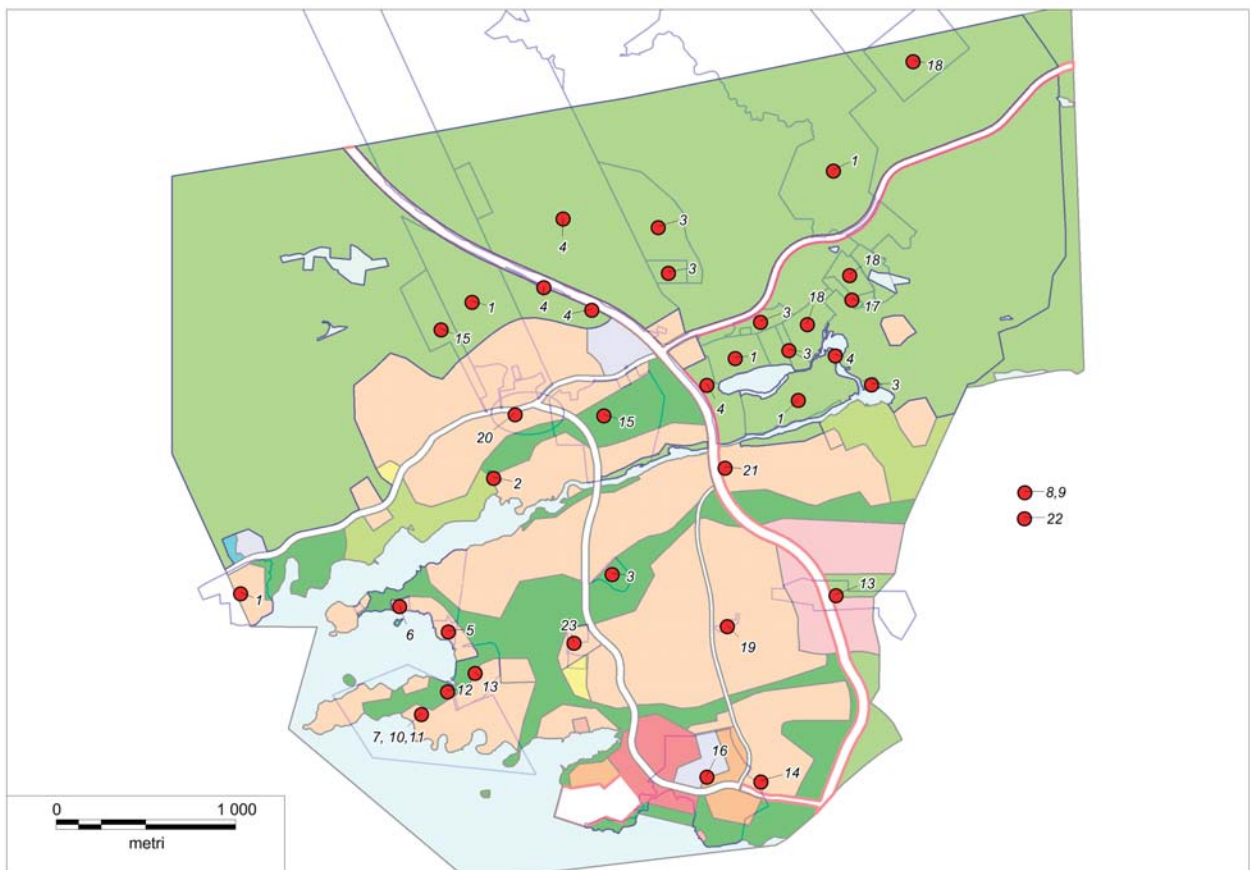
MUISTUTUKSEN ANTAJA / MUISTUTUS	VASTINE JA TOIMENPITEET
<u>Luontoselvitykset</u> "Luontoselvitykset vaikuttavat asiaa osaamattomien ihmisten laatimilta. Selvitykset eivät vakuuta laadultaan ja saattavat metsänomistajan oikeusturvan heikkoa asemaan. Vain liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka on turvattu luonnonsuojelulain nojalla." Metsänhoitoyhdistys muistuttaa, että kunnalle saattaa langeta merkittävän haitan osoittamisesta maanomistajaa kohtaan MRL:n mukainen korvausvelvollisuus. Tummaverkkoperhosen ja lepakoiden kartoitukset olisi tullut päivittää nykypäivään. Maanomistajan maankäytölle tulee taloudellista haittaa, koska liito-oravan, tummaverkkoperhosten ja lepakoitten esiintymisalueet on rajattu kaavaehdotuksessa kokonaan rakentamisen ulkopuolelle. Metsänhoitoyhdistys esittää, että luontoarvojen kartoituksia ei käytetä kaavan laadinnassa, koska ne ovat vanhentuneita ja huonoja laadultaan. Kaavasta tulee poistaa kaikki reviiimerkinnot, koska näiden turvaamiseen riittää jo yksin metsä- ja luonnonsuojelulaki. Metsänhoitoyhdistys kummeksuu kaupungin käytäntöä tilata luontoselvityksiä omilta biologeilta ja sitten pyytää ympäristönsuojeluyksiköltä lausuntoa. "Ei vaikutta tamperelaisen maanomistajan oikeusturvan osalta läpinäkyvältä ja luotettavalta ratkaisulta." <u>Toimenpiderajoitus</u> Metsänhoitoyhdistys vaatii, että maisematyölupavaade koskee vain päätehakkuuta. Metsätaloutta koskevien kaavamerkintöjen alueilla määräaikaista toimenpidekiellosta luovutaan elinkeinoa rajaavana. Metsäomistajilla on oltava mahdollisuus hakea yhdellä kertaa 10 vuotta voimassa oleva maisematyölupa. <u>Kaavamerkinnot</u> Merkintä AM-2 on kiinteistön vakuusarvon kannalta kohtuuton. MY-1 -merkinnällä on merkitty lähes kaikki metsämaat. Metsänhoitoyhdistys vaatii, että merkinnästä poistetaan maisematyölupavelvoite ja samalla poistetaan maininta tummaverkkoperhosten MY-1 -alueilta. MU-1, s-1 ja s-4-merkinnät on poistettava kokonaan. <u>Vaikutusten arviointi</u> Vaikutusten arviointiin tulee liittää selvitys maanomistajille koituvien kohtuuttomien haittojen korvauksista, jotka Tampereen kaupungin on maksettava. Metsänhoitoyhdistys pitää kaavaa varauskaavana ja kaavareservaatina. "Metsänhoitoyhdistys paheksuu Nurmi-Sorilan osayleiskaavatyössä harjoitettua systemaattista maaseudun asukkaiden ja elinkeinon kohtuutonta aliarvioimista kaavan laatijan osalta." "Metsänhoitoyhdistys huomauttaa, että Tampereen kaupunki on laatinut oheisen kaavan verraten heikosti." Tässä muistutuksessa mainitut epäkohdat on korjattava ja kaava saatava nopealla aikataululla voimaan.	Luontoselvitykset on tarkistettu v. 2014 ja 2015 ja ne ovat ajantasaiset.
9. Metsänomistajien liitto Länsi-Suomi Alue on pääasiassa yksityisten omistamaa maata. Metsänomistajat esittävät, että - kaava-alueita rajattaisiin pienemmäksi - osayleiskaavan nojalla voitaisiin myöntää rakennuslupia Metsänomistajat huomauttavat, että - Kaitavedentien itäpuoli on lisätty kaavaan ehdotusvaiheen kommenttien myötä - rakennesuunnitelmaa eikä MAL-sopimusta huomioida kaavaa valmisteltaessa - osayleiskaava voi poiketa oikeusvaikutuksettomasta maakuntakaavasta, mikäli se ei vaaranna maakuntakaavan toteutumista Metsänomistajat vaativat, että viranomaisneuvottelu järjestetään uudelleen, koska Metsäkeskus ei ole aiemmin ollut kutsuttuna. Metsäkeskus tulee jatkossa kutsua kaikkiin kaavoitushankkeitten viranomaisneuvotteluihin.	Nurmi-Sorilan osayleiskaavan kaava-alueen rajausta ei muuteta, koska kaava-alueita koskeva tieto ja siitä johtuva alueen suunnitelma vaikutusarviointineen muodostavat eheän kokonaisuuden ja jonka toteutumista halutaan edistää. Maa- ja metsätalousalueet täydentävät tätä kokonaisuutta. Maisematyölupaa koskevaa vaatimusta on tarkistettu maanomistajille kohtuullisemmaksi ja se on muutettu koskemaan vain s-1 ja s-4 -alueita. Rakennuslupia myönnetään asemakaavan ja suunnittelutarveratkaisujen perusteella. Metsäkeskus katsotaan viranomaiseksi yleiskaavoissa ja kun asemakaavoitetaan ensimmäistä asemakaavaa, jotka sisältävät metsäalueita. Metsäkeskukselta on pyydetty lausunto kaavan ehdotuksesta ja on kutsuttuna ehdotusvaiheen viranomaisneuvotteluun. Luontoselvitykset on tarkistettu v. 2014 ja 2015 ja ne ovat ajantasaiset. Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.

MUISTUTUKSEN ANTAJA / MUISTUTUS	VASTINE JA TOIMENPITEET
<u>Toimenpiderajoitus</u> Metsänomistajat esittävät, että - maisematyöluja on poistettava kaikilta maa- ja metsätalousvaltaisilta alueilta, paitsi kun kyseessä on päätehakkuu - toimenpidekiellosta luovutaan 2016 jälkeisenä aikana - maisematyöluja poistetaan merkinnöistä <u>Luonnonympäristö</u> Selvitykset eivät täytä asiantuntijatyön vaatimuksia. Vain liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka on turvattu luonnonsuojelulain nojalla, ei elinpiiri. Luonnonympäristön rajaukset ovat valtavia. Kartoitukset ovat vanhentuneita. Metsänomistajat esittävät, että luontoarvojen kartoituksia ei käytetä kaavan laadinnassa, koska ne ovat vanhentuneita ja niitten asiantuntemus on heikkoa. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskevat merkinnät tulee poistaa. Metsänomistajat esittävät, että - s-1 ja s-4-merkinnät on poistettava kokonaan - tummaverkkoperhosia koskeva määräys poistetaan MY-1 ja M-2-merkinnöistä - tummaverkkoperhosia koskeva määräys poistetaan MU-1-merkinnöistä - MU-1 merkintä poistetaan <u>Vaikutusten arviointi</u> Vaikutusten arviointiin tulee liittää selvitys maanomistajille koituvien kohtuuttomien haittojen korvauksista, jotka Tampereen kaupungin on maksettava. - "Metsänomistajat paheksuvat Nurmi-Sorilan osayleiskaavatyössä harjoitettua systemaattista maaseudun asukkaiden ja elinkeinojen harjoittamisen kohtuutonta aliarvioimista." - "Metsänomistajat paheksuvat Tampereen kaupungin maanhintaa vääristävää tapaa myöntää rakennuslupia vain kaupungin omistamalle maalle."	
10. Murto Jari Maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä alue -merkintä on erittäin perusteltu. Kulttuurihistoriallisten arvojen vahvempi painottaminen aikaisempaan kaavaehdotukseen verrattuna on perusteltua. Kaavaehdotus turvaa arvokkaiden ominaispiirteiden säilymisen. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota uudisrakennusten sopimiseen miljööseen ja maisemakuvaan. Kaavaehdotuksessa käytetty AO-4 –merkintä on tarkoituksenmukainen, perusteltu, ja toimiva sekä turvaa maanomistajan oikeussuojan. Rakennettun alueen (AO-4) ja lähivirkistysalueen (VLM-6) suhde on tasapainoinen. Erityisen onnistuneena voidaan pitää kyläteitten hyödyntämistä virkistysreitteinä. Vapaan rannan määrä säilyy Velaatanniemen osalta sopivan väljänä ja Niihamanselälle avautuva maisemakuva säilyy miltei nykyisenkaltaisena.	Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.
11. Murto Jussi ja Seija Osayleiskaavaehdotus on onnistunut erillispientaloalueiden (AO-4) ja lähivirkistysalueitten (VLM-6) osalta. Kaavaehdotus mahdollistaa nykyisen asutuksen säilymisen ja kehittämisen, arvokkaiden ominaispiirteiden säilymisen sekä myös uuden asutuksen syntymisen. Samalla se turvaa nykyisten asukkaiden ja kiinteistönomistajien oikeudet. Lähivirkistysalueiden suhde rakennettavaan alueeseen verrattuna on toimiva ja takaa riittävät virkistytymismahdollisuudet. Asemakaavoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen taitavaan ja harkittuun suunnitteluun sekä maisemallisten arvojen kunnioittamiseen, jotta kylämiljöölle tyypilliset ominaispiirteet säilyisivät myös tuleville sukupolville.	Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.

VASTINE JA TOIMENPITEET	VASTINE JA TOIMENPITEET
12. Niemi Heikki ja Tuire Niemet haluavat, että tontti on yhtenäinen ja pääsy Merjanrantaan säilyy oman tontin kautta. Jos Velaatanniemi tarvitsee viherväylän, se voidaan osoittaa tonttimme eteläpuolelta Aromäen tilan kautta.	Lisääntyvän asutuksen vuoksi on kaava-alueelle esitetty virkistysalueita uusien asuinalueitten läheisyyteen. Ne on osoitettu laajoina ja yhtenäisinä alueina. Yleiskaava on yleispiirteinen ja tarkat rajat tonteille ja virkistysalueille muodostetaan asemakaavassa. Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.
13. Niemi Niklas Kaavaehdotuksessa on merkittävä epäkohta: Pihlajamäen tilan ranta on merkitty VLM-6 -alueeksi. VLM-6 on muutettava AO-4 alueeksi.	Lisääntyvän asutuksen vuoksi on kaava-alueelle esitetty virkistysalueita uusien asuinalueitten läheisyyteen. Ne on osoitettu laajoina ja yhtenäisinä alueina. Yleiskaava on yleispiirteinen ja tarkat rajat tonteille ja virkistysalueille muodostetaan asemakaavassa. Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.
14. Rouhe Annamari ja Esa Rouheet kiinnittävät huomiota melusuojausten tarpeeseen, museotien säilymiseen ja Ketaran tilan rannan yhteiskäyttöön. Lahden täyttäminen ja rakentaminen on epätarkoituksenmukaista ja luontoarvojen vastaista.	Osayleiskaavan yleismääräys velvoittaa selvittämään ja ratkaisemaan melusuojausten tarpeen ja keinot alueelle laadittavien asemakaavojen yhteydessä. Asemakaavassa voidaan yleiskaavaa paremmin tarkastella rakennusten sijoittelun ja rakennusteknisten ratkaisujen vaikutusta melulta suojautumiseen ja vasta viimeisenä keinona edellyttää meluaita ja – valli-ratkaisuja. Kaavaehdotuksessa esitetty Nurmin keskustan sijainti perustuu alueen suunnittelusta v. 2008 käydyin kilpailun ratkaisuihin. Keskustan kannalta rannan läheisyyttä pidettiin tärkeänä, mistä johtuen rantaa on tarkoituksenmukaista muokata tavoitellun ilmeen ja sinne sijoittuvien toimintojen mukaisesti. Yleiskaava on yleispiirteinen ja tarkat rajat tonteille ja virkistysalueille muodostetaan asemakaavassa. Melusuojausten tarve tutkitaan asemakaavoituksen yhteydessä. Museotie on merkitty omalla merkinnällä. Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.
15. Savolainen Martti ja Heljä Ei muutostarvetta kaavaan, mutta muistuttavat seuraavista asioista: - kulttuurihistoriallinen kohteen 21 lähialueitten huolellinen suunnittelu jatkossa - pihapiirin säilyminen on olennaista eikä sitä saa supistaa tonttia pienentämällä - Sorinrinne-tilalla on tie- ja venepaikkaoikeus Sorilanjoen rannassa	Yleiskaava on yleispiirteinen ja tarkat rajat muodostetaan asemakaavossa. Arvot otetaan yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioon. Tie- ja venepaikkaoikeudet säilyvät. Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.
16. Suomen Adventtikirkko Kirkko haluaa, että Nattarin puistokatu siirretään pois tilan piha-alueelta. Kirkon ranta-alue jää liian pieneksi, vain P-8 alue. Kirkko ehdottaa, että PY-5 –alue ulotetaan rantaan saakka. Toimintakeskuksen kannalta on tärkeää säilyttää yhteys rantaan. Pitkäsaaren alue voi jäädä yleiseen virkistyskäyttöön. Kirkko toivoo, ettei kaavoituksella riistettäisi toimintaedellytyksiä kaupungin asukkaita palvelevalta toiminnalta.	Kaavaehdotuksessa esitetty Nurmin keskustan sijainti perustuu alueen suunnittelusta v. 2008 käydyin kilpailun ratkaisuihin. Keskustan houkuttelevuuden kannalta rannan läheisyyttä pidettiin tärkeänä. Yleiskaava osoittaa yleispiirteisesti eri toiminnoille varatun alueet, mistä syystä Nattarin puistokadun linjauksen muuttaminen tässä vaiheessa ei ole tarkoituksenmukaista. Kortteli- ja katualueiden rajaukset ja sijainnit tarkentuvat asemakaavoituksen yhteydessä, jossa voidaan myös huomioida nykyisten toimintojen tarpeita. Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.
17. Särkinen Jukka Hinkkalan tila pitäisi muuttaa AM-2 alueeksi.	Muistuttajan maanomistusta on selvitetty ja oikea numero Hinkkalan tilalle on 837-509-5-79. Muistuttajan omistuksessa tai osaomistuksessa on yhteensä noin 30 hehtaaria maata. Hinkkalan tila osoitetaan maatilan talouskeskukseksi, koska tilalla on olemassa olevia maatilan rakennuksia ja siihen liittyy metsää ja peltoa.

MUISTUTUKSEN ANTAJA / MUISTUTUS	VASTINE JA TOIMENPITEET
18. Särkinen Timo Muistuttaja vastustaa AO-8 alueitten poistamista kaavasta, koska sitä ei ole riittävästi perusteltu.	Kaavaehdotus muutettiin Kaitavedentien itäpuolilta alueilta siten, että mahdollinen pientalorakentaminen voi toteutua suunnittelutarveratkaisuihin perustuvana hajakentämisenä. Alueiden osoittaminen yleiskaavassa korttelialueiksi varaisi alueet asemakaavareserviksi useiksi kymmeniksi vuosiksi, mikä ei ole maanomistajien kannalta kohtuullista. Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.
19. Tampereen Piha-Pojat Oy, Janne Sorsa Onko mahdollista jatkaa PihaPoikien toimintaa samalla paikalla, vaikka kaavamerkintä on A-4?	Yleiskaava on yleispiirteinen alueita varaava kaava. Toimintojen tarkat rajat, tontit sekä niiden käyttötarkoitukset osoitetaan alueelle laadittavassa asemakaavassa, jossa huomioidaan nykyisten toimintojen tarpeita. Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan
20. Toivanen Ninna, Nieminen Pasi Muistuttajat vastustavat Nattarin puistokadun sijaintia. Meluarviot ovat alimitoitettuja. Vastustavat myös A9-alueen rajausta Aitoniementie 91 kohdalla, koska se on peltomaiseman ja maisemaselvityksen vastainen. Venevalkama tulisi säilyttää myös Sorilan puolella. Muistuttajat pyytävät selvityksiä Aitoniementie 91 kohdalla sijaitsevasta torpasta, Männikön rinteen ja Sorilan kylänraitin maisemallisesta merkityksestä, Aitoniementie 61 kohdalla olevista katajista ja tummaverkkoperhosen tiedoista.	Kaavaehdotuksessa esitetty Nurmin keskustan sijainti perustuu alueen suunnittelusta v. 2008 käydyin kilpailun ratkaisuihin. Keskustan houkuttelevuuden kannalta rannan läheisyyttä pidettiin tärkeänä. Yleiskaava osoittaa yleispiirteisesti eri toiminnoille varatun alueet, mistä syystä Nattarin puistokadun linjauksen muuttaminen tässä vaiheessa ei ole tarkoituksenmukaista. Kortteli- ja katualueiden rajaukset ja sijainnit tarkentuvat asemakaavoituksen yhteydessä, jossa voidaan myös huomioida nykyisten toimintojen tarpeita. Osayleiskaava ei ota kantaa olemassa oleviin venevalkamiin. Osayleiskaavan yleismääräys velvoittaa selvittämään ja ratkaisemaan melusuojausten tarpeen ja keinot alueelle laadittavien asemakaavojen yhteydessä. Asemakaavassa voidaan yleiskaavaa paremmin tarkastella rakennusten sijoittelun ja rakennusteknisten ratkaisujen vaikutusta melulta suojautumiseen ja vasta viimeisenä keinona edellyttää meluaia ja – valliratkaisuja. Osayleiskaavaa varten on tehty selvityksiä mm. luonnonympäristön, rakennetun kulttuuriympäristön ja muinaismuistojen osalta. Keskeiset ja eri sektoriviranomaisten esille nostamat arvotekijät sisältyvät kaavan ratkaisuihin ja ne tulee ottaa huomioon alueen jatkosuunnittelussa. Männikön tilalla on sijainnut suojeluskuntatalo, joka on palanut. Kansallisarkistosta ja Pirkanmaan maakuntamuseosta voi kysyä lisätietoja. Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.
21. Wendell Raimo ja Tarja Uuden Kaitavedentien linjausta tulee muuttaa. Kiikkistensalmen silta tulee rakentaa, jotta osa Teiskon liikenteestä ohjataan sitä kautta. Miten rantaoikeus huomioidaan?	Yleiskaava on yleispiirteinen aluevarausuunnitelma. Tiealueiden rajaukset ja sijainnit tarkentuvat asemakaavoituksen yhteydessä, jossa huomioidaan nykyisten toimintojen asettamat reunaehdot. Kiikkistensalmen silta ei ole realistinen vaihtoehto maantien 338 uudelle linjaukselle Nurmin itäpuolella. Uusi yhteys Kiikkistensalmen kohdalla ei ole liikenteellisesti eikä maankäytöllisesti ei ole Maankäyttö tällä hetkellä eikä myöskään lähitulevaisuudessa tue uuden yhteyden toteuttamista Yleiskaava ei muuta olemassa olevia rantaoikeuksia. Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.
22. Vuoristo Esko Osayleiskaavoituksessa on noudatettu täysin uutta linjaa. Kiinteistönomistajia kohdellaan Tampereen kaupungissa eriarvoisesti. Kaavaehdotuksessa on maankäyttöä edelleen parannettu maanomistajan eduksi. Aineistosta puuttuu 18.3.2010 jälkeinen ELY-keskuksen lausunto. Muistuttaja vaatii, että sellainen pyydetään ennen uudelleen nähtäville panoa uudesta ehdotuksesta. Kaupunginhallituksen on tutkittava väitteitä eriarvoisuudesta, eri kaavojen ristiriitaisuuksista ja vaikutuksista kaupungin jäsenten ja kiinteistönomistajien oikeuksiin. Muistuttaja vaatii kaupakamarin tilimiehen selvitystä ja arviota yleiskaavamerkinnän vaikutuksesta rantalomakiinteistön arvoon muilla ranta-alueilla. Selvityksessä tulee esittää Nurmi-Sorilan rakensuapaikkakohtainen rantalomakiinteistöjen arvo aikavälillä 2007-2014. Muistuttaja vaatii, että uusi ehdotus asetetaan nähtäville esitettyjen lisäselvitysten jälkeen.	ELY-keskuksen lausunto on saatu uudesta kaavaehdotuksesta ja se on lisätty aineistoon. Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavaan.

MUISTUTUKSEN ANTAJA / MUISTUTUS	VASTINE JA TOIMENPITEET
23. Yhtymä Kalikka Päivi ja Pelkonen Paula Yhtymän omistama alue on muutettava A4 alueeksi. Haluavat rakentaa omalle maalleen rivi- tai pientaloja ja jättää tontteja perinnöksi.	Aluetta muutetaan siten, että merkinnäksi tulee A-5 (aiemmin A-4). Yleiskaava on yleispiirteinen kaava ja rajaukset tarkentuvat asemakaavassa.
24. Maanomistajatilaisuus Tilaisuus pidettiin kaupungilla 17.3.2015. Maanomistajille esiteltiin heidän tilojensa kohdalle uudistuksia. AM-merkinnästä luovuttaisiin ja tilalle tulisi ympäröivän maankäytön merkintä. Maanomistajille annettiin aikaa lausua kirjallisesti mielipiteensä 31.3.2015 mennessä ja antaa kommentteja muistioon 10.4.2015 mennessä. Yksi maanomistaja vastusti AM-merkinnän poistamista.	Kokin tilalle merkitään AM-merkintä ja maatilán talouskeskus. Muille merkintä muutetaan ympäröivän maankäytön mukaiseksi ja lisäksi merkitään maatilán talouskeskukset.

Muistutukset numeroituina kartalla. Muistuttaja nro 12 siirretty oikean tilan kohdalle 14.12.2016.

6.2 Osayleiskaavaehdotukseen tehdyt tarkistukset

Ehdotukseen on tehty tarkistuksia muistutusten ja lausuntojen perusteella.

Osayleiskaavaehdotukseen nähtävillä olon jälkeen (2010 ja 2014) tehtyjä muutoksia:

- Kaavan yleismääräystä on täsmennetty maisemiarvojen säilyttämisen ja liikennemelun huomioimisen osalta.
- Tummaverkkoperhosen tärkeät esiintymisalueet on osoitettu luonnonsuojelualueiksi (SL).
- Tummaverkkoperhosen s-4 – merkittyä verkostoa on laajennettu ja sitä koskevaa määräystä on tarkistettu.
- AO-8-alueet Kaitavedentien itäpuolelta ja Sorilanojen pohjoispuolelta on muutettu suunnittelutarvealueeksi.
- AO-5 – korttelialueita on laajennettu (aiemmin AO-4 ja AO-7 -alueet).
- Uusi Kaitavedentie ja Pulesjärventie on merkitty yleisen tien alueeksi (LT).
- Liikennealueet on merkitty katu- tai tiealueiksi ja niiden rajauksia on tarkistettu.
- Sorilan pohjoispuolella ja Nurmissa katualuevaraukset on osoitettu tieliikenteen yhteystarve – merkinnöillä.
- Aitovuoren eritasoliittymä on osoitettu kaavaan aluevarauksena.
- A4-, AP-9- ja AM-kortteleiden rajauksia on tarkistettu.
- Maatilan talouskeskuksia koskevaan merkintään (AM-3) on lisätty kohteen talouskeskusten enimmäismäärä.
- AM-alueita on osoitettu A-4 tai AP-9 alueiksi.
- Asuinalueisiin kytkeytyvät maatilan talouskeskukset on osoitettu kohdemerkinnällä, joka ohjaa suunnittelutarveratkaisuun perustuvaa rakentamista.
- TP –korttelit Näätäsuon tuntumassa on muutettu TPY –alueiksi
- Kiinteiden muinaisjäännösten rajauksia muutettu ja merkintöjä on täydennetty.
- Pulesjärventiellä kävelyn ja pyöräilyn väylä on osoitettu Sorilasta Palonkyläntien liittymään saakka.
- Valtakunnallisesti merkittävä kirkko -merkintä on poistettu Aitolahden vanhan kirkon kohdalta.
- Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden luo-alueiden rajauksia on tarkistettu.
- Kaitavedentien ja Nurmintien liittymän tuntumaan on osoitettu terveyshaitan poistamista koskeva merkintä.
- Hulevesien käsittelyyn osoitetut alueet on poistettu.
- Historiallisesti merkittävän tielinjauksen määräystä on tarkistettu tien normaalin hoidon ja ylläpidon sallivaksi.
- Merkintöjen ja määräysten teknisiä tarkistuksia:
 - Viheryhteystarvemerkinntöjä on täydennetty.
 - Ekologisia viheryhteystarvemerkinntöjä (avoin ja puustoinen) on täydennetty.
 - Maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas alue (aiemmin maisemallisesti arvokas alue).
 - Kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus tai kohde (aiemmin historiallisesti merkittävä rakennus tai kohde).
 - Voimalinjan yhteystarpeen Z-merkintä on lisätty.

6.3 Osayleiskaavan yleisperustelu ja kuvaus

Nurmi-Sorilan osayleiskaavassa varaudutaan osaltaan Tampereen kaupungin asukasmäärän kasvuun varaamalla maa-alueita asuntorakentamista varten. Erityisesti Nurmi-Sorilan alue tarjoaa mahdollisuuksia omakoti- ja pientalorakentamiselle.

Osayleiskaavan suunnittelussa suurimpia haasteita ovat olleet Nurmi-Sorilan sijainti kaupunkirakenteessa, uuden keskustan sijainti suunnittelualueella ja vaikutusalue, julkisen liikenteen ja palvelujen järjestäminen ja Pohjoiselle suuralueelle suuntautuva uuden kaupunginosan ohittava liikenne, avoin kulttuurimaisema taajamassa sekä erittäin uhanalaisen tummaverkkoperhosen elinympäristön säilyminen.

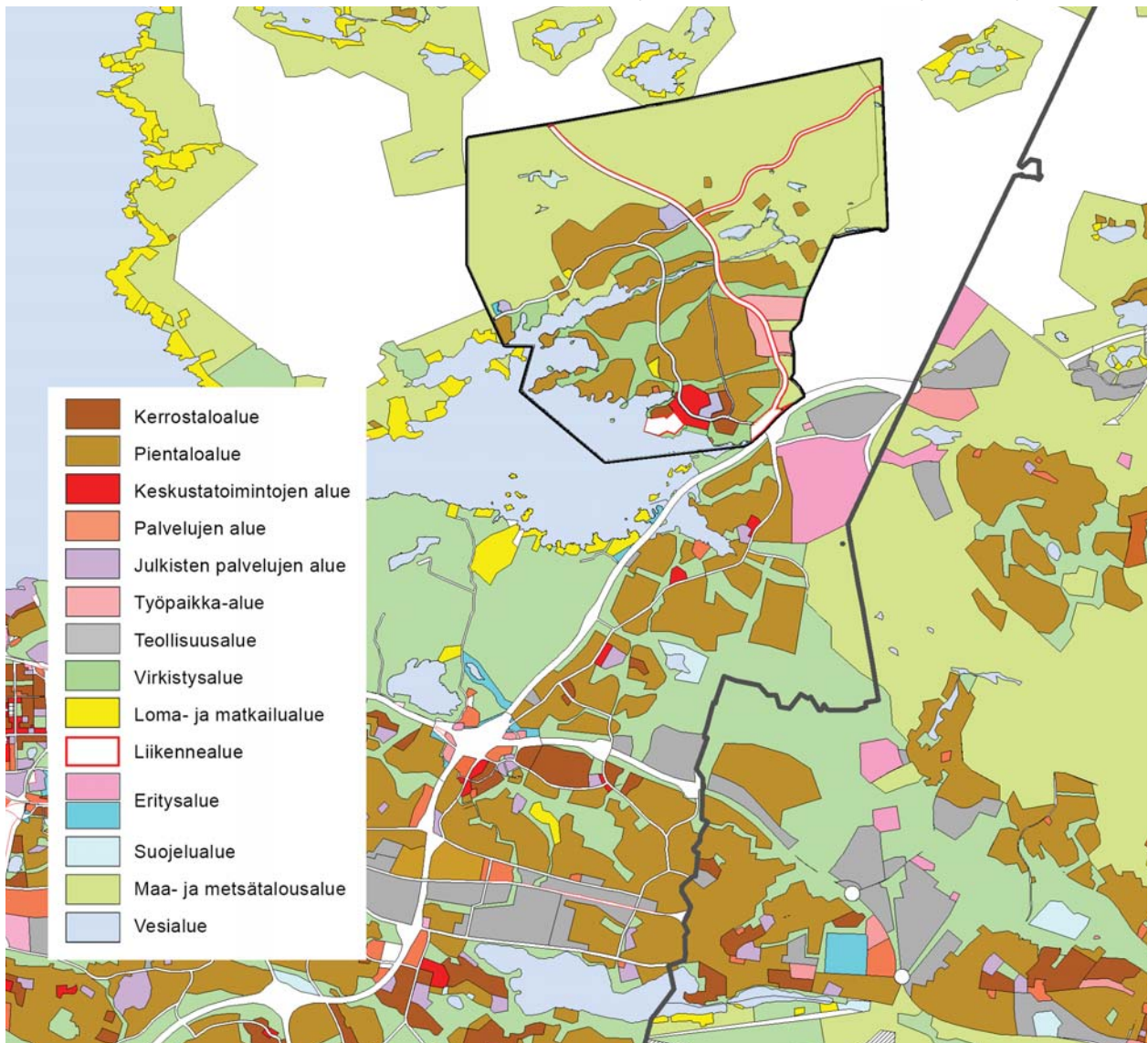
Nurmi-Sorilaan Näsijärven rannalle on osayleiskaavassa osoitettu uusi, noin 13 000 asukkaan kaupunginosa, jonka suunnittelussa on kiinnitetty huomiota uuden aluekeskuksen syntymiseen. Alueen liikenteellisenä lähtökohtana on ollut toimiva liikennejärjestelmä ja tehokas joukkoliikenne. Liikennratkaisu pe-

rustuu järjestelyyn, jossa alueen halki kulkevat kolme väylää jakavat liikennettä tehokkaasti. Joukkoliikenne on suunniteltu järjestettäväksi linja-autoilla, mutta ratkaisu ei estä esim. raitiotien toteuttamista tulevaisuudessa. Kulttuuriympäristön arvokkaimmat kokonaisuudet on jätetty rakentamisen ulkopuolelle ja ne on osoitettu maisemallisesti arvokkaiksi alueiksi. Luonnonolosuhteiltaan arvokkaimmat kohteet ja aluekokonaisuudet on rajattu rakentamisalueiden ulkopuolelle ja tarvittavat ekologiset käytävät on huomioitu.

Nurmi-Sorilan osayleiskaava laaditaan pääosin asemakaavan pohjaksi. Kaitavedentien itäpuolella olevia suunnittelutarvealueita sekä maa- ja metsätalousalueita ei ole tarkoitettu asemakaavoitettaviksi. Näillä alueilla rakentaminen vaatii erillisen suunnittelutarveharkinnan.

Osayleiskaavan laadinnassa on huomioitu uuden taajaman sijoittuminen Tarastenjärven jätteenkäsittelyn vaikutusalueelle.

Osayleiskaavaehdotus istutettuna yleiskaavayhdistelmään.

6.4 Mitoitus

Osayleiskaava-alueelle sijoittuvaa rakentamista on tutkittu kortteleittain laskennallisten arvioiden perusteella. Nurmin keskusta-alueella (Nurmi-Sorilan keskustan ideakilpailualue) mitoitusperusteena on käytetty ideakilpailun jatkotyötä.

Mitoitus palvelee osayleiskaavavaiheessa pääasiassa vaikutusten arviointia, mm. palvelutarpeiden määrittelemiseksi tarkentuu myöhemmin alueen asemakaavoituksen yhteydessä.

Alueen kunnallistaloudellisesta toteuttamisesta on laadittu kaavatalousselvitys vuonna 2009 Nurmi-Sorilan projektisaldo -nimellä.

Nurmi-Sorilan osayleiskaavan aluevarausten pinta-alat:

Käyttötarkoitus	Pinta-ala / ha	%-osuus
A-4	90,0	5,2 %
AK-10	11,6	0,7 %
AM	2,4	0,1 %
AM-3	23,9	1,4 %
AO-5	41,0	2,4 %
AP-9	202,5	11,8 %
C-14	15,5	0,9 %
EH	1,0	0,1 %
LT	46,8	2,7 %
LV	8,9	0,5 %
M-7	32,7	1,9 %
MU-3	45,4	2,6 %
MY-1	794,0	46,1 %
P-8	0,8	0,1 %
PY-5	13,9	0,8 %
RP-2	3,3	0,2 %
SL-5	8,5	0,5 %
TP-10	17,0	1,0 %
TPY-1	14,7	0,9 %
V	62,2	3,6 %
W	178,2	10,4 %
VLK-3	19,7	1,1 %
VLM-6	58,2	3,4 %
VV-1	1,8	0,1 %
katualue	26,5	1,5 %
Kaava-alue yhteensä	1720,6 ha	100 %

Mitoitusperusteet:

Asuminen

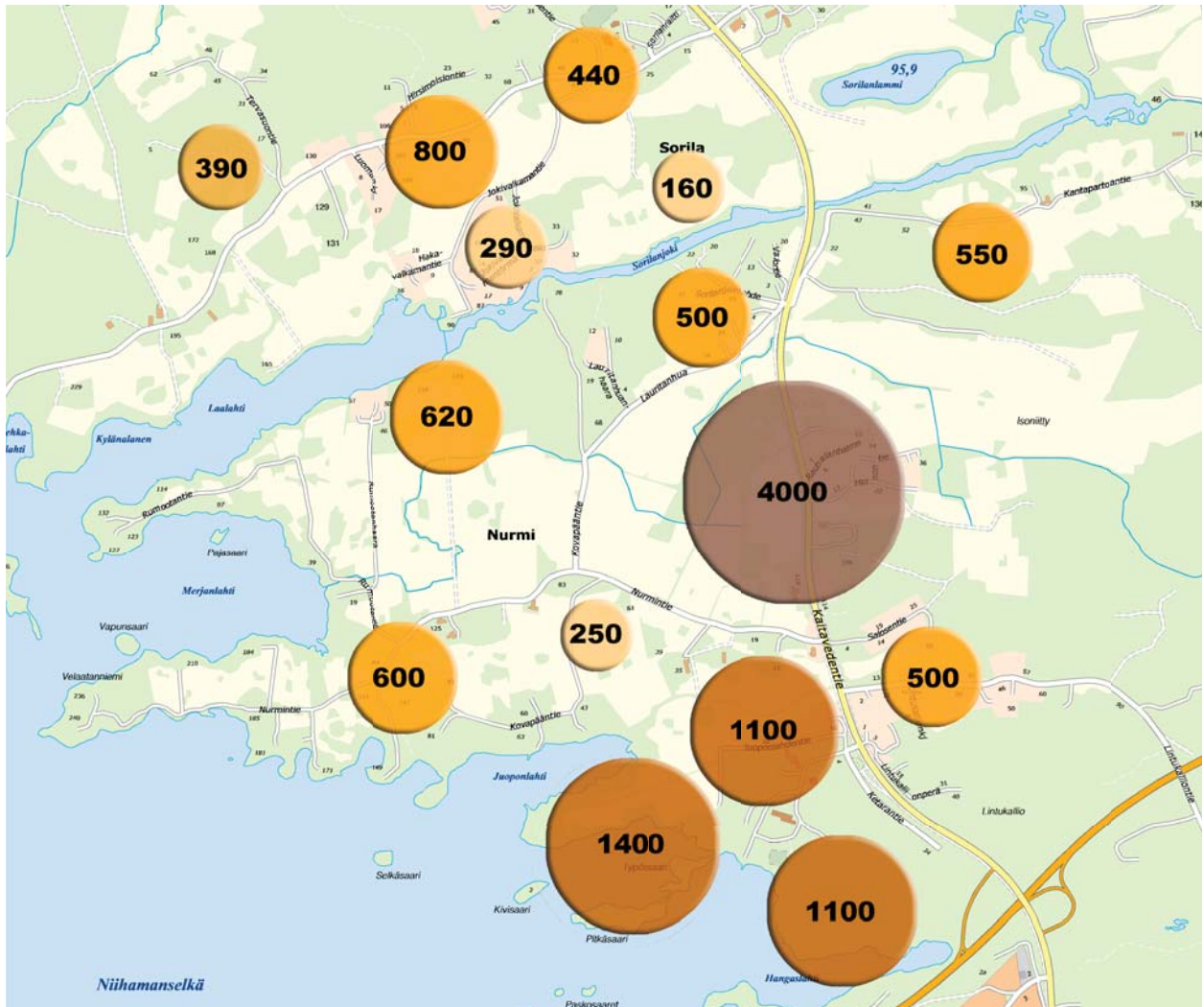
Käyttötarkoitus	alue- tehokkuus	laskennallinen rakennus- oikeus	asunto- koko k-m2	asumis- väljyys k-m2/asukas	uusien omakotitonttien koko m2
Omakotitalot, AP-9, AO-5	0.10-0.14	292000	200	65-70	600-1500
Pientalot, A-4	0.30	270000	100	51.5	600-1000
Kerrostalot, AK-10	1.00	114000	80	51.5	
Asuminen, C-14	1.0	140000	70	51.5	
Palvelurakentaminen, PY-5	0,5	15000	51	51.5	
asuinrakennukset yht.		833000			

Työpaikat

Käyttötarkoitus	aluetehokkuus	laskennallinen rakennus- oikeus	k-m2/työpaikka
TP-10	0.30	51000	75
TPY-1	0,30	44000	75
C-14	1.0	15000	200
PY-5	0.5	10000	120
yhteensä		120000	

Asunnot ja asukkaat

	ASUNNOT	ASUKKAAT
A-alueet A-4	2 600	4 200
AK-alueet AK-10	1 400	2 900
AP-alueet AP-9	1 400	4 300
AO-alueet AO-4	200	600
C-alueet C-14	600	600
PY-alueet PY-5	100	100
yhteensä	6 300	12 700

Asukasluvut sijoitettuina osayleiskaava-alueelle.

6.5 Kokonaisrakenne

Alueen rakentaminen painottuu osayleiskaava-alueen eteläosaan. Nurmi-Sorilan keskusta sijoittuu Näsijärven rannalle Nurmiin ja kerrostalovaltaiset asunto-alueet välittömästi sen läheisyyteen. Tiivis ja matala pientalorakentaminen sijoittuu keskustan pohjoispuolelle. Asukasmäärästä n. 40 % sijoittuu keskustan läheisyyteen. Muualle Nurmiin ja Sorilaan on osoitettu pientalovaltaisia asuntoalueita. Uusi Kaitavedentien varteen Nurmiin sijoittuu työpaikka-alueita. Nurmi-Sorilan keskustaan on varauduttu sijoittamaan kaupalliset palvelut: esimerkiksi kaksi elintarvikeliikettä (supermarkettia), koulupalvelut, päiväkotit, terveys- ja sosiaalialan palvelut, liikuntapalvelut sekä kirjasto. Keskustasta muodostuu kaupunginosan toiminnallisesti monipuolinen ydin, jonka luonne tulee perustumaan järvelliseen, kaupunkimaiseen ilmeeseen pienvenesatamiseen ja uimarantoihin. Adventtikirkon alue säilyy pääosin kokonaisuutena, joka rajautuu keskustan itäpuolelle. Etenkin kristillinen koulu ja vanhainkoti hyötyvät keskustaan sijoittuvien palvelujen läheisyydestä.

Nurmi-Sorilan liikenteellinen perusratkaisu ja kokonaisrakenne tukeutuu kolmeen pohjois-eteläsuuntaiseen väylään: maantiehen (Nurmossa uudelleen linjattu Kaitavedentie), pääkokoojakatuun (Nattarin Puistokatu) ja kokoojakatuun (Vanha Kaitavedentie) sekä valtatie itä-länsisuuntaiseen rinnakkaisväylään (Näätäsuontie). Maantie ja pääkokoojakatu kytkeytyvät etelässä Aitovuoren eritasoliittymään.

Nurmi-Sorilan osayleiskaava ja alueen uudisrakentaminen asemakaavan pohjalta varmistavat Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän valmisteleminen MAL – aiesopimuksen ja Asemakaavojen ulkopuolisen rakentamisen seudullisten periaatteiden (hyväksytty Tampereen kaupunginhallituksessa 15.4.2013) toteutumisen. Nurmi-Sorilan osayleiskaavassa suunnittelutarvealueiksi osoitetuille alueille voidaan toteuttaa rakentamista osayleiskaavan pohjalta siten, että ei muodostu epäedullista yhdyskuntarakennetta.

6.6 Nurmi-Sorilan osayleiskaavan sopeutuminen maakunnan muuhun suunnitteluun

Osayleiskaava-alueet rajautuvat etelässä valtatiehen 9, joka on maakuntakaavassa merkitty merkittävästi parannettavaksi moottoritieksi. Valtatien yleissuunnitelmassa on tutkittu tien nelikaistaistamista ja Aitovuoren eritasoliittymän toimivuuden parantamista joko nykyistä liittymää kehittämällä tai uuden eritasoliittymän rakentamisella. Osayleiskaavaehdotuksessa valtatiehen aluevaraus on suunniteltu nelikaistaiselle moottoritiele. Jo nykyiset liikennemäärät edellyttävät valtatiehen kaistojen lisäämistä. Osayleiskaavaehdotus mahdollistaa yleissuunnitelmassa tutkitut liittymävaihtoehdot. Aitovuoren eritasoliittymään kytkeytyvät pääkokoojakadut, Nattarin Puistokatu ja vanha Kaitavedentie, sekä maantie, uusi Kaitavedentie. Yhdessä Pulesjärventien, Aitoniementien ja Näätäsuontien kanssa ne muodostavat kaava-alueen pääliikenneverkon. Kaitavedentien linjaaminen uuteen paikkaan Nurmissa korostaa tien roolia maantiellä (seututienä) entisestään. Ratkaisu tukee maakuntakaavan suunnitteluperiaatteita.

Maakuntakaavassa osoitetut varaukset ovat olleet lähtökohtina osayleiskaavan laadinnassa. Nurmi-Sorilan itäosaan on osoitettu pohjois-eteläsuuntainen viheraluevaraus (MU). MU-alueelle on linjattu seudullinen ulkoilureitti, joka etelässä johtaa Tampereen ja Kangasalan taajamiin sekä pohjoisessa Kintulammen retkeilyalueelle. MU-alue rajautuu rakentamisen alueisiin sekä maa- ja metsätalousvaltaisiin alueisiin, joilla on ympäristöarvoja (MY). Maakuntakaavassa osoitettu viherysteystarve toteutuu osayleiskaavassa Sorilanjoen vielä rakentamattomilla rannoilla ja Sorilassa virkistysalueeksi (V, VLK ja VLM) osoitetuilla itä-länsisuuntaisilla rinnepeleillä asuntoalueiden välissä sekä maa- ja metsätalousalueilla (M, MU ja MY) Nurmi-Sorilan itäosassa. Tämän lisäksi Sorilanjoen rantoja koskee kasvullisen vyöhykkeen säilyttämiseen velvoittava yleismääräys ja luo-merkintä (luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue). Nurmin keskustaan muodostuu kaupunkimainen yleisessä käytössä oleva ranta. Virkistyskäyttöön varatuilta rannoilta on osoitettu turvalliset yhteydet itään, seudulliselle ulkoilureitille. Alueen pohjois- ja itäosat on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY).

Maakuntakaavassa Nurmi-Sorilaan ei ole osoitettu palvelujen ja hallinnon aluetta. Nurmi-Sorilan palvelutarpeeseen ja palvelutuotannon edellytyksiin ovat vaikuttaneet sekä tuleva asukasmäärä ja -rakenne et-

tä lähialueiden palvelutarjonta ja -kysyntä. Yli 10 000 asukkaan määrä edellyttää ja mahdollistaa monipuolisen palvelutarjonnan. Tampereen hyvinvointipalvelujen palveluverkon kehittämistyössä palvelujen sijoittumista ja tarvetta suunnitellaan parhaillaan. Osayleiskaavaehdotuksessa Nurmin keskukselle tavoitellaan aluekeskustasoa.

Nurmi-Sorilaan tavoiteltu asukasmäärä mahdollistaa ainakin kahden supermarket -kokoluokan päivittäistavaramyymälän toiminnan alueella. Tavoitteena on, että Nurmi-Sorilan keskustaan syntyy myös erikoiskaupan palveluita. Erikoiskaupan osalta Nurmi-Sorila tulee tukeutumaan myös Koilliskeskukseen sekä Tampereen keskustaan. Tampereella pohjoisella suuralueella osayleiskaava-alueen ulkopuolella asuu noin 4000 asukasta ja Olkahisissa noin 2000 asukasta. Kangasalla valtatiehen 9 tuntumassa Ruutanassa ja Suinulassa asuu yhteensä noin 3500 asukasta. Kaikki nämä noin 10 000 asukasta ohittavat valtatiehen 9 Tampereen suuntaan matkatessaan Aitovuoren eritasoliittymän, jonka tuntumassa Nurmi-Sorilan uusi keskusta sijaitsee. Lisäksi koko Tampereen pohjoisella suuralueella on runsaasti loma-asuntoja (yli 2500 loma-asuntoa).

6.7 Asuminen

Suurin osa alueelle rakennettavasta kerrosalasta on varattu asuntorakentamiseen (85%). Alueelle osoitusta asuntokerrosalasta noin 32 % sijoittuu kerrostaloihin (AK-10 ja C-14), noin 32 % pientaloihin, jotka varataan tiivistä ja matalaa rakentamista (rivitaloja, kytkeytyjä pientaloja) varten (A-4) ja noin 36 % pientalovaltaisille asuntoalueille, joille voidaan rakentaa erillisiä pientaloja (AP-9 ja AO-5). Kerrostalovaltaiset asuntoalueet sijoittuvat keskustatoimintojen alueelle ja välittömästi keskustan tuntumaan Nurmin eteläosaan. Tiivistä ja matalaa pientalorakentamista on osoitettu keskustan pohjoispuolelle. Alueelle voi sijoittua erityyppisiä kytkeytyjä ja yhtiömuotoisia pientaloja sekä erillispientaloja. Sorilanjoen ympäristöön sekä Vanhan Kaitavedentien itäpuolelle Nurmissa ja Kaitavedentien länsipuolelle Sorilassa on osoitettu pientalovaltaista asuntorakentamista.

Rumootan- ja Velaatanniemiin olevat loma- ja ympärivuotisessa asuinkäytössä olevat rannat on osoitettu asemakaavoitettavaksi erillispientalojen asuntoalueeksi (AO-5).

Tilakeskukset on merkitty maatilojen talouskeskusten alueeksi (AM, AM-3). Maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla (M-7, MU-2 ja MY-1) on sallittua vain maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen. M-alueilla olevat asuinrakennukset ja lomarakennukset voidaan säilyttää.

6.8 Palvelut

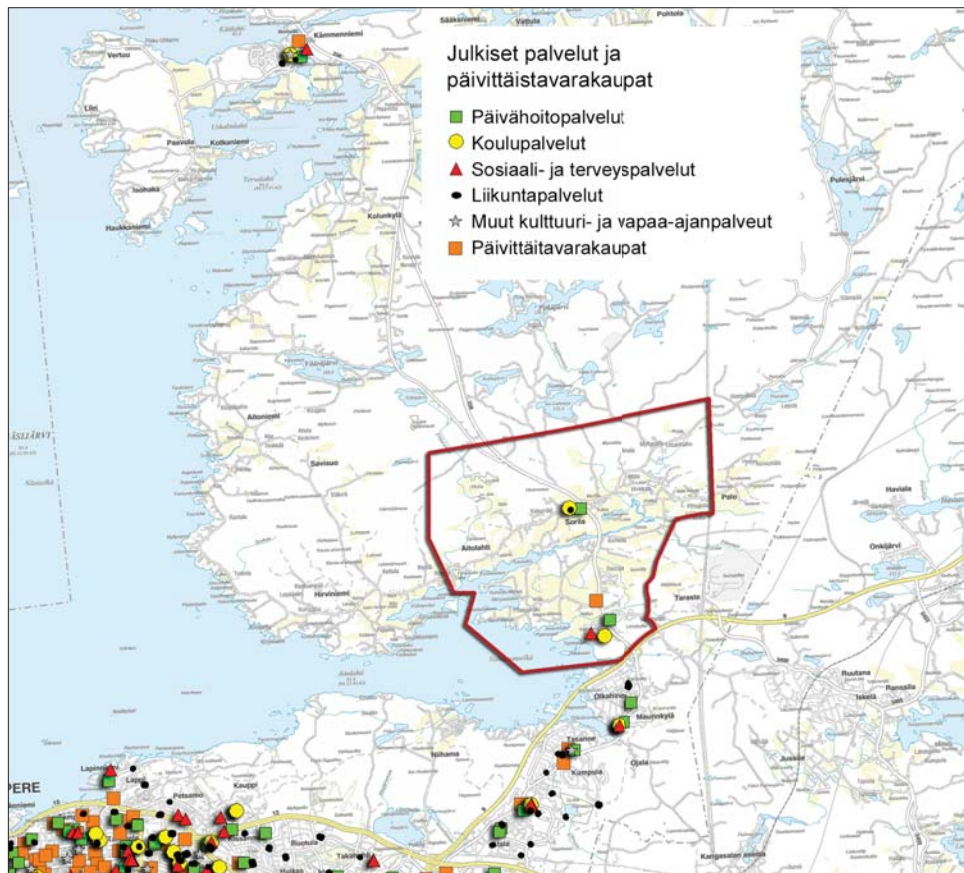
Keskustatoimintojen alue (C-14) varataan aluekeskustasoisille julkisille ja yksityisille palveluille sekä asuntorakentamiselle. Aluevarauksen mitoituksen perusteena on ollut keskustan ideakilpailun jatkotyössä käytetty tarkistettu palvelumitoitus. Olemassa olevat palvelut on osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi (PY-5) sekä palvelujen ja hallinnon alueeksi (P-8). Asuntoalueille on mahdollista sijoittaa lähipalveluja asemakaavaa laadittaessa. Venevalkama-alueella (LV) on varauduttu vierasvenesataman ja sen palvelujen sijoittamiseen alueelle.

6.9 Työpaikat

Nurmin itäpuolelle uuden ohitustien varteen (Kaitavedentie) on osoitettu noin 35 ha työpaikkatoimintojen aluetta (TPY-1, TP-10). Alueet sijaitsevat liikenteellisesti hyvin saavutettavilla paikoilla ja alueille on tarkoitettu sijoittuvan monipuolinen työpaikka-alue, jossa voi olla toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta ja siihen liittyvää myymälätilaa sekä varastointia. Tuotannollisen toiminnan on oltava ympäristövaikutuksiltaan rinnastettavissa toimistotyyppiseen työhön. Työpaikka-alue TP-10 mahdollistaa noin 1300 uuden työpaikan syntymisen alueelle. Uusia työpaikkoja syntyy Nurmiin ja Sorilaan julkisten ja kaupallisten palveluiden toteuttua noin 160. Puuhun ja energijakeeseen perustuva energiantuotanto tuottaa alueelle työpaikkoja.

6.10 Virkistys

Nurmi-Sorilan alueelle muodostuu suunnitellun maankäytön myötä yhtenäinen ja kattava virkistysalueiden ja -yhteyksien verkosto. Valtion virkistysaluekomitean mietinnön mukaisten mitoitusavoitteiden voidaan katsoa toteutuvan suunnitelmassa. Maakuntakaavan yleismääräyksen mukaan taajamien rakentamattomat ranta-alueet tulee säilyttää pääsääntöisesti rakentamattomina ja ne tulee osoittaa yksityiskohtaisessa kaavoituksessa virkistyskäyttöön. Nurmi-Sorilan osayleiskaavassa rakentamattomat rannat on pääsääntöisesti osoitettu virkistyskäyttöön (V, VLM-6). Virkistysalueet sijoittuvat Näsijärven rannoille ja itä-länsisuuntaisille viherkäytävälle, jotka yhdistävät rannat asuinalueiden lomitse kaava-alueen itäosassa kulkevalle seudulliselle ulkoilureitille ja ympäröiville maa- ja metsätalousvaltaisille alueille. Virkistysverkon osina toimivat lisäksi ryhmäpuutarha-alueet (RP-2) Nurmissa ja Sorilassa sekä koulujen läheisyyteen sijoitettavat liikuntapalvelut urheilupuistoihin. Lähivirkistysalueiden virkistystoiminnot keskitetään kahteen kaupunkipuistoon (VLK-3), jotka sijoittuvat Sorilanojen rantaselänteen molemmille puolille sekä Juoponojan varrelle. Uimaranta (VV-1) ja venevalkama (LV) osoitetaan keskusta-alueen välittömään läheisyyteen. Ympäristön laajoja maa- ja metsätalousvaltaisia alueita voidaan myös käyttää virkistykseen.

6.11 Liikenne

Nurmi-Sorilan osayleiskaavaehdotus tukeutuu kolmeen pohjois-eteläsuuntaiseen väylään: maantiehen (Kaitavedentie), pääkokoojakatuun (Nattarin Puistokatu) ja kokoojakatuun (Vanha Kaitavedentie). Liikennealueina (LT) on merkitty valtatie 9, uusi Kaitavedentie (maantie 338) ja Pulesjärventie. Katualueet rajataan tarkemmin asemakaavassa. Kaitavedentie ja Nattarin Puistokatu kytkeytyvät Aitovuoren eritasoliittymään. Kaitavedentie (maantie 338) on seudullinen pääväylä, jolla on nykyään ja tulevaisuudessa pitkämatkaista läpikulkuliikennettä. Nattarin Puistokadun ja Vanhan Kaitavedentien tehtävänä on välittää alueen sisäistä liikennettä.

Aitoniemeen suuntaavaa liikennettä Kaitavedentietä palvelee Aitoniementie. Asuntoalueen pohjois-laidalle on merkitty yhteystarvetie, joka rakennetaan tulevaisuudessa, kun siihen on tarvetta. Pulesjärventie pysyy nykyisellä paikallaan. Pulesjärventien ja Aitoniementien risteys porrastetaan.

Liikenne-ennusteet osoittavat, että uudella Kaitavedenttiellä on varauduttava tien 2+2 poikkileikkaukseen Aitovuoren eritasoliittymästä mahdollisesti Pulesjärventien liittymään saakka. Myös Nattarin Puistokadulla on varauduttava kadun 2+2 poikkileikkaukseen Aitovuoren eritasoliittymästä Vanhan Kai-

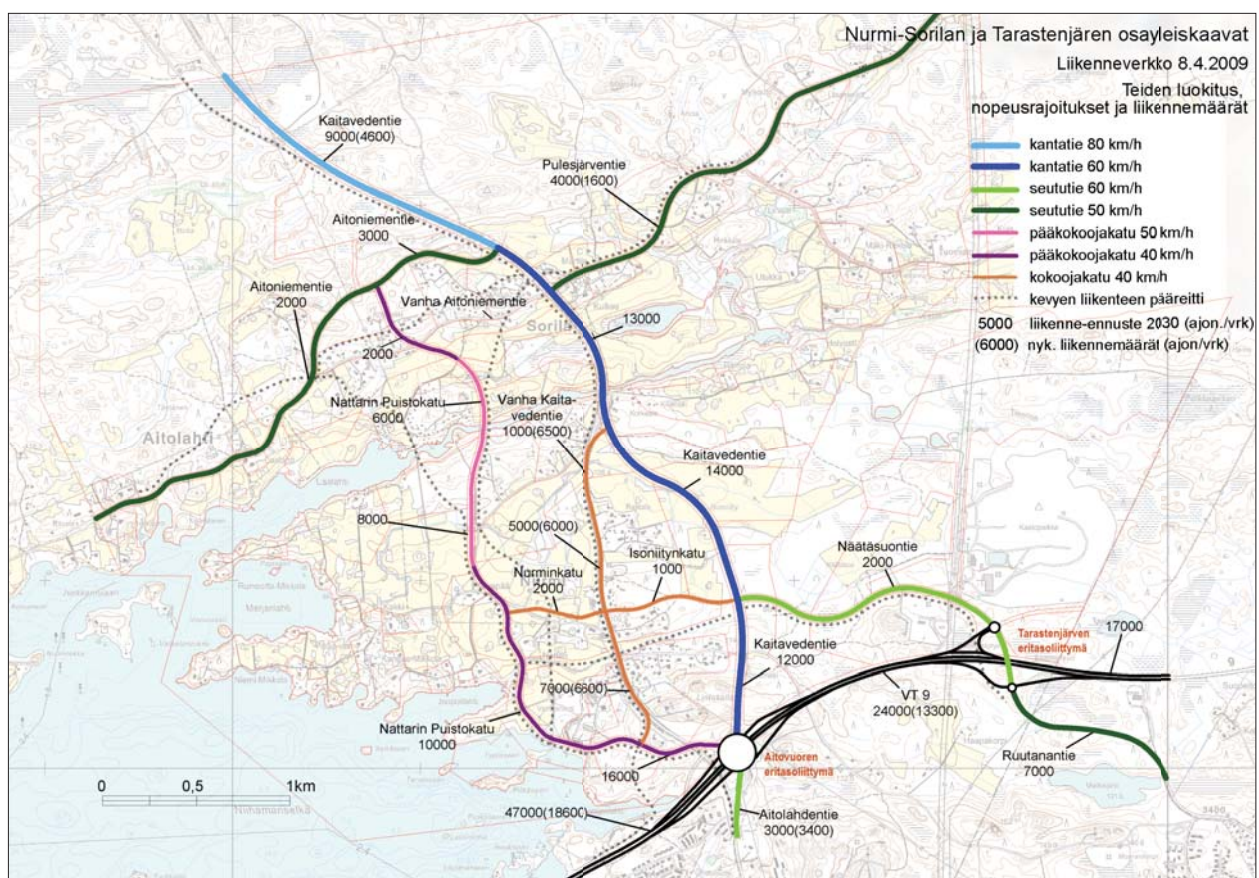
tavedentien alkuun. Muutoin kadun 1+1-kaistainen poikkileikkaus on riittävä.

Kiertoliittymiä on liikennesuunnitelmassa esitetty Kaitavedenttielle Näätäsuontien ja Isoniitynkadun ne-lihaaraliittymään sekä Nattarin Puistokadulle Nurminkadun liittymään. Muut liittymät hoidetaan tarvittaessa kanavointien avulla.

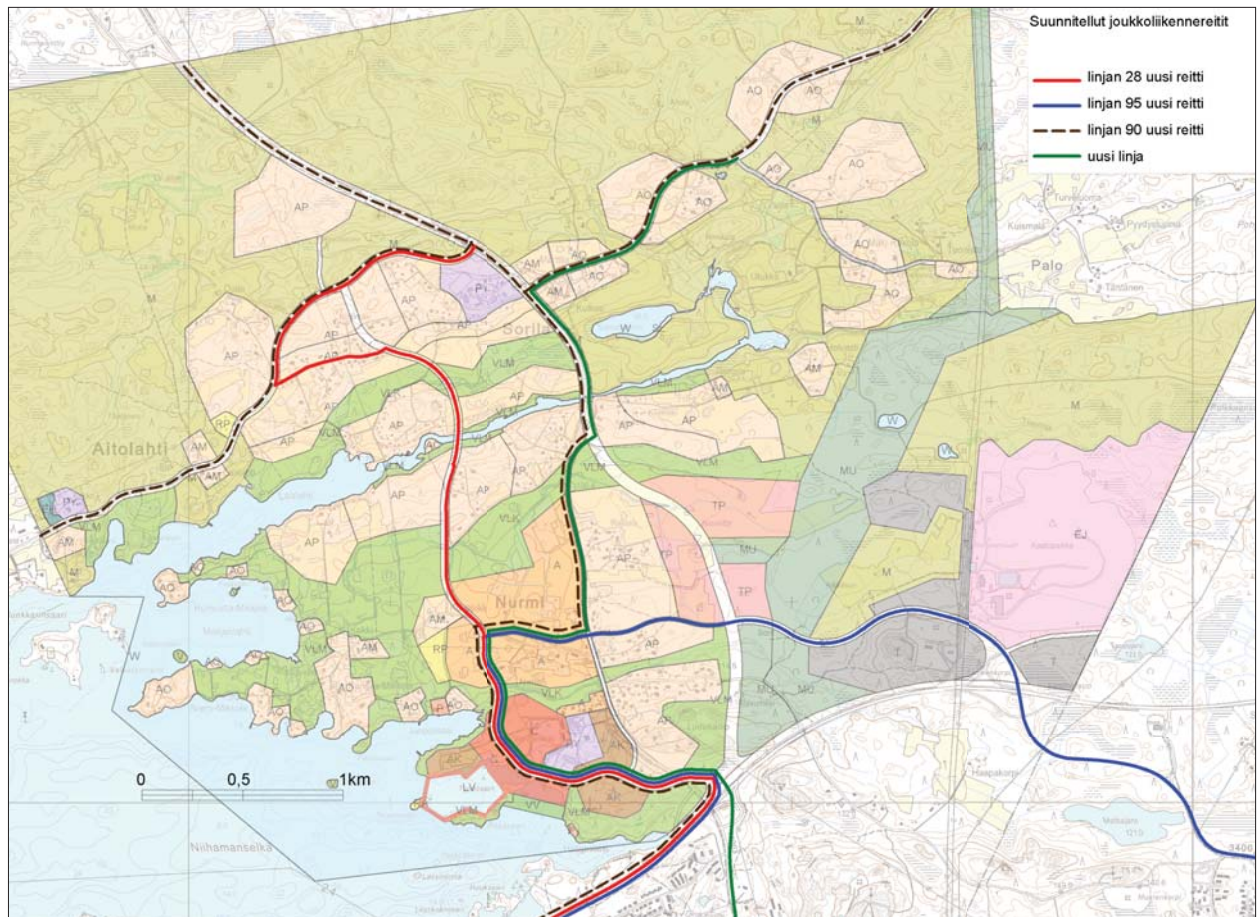
Joukkoliikenne

Nurmi-Sorilan ja Tampereen keskustan välillä on suunniteltu kahta Tampereen sisäistä joukkoliikennelinjaa, joilla on 20 minuutin vuoroväli. Toinen sisäistä linjoista tarjoaa nopean yhteyden valtatie 9 kautta ja toinen maankäyttöön ja palveluihin kytkeytyvän yhteyden Aitolahdentien kautta. Kaavaratkaisu mahdollistaa myös raideliikenteen toteuttamisen tulevaisuudessa.

Pitkämatkainen joukkoliikenne Tampereen keskustan ja Teiskon välillä on suunniteltu kulkemaan Nurmi-Sorilan keskustan kautta. Myös linjat Tampereen keskustan ja Ruutanen välillä on suunniteltu kulkemaan uuden keskustan kautta.

Nykyiset ja ennustetut liikennemäärät sekä katujen ja liittymien nimet.

Suunnitellut joukkoliikennereitit v. 2008.

Kävely ja pyöräily

Kävelyn ja pyöräilyn verkko muodostuu kevyen liikenteen pääreiteistä ja alueelle ohjeellisena suunnitelluista pääaukkoilureiteistä. Pohjois-eteläsuuntainen olemassa oleva väylä nykyisen Kaitavedentien länsipuolella muodostaa seudullisen kevyen liikenteen yhteyden kytkeytymällä Hangaslahden yli suunniteltuun Kauppiin ja Tampereen keskustaan suuntaavaan väylään. Yksi reiteistä on osa valtakunnallista pyöräretkeilyreittiä. Alueelle muodostuu myös Kangasalta Ruutanasta itä-länsisuuntainen seudullinen kevyen liikenteen yhteys, joka lännessä kytkeytyy pohjois-eteläsuuntaiseen seudulliseen kevyen liikenteen väylään. Alueen sisäinen kevytliikenneverkko välittää asuntoalueilta kävelyä ja pyöräilyä Nurmi-Sorilan keskustaan, Sorilan koulun ympäristöön ja Aitolahden kirkolle. Nattarin puistokadun länsipuolella Sorilanjoen yltittää uusi ainoastaan kevytliikenteelle varattu silta.

Ohjeellisena merkitty seudullinen ulkoilureitti (Lintukalliontien kohdalla oleva silta) ylittää valtatie 9 Aitovuoren liittymän itäpuolella. Reitti kulkee Näätäsuon tummaverkkoperhosniittyjä kiertäen Palonkylän eteläpuolelta kohti Kintulammen retkeilyaluetta. Reitiltä on osoitettu itä-länsisuuntainen yhteys läpi Nurmi-Sorilan alueen. Ulkoilureitit hyödyntävät pääosin olemassa olevia teitä ja viheryhteyksiä. Maisema- ja viherverkkosuunnitelmassa on ohjeistettu ulkoilureittiverkoston tarkempaa suunnittelua.

Kevyen liikenteen alikulkuja on alueelle esitetty runsaasti. Lisäksi keskustan alueelle pyritään muodostamaan laadukkaita kävely-ympäristöjä. Ulkoilureitit risteävät eritasossa ajoneuvoliikenteeseen nähden.

6.12 Luonnonympäristö ja suojelu

Kaava-alueen pohjoisosassa on laajoja alueita osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1), joita koskevissa määräyksissä on huomioitu ekologisten yhteyksien säilyminen alueella. Tummaverkkoperhonen, liito-orava ja lepakot asettavat luonnonsuojelulain perusteella laakisääteiset lähtökohdat Nurmi-Sorilan ekologisen viherverkon määrittämiselle. Kaikki tummaverkkoperhosten asuttamat niityt ja liito-oravien elinympäristöt sijoittuvat MU-3 ja MY-1 -alueille. Tummaverkkoperhosen asuttamat niityt on suojeltu kaavassa SL-5 tai s-4 -merkinnöillä. Ko. alueita koskeva määräys sekä hulevesien käsittelyä niittyjen valuma-alueilla koskevat merkinnät ja määräykset turvaavat perhosen ja perhosten muodostaman niittyverkoston säilymisen alueella. Liito-oravien todennetut elinympäristöt on suojeltu kaavassa ja liito-oravien todennäköiset elinympäristöt on rajattu ohjeellisilla merkinnöillä. Lepakoiden esiintymisalueet on merkitty tärkeinä lepakkoalueina, joita koskevissa määräyksissä on hu-

mioitu lepakoiden elinolot. Ekologiset viheryhteystarpeet on merkitty kaavaa varten laadittujen selvitysten pohjalta. Sorilan katajaketo, joka on luonnonsuojelulla suojeltu kohde, on osoitettu luonnonsuojelualueeksi (SL-5).

Yleiskaavan virkistysalueilla sekä maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla on voimassa metsälaki, jonka mukaan avainbiotooppeihin lukeutuvia metsäluonnon erityisen tärkeitä elinympäristöjä on monimuotoisuuden turvaamiseksi käsiteltävä ainoastaan varoen ja ominaispiirteet säilyttäen. Luonnonsuhteitaan arvokkaimmat kokonaisuudet on kaavassa osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiksi alueiksi. Kaavassa osoitetut maisemallisesti arvokkaat alueet saattavat myös sisältää luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä luontokohteita. Lisäksi suurin osa taajaman viheralueista on osoitettu maiseman- ja luonnonhoitoalueeksi varatuksi lähivirkistysalueeksi, jolla sallitaan vain vähäinen luonnonympäristön huomioonottava rakentaminen.

6.13 Maa- ja metsätalous

Suunnittelualueella taajama sekä maa- ja metsätalousalueet sijoittuvat toistensa välittömään läheisyyteen. Näin ollen maa- ja metsätaloudessa on huomioitava virkistys-, maisema- ja luontoarvot. Puuntuotannon ohella metsän hoidon tavoitteena tulee pitää mahdollisimman monikäyttöinen, moni-ilmeinen ja luonnoltaan monimuotoinen metsä.

Maatalouden toimintaedellytykset muuttuvat. Viljelyistä pelloista noin 40 % on osoitettu rakentamiseen, mikä heikentää maatalojen toimintaedellytyksiä. Rakennettavista pelloista suurin osa on Tampereen kaupungin omistuksessa. Laidunmaiden säästäminen mahdollistaa olemassa olevien hevostilojen toiminnan jatkamisen ja kehittämisen potentiaalisen ratsastusharrastajien ja asiakasmäärän kasvaessa alueella.

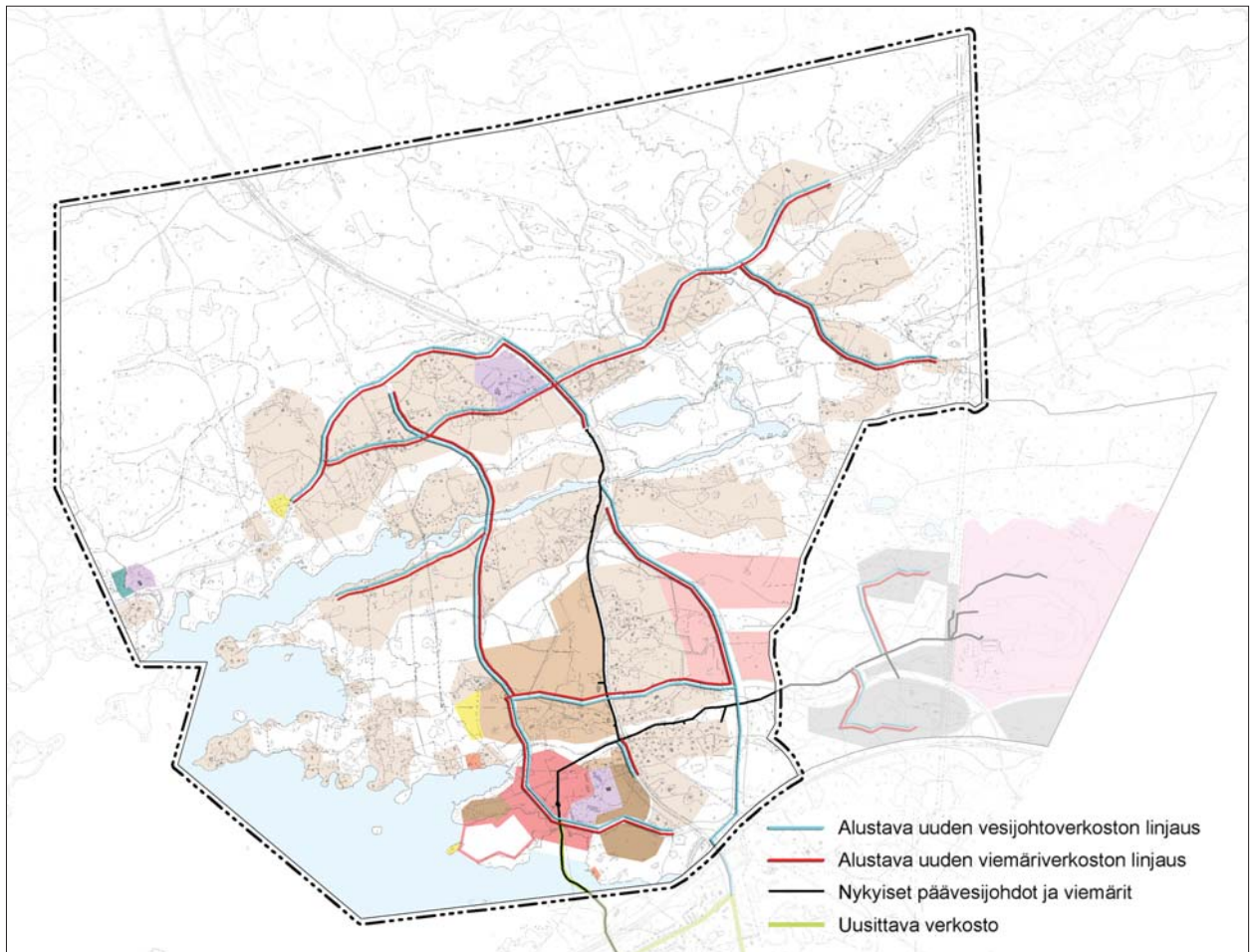
6.14 Tekninen huolto

Osayleiskaava-alueelle on laadittu Nurmi-Sorilan teknisen huollon yleissuunnitelma (esiselvitys). Suunnitelma sisältää vesihuollon, keskitetyn lämmityksen

(kaukolämpö), tietoliikenneyhteyksien ja jätehuollon yleissuunnitelmat. Suunnittelualueella sijaitsevat Fingrid Oyj:n 110 kV voimajohto Kangasala-Mänttä ja 400 kV voimajohto Alajärvi-Kangasala.

Vesihuolto

Alueen vesihuolto tukeutuu Nurmi-Sorilan alueen eteläpuolisiin kantakaupungin verkostoihin. Vesijohtoverkosto on alustavasti suunniteltu siten, että liityntäkohtia kantakaupungin verkostoon olisi kaksi. Näin ollen vesi alueelle ja jätevesi alueelta kulkisi Hangaslahden vesistönalituksen kautta ja lisäksi vesijohto alueelle kulkisi myös Olkahisten koillisosista Aitolahdentietä ja Kaitavedentietä. Kun Nurmi-Sorilan alueen veden tarve ja jätevesien määrä kasvaa merkittävästi, tarvitsee verkostoja uusia Tampereen itäisillä alueilla. Nurmi-Sorilan ja Tarastenjärven jätevedet johdetaan Viinikanlahden jätevedenpuhdistamolle. Alavat alueet suunnittelualueen keskivaiheilla aiheuttavat jätevesien pumppaustarvetta. Talousvedenjakelun toiminnan varmistamiseksi tulee Nurmi-Sorilan alueelle rakentaa vesisäiliö.

Vesihuoltoverkosto v. 2009.

Hulevedet

Osayleiskaava-alueelle on laadittu hulevesiselvitys. Selvityksessä on esitetty suunnitelma yleis/esisuunnitelmatasoisesti alueellisten hulevesikosteikkojen, lammikkojen sekä muiden mahdollisten hulevesijärjestelmien sijoittamisesta ja mitoittamisesta. Hulevesiselvityksen pohjalta osayleiskaavassa on osoitettu alueellisia hulevesien viivytysaltaita sekä asuin- ja työpaikka-/teollisuusalueilla hulevesien hallinta-alueita tummaverkkoperhosen elinolojen säilymiseksi alueella. Lisäksi kaavan yleismääräys velvoittaa hoitamaan alueella syntyvät hulevedet hallitusti. Hulevesiselvitys ohjaa jatkosuunnittelua.

Lämmitys

Nurmi-Sorilan alueelle on tehty lämmitysvaihtoehtojen vertailua koskeva diplomityö (Keskitetyn lämmityksen kustannukset eräissä yleiskaavoituksen vaihtoehtoissa, 2008, Tiina Sahakari). Työssä vertailtiin kolmea kaukolämpöverkkoratkaisua; ensimmäisessä verkko kattoi ainoastaan keskustan kerrostaloalueet, toisessa lisäksi asuinrivitaloalueet ja kolmas vaihtoehto kaikki alueet maataloja lukuun ottamatta. Nykyiseen verkostoon liitettävän rajahintatarkastelun perusteella vaihtoehto, jossa verkosto rakennettaisiin kerros- ja rivitaloalueille vaikutti parhaalta. Mikäli koko alue otettaisiin mukaan verkostoon, siirtöhäviöt ja verkon rakentamisen investointikustannukset kasvaisivat huomattavasti, eivätkä saatavat lisätuotot riittä kattamaan näitä kuluja. Kerros- ja rivitalot kattava vaihtoehto on paras silloinkin, kun siirtolinja jätetään

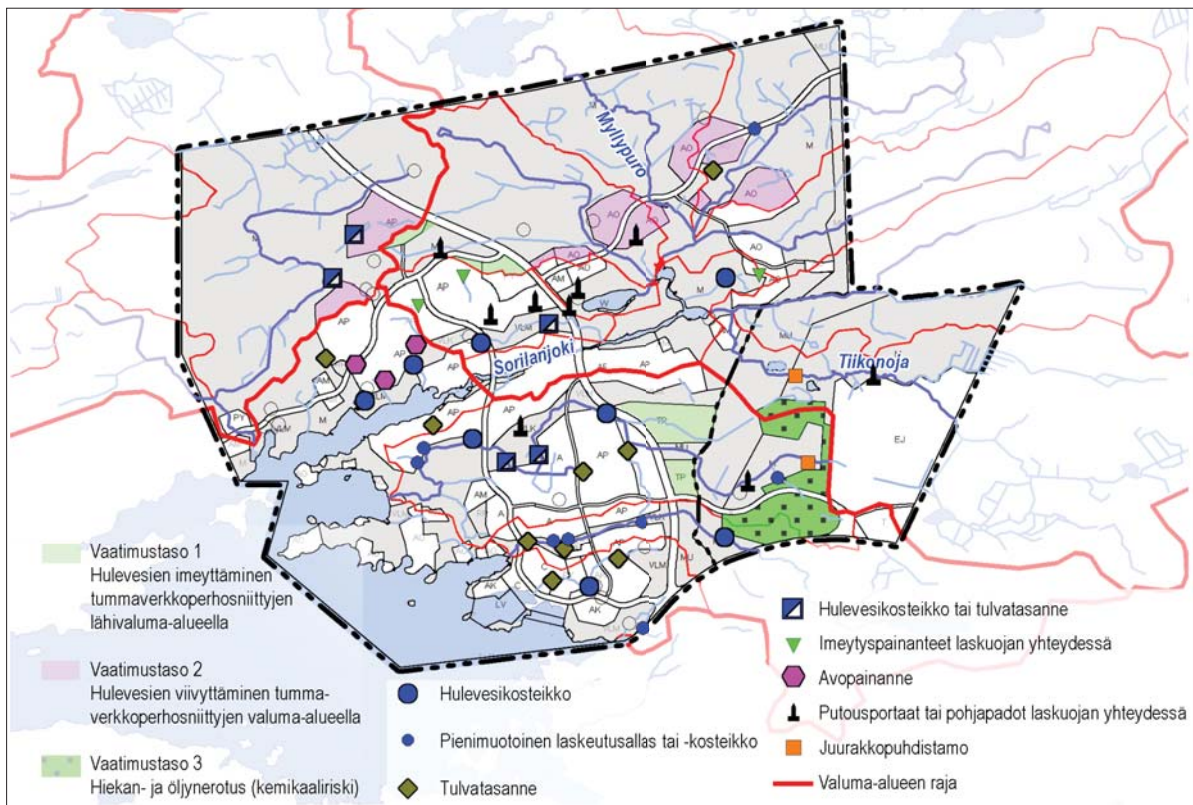
pois tarkastelusta ja oletetaan lämpöenergian tulevan alueen sisältä.

Nurmi-Sorilan alueelle on tehty myös uusiutuvien energialähteiden mahdollisuuksia asuinalueelle integroidussa energiajärjestelmässä arvioiva diplomityö (Uusiutuvan energian hyödyntämismahdollisuudet Nurmi-Sorilan alueen suunnittelussa, Jari-Pekka Flinck). Tarkasteltavat teknologiavaihtoehdot ovat olleet aurinkolämpö, aurinkosähkö, tuulienergia sekä kaa-topaikkakaasun hyödyntäminen ja polttokennoteknologia. Ylivoimaisesti tehokkain teknologiavaihtoehto tarkastelussa on ollut aurinkosähkö. Aurinkosähköllä voitaisiin tuottaa Nurmi-Sorilan keskusta-alueella 69 % sähkönkulutuksesta. Tiiviin ja matalan rakentamisen alueella sekä pientaloalueella kattopinta-alan suhde kerrosalaan on suurempi ja aurinkosähköä on mahdollista tuottaa jopa yli oman tarpeen.

Kaava-alueen itäpuolelle Tarastenjärvelle ollaan rakentamassa uutta hyötyvoimalaitosta, josta olisi mahdollista johtaa kaukolämpöä Nurmin tehokkaimmin rakennettavalle alueelle.

Jätehuolto

Keskitettyä putkikeräysjärjestelmää ei ole lähtökohtaisesti suunniteltu Nurmi-Sorilan alueelle ja Nurmi-Sorilan alue tulee todennäköisesti olemaan suurelta osaltaan kiinteistökohtaisen jätteenkeräyksen piirissä. Jos kaikille alueille ei tule kiinteistökohtaista erilliskeräystä, käyttävät kiinteistöt olemassa olevia tai rakennettavia aluejätepisteitä.

Hulevesisuunnitelma v. 2008.

6.15 Ympäristönsuojelu

Liikennemelun leviämisen ehkäisemiseksi on tehtävä toimenpiteitä erityisesti uuden Kaitavedentien ja Nattarin Puistokadun ympäristöön. Uusien asuinalueiden meluhaittoja voidaan ehkäistä rakennusten sijoittelulla. Uusien asuin- ja työpaikka-alueiden sekä avoimien virkistysalueiden suunnittelua ohjaa yleismääräys: Melualueelle ei saa sijoittaa melulle herkkiä toiminnoja. Näillä alueilla asemakaavoissa tulee varmistaa, että melulle asetetut ohjearvot kyetään täyttämään sekä asunto-, työpaikka- että virkistyskäyttöön osoitettavilla alueilla.

Hulevesisuunnitelmassa esitettyjen hulevesien hallintaratkaisujen ansiosta alueen vesitasapaino pystytään säilyttämään lähellä luonnontilaista. Selvi-

tysalueelta vesistöihin päätyvän keskimääräisen ravinnekuormituksen arvioidaan osayleiskaava-alueen rakennuttua vähenevän hieman nykytilanteesta, mikä selittyy lähinnä pelloilta tulevan kuormituksen pienemisellä. Kiintoainekuormituksen arvioidaan pysyvän nykyisessä tasossa. Hulevesien hallinnan toteutuessa esitettyjen suunnitelmien mukaisesti maankäytön toteuduttua tuleva ravinne- ja kiintoainekuormitus vähenee selkeästi nykytilanteeseen verrattuna, mikä parantaa purkuvesistöjen tilannetta. Myös osayleiskaava-alueen rakentamisen aikainen kiintoainekuormitus on hallittavissa. Hulevesisuunnitelmassa ja sen liitteessä 1 on selitetty ravinne- ja kiintoainekuormitusta.

6.16 Maisema ja kulttuuriarvot

Osayleiskaavaehdotuksessa rakentamisen aluevaraukset on sijoitettu maisemarakenne ja maastorakenteen suuntautuneisuus huomioiden: rakentamista on osoitettu Nurmin purolaaksojen välisille alueille, Sorilanjoen laakson metsäiselle rantaselänteelle sekä laakson ja selänteiden vaihtumisvyöhykkeeseen Sorilassa. Tarkastelualueen tiivein rakentaminen keskittyy eteläosaan sijoittuvan keskustatoimintojen aluevarauksen ympärille. Maisemarakenteellisesti huomattavimmat viljellyt laaksot, vesistönvarret ja rannat sekä osayleiskaava-alueelle ulottuvat laajan seläntealueen liepeet muodostavat suunnittelun alueen viherverkon ytimen. Nurmin peltoaukean keskellä puronvarren ympäristön sisällyttäminen viherverkkoon on oleellista. Savikkoja koillisesta kaakkoon ympäröivät selänteet ja paikoin myös niihin alarinteen puolella liittyvät tasankometsät on osayleiskaavaratkaisussa säilytetty pääosin maa- ja metsätalousvaltaisina alueina (M-7, MU-3). Viljellyt laaksot puronvarsineen ja kosteikkoineen on Laalahdessa ja Sorilanjoen pohjukan ympärillä osoitettu pääosin maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi ja Sorilanjoen rantaselänteiden pohjois- ja eteläpuolilla eriluonteisista osioista koostuviksi lähivirkistysalueiksi (VLM-6 ja V). Juoponojan laakso keskustatoimintojen alueen läheisyydessä on varattu kaupunkipuistoksi. Sorilanjoen, Sorilanlammin ja Näsijärven Laalahden rannat on kaavaratkaisussa määriteltä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi. Näsijärven muut rannat on osoitettu V ja VLM-6 -alueiksi, lukuun ottamatta nykyisiä rakennuspaikkoja sekä rantaviivan yli rakentuvaa uutta kaupunginosakeskustaa.

Rakentamisen ulkopuolelle on rajattu merkittävimmät kulttuurimaisemakokonaisuudet ja muodostettu maisemarakennetta korostavia viherkäytäviä.

Pienipiirteisten Rumootan- ja Velaatanniemiä ja niiden välisen peltoaukean muodostama tilamuodostukseltaan monipuolisen kulttuurimaiseman säilyminen on kaavaratkaisussa turvattu merkitsemällä kokonaisuus maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi alueeksi.

Sorilassa uudisrakentaminen sijoittuu pääasiallisesti avoimen ja suljetun maiseman rajavyöhykkeeseen olevia rakentamisen alueita tiivistäen ja laajentaen. Kylätien varren ja joen rantatörmän välinen alue jätetään pääasiallisesti avoimeksi maisemakäytäväksi. Maisemakäytävän päissä avautuvat Laalahden sekä Sorilan-Palon-Partolan arvokkaat kulttuurimaisemakokonaisuudet on merkitty maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiksi alueiksi.

Nurmin, Laalahden ja Sorilan-Palon-Partolan kulttuurimaisemakokonaisuuksien arvojen ja näkyvyyden säilyminen tulee olla myös jatkosuunnittelun tavoitteena. Esimerkiksi melusuojausratkaisuilla ei tule katkaista arvokkaita maisemakokonaisuuksia tai näkymiä. Kaava-alueelle tulevat rakentamisen hakemukset toimitetaan museoviranomaiselle lausunnoille.

Nurmi-Sorilan sijainti aivan Näsijärven rannassa lisää alueen kaupunkikuvallista tärkeyttä ja kiinnostavuutta. Kaupunkikuvallisesti merkittävin alue sijoittuu Nurmin keskustaan, jonne sijoittuu satama ympäristöineen. Nurmin keskustasta aukeaa näkymät kauas järvelle, aina Näsinneulalle asti. Alueen sisällä merkittävimmät kaupunkikuvalliset alueet sijoittuvat historiallisesti merkittävien rakennusten läheisyyteen sekä avoimen peltomaiseman ja rakennetun alueen rajapintaan. Osayleiskaavassa ohjataan vain yleispiirteisesti alueen uudisrakentamista kestävän kaupunkikuvan ja -ympäristön muodostamiseksi. Alueen rakentamisen laatu tarkentuu myöhemmin asema-kaavassa.

Näkymä Näsinneulalle.

6.17 Osayleiskaavamerkinnät ja määräykset perusteluineen

Osayleiskaavakartta on esitetty virastokartalla, joka on Tampereen kaupungin kaupunkimittausyksikön laatima.

Osayleiskaavamerkintöjen pohjana on käytetty 31.3.2000 annettua ympäristöministeriön asetus- ta maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavois- sa käytettävistä merkinnöistä. Yleiskaavamerkintään liittyy merkinnän selitys sekä useimpien merkintöjen kohdalla myös määräys. Yleiskaavamerkintä osoit- taa alueen pääasiallisen käyttötarkoituksen yksityis- kohtaisen maankäytön suunnittelun ja rakentamisen pohjaksi.

KOKO ALUETTA KOSKEVA YLEISMÄÄRÄYS:

Aluetta suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennetun alueen rajautumiseen avoimessa maisemassa sekä maisemallisesti ja kulttuurihisto- riallisesti arvokkaiden alueiden avoimuuden ja nä- kyvyyden säilyttämiseen. Sorilanjoen ja Laalahden rannoilla tulee säilyttää kasvullinen suojavyöhyke. Alueella syntyvät hulevedet tulee hoitaa hallitusti. Eri- tyisesti on kiinnitettävä huomiota vesistöllisiin suoje- lutoimenpiteisiin. Asemakaavoituksen yhteydessä on laadittava erillinen hulevesien hallintaa koskeva suunnitelma. Rakentamista ei tule sijoittaa tulva- korkeuden alapuolelle. Asuinkorttelialueilla asema- kaavan pohjaksi on laadittava meluselvitys, jossa on huomioitu uuden Kaitavedentien meluvaikutus. Alueella tulee rakentaa siten, että rakennukset suo- jaavat asuntojen ja työpaikkojen ulko-oleskelutiloja melulta. Melualueelle ei saa sijoittaa melulle herkkiä toimintoja.

Määräyksellä varmistetaan alueen hulevesien luon- nonympäristöön ja vesistöön kohdistuvien haitallisten vaikutusten ehkäisemisen. Määräys velvoittaa alueen jatkosuunnittelua, asemakaavoitusta ja yleispiirteisiä suunnitelmia.

Alin suositeltava rakentamiskorkeus Näsijärven rannoilla on +96.40. Nurmi-Sorilan osayleiskaava- työssä alimmaksi rakentamiskorkeudeksi on katsot- tu + 97.00. Alueelle laadittavissa asemakaavoissa ja maankäyttösuunnitelmissa tulee alin rakentamiskor- keus tarkistaa.

A-4

ASUNTOALUE

Alue varataan pääasiassa tiivistä ja mata- laa pientalorakentamista varten.

Merkinnällä on osoitettu asuntoalueita keskus- ta-alueen pohjoispuolella Nurmin keskustan ideakil- pailun jatko-työn pohjalta. Alueelle voidaan asemakaa- vassa osoittaa myös asumiselle tarpeellisia julkisia ja yksityisiä palveluja. Tavoitteena on tiiveimmän asumi- sen sijoittaminen joukkoliikennekäytävien varten.

Suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota kulttuurihistoriallisesti merkittävien kohteiden Kova- pää ja (Nattari) kaupunkikuvalliseen asemaan alueel- la sekä asuntoalueiden sijaintiin avoimen maise- ma-alueen rajavyöhykkeessä.

Suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota suojai- san pienilmaston muodostamiseen ja virkistysalueil- le avautuviin näkyymiin. Alue on tarkoitettu asemakaa- voitettavaksi.

Muut aluetta koskevat yleiskaavamerkinnät:

Asuntoalueelle sijoittuvat Kovapää (Nro 6) ja Nattarin vanha talouskeskus (Nro 7) on osoitettu kulttuurihisto- riallisesti merkittäviksi kohteiksi, jotka tulee huomioida alueen suunnittelussa. Nattarin aluetta ja läntisintä asuntoaluetta koskee kokonaisuudessaan maisemalli- sesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas alue –rasterimer- kintä.

AK-10

KERROSTALOVALTAINEN ASUNTOALUE

Rakennukset saavat olla enintään viisi- kerroksisia. Asemakaavaa laadittaessa on erityistä huomiota kiinnitettävä kaupunkikuvaan rantamaise- massa.

Merkinnällä on osoitettu keskustan välittömään lä- heisyyteen kerrostalovaltaisia asuntoalueita Nurmin eteläosassa Nurmin keskustan ideakilpailun jatko- työn pohjalta. Määräyksellä korostetaan alueen erityi- siä maisema-arvoja. Alueelle voidaan asemakaavassa osoittaa myös asumiselle tarpeellisia julkisia ja yksi- tyisiä palveluja.

Asemakaavamääräyksissä on huomioitava aluei- den sijainti näkyvällä paikalla järven rannassa. Ke- taranniemen asuntoalueen suunnittelussa on kiin- nitettävä erityistä huomiota suojaisan pienilmaston muodostamiseen, vesialueelle avautuviin näkyymiin, ranta-alueen ympäristökuvaan sekä alueen rajautu- miseen sen pohjoispuolella olevaan luontoarvoiltaan huomattavaan rantaluhtaan (VLM). Alue on tarkoit- tu asemakaavoitettavaksi.

Muut aluetta koskevat yleiskaavamerkinnät:

AK-alueille on osoitettu viheryhteystarve ekologisen käy- tävän huomioimiseksi kaava-alueen eteläosassa.

AP-9

PIENTALOVALTAINEN ASUNTOALUE

Aluetta suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen vaihtelevaan pinnanmuo- dostukseen ja ympäristökuvaan sekä sijoittaa tiet ja muu rakentaminen mahdollisimman maastonmu- kaisesti. Tarkemmassa suunnittelussa tulee varmis- taa asuntoalueilta pääsy rantaan ja riittävät virkistys- alueet rannoilla.

Merkinnällä on osoitettu pientalovaltaisia asunto- alueita Nurmin itäosassa, Sorilanjoen laaksossa ja rantaselänteillä sekä Sorilassa Kaitavedentien län-

sipuolella. Määräyksellä korostetaan alueen erityisiä maisema-arvoja. Alueelle voidaan asemakaavassa osoittaa myös asumiselle tarpeellisia julkisia ja yksityisiä palveluja. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

Suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota alueiden maisemakuvaan sekä asemaan maisema- ja taajamarakenteessa. Sorilanjoen murroslaakson ympäristössä tulee huomioida maaston itä-länsisuuntaisuus. Kaitavedentien länsipuolelle sijoittuvat pientalovaltaiset asuntoalueet (AP) tulee suunnitella yhtenä kokonaisuutena. Aitoniementien pohjoispuolella ja Kaitavedentien länsipuolella Sorilassa pientalovaltaisilla asuntoalueilla (AP) tulee varata suojavyöhyke maatilojen talouskeskusten (AM) toiminnoista mahdollisesti aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

Muut aluetta koskevat yleiskaavamerkinnät:

Sorilan pohjoisosassa AP-alueita koskee hulevesien hallintaa ohjaava rasterimerkintä ja Sorilanjoen pienvesistökokonaisuuteen kuuluvat rannat on AP-alueilla osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi. Maisemallisesti arvokas alue –rasterimerkintä koskee osittain AP-alueita AP-alueille on osoitettu viheryhteystarpeita virkistysreittien muodostamiseksi rantojen saavuttamiseksi Sorilanjoen ympäristössä sekä ekologisten käytävien huomioimiseksi kaava-alueen eteläosassa, Sorilanjoen eteläpuolella, joen yläjuoksulla sekä Aitoniementien pohjoispuolella. Kulttuurihistoriallisesti merkittäviksi rakennuksiksi tai kohteiksi on merkitty AP-alueille sijoittuvat Partola (Nro 18), Päivölä (Nro 20) ja Sorinrinne eli Peukunen (Nro 21) Sorilassa.

AO-5 ERILLISPIENTALOJEN ASUNTOALUE

Tarkemmassa suunnittelussa tulee varmistaa asuntoalueilta pääsy rantaan ja riittävät virkistysalueet rannoilla.

Alueen asemakaavoitus voidaan aloittaa sen jälkeen, kun Nurmin keskustan, viereisten asuntoalueiden ja virkistysalueiden asemakaavoitus on käynnistynyt. Asemakaavoitetut alueet liitetään kunnalliseen vesihuoltoon. Suunnittelussa on huomioitava alueiden sijainti arvokkaassa ja herkässä mosaiikkimaisessa kulttuurimaisemassa, jossa myös ranta-alue on maisemallisesti arka.

Muut aluetta koskevat yleiskaavamerkinnät:

AO-alueita koskee kokonaisuudessaan kulttuurimaisemallisesti arvokas alue –rasterimerkintä sekä osaa AO-alueista (Velaatanniemi) osa-aluemerkintä: Tärkeä lepäkoalueena säilytettävä alueen osa. Kulttuurihistoriallisesti merkittäviksi rakennuksiksi tai kohteiksi on merkitty Aalto (Nro 1), Kangas-Mikkola (Nro 4), Niemenkärki eli Vimperi (Nro 8), Pihlajamäki (Nro 9), Rumottoniemi eli Charpentier`n huvila eli Pellas (Nro 10), Saarenkanta eli Vanha Kokki (Nro 11), Timonniemi eli Rumootta-Mikkola (Nro 12) ja Velatanniemi eli Niemi-Mikkola (Nro 13).

AM

MAATILOJEN TALOUSKESKUSTEN ALUE

Merkinnällä on osoitettu kaava-alueella oleva talouskeskus. (1 alue). Alueella sallitaan maatilamatkailuun liittyvät elinkeinot. Rakentaminen tulee suunnitella siten, että perinteinen piha-alueen tilajako ja olevien rakennusten asema maisemassa eivät muutu merkittävästi.

**AM-3
2**

MAATILOJEN TALOUSKESKUSTEN ALUE

Talouskeskuksen yhteyteen voidaan sijoittaa toinen yksiasuntainen asuinrakennus, jonka paikkaa ei saa erottaa maanmittaustoimenpiteellä tai muutoin omaksi tilakseen. Alueen asuinrakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 1/10 rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin enintään 500 k-m². Alueelle saa lisäksi rakentaa maa- ja metsätaloutta sekä siihen soveltuvia sivuelinkeinoja palvelevia rakennuksia. Rakentamisessa on noudatettava perinteistä rakentamistapaa.

Rakennukset tulee sijoittaa vähintään 50 metrin ja erillinen saunarakennus vähintään 15 metrin päähän keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta. Rakennuspaikan puusto ja muu kasvillisuus on säilytettävä mahdollisimman luonnonmukaisena rakennusten ja rantaviivan välisellä vyöhykkeellä. Alin rakentamiskorkeus määritellään rakennusluvan yhteydessä.

Numero AM-3 -merkinnän alapuolella osoittaa maatilatalouskeskusten lukumäärän alueella.

Merkinnällä on osoitettu kaava-alueella olevat talouskeskukset. (9 aluetta). Alueella sallitaan maatilamatkailuun liittyvät elinkeinot. Rakentaminen tulee suunnitella siten, että perinteinen piha-alueen tilajako ja olevien rakennusten asema maisemassa eivät muutu merkittävästi. Maatilan talouskeskusten alueita ei ole tarkoitettu asemakaavoitettaviksi.

Muut aluetta koskevat yleiskaavamerkinnät:

AM-alueita koskee kulttuurimaisemallisesti arvokas alue –rasterimerkintä. Kulttuurihistoriallisesti merkittäviksi rakennuksiksi tai kohteiksi on merkitty Kokki (Nro 5), Kulkas (Nro 15), Tiikko (Nro 22) ja Laalahti (Nro 25).

C-14

KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE

Alue varataan aluekeskustasoisille julkisille ja yksityisille palveluille, ympäristöön soveltuvalla työpaikkatoiminnalle ja asunnoille. Aluetta suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota toimivuuteen, kuten jalankulku-, pysäköinti-, huolto- ja julkisen liikenteen järjestelyjen tarkoituksenmukaisuuteen ja häiriöttömyyteen. Asemakaavaa laadittaessa on erityistä huomiota kiinnitettävä kaupunkikuvaan ranta- maisemassa. Alueen pohjoisosan suunnittelussa tulee kaupunkipuistoksi varatulta lähivirkistysalueelta järvelle avautuva näkymä säilyttää.

Keskustatoimintojen alueet sijoittuvat Nurmiin rannan

läheisyyteen uuden, rakennettavan Nattarin puistokadun varrelle. Alue on rajattu Nurmin keskustan ideakilpailun jatkotyön pohjalta. Määräyksellä korostetaan alueen erityisiä maisema-arvoja.

Asemakaavamääräyksissä on huomioitava alueiden sijainti näkyvällä paikalla järven rannassa. Suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ranta-alueen ympäristökuvaan, suojaisan pienilmaston muodostamiseen ja vesialueelle avautuviin näkymiin. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

P-8**PALVELUJEN JA HALLINNON ALUE**

Alue varataan yksityisten palvelujen toimitaloille.

Merkinnällä on osoitettu Aitolahden työväentalon rakennuspaikka ja Aitolahden adventtikirkon leiripaikka Näsijärven rannassa.

Suunnittelussa on huomioitava alueiden sijainti virkistysalueiden yhteydessä ja näkyvällä paikalla järven rannassa. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

Muut aluetta koskevat yleiskaavamerkinnot:

Historiallisesti merkittäväksi kohteeksi on merkitty Huvi-la eli Aitolahden työväentalo (Nro 3) Juoponlahden rannassa. Kyseessä olevaa aluetta koskee kokonaisuudessaan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas alue -rasterimerkintä.

PY-5**JULKISTEN PALVELUJEN JA HALLINNON ALUE**

Alue varataan pääasiassa yhteiskunnallisille palveluille kuten opetus- ja sosiaalitoiminnan palvelujen tiloille sekä seurakunnallisille rakennuksille. Alueelle saa sijoittaa myös asuntoja.

Merkinnällä on osoitettu Aitolahden kirkon ja Sorilan koulun ympäristöt sekä Aitolahden adventtikirkon alue. Alueet on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Kävelyn ja pyöräilyn yhteydet tulee huomioida asemakaavavaiheessa.

Muut aluetta koskevat yleiskaavamerkinnot:

PY-alue, jolla Aitolahden kirkko sijaitsee, koskee kokonaisuudessaan Maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas alue -rasterimerkintä sekä Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue -merkintä. Osaa ko. PY-alueesta koskee osa-aluemerkintä: Tärkeä lepakoalueena säilytettävä alueen osa. Kulttuurihistoriallisesti merkittäviksi rakennuksiksi tai kohteiksi on merkitty Aitolahden vanha kirkko (Nro 24) Aitoranta eli Ketara (Nro 2), kansakoulu eli Sorilan koulu (Nro 14) sekä kunnantalo eli Sorilan päiväkotit (Nro 16).

TPY-1**TYÖPAIKKATOIMINTOJEN ALUE, JOLLE YMPÄRISTÖ ASETTAA TOIMINNAN LAADULLE ERI-TYISIÄ VAATIMUKSIA**

Alue varataan ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomille toimisto- ja työpaikkatiloille. Alueelle saa sijoittaa myös energianhuoltoa palvelevia rakenteita sekä toimintoihin liittyviä liike- ja varastotiloja. Alueelle ei saa sijoittaa MRL 114 §:n mukaista vähittäiskaupan suuryksikköä eikä myyntipinta-alaltaan yli 400 m² suuruisia päivittäistavarakaupan myymälöitä. Myyntipinta-alaa voidaan rakentaa enintään 1/4 toimintojen kerrosalasta.

Merkinnällä on osoitettu työpaikkatoimintojen alueet hyvin saavutettavalle alueelle uuden Kaitavedentien varteen, Nurmin itäosassa. Alueet sijoittuvat lähelle olemassa olevaa asutusta ja tummaverkkoperhosen alueita. Kaupallisten palvelujen rajoittamisella ohjataan palvelujen sijoittumista Nurmin keskustaan. Alueelle saa sijoittaa ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta ja uusiutuvaa energiaa tuottavaa toimintaa. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

Suunnittelussa tulee tavoitella näkösuojan muodostamista jätteenkäsittelykeskukseen, lisäksi rakennuksia ja rakennelmia tulee sijoittaa melusteiksi liikennemelua vastaan.

Muut aluetta koskevat yleiskaavamerkinnot:

Kaitavedentien itäpuolelle sijoittuvia TPY-1 alueita koskee kokonaisuudessaan hulevesien hallintaa ohjaava rasterimerkintä.

TP-10**TYÖPAIKKATOIMINTOJEN ALUE**

Alue varataan pääasiassa toimisto- ja työpaikkatiloille. Alueelle saa sijoittaa myös energianhuoltoa palvelevia rakenteita sekä toimintoihin liittyviä liike- ja varastotiloja. Alueelle ei saa sijoittaa MRL 114 §:n mukaista vähittäiskaupan suuryksikköä eikä myyntipinta-alaltaan yli 400 m² suuruisia päivittäistavarakaupan myymälöitä. Myyntipinta-alaa voidaan rakentaa enintään 1/4 toimintojen kerrosalasta.

Merkinnällä on osoitettu työpaikkatoimintojen alueet hyvin saavutettavalle alueelle uuden Kaitavedentien varteen, Nurmin itäosassa. Kaupallisten palvelujen rajoittamisella ohjataan palvelujen sijoittumista Nurmin keskustaan. Alueelle saa sijoittaa paikallista ja uusiutuvaa lähdettä hyödyntävää energiantuotantoa. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

Suunnittelussa tulee huomioida näkösuojan muodostaminen Kaitavedentieltä jätteenkäsittelykeskukseen sekä mahdollisuus sijoittaa rakennuksia ja rakennelmia melusteeksi liikennemelua vastaan. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

Muut aluetta koskevat yleiskaavamerkinnot:

Kaitavedentien itäpuolelle sijoittuvia TP-10 -alueita koskee kokonaisuudessaan hulevesien hallintaa ohjaava rasterimerkintä.

V VIRKISTYSALUE

Merkinnällä on osoitettu asuntoalueiden läheisyydessä olevia virkistysalueita mm. Lintukallion mäki sekä rakentamattomat saaret (Pajasaari, Selkäsaari ja Vapunsaaari) Näsijärven rannan läheisyydessä. Aitolahden kirkon kohdalla Vehkalahden ympäristöön sijoittuvat viljelys- ja laidunrinteet on myös osoitettu V-merkinnällä. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

VLM-6 MAISEMAN- JA LUONNONHOITOALUEEKSI VARATTU LÄHIVIRKISTYSALUE, KUTEN RANTA, VESISTÖN SUOJA-ALUE, HARJU, RINNE, MAISEMAPELTO TAI -NIITTY

Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL128 §:ssä on säädetty. Alueella sallitaan vain vähäinen luonnonympäristön huomioonottava yleistä virkistystoimintaa tai maisemanhoitoa palveleva rakentaminen. Alueella sallitaan hulevesien käsittelyä varten toteutettavan kosteikon, laskeutusaltaan tai lammikon ja niihin liittyvän huoltotien rakentaminen.

Merkinnällä on osoitettu Rumootan- ja Velaatanniemet sekä niitä yhdistävä puronotkon viljelysaukea, Ketaranniemen pohjoisranta, Pitkäsaari ja Typöstensaaari, Hangaslahden rannat ja osittain Sorilanjoen rannat Nurmissa. Merkinnällä turvataan virkistys-, maisema- ja luontoarvojen säilyminen alueella.

Alueille tulee laatia käyttö- ja hoitosuunnitelmat. Suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota avoimen maisematilan säilyttämisen ja metsien käsittelyn periaatteisiin, luonnon kulutuskestävyyteen sekä ulkoilun ohjaamiseen. Ulkoilun ohjaamisessa tai muussa yksityiskohtaisessa suunnittelussa on mahdollisuuksien mukaan huomioitava maatalouden tarpeet sekä kiinnitettävä erityistä huomiota polku- ja reittiverkoston sijoittumiseen. Alueilla on huomioitava hulevesisuunnitelmassa alueille osoitetut hulevesien hallintatoimenpiteet, joiden tarkemmat suunnitelmat laaditaan jatkosuunnittelun yhteydessä. Alueet on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

Muut aluetta koskevat yleiskaavamerkinnot:

Rumootan- ja Velaatanniemillä sekä niitä yhdistävällä viljelysaukealla, Ketaranniemen pohjoisrannalla ja Sorilanjoen yläjuoksulla Nurmissa sekä Vehkalahden ympäristöön sijoittuvilla viljelys- ja laidunrinteillä VLM-alueita koskee kokonaisuudessaan ja Laalahden rantapelloja osittain Maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas alue –rasterimerkintä. Hangaslahden rannoilla, Sorilanjoen ympäristössä, asuntoalueiden väliin jäävällä kosteikkoalueella Kaitavedentien länsipuolella VLM-alueita koskee osittain sekä Vehkalahden ympäristöön sijoittuvia viljelys- ja laidunrinteitä kokonaisuudessaan Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue –merkintä. Velaatanniemellä ja Vehkalahden ympäristöön sijoittuvilla viljelys- ja laidunrinteillä VLM-alueita

koskee osa-aluemerkintä: Tärkeä lepakkoalueena säilytettävä alueen osa. Hangaslahden rannalle sijoittuu yksi liito-oravan pesintäalue, joka on rajattu osa-aluemerkinnällä (s-1). Muinaismuistokohteiksi on merkitty historiallisen ajan kyläpaikat.

VLK-3 KAUPUNKIPUISTOKSI VARATTU LÄHIVIRKISTYSALUE

Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL 128 §:ssä on säädetty. Alueella sallitaan vähäinen yleistä virkistystoimintaa palveleva rakentaminen. Alueella sallitaan hulevesien käsittelyä varten toteutettavan kosteikon, laskeutusaltaan tai lammikon ja niihin liittyvän huoltotien rakentaminen.

Merkinnällä on osoitettu Nurmin keskustan pohjoispuolelle rajautuva purolaakso, asuinalueiden sekä uuden pääkokoajakadun ja vanhan Kaitavedentien väliin jäävä peltoaukea Nurmissa sekä asuinalueiden ja uuden pääkokoajakadun ja kevyen liikenteen pääreit-
tin väliin jäävä peltoaukea Sorilassa. Merkinnällä turvataan virkistys-, maisema- ja luontoarvojen säilyminen alueella.

Suunnittelussa on huomioitava alueiden kaupunkikuvallisesti ja maisemarakenteellisesti keskeinen sijainti avoimien maisemakäytävien osina. Alueilla on huomioitava hulevesisuunnitelmassa alueille osoitetut hulevesien hallintatoimenpiteet, joiden tarkemmat suunnitelmat laaditaan jatkosuunnittelun yhteydessä. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

VV-1 UIMARANTA

Alueelle voidaan rakentaa virkistys- ja vapaa-aikatoiminnan vaatimia rakennuksia ja laitteita.

Merkinnällä on osoitettu Nurmin keskustaan sijoittuva uimaranta Nurmin keskustan ideakilpailun jatkotyön pohjalta.

Suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen kaupunki- ja maisemakuvalliseen sijaintiin keskustatoimintojen alueen sekä maiseman- ja luonnonhoitoalueiksi varattujen lähivirkistysalueiden rajalla. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

RP-2 SIIRTOLAPUUTARHA- TAI PALSTAVILJELYALUE

Alueen suunnittelussa ja käytössä tulee ottaa erityisesti huomioon alueen kulttuurihistoriallisesti merkittävä luonne sekä asema maisemarakenteessa.

Merkinnällä on osoitettu Nurmissa Kovapääntiehen rajautuva peltoaukea, joka on suunniteltu palstaviljelyalueeksi Nurmin keskustan ideakilpailun jatkotyön pohjalta. Laalahdessa mäkitupalaistalojen ympäristö on suunniteltu siirtolapuutarha-alueeksi. Merkinnällä turvataan maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen alueella.

Alueen suunnittelussa Nurmissa tulee huomioida

alueen maisemakuvallinen sijainti asuinalueen ja arvokkaan avoimen kulttuurimaiseman rajapinnassa. Historiallisesti arvokkaan Laalahden mäkitupalaiskohteen pihapiiri tulee säilyttää ehjänä kokonaisuutena. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

Muut aluetta koskevat yleiskaavamerkinnot:

Maisemallisesti arvokas alue -rasterimerkintä koskee kokonaisuudessaan RP-alueita. Historiallisesti merkittäväksi rakennukseksi tai kohteeksi on merkitty Pihka eli Laalahden mäkitupalaistalon (Nro 26).

LV VENEVALKAMA-ALUE

Merkinnällä on osoitettu Nurmin keskustaan sijoittuva venesatama-alue Nurmin keskustan ideakilpailun jatkotyön pohjalta.

Suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota maisema- ja kaupunkikuvaan sekä etelässä alueen rajautumiseen kulutuskestävyydeltään herkkään maiseman- ja luonnonhoitoalueeseen. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

LT YLEISEN TIEN ALUE

Osayleiskaavassa Kaitavedentie ja Pulesjärventie on merkitty liikennealueeksi. Myös VT9 liittymä on merkitty LT-alueeksi.

EH HAUTAUSMAA-ALUE

Merkinnällä on osoitettu Aitolahden kirkon hautausmaa-alue.

Muut aluetta koskevat yleiskaavamerkinnot:

Hautausmaa-alueella koskee kokonaisuudessaan Maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas alue -rasterimerkintä ja osittain idässä Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue -merkintä sekä osa-aluemerkintä: Tärkeä lepakkoalueena säilytettävä alueen osa.

SL-5 LUONNONSUOJELUALUE

Alueella saa suorittaa toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen sen suojeluarvon säilyttämiseksi tai palauttamiseksi.

Merkinnällä on osoitettu ELY-keskuksen suojelupäätöksillä (07.05.1990, 29.05.2000, 27.12.2002, 12.06.2003, 06.10.2003, 01.11.2005) rajatut alueet: Sorilan katajaketo Sorilanlammin etelärannalla ja tummaverkkoperhoskohteita. Nämä ovat luonnonsuojelulla suojeltuja kohteita.

Muut aluetta koskevat yleiskaavamerkinnot:

SL-alueella koskee osittain Maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas alue -rasterimerkintä ja Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue -merkintä.

M-7 MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE

Alueella on sallittua vain maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen. Alueella olevat asuinrakennukset ja lomarakennukset voidaan säilyttää. Rakennusten perusparantaminen, korjaaminen ja vähäinen laajentaminen sallitaan sekä tuhoutuneen rakennuksen uudelleen rakentaminen on mahdollista. Alueilla, jotka ovat merkittäviä ekologisten yhteyksien kannalta, ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, että alueen luontoarvot heikkenevät.

Merkinnällä on osoitettu taajaman ulkopuolelle sijoittuvat alueet Laalahden ja Sorilanjoen ympäristössä. Merkinnällä turvataan virkistys-, maisema- ja luontoarvojen säilyminen alueella.

Alueilla on huomioitava hulevesisuunnitelmassa alueille osoitetut hulevesien hallintatoimenpiteet, joiden tarkemmat suunnitelmat laaditaan jatkosuunnittelun yhteydessä. Tummaverkkoperhosen niittyverkotolle tulee laatia hoitosuunnitelma. Metsänhoidollisiin toimenpiteisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota taajamien läheisyydessä maisema- ja viherverkko-suunnitelman mukaisesti.

MU-3 MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISTÄ ULKOILUN OHJAAMISTARVETTA

Alueella on sallittua maa- ja metsätalouteen liittyvä ja vähäinen virkistystoimintaan liittyvä rakentaminen. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL128 §:ssä on säädetty. Alueilla, jotka ovat merkittäviä ekologisten yhteyksien kannalta, ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, että alueen luontoarvot heikkenevät.

Merkinnällä on osoitettu Kaitavedentien itäpuolelle valtatiehen 9 rajautuva alue Nurmin eteläosassa. Kaava-alueen koillisosassa voimalinjan alueella on myös MU-3 merkintää. Kaava-alueen kaakkoisosassa on kaksi erillistä aluetta. Merkinnällä turvataan virkistys-, maisema- ja luontoarvojen säilyminen alueella.

Alueella on huomioitava hulevesisuunnitelmassa alueille osoitetut hulevesien hallintatoimenpiteet, joiden tarkemmat suunnitelmat laaditaan jatkosuunnittelun yhteydessä. Tummaverkkoperhosen niittyverkotolle tulee laatia hoitosuunnitelma

Muut aluetta koskevat yleiskaavamerkinnot:

Kaava-alueen eteläosassa aluetta koskee osa-aluemerkintä: Tärkeä lepakkoalueena säilytettävä alueen osa. Alueelle sijoittuu yksi tummaverkkoperhosen asuttama niitty, joka on suojeltu SL- ja osa-alue -merkinnällä, s-4.

MY-1 MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA

Alueella on sallittua vain maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen. Alueella olevat asuinrakennukset ja lomarakennukset voidaan säilyttää. Rakennusten perusparantaminen, korjaaminen ja vähäinen laajentaminen sallitaan sekä tuhoutuneen rakennuksen uudelleen rakentaminen on mahdollista. Maisemaa

muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvara-
raisia s-1- ja s-4 -alueilla. Alueilla, jotka ovat merkit-
täviä ekologisten yhteyksien kannalta, ei saa suori-
taa sellaisia toimenpiteitä, että alueen luontoarvot
heikkenevät. Metsänhakkuu on suoritettava alueen
erityisluonteen edellyttämällä tavalla siten, että mai-
semalliset ja muut ympäristölliset arvot säilyvät.

Muut aluetta koskevat yleiskaavamerkinnät:

Kaava-alueita koskevat osa-aluemerkinnät: Alueelle si-
joittuu tummaverkkoperhosen asuttamia ja ruokailuniit-
tyjä, jotka on suojeltu SL- ja osa-alue -merkinnällä, s-4.
Alueilla on huomioitava hulevesisuunnitelmassa alueille
osoitetut hulevesien hallintatoimenpiteet, joiden tarkem-
mat suunnitelmat laaditaan jatkosuunnittelun yhteydes-
sä. Tummaverkkoperhosen niittyverkostolle tulee laatia
hoitosuunnitelma. Metsänhoidollisiin toimenpiteisiin on
kiinnitettävä erityistä huomiota taajamien läheisyydessä
maisema- ja viherverkkosuunnitelman mukaisesti.

Sorilan, Palon ja Partolan sekä Laalahden arvokkaita
kulttuuriympäristöjä koskee Maisemallisesti ja kulttuu-
rihistoriallisesti arvokas alue -rasterimerkintä. Sorilan-
joen sekä Utukanlammin ja niihin laskevien purojen
ympäristöjä, laajoja alueita Pulesjärventien pohjoispuo-
lella ja Laalahdessa koskee Luonnon monimuotoisuuden
kannalta erityisen tärkeä alue -merkintä. Laalahdessa
laajaa aluetta koskee osa-aluemerkintä: Tärkeä lepak-
koalueena säilytettävä alueen osa. Alueelle sijoittuu
useita tummaverkkoperhosen asuttamia niittyjä sekä
yksi liito-oravan pesintäalue Pulesjärventien pohjoispuo-
lella. Alueet on suojeltu osa-alue -merkinnällä (s-1 tai
s-4). Alueelle sijoittuu myös todennäköisiä liito-oravan
pesintäalueita, jotka on rajattu ohjeellisella osa-alue -
merkinnällä. Historiallisesti arvokkaiksi rakennuksiksi tai
kohteiksi on merkitty ja Pirjola (Nro 19) Pulesjärventien
varressa sekä muinaismuistokohteiksi myllyn rauniot Pu-
lesjärventien varressa.

W VESIALUE

Merkinnällä on osoitettu suunnittelualueeseen sisäl-
tyvät vesialueet.

ALI- TAI YLIKULKU

Merkinnällä on osoitettu tärkeimmät kävelyä ja pyöräi-
lyä palvelevat ali- tai ylikulut.

KATU- TAI TIEALUEET

●●●●● KÄVELYN JA PYÖRÄILYN PÄÄREITTI

Merkinnällä on osoitettu alueen tärkeimmät kävelyn
ja pyöräilyn reitit; seudullinen alueen läpi kulkeva ke-
vyn liikenteen väylä sekä yhteydet Nurmin keskus-
taan ja Sorilan koululle. Alueen tarkempi reitistö rat-
kaistaan asemakaavassa.

**○○○○○ OHJEELLINEN ULKOILUREITTI/SEUDULLINEN
ULKOILUREITTI**

Seudullinen ulkoilureitti on merkitty Sorilaan voimalin-
jan (110-400 kV) ympäristöön ja kaava-alueen itärajan
tuntumaan. Rumootan- ja Velaatanniemiä yhdistäväl-
le viljelysaukealle Nurmissa ja taajaman pohjoispuo-
lelle Sorilassa on merkitty ohjeelliset ulkoilureitit. Yh-
teydet seudulliselle ulkoilureitille on merkitty osittain
kävelyn ja pyöräilyn pääreitteinä ja osittain ohjeellisi-
na ulkoilureitteinä.

← → VIRKISTYKSEN VIHERYHTEYSTARVE

Viheryhteys toimii virkistysyhteytenä.

AP-alueille on osoitettu viheryhteystarpeita virkistys-
reittien muodostamiseksi Sorilanjoen ympäristössä
rantojen saavuttamiseksi.

Viheryhteyksien suunnittelussa on pyrittävä muo-
dostamaan näkymiä virkistysreiteiltä Sorilanjoe-
lle sekä Nurmin ja Sorilan avoimiin maisematiloi-
hin. Rantaselänteiden lakialueita voidaan hyödyntää
viheryhteyksien suunnittelussa.

← → PUUSTOINEN EKOLOGINEN VIHERYHTEYSTARVE

Viheryhteys toimii ekologisena käytävänä. Aluetta ja
sen lähiympäristöä suunniteltaessa on katsottava,
ettei ekologisia käytäviä katkaista.

AP-alueille on osoitettu viheryhteystarpeita ekologisten
käytävien huomioimiseksi kaava-alueen eteläosassa,
Sorilanjoen eteläpuolella, joen yläjuoksulla sekä Aito-
niementien pohjoispuolella. Liikennealueita ylittäviä
viheryhteystarpeita, jotka toimivat ekologisina yhteyk-
sinä, on osoitettu Kaitavedentielle kaava-alueen etelä-
osassa ja pohjoisosassa sekä pääkokoojalle (Nattarin
puistokatu) kaava-alueen eteläosassa.

Alue on pidettävä puustoisena. Rakennetuil-
la alueilla ja liikennealueiden ympäristössä on jat-
kosuunnittelussa ja lupaharkinnassa kiinnitettävä
erityistä huomiota liito-oravan kulkuyhteyksien säily-
miseen.

← → AVOIN EKOLOGINEN VIHERYHTEYSTARVE

Viheryhteys toimii ekologisena käytävänä. Aluetta ja
sen lähiympäristöä suunniteltaessa on katsottava,
ettei ekologisia käytäviä katkaista.

AP-alueille on osoitettu viheryhteystarpeita ekolo-
gisten käytävien huomioimiseksi kaava-alueen poh-
joisosassa ja Aitoniementien pohjoispuolella. Liiken-
nealueita ylittäviä viheryhteystarpeita, jotka toimivat
ekologisina yhteyksinä, on osoitettu Kaitavedentiel-
le kaava-alueen pohjoisosassa sekä Pulesjärventielle
Palonkyläntien liittymän itäpuolella.

Yhteys on pidettävä avoimena. Rakennetuil-
la alueilla ja liikennealueiden ympäristössä on jat-
kosuunnittelussa ja lupaharkinnassa kiinnitettävä
erityistä huomiota tummaverkkoperhosen kulkuyhte-
yksien säilymiseen.

← → TIELIIKENTEEN YHTEYSTARVE

Kaksi tieliikenteen yhteystarvetta on osoitettu ole-massa olevan asutuksen keskelle Nurmiin ja Sorilaan asutuksen pohjoispuolelle. Yleissuunnitelmilla ja ase-makaavalla ratkaistaan mm. liikenteen selvitysten pe-rusteella teiden tarve ja tarkempi sijainti.

MAISEMALLISESTI JA KULTTUURIHISTORIAALLI-SESTI ARVOKAS ALUE

Alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas maisema-kokonaisuus tulee säilyttää. Siihen kuuluvat vilje-lyalueet, pihapiirit ja yksittäiset rakennukset sekä maisemaa jäsentävä historiallinen kylätiestö, kult-tuurivaikutteiset kasvillisuusaarekkeet ja muu maiseman kannalta tärkeä vanha puusto sekä kult-tuurihistoriallisesti tärkeät rakenteet. Alueelle raken-nettaessa tai tehtäessä muutoksia olemassa oleviin rakennuksiin on huolehdittava siitä, että uudisraken-taminen sopeutuu sijoitukseltaan, mittasuhteiltaan, tyyliältään ja materiaaleiltaan olemassa oleviin tila-keskuksiin ja muuhun rakennuskantaan sekä ympä-ristöön. Merkintä koskee myös alueeseen rajautuvia liikenne- ja vesialueita.

Merkinnällä on osoitettu Nurmin, Sorilan, Palon ja Par-tolan sekä Laalahden arvokkaat kulttuuriympäristöt.

s-1 ALUEEN OSA, JOLLA ON LUONNONSUOJELU-LISTA ARVOA

Aluetta koskevat luonnonsuojelulain erityismääräyk-set. Alueen rajausta ja suojelun tapa määritellään ko-laissa esitetyllä tavalla. Maisemaa muuttava maan-rakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL128 §:ssä on säädetty.

Merkinnällä on osoitettu liito-oravien todennetut pe-sintäalueet.

s-1 OHJEELLINEN ALUEEN OSA, JOLLA ON LUON-NONSUOJELULLISTA ARVOA

Aluetta saattavat koskea luonnonsuojelulain erityis-määräykset. Alueen rajausta ja suojelun tapa määritel-lään ko-laissa esitetyllä tavalla.

Merkinnällä on osoitettu liito-oravien todennäköiset pesintäalueet.

s-4 ALUEEN OSA, JOLLA ON LUONNONSUOJELU-LISTA ARVOA

Alue, jolla on luonnonsuojelullista arvoa. Alueella esiintyy erityisesti suojeltava laji. Alueen luonnonsuo-jelullista arvoa ei saa hävittää eikä heikentää. Avoi-mena säilytettävillä alueilla tulee turvata puustoinen suojavyöhyke. Niittyjen kosteusoloja ei saa heiken-tää. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL 128 §:ssä on säädetty.

Merkinnällä on osoitettu tummaverkkoperhosen asut-tamat niityt suunnittelualueella.

slep-1 TÄRKEÄ OHJEELLINEN LEPAKKOALUEENA SÄILYTETTÄVÄ ALUEEN OSA

Alueella olevaa lepakoiden lisääntymis- ja levähdys-paikkaa ei saa hävittää. Toimenpiteillä ei saa heiken-tää lepakoiden elinoloja. Puustoa on hoidettava la-jien elinolot huomioon ottaen.

Merkinnällä on osoitettu alueita Velaatanniemessä ja Laalahdessa laadittujen lepakkoselvitysten pohjalta.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE

Alueen käyttöä suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen ja eliölajiesiinty-mien säilyttämisedellytykset.

Merkinnällä on osoitettu runsaasti alueita kaavan pohjoisosassa. Merkinnällä turvataan luontoarvojen säilyminen alueella.

SUUNNITTELUTARVEALUE

Alueella on sen sijainnin ja ympäristöarvojen vuoksi odotettavissa suunnittelua edellyttävää maankäyt-töä. Alueella syntyvät hulevedet tulee hoitaa hallitus-ti. Luontoarvoja ei saa heikentää. Aluetta ei ole suun-niteltu asemakaavoitettavaksi.

HULEVESIEN HALLINTA-ALUE

Alueella syntyvät hulevedet tulee hoitaa kiinteistökohtaisesti tai ohjata hallitusti alueelliseen sadevesijärjestelmään. Asemakaavoituksen yhtey-dessä on laadittava erillinen hulevesien hallintaa koskeva suunnitelma. Erityisesti on kiinnitettävä huo-miota, ettei luontoarvoja heikennetä. Merkintä kos-kee myös alueeseen rajautuvia liikennealueita.

Merkintä koskee AM- ja AP-alueita tai alueen osia kaava-alueen pohjoisosassa sekä TP-alueita Kaitave-dentien itäpuolella Nurmissa. Merkinnällä turvataan tummaverkkoperhosen elinolojen säilyminen alueella.

Alueilla on huomioitava hulevesisuunnitelmassa alueille osoitetut hulevesien hallintatoimenpiteet, joi-den tarkemmat suunnitelmat laaditaan jatkosuunnit-telun yhteydessä.

110 - 400kV VOIMALINJA

Johtoalueelle ei saa sijoittaa toimintaa, joka vaikeut-taa johdon käyttöä, kunnossapitoa tai uusimista. Kai-kista johtoalueelle suunniteltavista toimenpiteistä on pyydettävä johdon omistajan lupa.

Merkinnällä on osoitettu Palonkylässä sijaitseva joh-toalue, jolla on 400 kV:n ja 110 kV:n voimalinjat. Voi-majohdon käytön ja kunnossapidon vaatimat toimen-piteet ovat sallittuja voimajohtoalueella.

— (Z) — VOIMALINJAN YHTEYSTARVE

Voimalinjan yhteystarve on merkitty valtatie 9 pohjoispuolelle ja kaava-alueen pohjoisosaan nykyiseltä voimalinjalta länteen ja pohjoiseen. Linjausta ei ole suunniteltu. Voimajohdon käytön ja kunnossapidon vaatimat toimenpiteet ovat sallittuja voimajohto-alueella.

(et) OHJEELLINEN YHDYSKUNTATEKNISELLE HUOLLOLLE VARATTU ALUEEN OSA

SM 3 MUINAISMUISTOKOHDE JA -ALUE

Muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäänös. Kohteen tai alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Kohdetta ja aluetta sekä niiden lähiympäristöä koskevista maankäyttösuunnitelmista tulee pyytää lausunto museoviranomaiselta. Alueen laajuus tulee selvittää museoviranomaiselta. Numero viittaa arkeologiseen inventointiin.

Kohdemerkinnällä on osoitettu Laalahden historiallinen kylänpaikka (SM 1), Holvastin ja Myllymoision vesimyllyt (SM 5 ja 8), Messukylä – Ruovesi – Nurmi - Sorilan historiallinen kulkureitti (SM 10-14) ja Myllylampi (myllyn paikka, muinaisjäänösrekisterin numero 1000008708). Vallitseva maankäyttö on sallittu.

sm 3 HISTORIAALLINEN KYLÄNPAIKKA
Alueella saattaa sijaita muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäänöksiä. Vallitseva maankäyttö on sallittu. Aluetta koskevista rakennushankkeista ja kaivutöistä on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa.

Aluemerkinällä on merkitty Sorilan, Nurmin, Partolan ja Palon kylän historialliset kylänpaikat (SM 2,3,4,6,7).

HISTORIAALISESTI MERKITTÄVÄ TIELINJA
Tien maisemalliset ja historialliset ominaispiirteet tulee säilyttää. Tien rakenteita, linjausta ja päällysteitä koskevista muutoksista sekä lähiympäristöä koskevista suunnitelmista tulee neuvotella museoviranomaisen kanssa. Normaali tien hoito sekä päällysteen ylläpito ja hoito ovat sallittuja.

Historiallisen kulkureitin/tielinjan osat on merkitty kaavakarttaan turkoosilla rasterirajauksella. Nämä eivät ole muinaisjäänöksiä, mutta niitä koskevat muinaismuistolain säännökset.

13 KULTTUURIHISTORIAALISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNUS TAI KOHDE

Rakennusten perusparantaminen, korjaaminen ja vähäinen laajentaminen sallitaan. Rakennuksissa suoritettavien laajennus, korjaus- ja muutostöiden, käyttötarkoituksen muutosten sekä täydennysra-

tamisen ja alueella tehtävien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että alueen rakennushistoriallisesti/kulttuurihistoriallisesti/maisemakuvallisesti arvokas luonne säilyy. Samalla tulee huolehtia kulttuurihistoriallisten arvojen, kuten pihapiirin inventoinnissa arvokkaiksi todettujen rakennusten säilyttämisestä. Alueella ei saa tehdä sellaisia toimenpiteitä, jotka vähentävät kohteen arvoa. Kohteen numero viittaa Aitolahden kulttuuriympäristöinventointiin (18.4.2007).

Kohdemerkinnällä on osoitettu 26 kohdetta Tampereen Aitolahden ja Teiskon rakennuskulttuuri – julkaisun pohjalta: Aalto (Nro 1), Aitoranta eli Ketara (Nro 2), Huvila eli Aitolahden työväentalo (Nro 3), Kangas-Mikkola (Nro 4), Kokki (Nro 5), Kovapää (Nro 6), Nattari (Nro 7), Niemenkärki eli Vimperi (Nro 8), Pihlajamäki (Nro 9), Rumottoniemi eli Charpantier`n huvila eli Pellas (Nro 10), Saarenkanta eli vanha Kokki (Nro 11), Timonniemi eli Rumootta-Mikkola (Nro 12), Velataniemi eli Niemi-Mikkola (Nro 13), kansakoulu eli Sorilan koulu (Nro 14), Kulkas (Nro 15), kunnantalo eli Sorilan päiväkotia (Nro 16), Marttila (Nro 17), Partola (Nro 18), Pirjola (Nro 19), Päivölä (Nro 20), Sorinrinne eli Peukunen (Nro 21), Tiikko (Nro 22), Vähä-Utukka eli Utukka (Nro 23), Aitolahden vanha kirkko (Nro 24), Laalahti (Nro 25) ja Pihka eli Laalahden mäkitupalaistalot (Nro 26).

Kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset tai kohteet tulee huomioida kohteen kulttuurihistoriallisen, rakennusperinteisen ja/tai maisemallisen arvoperusteen edellyttämällä tavalla kaikissa niitä koskevissa suunnitelmissa ja toimenpiteissä. Erityistä huolellisuutta tulee noudattaa uusille tai huomattavasti tiivistyville asunto- ja palvelualueille (A-4, AP-9, PY-5) sijoittuvien kohteiden lähiympäristön suunnittelussa.

! TERVEYSHAITAN POISTAMISTARVE
Alueen maaperän pilaantuneisuus tulee selvittää ennen rakennusluvan myöntämistä.

Nurmissa huoltoaseman kohdalla ja sitä vastapäätä sijainneen romuttamon alue on tutkittava ennen asemakaavoitusta.

◆ MAATILAN TALOUSKESKUS

Talouskeskuksen yhteyteen voidaan sijoittaa toinen yksiasuntainen asuinrakennus ja maa- ja metsätaloutta sekä siihen soveltuvia sivuelinkeinoja palvelevia rakennuksia suunnittelutarveratkaisulla ennen asemakaavaa. Rakentamisessa on noudatettava perinteistä rakentamistapaa. Muu rakentaminen edellyttää asemakaavan laatimista.

Merkinnällä on osoitettu tulevilla asuinalueilla (AP-9, AM ja A-4) olevat talouskeskukset. Alueella sallitaan maatilamatkailuun liittyvät elinkeinot. Rakentaminen tulee suunnitella siten, että perinteinen piha-alueen tilajako ja olevien rakennusten asema maisemassa eivät muutu merkittävästi. Kulttuurihistoriallisesti merkittäviksi rakennuksiksi tai kohteiksi on merkitty Kokki (Nro 5), Kovapää (Nro 6) ja Partola (Nro 18).

7 Kaavan vaikutukset

7.1 Osayleiskaavaehdotuksen vaikutusten arviointi

Nurmi-Sorilan osayleiskaavatyö on pohjautunut kaavatyön kanssa samaan aikaan tehtyyn vaikutusten arviointiin. 25.11.2009 päivätyn osayleiskaavaehdotuksen vaikutusarviointia on tarkistettu kaavaan tehtyjen muutosten osalta. Tärkeimmät muutokset kohdistuvat Kaitaveden itäpuolelle, jossa asuntokortteleiden alueita (AO-8) on muutettu suunnittelutarvealueiksi. Toinen tärkeä muutos on Velaatan- ja Rumootannien ranta-alueiden käsittely.

Lähtökohdat

Vaikutusarviointi on keskeinen osa kaavatyötä ja sen tarkoituksena kaavan ehdotusvaiheessa on tuoda esiin kaavan toteuttamisen eri ympäristövaikutukset mm. vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, luontoon, maisemaan, kulttuuriympäristöön, liikenteeseen ja ihmisiin. Lisäksi raportissa tuodaan esiin tekijöitä, joilla mahdollisia haitallisia vaikutuksia voidaan yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä lieventää. Vaikutusarviointien laatiminen perustuu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:än sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:än.

Merkittävimmät vaikutukset

Luonnonympäristöön liittyvät vaikutukset kohdistuvat suurelta osin kaava-alueille tai välittömään lähiympäristöön. Vesistöön kohdistuvat vaikutukset voivat ulottua laajalle alueelle. Nurmi-Sorilan osayleiskaavan alueella on runsaasti puroja ja ojia, jotka keräävät valumavesiä lähiympäristöstä sekä kuljettavat kaukaa kaava-alueiden ulkopuolella sijaitsevilta soilta ja järivistä tulevaa valumavettä. Valuma-alueita ja reittejä on näin ollen selvitetty huomattavasti osayleiskaava-alueita laajemmalla tarkastelualueella. Välittömät liikenteelliset vaikutukset kohdistuvat Tampereen kaupungin pohjois- ja koillisosaan sekä Kangasalan kunnan puolelle, välilliset jossain määrin laajemmin kaupunkiseudun itäosaan. Vaikutukset ihmisiin koskevat niin kaava-alueen nykyisiä kuin tulevia asukkaita sekä, erityisesti Nurmi-Sorilan osayleiskaavan palveluiden osalta, Tampereen ja Kangasalan lähikaupunginosien sekä Teiskon ja Aitolahden alueen asukkaita. Virkistyskäytön ja vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksien osalta vaikutukset voivat olla vieläkin laajempia.

YHDYSKUNTARAKENNE

MERKITTÄVIMMÄT VAIKUTUKSET

- Voimassa olevassa Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa Nurmi-Sorilan alue on osoitettu Tampereen kaupungin kasvusuunnaksi. Kaikki maakuntakaavassa osoitetut varaukset ovat olleet lähtökohtina osayleiskaavan laadinnassa. Kaitavedentien rooli maantienä / seututienä korostuu entisestään, mikä on maakuntakaavan suunnitteluperiaatteiden mukaista.
- Uusi keskusta ja tiivein rakentaminen on sijoitettu alueen eteläosaan, mahdollisimman lähelle olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Vaikka Nurmi-Sorila tulee olemaan jossain määrin muusta yhdyskuntarakenteesta erillään oleva alue johtuen mm. sijainnista valtatie 9 pohjoispuolella, toimiva yhteys olemassa olevaan rakenteeseen on mahdollista saada aikaan hyvällä joukkoliikennetarjonnalla, parantamalla valtatie 9 moottoritieksi, kehittämällä Tarastenjärven ja Aitovuoren eritasoliittymiä sekä täydentämällä kevyen liikenteen verkkoa (mm. Hangaslahden silta ja yhteydet Olkahisiin ja Ruutanaan).
- Palveluissa Nurmin keskukselle tavoitellaan aluekeskustasoa. Alueen väestömäärän lisäys ja uuden aluekeskuksen muodostuminen voivat vaikuttaa kaupungin palvelualuejakoon siten, että pohjoisesta suuralueesta muodostetaan kuudes eli pohjoinen palvelualue. Vaikutukset kohdistuvat lähinnä Olkahisten, Ojalan, Tasanteen ja Atalan alueisiin, joilta asiakkaita tullaan joidenkin palvelujen osalta ohjaamaan Koilliskeskukseen sijasta Nurmiin. Koillisella suuralueella on palveluvajetta, joten Koilliskeskus säilyttää hyvin asemansa
- Nurmin keskus tulee valmistuessaan palvelemaan Nurmi-Sorilaa laajempaa aluetta, myös yli kuntarajojen. Esimerkiksi Ruutanan asukkailla Nurmin palvelut ovat lähempänä kuin Kangasalan keskusta.
- Aitolahden ja Teiskon palvelutarjonta paranee Nurmiin rakennettavien palvelujen myötä merkittävästi. Uudet palvelut saatavat johtaa julkisten palveluiden uudelleen järjestelyihin.
- Uuden Kaitavedentien varteen on osoitettu uusia työpaikka-alueita. Yhdessä Tarastenjärven ja valtatie 9 eteläpuolisen, nykyisten ja mahdollisesti tulevien, teollisuusaluevaraus-ten kanssa alueelle muodostuu uusi vetovoimainen työpaikka-alue.
- Kaavaehdotuksessa esitetty rakentamisen volyymi muuttaa suunnittelualueen nykyistä kylämaista yhdyskuntarakennetta voimakkaasti. Suurimmat muutokset tapahtuvat Nurmin ja Sorilan kyläalueilla ja niiden läheisyydessä, Sorilanjoen ja Laalahden ympäristössä sekä Ketarassa. Tiivein rakentaminen ja Nurmin uusi keskusta sijoittuvat Ketaraan, Typössaaren ja Pitkäsaaran pohjoispuolelle muodostuvan uuden Satalahden rannalle.
- Asukasmäärä ja sekä julkisten että kaupallisten palvelujen keskittäminen ydinalueelle mahdollistavat toimivan joukkoliikenteen. Väestöstä yli 75 % tulee asumaan 300 m etäisyydellä joukkoliikenteen pysäkeistä ja lähes kaikki eli yli 90 % 500 m etäisyydellä pysäkeistä.
- Kaavaehdotuksen yhtenäinen virkistysalueverkosto mahdollistaa jatkuvien ulkoilureittien rakentamisen Näsijärven ranta-alueilta Kintulammen retkeilyalueelle johtavalle seudulliselle ulkoilureitille. Kantakaupungin viherverkkoon alue kytkeytyy Hangaslahden pohjoispuolisen viheralueen kautta (VLM). Kevyen liikenteen reitti etelään, yli Hangaslahden on keskeinen yhteys Kaupin virkistysalueelle ja on huomioitava myös valtatie 9 käynnissä olevassa suunnittelussa.

TOIMENPITEET HAITALLISTEN VAIKUTUSTEN LIEVENTÄMISEKSI

- Kunnallisella päätöksenteolla voidaan varmistaa, että julkiset peruspalvelut valmistuvat samanaikaisesti tai korkeintaan lyhyellä viiveellä asuntotuotannon kanssa. Palveluiden tarjonnan kannalta kriittisin vaihe on rakentamisaika. Edellytys palvelujen toteuttamiselle on asuntorakentamisen riittävä volyymi jo alkuvaiheessa.
- Palveluiden saatavuuden ja alueen toiminnallisuuden turvaamiseksi tulee Nurmi-Sorilan rakentamisen alkuvaiheessa toteuttaa Nurmiin alakoulu- ja päivähoitopalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut, nuoriso- ja ikäihmisten palveluja sekä liikuntapalveluja. Palveluiden saavutettavuuden kannalta on tärkeää kehittää sekä joukko- että palveluliikennettä jo rakentamisen alkuvaiheessa.
- Jos rakentaminen alkaa omakotitalorakentamisesta, tullaan uudet asukkaat alkuvaiheessa ohjaamaan olemassa oleviin palveluihin alueen ulkopuolelle. Tästä voi olla seurauksena koillisen alueen palveluiden kuormittumisen lisäksi se, että palvelut totutaan hakemaan muualta tukeutuen yksityisautoliuon.
- Rakentamisen aikaisten haittojen lieventämiseksi tulee suunnitella tilapäisratkaisuja mm. koulupalveluiden suhteen.
- Nurmi-Sorilan uusilla palveluilla voi olla haitallisia vaikutuksia joidenkin alueiden vanhojen palveluiden säilymiselle. Koulupalveluiden osalta vaikutuksia voidaan lieventää esim. koulujen erikoistumisella. Myös palvelutilojen muunneltavuudella ja monikäyttöisyydellä voidaan edesauttaa alueellisten palveluiden säilymistä ja kehittymistä.
- Päivittäistavarakaupan palveluiden syntyminen edellyttää tietyn suuruista väestöpohjaa. Jotta voitaisiin varmistua siitä, että päivittäistavarakaupan palvelut olisivat saatavissa alueella mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, asuntorakentaminen tulisi käynnistää tehokkaimmilta alueilta Nurmissa.
- Kaitavedentien varren työpaikka-alueet tulee toteuttaa aikaisessa vaiheessa, sillä muuten Kaitavedentien uuden linjauksen rakentaminen saattaa siirtyä pitkälle tulevaisuuteen. Ennen uuden linjauksen toteuttamista Vanha Kaitavedentie eli nykyinen linjaus joutuu välittämään kaiken Kaitavedentiele ennustetun liikenteen, mitä se ei kaksikaistaisena kestä. Ilman ohitustietä alue myös jakautuu yhdyskuntarakenteellisesti kahteen osaan, mikä ei ole pitkällä tähtäimellä toivottava tilanne mm. palveluiden saavutettavuuden ja liikenneturvallisuuden kannalta.
- Toisen sisäisen joukkoliikennelinjan muodostuminen edellyttää Nattarin Puistokadun rakentamista. Sorilan yhteydet Nurmin keskusta ovat sujuvat ja turvalliset vasta uuden yhteyden rakennuttua. Jos väylän rakentaminen pitkittyy, Kaitavedentie joutuu kantamaan myös kaiken Nattarin Puistokadulle ennustetun liikenteen.
- Joukkoliikenteen järjestelyjen tulisi jo alkuun olla riittävän monipuolisia, jotta niiden käytöstä tulee osa alueen arkipäivän elämää. Tämä edellyttää rakentamisen aloittamista tiiviiltä alueilta ja ns. nopean (valtatie 9 käyttävän) joukkoliikennelinjan ottamista käyttöön jo varhaisessa vaiheessa.
- Joukkoliikenteen yhteyksiä tulee kehittää Tampereen keskustan lisäksi muille suurille työpaikka-alueille.
- Ennen asemakaavoituksen aloittamista tulisi laatia suunnitelma alueiden toteuttamisjärjestyksestä.

LUONNONYMPÄRISTÖ

MERKITTÄVIMMÄT VAIKUTUKSET

Liito-oravat

- Liito-oravan elinmahdollisuuksien kannalta tärkeää on, että biotoopiltaan liito-oravalle soveltuvat alueet kulkuväylineen säilyvät mahdollisimman ehyenä kokonaisuutena. Laajimmat ja yhtenäisimmät liito-oravalle soveliaat alueet sijaitsevat Pulesjärventien eteläpuolella ja Aitonientien pohjoispuolella. Ne jäävät pääasiassa kokonaan rakentamisen ulkopuolelle maa- ja metsätalousvaltaisille alueille.
- Liito-oravan kulkuyhteyksien kannalta ongelmalliseksi muodostuvat Kaitavedentien ylitys Sorilan kyläkeskuksen pohjoispuolella sekä Ketaran ja Tarastenjärven välinen yhteys Aitovuoren eritasoliittymän tuntumassa.

Sorila:

- Kaavaehdotus mahdollistaa liito-oravan itä-länsisuuntaisen yhteyden säilymisen M-alueella, AP-alueen eteläpuolella, mutta se edellyttää riittävän puuston säilyttämistä Kaitavedentien molemmin puolin. Tämä on huomioitava yksityiskohtaisessa suunnittelussa. Kaitavedentietä ei ole suunniteltu nelikaistaiseksi tällä osalla, joten se ei lisää estevaikutusta. AP-alueille sijoittuva kulkuyhteys on turvattu viheryhteyksimerkinnällä.

Ketara:

- Uusi rakentaminen heikentää liito-oravan mahdollista yhteyttä Ketaran alueelta Lintukalliolle. Pohjoispuolinen yhteys todennäköisesti menetetään. Eteläinen yhteys on osoitettu kaavaehdotuksessa viheryhteystarvemerkinällä ja se on huomioitava tarkemmassa suunnittelussa. Yhteyden säilyminen on tärkeää Nurmi-Sorilan ja Ojalan populaatioille. Myös valtatie 9 muutostyöt vaikuttavat populaatioiden välisiin yhteyksiin.

Lepakot

- Lepakkoalueet luokitellaan kolmeen luokkaan (I, II ja III). Näistä luokista I on arvokkain. Suunnittelualueella ei inventoinneissa löydetty yhtään I-luokan lepakkoaluetta.
- Kaavan toteuttamisella on vähäisiä vaikutuksia lepakkotilanteeseen. Merkittävimmät lepakkoalueet säilyvät taajamarakenteen ulkopuolella ja lepakkoalueiden kaavamääräykset turvaavat mm. alueiden varttuneet metsät lepakoille. Viikisiipat ovat valonarkoja, joten alueen rakentaminen voi hankaloittaa niiden elämää. Myös varttuneiden metsien avohakkuut, kuivuminen, yhteyksien katkeaminen, liian nopeat ympäristömuutokset sekä metsien hoitamattomuus (liian tiheä metsikkö) tai liiallinen hoito voivat haitata näitä lajeja. Alueen rakentaminen taas edistää pohjanlepakkojen esiintymistä alueella, sillä ne saalistavat mieluusti esimerkiksi pihojen, parkkipaikkojen ja katujen yllä. Vesisiipat voivat hyötyä rantojen ruoppaamisesta.

TOIMENPITEET HAITALLISTEN VAIKUTUSTEN LIEVENTÄMISEKSI

Liito-oravat

- Liito-oravan parannettavien yhteyksien toteuttamisella voidaan ehkäistä populaatioiden eristymistä toisistaan ja tukea nykyisten elinpiirien säilymistä. Myös pöntötys tukee lajin elinolosuhteita. Toimenpiteet ovat erityisen tärkeitä Ketarassa. Lajin biotoopit on huomioitava metsänhoidollisten toimenpiteiden suunnittelussa, etenkin osayleiskaavaehdotuksen luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkailla alueilla.
- Riittävien metsäisten alueiden säilyttäminen Kaitavedentien tuntumassa mahdollistaa liito-oravan liikkumisen tien yli jatkossakin.

Lepakot

- Lepakot reagoivat herkästi ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin ympäristössään. Jos lepakoiden suosimalla alueella tehdään muutoksia, ne tulee tehdä riittävän hitaasti, jotta lepakot ehtivät tottua niihin.
- Rantojen valaistuksessa tulee olla varovainen. Vesisiipat yleensä karttavat kirkkaan valkoista elohopealampun valoa, mutta saalistavat rohkeasti keltaisten valojen loisteessa, jos valot eivät ole kovin kirkkaita.
- Lepakkopönttöjen rakentaminen olisi hyvä toteuttaa alueilla, joilla olosuhteiden heikentyminen on riskinä. Tiikonojan lampien lepakkoalueen lännemmän lammen ympäristö ja sen pohjoispuolinen metsä olisi hyvä säästää hakkUILta.

LUONNONYMPÄRISTÖ

MERKITTÄVIMMÄT VAIKUTUKSET

Tummaverkkoperhoset

- Merkittävimpiä tekijöitä erityissuojellun tummaverkkoperhosen kannalta ovat pitkään jatkunut peltoviljely, laidunnus sekä vesitalous. Tummaverkkoperhosen muodostaa metapopulaatioita, jossa laji elää niittyjen ja yhdyskäytävien muodostamassa verkostossa, jonka tulisi säilyä mahdollisimman ehyenä kokonaisuutena.
- Kaavaehdotuksessa tummaverkkoperhosen elinympäristöt ja kulkureitit on otettu hyvin huomioon. Nykyisten ja soveltuvien niittyjen sekä kulkuyhteyksien muodostama verkosto on muutamaa pientä poikkeusta lukuun ottamatta jätetty rakennettavien alueiden ulkopuolelle. Asutut niityt sijoittuvat lisäksi M- ja MU- alueille, mikä mahdollistaa tummaverkkoperhoselle tärkeän maatalouden harjoittamisen alueilla, ja niityt on suojeltu SL- ja s -merkinnöillä. Rakentaminen on myös ohjattu pois niittyverkoston välittömästä läheisyydestä, jotta esim. rakentamisen aikaiset häiriöt jäisivät vähäisiksi.
- Vesitalouden turvaamiseksi on puroverkostojen lähtöalueet säilytetty kasvullisina alueina ja merkitty pääsääntöisesti maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi. Pienvedet ympäristöineen on myös pyritty jättämään joko M-alueiksi tai virkistysalueiksi. Lisäksi rakentamista ohjaavat hulevesiä koskevat kaavamääräykset. Nurmi-Sorilan ja Tarastenjärven osayleiskaavoja varten laaditun hulevesiselvityksen mukaisten hulevesien hallintajärjestelmien toteuttaminen turvaa tummaverkkoperhosniittyjen vesitasapainon säilymisen nykyisen kaltaisena. Tehokkain rakentaminen Nurmin keskustassa ei sijoitu tummaverkkoperhosen kannalta kriittisille valuma-alueille.
- Tummaverkkoperhosen esiintymisalueet Sorilan asutuksen pohjoispuolella, Kaitavedentien molemmin puolin toimivat Palon ja Laalahden kokonaisuuksien välisinä "askelkivinä". Kaitavedentietä ei suunnitella nelikaistaiseksi tällä alueella, mikä auttaa yhteyden säilymistä. Pulesjärventien varressa tummaverkkoperhosniitty sijoittuu vähäiseltä osalta suunniteltutarvealueelle, mikä voidaan huomioida tarkemman suunnittelun yhteydessä. Rakentaminen on väljää, joten vaikutus hulevesiin ja sitä myöten vesitasapainoon on vähäistä.

Muut arvokkaat hyönteisalueet

- Mikäli arvokkaiden hyönteisalueiden laidunnus jatkuu ja avoimet niityt säilytetään avoimina, niin vaikutukset hyönteistöön jäävät vähäisiksi. Kaavan aluevaraukset tukevat hevostalouden kehittämisedellytyksiä, vaikka esim. rehun viljely ei nykyisillä paikoillaan tulevan uuden taajaman alueella enää onnistu.

Linnut

- Kaavaehdotuksen negatiiviset vaikutukset ovat todennäköisesti suuremmat linnustoon kuin mihinkään muuhun yksittäiseen ryhmään. Tämä siitakin huolimatta, että linnustollisesti arvokkaat osa-alueet jäävät Nurmin kosteikkoviitaa lukuunottamatta pääosin rakentamisen ulkopuolelle. Nurmi-Sorilan rakentuessa osa linnuston reviereistä sekä ruokailu- ja levähdysalueista menetetään. Asukasmäärän kasvaessa myös metsäisten alueiden ja rantojen kulutus sekä muut häiriöt (mm. liikenteen melu, veneily) lisääntyvät kaava-alueilla. Osa lajeista sopeutuu uuteen tilanteeseen, mutta osa taantuu. Alueen rakentamisesta ja häirinnästä tulevat erityisesti kärsimään peltolinnut, haukat, yölaulajat ja pöllölinnut. Lajistossa runsastuvat taajamassa viihtyvät lajit.

TOIMENPITEET HAITALLISTEN VAIKUTUSTEN LIEVENTÄMISEKSI

Tummaverkkoperhoset

- Koska liikenteen lisääntyminen, kulutus, vieraslajit ja rakentamisen aiheuttamat pienilmastomuutokset alueella voivat muuttaa olosuhteita tummaverkkoperhoselle soveltuvilla niityillä, tulisi niittyverkostoa vahvistaa parantamalla kulkuyhteyksiä ja niittyjä ja mahdollisesti jopa luoda uusia soveltuvia niittyjä. Tällöin metapopulaation kestävyys häiriötekijöitä vastaan olisi mahdollisimman suuri ja lajin olemassaolo entistä turvatumpi.
- Tummaverkkoperhosen niittyverkoston Palon ja Laalahden kokonaisuuksien välisten "askelkivien" kohtaa tulisi kehittää tummaverkkoperhoselle nykyistä parempana kulkuyhteytenä.
- Hulevesien hallintatoimien toteuttaminen osayleiskaavojen edellyttämällä tavalla pitää vaikutukset vesistöihin ja tummaverkkoperhosten elinalueisiin vähäisinä. Hulevesimääräykset tulisi ulottaa myös liikennealueille tummaverkkoperhosille kriittisissä kohdissa.
- Rakentamisen aikainen hulevesikuormitus voi olla etenkin kiintoaineen osalta moninkertaista lopulliseen tilanteeseen verrattuna. Tästä johtuen rakentamisen aikainen hulevesien hallinta on tärkeää varsinkin tummaverkkoperhosten suojelemiseksi. Viivyttämiseen käytettävät alueelliset menetelmät, kuten kosteikat ja lammikot, soveltuvat hyvin myös rakentamisen aikaisten hulevesien käsittelyyn ja ne tulee toteuttaa ennen alueen varsinaisen rakentamisen aloittamista. Alueellisten hallintatoimien lisäksi voidaan paikoin tarvita kiinteistökohtaisia hulevesien hallintamenetelmiä, joiden tarve ratkaistaan asemakaavoituksen yhteydessä.
- Rakentaminen voi aiheuttaa tarpeen purojen ruoppaamiseen. Tiivein rakentaminen ei kuitenkaan ole tummaverkkoperhosen kannalta kriittisillä alueilla. Asia voidaan ratkaista myös rakennuspaikan korkeusasemaa nostamalla.
- Tummaverkkoperhosten esiintymisalueilla (asutuilla niityillä) tulee säilyttää puustoinen suojavyöhyke. Suojelun menetelmiä ja suojelutasoa tulee tarkentaa asemakaavoituksen yhteydessä.

LUONNONYMPÄRISTÖ

MERKITTÄVIMMÄT VAIKUTUKSET

Kasvillisuus

- Tampereen mittakaavassa vaikutukset kasvilajistoon ovat vähäisiä. Kaavaehdotus mahdollistaa arvokkaiden kasvialueiden säilymisen jatkossakin, sillä ne jäävät pääsääntöisesti rakentamiselle osoitettujen alueiden ulkopuolelle. Rakentaminen jättää kuitenkin väistämättä alleen luonnonvaraisia lajeja ja virkistyskäytön lisääntymisen seurauksena kasvillisuudessa tulee ilmenemään kulumisvaurioita sekä kasvistomuutoksia pitkällä aikavälillä. Lajisto, joka voi tulla toimeen pienen kulutuksen ja raivauksen alueilla, on lähinnä kuivien perinnebiotooppien ja ketojen lajistoa. Rakentaminen voikin luoda uusia elinympäristöjä kulttuurilajeille. Toisaalta uusi asutus tuo mukanaan vieraslajeja.

Luontosuhteiltaan arvokkaimmat kokonaisuudet ja ekologiset yhteydet

- Osayleiskaava tulee merkittävästi muuttamaan rakentamattomien luonnonalueiden laajuutta ja yhtenäisyyttä. Kaavaehdotuksen välittömät negatiiviset vaikutukset arvokkaiden osakokonaisuuksien luontoarvoihin ovat kuitenkin kohtalaiset ja joitakin vaikutuksia on mahdollista lieventää asemakaavavaiheessa. Arvokkain osa-alue Laalahti jää kokonaan rakentamisen ulkopuolelle.

Vesistöt

- Maankäytön merkittävin vesistövaikutus aiheutuu hulevesien laadullisista ja määrällisistä muutoksista. Alueen rakentaminen lisää päällystettyjen ja heikosti vettäläpäisevien pintojen määrää ja tätä kautta hulevesien ja pintavalunnan muodostumista. Pintavalunnan määrän kasvaessa paikalliset kuormitushuiput ovat todennäköisesti suurempia kuin nykytilanteessa. Tämä voi aiheuttaa ainakin tilapäistä veden laadun heikkenemistä varsinkin Lintukallion, Järvinauhan ja Pitkäjärvenojan-Myllypuron valuma-alueilla hulevesien purkupaikoissa. Suurimmat kuormituspiikit ajoittuvat alueen rakentamisen ajalle. Laajemmassa mitassa Nurmi-Sorilan rakentaminen ei vaikuttane Näsijärven tilaan.
- Haitallisten vesistövaikutusten ehkäisemiseksi Nurmi-Sorilan kaava-alueelle ja Tarastenjärvelle on laadittu yhteinen hulevesiselvitys. Hulevesien hallinnan toteutuessa hulevesiselvityksessä esitettyjen hulevesisuunnitelmien mukaisesti tuleva ravinne- ja kiintoainekuormitus vähenee selkeästi nykytilanteeseen verrattuna, mikä parantaa purkuvesistöjen tilannetta. Myös osayleiskaava-alueen rakentamisen aikainen kiintoainekuormitus on hallittavissa. Lisäksi alueen vesitasapaino pystytään säilyttämään lähellä luonnontilaista, mikä edesauttaa kasvillisuuden ja eliöstön monimuotoisuuden säilymistä mm. tummaverkkoperhoselle välttämättömillä elinalueilla.

TOIMENPITEET HAITALLISTEN VAIKUTUSTEN LIEVENTÄMISEKSI

Muut arvokkaat hyönteisalueet, linnut, kasvillisuus, luontosuhteiltaan arvokkaimmat kokonaisuudet ja ekologiset yhteydet

- Ulkoilureitistöjä rakentamalla ohjataan luonnossa liikkujat pois luonnonarvoiltaan aroilta alueilta.
- Viheralueiksi osoitetuissa metsissä tulee metsien korkeatasoinen, puistomaisuuteen tähtäävä hoito suunnata ulkoilureitistöjen ym. varsille ja välttää muiden metsäalueiden liiallista hoitamista, jotta alueen metsäluonto säilyisi lajistoltaan mahdollisimman monipuolisena.
- Tie- ja katuyhteyksien yksityiskohtaisessa suunnittelussa tulee huomioida eläinten liikkumismahdollisuudet rakentamalla esimerkiksi väylien alitse niille tarkoitettuja putkia ja tunneleita.
- Laiduntamisen/hevostalouden jatkumista ja kehittymistä alueella tulee tukea yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.
- Luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi statuslajeja alempaa arvoluokkaa olevia luontoarvoja on suositeltavaa pyrkiä turvaamaan vielä asemakaavoituksen yhteydessä.
- Liikenteen melu- yms. haittoihin tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen asemakaavoituksen yhteydessä.

KULTTUURIYMPÄRISTÖ JA MAISEMAKUVA

MERKITTÄVIMMÄT VAIKUTUKSET

- Kaavaehdotuksen toteutuminen tuo huomattavaa taajamarakentamista kulttuurimaisemaan. Kulttuuriympäristön keskeiset arvot ja arvokkaimmat osakokonaisuudet on kuitenkin jätetty taajamarakenteen ulkopuolelle ja osoitettu maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan alueen merkinnällä.
- Sorilassa valtaosa vanhoista pelloista sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaisille alueille. Pulesjärventien pohjoispuolelle, kylätontin rintapeltöjen alueelle, ja eteläpuolelle Kulkkaan pihapiirin viereen on osoitettu suunnittelutarvealuetta. Alueella on jo uusia omakotitaloja. Palon arvokas kokonaisuus säilyy M-alueella, samoin Laalahden kokonaisuus sijoittuu keskeisiltä osiltaan M-alueelle. Nurmissa rakennetuksi ympäristöksi muuttuu lounaisin osa. Partolan kokonaisuudesta noin puolet on sijoitettu AP-alueeksi.
- Asutushistoriallisesti arvokkaiden vanhojen, edelleen toimivien maatilojen pihapiirit on osoitettu maatilojen talouskeskusten alueeksi (AM) ja kohteet on lisäksi turvattu erillisellä kohdemerkinnällä. Talouskeskusten yhteys maanviljelykseen ja mahdollisuus harjoittaa hevosten kasvatusta on turvattu osoittamalla viljelys- ja laidunalueet M-alueiksi. Viljelyn jatkuminen on mahdollista myös VLM-alueella (Maiseman- ja luonnonhoitoalueeksi varattu lähivirkistysalue, kuten ranta, vesistön suoja-alue, harju, rinne, maisemapeltö tai -niitty).
- Kaavaehdotus jättää jonkin verran vanhoja peltöjä ja laajoja viljelysaukeita uusien asuntoalueiden alle. Merkittävimmät näkymät kulttuurimaisemaan säilyvät lähes ennallaan ja lisäksi saadaan muutamia uusiakin näkymiä mm. Ketaranniemestä, Juoponlahden pohjukasta, Nattarin puistokadulta ja sillalta sekä Laalahden lahden pohjukan kävelyn ja pyöräilyn pääreitillä sillalta.
- Olemassa olevat näkymät vesialueille säilyvät ja uusia näkymiä vesialueille aukeaa Nurmin uuden keskuksen AK-, C- ja PY-alueilta sekä rantapromenadilta uimarannanlahden ja satamalahden suuntaan. Uusi näkymä vesialueelle aukeaa myös Laalahden lahden pohjukan ylittävältä kävelyn ja pyöräilyn pääreitillä sillalta.
- Nurmissa ja Sorilassa nykyisten asutuskeskittymien maa-seutumainen ja kylämäinen luonne muuttuu nykyisestä kun ne tulevat osaksi suurempaa ja laajempaa asuntoaluekokonaisuutta A- ja AP-alueilla. Sorilanjoen rantojen täysin uudet, tiiviit AP-alueet muuttavat voimakkaasti jokiuoman maisemallista luonnetta ja näkymiä. Myös pitkien näkemäakseleiden näkymät muuttuvat.
- Sorilan uudemman, nykyisellään hieman piiloon jäävän, ns. julkisen kyläkeskuksen (vanhan Aitolahden kuntakeskuksen) osoittaminen julkisten palveluiden ja hallinnon alueeksi (PY), vahvistaa ja korostaa alueen paikallishistoriallista ja sivistyshistoriallista merkitystä. Lisäksi varaus Aitoniementien uudelle pohjoisemmalle linjaukselle rauhoittaa PY-alueen häiritsevältä läpikulkuliikenteeltä, antaa mahdollisuuden kehittää aluetta julkisten palveluiden alueena ja mahdollistaa Vanhan Aitoniementien säilymisen kyläraittimaisena.

TOIMENPITEET HAITALLISTEN VAIKUTUSTEN LIEVENTÄMISEKSI

- Sorilan vanha kyläkeskus Kaitavedentien itäpuolella: Alueen sijainti maiseman hierarkkisessa pisteessä, sen historiallinen erityisasema ja nykyiset erityispiirteet on huomioitava jatkosuunnittelussa. Vanha kylänraitti tulisi säilyttää.
- Historiallisesti merkittävä rakennus tai kohde: Näiden kohteiden lähelle tulevan uudisrakentamisen suunnittelun on oltava korkealaatuista sekä mittakaavaltaan kulttuuriympäristöön ja maisemakuvaan sopivaa.
- Uusien laajojen asuntoaluekokonaisuuksien suunnittelussa tulee pyrkiä miellyttävän ja korkeatasoisen taajamakuvasyntymiseen. Sorilanjoen rantojen uusilla asuntoalueilla on erityisesti huomioitava alueen herkkä sijainti joen rantamaisemassa ja rannan kapea kasvillisuusvyöhyke.
- Lähinäkymät sekä kulttuurimaisemaan että vesialueille on pidettävä kunnossa, ja uusia näkymiä on avattava siellä, missä se on mahdollista. Myös orientoitumista auttavien pitkien näkemäakseleiden säilymistä on vaalittava.
- Nurmissa Vanhan Kaitavedentien itäpuolisten AP- ja TP-alueiden suunnittelussa on erityisesti huolehdittava, että rakennusten massoittelulla ja riittäväillä istutuksilla ehkäistään epätoivottuja näkymiä Tarastenjärven kaatopaikan läjitysalueen suuntaan. Myös uusien liikennealueiden ja alueiden sisäisten katulinjausten suunnittelussa tulee huomioida epätoivotut näkymät. Nurmin nauhamaista kylänraittia tulee tukea.

LIIKENNE

MERKITTÄVIMMÄT VAIKUTUKSET

- Asukasmäärien ja palveluiden lisääntyessä liikennemäärät kasvavat väistämättä. Nurmi-Sorilassa ajoneuvoliikenteen kasvu nykyiseen nähden on merkittävää ja sen myötä liikenteen aiheuttamat haitat kuten melu, tärinä ja päästöt lisääntyvät. Tulevassa tilanteessa toimenpiteitä vaaditaan liikennemelun leviämisen ehkäisemiseksi erityisesti Kaitavedentien ja Nattarin Puistokadun ympäristöön. Meluongelmia jää myös Vanhan Kaitavedentien eteläpäähän, mutta Isoniitynkadun liittymästä pohjoiseen liikennemelu vähenee nykyisestä.
- Merkittävimmät muutokset nykyiseen liikenneverkkoon nähden ovat Aitovuoren eritasoliittymän parantaminen, Kaitavedentien uusi linjaus ja Aitoniementien liittymän porrastaminen Kaitavedentiellä pohjoisemmaksi. Kokonaan uusia väyliä ovat mm. Kaitavedentien rinnakkaisyyhteys: Nattarin Puistokatu ja valtatie 9 rinnakkaisyyhteys Näätäsuontie. Kaavaehdotuksen toteutuessa alueen joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen palvelutaso sekä liikenneturvallisuus paranevat.

TOIMENPITEET HAITALLISTEN VAIKUTUSTEN LIEVENTÄMISEKSI

- Kaavaehdotuksessa on pyritty vaikuttamaan syntyviin liikennemääriin vähentämällä liikkumistarvetta mm. asukkaiden lähelle sijoituville palveluilla, tiiviillä keskustarakenteella, riittäväillä työpaikka-alue varauksilla, hyvällä joukkoliikennetarjonnalla sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämällä.
- Melun syntyy vaikutetaan suunnitelluilla alhaisilla nopeusrajoituksilla, sujuvilla liikennejärjestelyillä ja ohikulkutien sijoittamisella asutuksen ulkopuolelle. Uusien asuinalueiden meluhaittoja voidaan ehkäistä rakennusten sijoittelulla, mutta olemassa olevien asuinalueiden suojaksi tarvitaan meluvaljeja ja ahtaissa paikoissa meluseiniä. Maisemaltaan arvokkaissa kohteissa voidaan meluesteinä ajatella vain matalia ja läpinäkyviä melukaiteita. Asemakaavatasolla melulle asetetut ohjeet kyetään täyttämään sekä asunto- että virkistyskäyttöön osoitettavilla alueilla.
- Ilman laatuun voidaan vaikuttaa toteuttamalla joukkoliikenne riittävän ajoissa ja riittävän laadukkaana, jotta sen käyttöön totutaan. Osayleiskaavaehdotuksen rakenne mahdollistaa hyvät joukkoliikenteen toimintaedellytykset.
- Liikenneturvallisuus Nurmi-Sorilassa paranee suunnitelluilla ratkaisulla. Näitä ovat ohikulkuliikenteen ohjaaminen uudelle Kaitavedentielle, liittymäjärjestelyt, liikennetuotoksen jakaminen tasaisesti useammalle välillä, alhaiset nopeusrajoitukset sekä erilliset kevyen liikenteen väylät ja alikulkujärjestelyt.

TEKNINEN HUOLTO/TALOUS

MERKITTÄVIMMÄT VAIKUTUKSET

- Vedentarve ja jätevesien määrä kasvaa moninkertaiseksi nykyiseen verrattuna. Vedenjakelun varmistaminen alueella ja riittävän kapasiteetin omaavien siirtolinjojen rakentaminen Nurmi-Sorilan ja Tarastenjärven osayleiskaavojen alueelle on mittava investointi. Alueen vesihuollon rakentamisen kustannuksiksi on arvioitu 19 – 23 miljoonaa euroa. Lisäksi huomattavia kustannuksia aiheuttavat vedenjakelun turvaaminen alueella ja verkoston kapasiteetin lisäys kantakaupungin pohjoisosissa. Yhteensä kaikki kustannukset ovat arviolta 32 – 41 miljoonaa euroa.
- Verkoston uusimisen sijasta saattaa olla mahdollista rakentaa uusia linjoja. Vedenjakelun toteuttamistapaan vaikuttaa Nurmi-Sorilan rakentumisen lisäksi muut Tampereen pohjois- ja itäosissa tehtävät maankäyttöratkaisut. Nurmi-Sorilan alueen vedenjakelu on hoidettu vesistöналitukseksi Kaupin suunnalta.
- Nurmin vesihuolto-osuuskuntien verkostojen hyödynnettävyys ei todennäköisesti ole mahdollista, sillä verkostot on rakennettu palvelemaan nykyisiä kiinteistöjä. Nykyiset verkostot ovat kuitenkin käyttökelpoisia vielä vuosia.
- Velaatan- ja Rumootanniemi-alueen vesihuollon kustannukset nousevat toteutuessaan erittäin korkeiksi (yhteensä 1,7-2,1 miljoonaa euroa). Kustannukset ovat liittyjää kohden noin 52 000 €, kun ne Nurmi-Sorilan alueella ovat keskimäärin 16 200 €, ja asukasta kohden noin 17 500 €, kun ne Nurmi-Sorilan alueella ovat keskimäärin 2 100 €.
- Myös Sorilan pohjoisimman AP-alueen vesihuoltokustannukset ovat huomattavat (yhteensä 0,7-0,9 miljoonaa euroa). Alueen kustannukset ovat noin 3,5 % kaikkien Nurmi-Sorilan ja Tarastenjärven osayleiskaavojen rakentamiseen osoitettujen alueiden vesihuollon investointikustannuksista ja 2,4 % kaikista vesihuollon investointikustannuksista. Palonkylän / Pulesjärventien varren AO-alueiden kustannukset ovat vastaavasti yhteensä noin 3,6-4,5 miljoonaa euroa eli noin 19 % rakentamiseen osoitettujen alueiden vesihuollon investointikustannuksista ja noin 13 % kaikista vesihuollon investointikustannuksista.
- Kaavataloudellinen kokonaistarkastelu toteutettiin projektisaldo-mallilla. Nurmi-Sorilan rakentamisinvestoinnit (sisältäen rakentamista valmistelevat toimet, palvelut, energiahuolto, kadut ja puisto sekä vesihuolto) ovat yhteensä 226 milj. €. Kunnallistaloudelliset tulot ovat 50 vuoden tarkastelujaksolla Nurmi-Sorilassa 1 602 milj. € ja menot 1 567 milj. €. Nurmi-Sorilan alueella tulot ovat menoja suuremmat (36 milj.€). Suurimmat tulot ovat verotulot, kunnallisten palvelujen toimintatulot sekä tonttien luovutuksesta saatavat tulot. Ylivoiimaisesti suurin menoerä on kunnallisten palvelujen toimintamenot.

TOIMENPITEET HAITALLISTEN VAIKUTUSTEN LIEVENTÄMISEKSI

- Vesihuollon Vesihuollon kannalta rakentamisen vaiheistus on erittäin tärkeää. Rakentamisen tulisi alkaa alueen eteläosista ja edetä vaiheittain kohti pohjoista, jotta rakennettavat verkostot saataisiin kerralla rakennettua riittävällä kapasiteetilla. Näin voidaan rakentaa vesihuoltoverkosto kerralla oikeaan kokoon, eikä verkostoa jouduttaisi muutaman vuoden välein laajentamaan.
- Vesihuollon kustannusten kannalta on ollut suositeltavaa, että Sorilan alueen pohjoisin osa sekä Pulesjärventien varren ja Palonkylän itäisimmät osat jätetään asemakaavoituksen ulkopuolelle kalliiden kustannusten takia. Alueen pohjoisimpien ja itäisimpien osien liittäminen kaukolämpöverkostoon ei myöskään ole taloudellisesti kannattavaa. Arseeniriskialueella rakennuskanta tulisi kuitenkin liittää keskitetyn vesihuollon piiriin.
- Vesihuolto-osuuskunnan toiminta vaiheittaisen rakentumisen aikana tulee ottaa huomioon ja vesihuolto-osuuskuntaan liittyneiden kiinteistöjen vesihuoltopalvelut tulee turvata suunnittelun tarkentuessa.

VAIKUTUKSET IHMISIIN

MERKITTÄVIMMÄT VAIKUTUKSET

- Alue tarjoaa hyvät mahdollisuudet monipuoliseen asuntotuotantoon. Erilaiset aluetehokkuudet mahdollistavat keskenään erilaisten, omaleimaisten alueiden syntyminen. Tämä taas luo edellytyksiä eri ikäisten ja erilaisissa elämäntilanteissa olevien ihmisten asumiseen alueella ja edistää elinkaariasumista. Tiiviissä keskustassa edellytykset laadukkaaseen urbaaniin rakentamiseen ja vuokratalotuotantoon ovat hyvät. Muilta osin kaava vastaa erityisesti pientaloasuntojenkysyntään.
- Rantaan tukeutuva rakentaminen luo mahdollisuuksia järvinäkymien ja rannan läheisyyden hyödyntämiseen asuntorakentamisessa. Nurmin rantaan rajoittuva keskusta antaa alueelle omaleimaisen, vedellisen ilmeen, joka nostaa alueen arvostusta. Samoin rakentaminen Laalahden eteläpuolen ja Sorilanjoen ympäristössä lisää rantaan tukeutuvan rakentamisen mahdollisuuksia Tampereella.
- Kaavan toteutumisen myötä Nurmin ja Sorilan maaseutumaiset alueet muuttuvat kaupungin taajamiksi. Kyläasutuksen historia ja maine maaseutumaisena ja turvallisena alueena sekä luonnonympäristö antavat kuitenkin erinomaiset lähtökohdat siihen, että Nurmi-Sorilan alueesta voidaan toteuttaa yksi Tampereen viihtyisimmistä ja omaleimaisimmista asuntoalueista.
- Alueelle jää runsaasti hyvin saavutettavissa olevia viher- ja virkistysalueita, mikä tekee siitä luonnonläheisen. Alueella on mahdollista toteuttaa useita uima- ja venepaikkoja, jotka tarjoavat entistä enemmän mahdollisuuksia vesillä oloon. Nurmin keskusta tarjoaa kaupunkimaisen rantayhteyden venelaitureineen ja palveluineen. Myös Sorilanjoen rannat jäävät pääosin yhteiseen käyttöön. Uutta rakentamista on osoitettu niiden tuntumaan.
- Kaitavedentien liikennemäärät ja -nopeudet aiheuttavat estevaikutuksen virkistyskäytölle. Valtaosa asuinalueista ja virkistysalueista on sijoitettu kuitenkin tien länsipuolelle, jolloin päivittäiset risteämiset Kaitavedentien ajoneuvoliikenteen kanssa on minimoitu. Haitallista vaikutusta vähentävät uudet kevyen liikenteen väylät sekä alikulut.
- Alue tarjoaa ainutlaatuiset mahdollisuudet hevosharrastukseen lähellä asutusta.
- Sekä julkisten että kaupallisten palveluiden keskittäminen ydinalueelle on ratkaisu, joka mahdollistaa palveluiden saavutettavuuden myös joukkoliikenteellä ja kävellen sekä pyöräillen.
- Tiivis keskusta-alue luo mahdollisuuden erilaisille työpaikka-toiminnoille. Kaitavedentien varressa uudet työpaikkatoimintojen alueet tarjoavat hyvät lähtökohdat erityyppiseen yritystoimintaan asutuksen läheisyydessä. Työpaikkojen sijoittuminen Nurmi-Sorilan osayleiskaavan alueelle mahdollistaa sen, että useampi sekä tulevista että nykyisistä asukkaista voi löytää työpaikan läheltä asuntoa.
- Maa- ja metsätalousalueita menetetään uudelle taajamarakenteelle. Metsänhoidon edellytykset säilyvät kuitenkin kaavan M- ja MU-alueilla, taajamarakenteen ulkopuolella lähes ennallaan. Maatalouden toimintaedellytykset muuttuvat, mutta maatilojen toiminnan jatkaminen on silti osalla tiloista mahdollista.
- Lisääntyvät liikennemäärät tuovat alueelle melu-, päästö- ja tärinähaittoja sekä suurentavat riskiä onnettomuuksiin. Väylien uudet linjaukset ja melusuojuukset vähentävät haitallisia vaikutuksia. Ajoneuvoliikenteen lisäksi moottoriveneiden lisääntyvä määrä voi aiheuttaa meluhaittoja, jotka kohdistuvat vesialueille. Myös riskit veneilyonnettomuuksille kasvavat.

TOIMENPITEET HAITALLISTEN VAIKUTUSTEN LIEVENTÄMISEKSI

- Koko alueen rakentuminen tulee väistämättä olemaan pitkäaikainen prosessi. Alueen imagoon vaikuttaa negatiivisesti rakentamisen venyminen ja alueen keskeneräisyys. Jatkuva muutostila vaikeuttaa sekä uusien asukkaiden asettumista alueelle että nykyisten asukkaiden sopeutumista. Tämän välttämiseksi tulee alueen rakentaminen suunnitella vaiheittain tapahtuvaksi siten, että osa-alueet rakennetaan yksi kerrallaan valmiiksi. Osa-alueiden rakentamisessa tulee kiinnittää huomiota rakentamisen myötä syntyvään sosiaaliseen rakenteeseen, jottei vaiheittain rakentaminen aiheuta rakenteen painottumista esimerkiksi yksinomaan lapsiperheisiin pientalotuotannon myötä tai vuokra-asumiseen kerrostalotuotannossa.
- Rakentamisaikataulun tulee olla suunniteltu yhteistyössä eri tahojen kanssa, synkronisoitu ja verraten tiivis, siten, että jo ensimmäisessä rakennusvaiheessa pyritään saamaan aikaan kohtuulliset julkiset ja yksityiset palvelut sekä viher- ja virkistysalueet.
- Aitoniementien uusi linjaus tulee toteuttaa samassa aikataulussa Sorilan alueiden rakentamisen kanssa. Muutoin Vanha Aitoniementie kuormittuu liikaa ja liikenteen haitat asuinalueille kasvavat. Pulesjärventien, Aitoniementien ja Kaitavedentien liittymän porrastaminen on liikenneturvallisuuden kannalta tärkeää liikennemäärien kasvaessa alueella.

8 Kaavan toteutuksen ajoitus

Viimeisin asemakaavoitusohjelma 2016-18 sisältää kohteita Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueella. Asemakaavoituksen on arvioitu alkavan v. 2017. Asemakaavoitus tulisi aloittaa alueen eteläosista, uuden Nurmin keskustan alueelta, jolloin palvelut voidaan toteuttaa heti alkuvaiheessa. Kaupungin pitkän tähtäimen investointisuunnitelmassa Nurmi-Sorilan rakentamisen on arvioitu kestävän noin 20 vuotta.

Osayleiskaavan vireillöloaikana kaava-alueelle on haettu 59 suunnittelutarveratkaisua, joista 38 on käsitelty myönteisinä.

MRL 66§ JA MRA 18§ MUKAINEN VIRANOMAISNEUVOTTELU**TAMPEREEN NURMI-SORILAN OSAYLEISKAAVA-EHDOTUS****Aika** 29.4.2015 klo 13:40-15:30**Paikka** Tampereen kaupunki Frenckell, (Frenckellinaukio 2B),
kokoushuone Birger, 3.krs

Läsnä	Soili Ingelin	Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	
	Minna Huttunen	Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	
	Karoliina Laakkonen-Pöntys	Pirkanmaan liitto	
	Hanna Djupsjöbacka	Pirkanmaan liitto	
	Ulla Lähdesmäki	Pirkanmaan maakuntamuseo	
	Hannele Kuitunen	Pirkanmaan maakuntamuseo	
	Saana Ojala	Pirkanmaan jätehuolto Oy	
	Pia Hastio	Tampereen kaupunki	puheenjohtaja
	Taru Hurme	Tampereen kaupunki	
	Aulikki Graf	Tampereen kaupunki	
	Mikko Nurminen	Tampereen kaupunki	
	Eeva Punju	Tampereen kaupunki	
	Timo Seimelä	Tampereen kaupunki	
	Hilkka Takalo	Tampereen kaupunki	sihteeri

1. Kokouksen avaus, puheenjohtajan ja sihteerin valinta

Pia Hastio avasi kokouksen. Puheenjohtajaksi valittiin Pia Hastio ja sihteeriksi Hilkka Takalo.

2. Neuvottelun tarkoitus

Kyseessä on MRL 66§ ja MRA 18§ mukainen Nurmi-Sorilan osayleiskaavaehdotusta koskeva viranomaisneuvottelu. Kokoukseen on kutsuttu viranomaiset, joiden toimialaan asia kuuluu. Kutsu, jonka liitteenä oli linkki osayleiskaava-asiakirjoihin, on toimitettu osallistujille 15.4.2015. Kokouksessa käydään läpi ehdotuksesta saatu palaute sekä sen perusteella kaava-asiakirjoihin tehdyt muutokset ja lisäykset. Osallistujien tarkistama muistio liitetään kaava-asiakirjoihin.

3. Nurmi-Sorilan kaavapalaute ja kaavaehdotukseen tehdyt tarkistukset

Aulikki Graf esitteli osayleiskaavan työvaiheet, saadun kaavapalautteen ja kaavaehdotukseen tehdyt tarkistukset. Kaavaehdotus on ollut nähtävillä kahteen otteeseen, vuonna 2009 ja vuonna 2014.

25.11.2009 päivättyyn kaavaehdotukseen tehdyt tärkeimmät muutokset: Kaitaveden itäpuolisia AO -alueita on muutettu suunnittelutarvealueiksi, Rumootanniemen ja Velaatanniemen AO – korttelialueilta on poistettu rakentamisen määrää osoittavat merkinnät, tummaverkkoperhosta ja kiinteitä muinaisjäännöksiä koskevia merkintöjä ja määräyksiä tarkistettu, liikenteen osalta katualueita on muutettu yhteystarpeiksi ja Aitovuoren eritaloliittymä osoitettiin kohdemerkinnällä. Lisäksi on tehty tarkistuksia tiestön merkitsemiseen, viher- ja ekologiisiin yhteyksiin sekä käyttötarkoituusalueiden rajauksiin.

Vuonna 2014 nähtävillä olleesta osayleiskaavaehdotuksesta jätettiin 23 kpl muistutuksia ja lausuntoja saatiin 14 kpl. Muistutuksissa korostuivat metsä- ja luontoarvot.

ELY:n kanssa pidettiin työpalaveri 13.2.2015, jossa käytiin läpi heidän lausuntoaan ja keskusteltiin kaavaan tehtävistä tarkistuksista. Työpalaverissa käydyn keskustelun perusteella pidettiin erillinen kolmen maanomistajan kuuleminen 17.3.2015. Ko. maanomistajien alueille haluttiin esittää nähtävillä olleeseen kaavaehdotukseen muutosta. Kaavaehdotusta esitettiin muutettavaksi siten, että ko. alueilla oleva AM – pääkäyttötarkoitusero (maatilan talouskeskus) poistetaan ja alueen käyttötarkoitukseksi osoitetaan ympäröivän alueen käyttötarkoitus. Lisäksi esitettiin maatilan erikoismerkinnän lisäämistä. Kuulemisen perusteella kaavakarttaan tehtiin kaksi muutosta.

Muistutusten ja lausuntojen sekä pidetyn työpalaverin ja käydyn kuulemisen perusteella kaavaan on tehty tarkistuksia. Maisematyölupaa koskeva määräys (MRL 128§) tarkennettiin koskevaan vain M-alueilla olevia erityisominaisuusalueita (s-1 ja s-4).

Keskustelua:

Ingelin tiedusteli rantarakentamisen mitoitusta AM – alueiden osalta sekä kahden erilaisen s-1 – merkinnän tarkoitusta. Djupsjöbacka tiedusteli maatilakeskuksen kohdemarkkinnoista A-4 ja AM – alueilla.

Graf ja Hastio vastasivat, että rantarakentamisen osalta kaavaan osoitettu rakentaminen on jo toteutunutta, s-1 merkinnöistä toinen on ohjeellinen ja toinen määräävä merkintä. Maatilan talouskeskuksen kohdemarkkintä mahdollistaa maa- ja metsätaloutta palvelevan rakentamisen ennen asemakaavaa.

4. Viranomaisten puheenvuorot

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus:

Soili Ingelin: ELY:n kantana ovat edelleen lausunnossa esitetyt asiat:

Alue sijoittuu erilleen kaupunkirakenteesta, eikä näin ollen eheyttä yhdyskuntarakennetta vaan lisää mm. henkilöautoilua.

Tummaverkkoperhoskysymyksen huomioon ottaminen on tärkeää. Niittykokonaisuuden säilyminen tulee varmistaa yhtenäisellä s-4 – merkinnällä. Lisäksi asutut perhosniityt halutaan suojella erikseen verkoston sisällä, nyt merkintä ei turvaa elinolosuhteita riittävästi. Tummaverkkoperhonen on ainutlaatuinen laji Suomen mittakaavassa ja sen suojelemiseksi on siksi mahdollista tehdä myös luonnonsuojelulain mukaisia rajauspäätöksiä. ELY-keskus kuitenkin pitää kaavallista suojelua riittävänä, mikäli kaavassa turvataan koko niityverkosto kulkuyhteyksineen ja asetetaan lisäksi riittävät suojelumääräykset.

Kaikki asutut niityt tulee osoittaa SL-merkinnällä, jonka määräyksen tulee olla: SL-5 Perustettu luonnonsuojelualue tai luonnonsuojelulain 47 §:n mukainen erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan rajauspäätösalue. Alueen luonnonsuojelullista arvoa ei saa hävittää eikä heikentää.

Yhtenäisen, SL-alueita ympäröivän ja yhdistävän merkinnän tulee olla: s-4 Alue, jolla on luonnonsuojelullista arvoa. Alueella esiintyy erityisesti suojeltava laji. Alueen luonnonsuojelullista arvoa ei saa hävittää eikä heikentää. Avoimena säilytettävillä alueilla tulee turvata puustoinen suojavyöhyke. Niittyjen kosteusoloja ei saa heikentää. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL 128 §:ssä on säädetty.

Pvm 7.5.2015, tark.25.5.2015

Yhteystarvenuolien osalta tulisi korjata Kaitavedentien ylitys, yhteystarve perhosniittyjen välillä ei voi olla puustoinen vaan tulee olla avoin. Samoin kaava-alueen itäosassa yhteystarvenuolen merkintä on epäselvä, pitäisi olla avoin yhteys perhosniityltä toiselle.

Rannoille on jatkosuunnittelussa turvattava tarpeellinen määrä virkistysalueita.

Minna Huttunen: Eritasoliittymävaraus mahdollistaa kiertoliittymän toteuttamisen. Historiallisen tiemerkinän lieventämisestä tulisi keskustella, jotta tien tavanomainen hoito olisi edelleen mahdollista ilman lausuntomenettelyä. Pulesjärventien merkinnäksi esitetään katumerkintää tai vaihtoehtoisesti LT-1 -merkintää. Merkinän muuttaminen ei muuta tien hallinnollista luokkaa.

Meluselvitykset on tehtävä muuallakin kuin uudella Kaitavedentien linjauksella.

Pirkanmaan liitto:

Karoliina Laakkonen-Pöntys: Kaavaehdotus on pääsääntöisesti Pirkanmaan 1. maakuntakaavan mukainen. Ainoa asia on maakuntakaavan yleismääräys taajamarantojen säilyttämisestä rakentamattomina, joilla tulee turvata virkistyskäyttö. Korttelialueen määräystä on tähän osayleiskaavavaiheeseen muutettu, mikä näyttää nyt sopivalta.

Pulesjärventie on osoitettu yhdystie/seututie -merkinnällä uudessa maakuntakaavaluonnoksessa liikennemäärien vuoksi.

Pirkanmaan maakuntamuseo:

Hannele Kuitunen: Yleisesti kulttuuriympäristö tulee muuttumaan, kuten maakuntamuseo on lausunnossaan esittänyt. Laalahden rannan AP-9 -alue on esitetty liian pitkälle avoimeen peltomaisemaan.. Palon historiallisen kylän rintapelloille merkitty AP-9 -alue menee edelleen ristiin kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen kanssa. Kantapartolantien varressa on vanhaa rakennuskantaa, joita ei ole merkitty kulttuurihistoriallisesti arvokkaina kohteina.

Kulkaan koillis- ja pohjoispuoli on erittäin herkkää aluetta, jolla on runsain mitoin arvoja, täällä suunnittelutarvealueen raja on kriittisin. Suunnittelutarvealueiden määrittelyssä ei ole tarvittavia määräyksiä koskien kulttuuriympäristön arvoja. Jos alueelle tulee hankkeita, ne on syytä laittaa lausunnolle maakuntamuseoon. Merkintä on ristiriitainen, kun alueella on jo maisemallisia ja kulttuurihistoriallisia arvoja.

Ulla Lähdesmäki: Muinaisjäännöksistä historiallisen myllyn paikat on lisättävä (Hinkkalan mutkaan).

Keskiaikaiset kylän paikat tarvitsevat sm-merkinnän. Nykyisin rakennettuina olevat historialliset kyläpaikat eivät tarvitse kyseistä merkintää, vaan niille tulee tehdä oma merkintä. Kohteille ei siis tehdä päällekkäisiä merkintöjä. Määräystä muinaismuistokohde, -alue tai historiallinen tie tulee vielä muuttaa. Historialliset kylätontit tulee merkitä pistekatkoviivoilla, koska niitä ei suojella kiinteinä muinaisjäännöksinä.

Historiallisesti merkittävät tielinjaukset merkitään vain SM-merkinnällä (kokonaan käytöstä poisjääneet). Käytössä olevat tielinjat merkitään pistekatkoviivalla, rasterilla tai jollain muulla merkinnällä.

Tavanomaiset tien hoitotoimenpiteet ja ylläpito ovat sallittuja. Kaikista toimista ei voi eikä tarvitse pyytää erikseen lausuntoa. "Kaivaa ei voi, mutta paikata voi." Määräystä voidaan tältä osin tarkistaa.

SM-9 (historiallinen tielinja Messukylä-Ruovesi) osa on kiinteää muinaisjäännöstä, merkitään vain kohdemerkinnällä.

SM-3 (kylän paikka Nurmi) on huomioitava myöhemmässä asemakaavoituksessa, merkinän paikka on tarkistettava.

Pia Hastio: Suunnittelutarvemerkinällä lisärakentamisen mahdollisuus on turvattu, merkintä varmistaa, että rakentaminen huomio alueella olevat arvot.

Pirkanmaan jätehuolto:

Saana Ojala: ei kommentoitavaa

Ympäristönsuojelu:

Eeva Punju: Ekologinen puustoinen yhteystarve tulee vielä tarkentaa Uuden Kaitavedentien ylitse. Lintukalliontien seudullinen viheryhteystarve pitää merkitä. Maisematyölupa-asiasta on lausuttu, että kaavamerkinnot VLM-6, VLK-3, M-2, MU-1 ja MY-1 edellyttävät sitä ja ekologisten yhteyksien huomioon ottamista metsän käsittelyssä. Merkinnot ja määräykset on syytä säilyttää aluevarausten laajuudesta huolimatta ja vaikka kaava-alueen laajat metsätalousalueet eivät tule asemakaavoituksen piiriin.

Kiinteistötoimi:

Mikko Nurminen: maisematyölupapalveloite tarkoittaa, että prosesseja käynnistyy runsaasti. Ei edistä hallinnon tehostamisen tavoitetta.

Soili Ingelin: Turhia lupa-asioita on hyvä välttää, mutta tummaverkkoperhonen on tärkeä laji ja kysymyksessä on sen huomioon ottaminen.

Eeva Punju: Alue on ollut toimenpidekieltoalueena, jolloin maisematyöluvut ovat tulleet ympäristönsuojeluun lausunnolle, menettely on toiminut hyvin.

5. Jatkotoimenpiteet ja kokouksen päättäminen

Viranomaisneuvottelun muistio ja kaavaan ehdotetut muutokset (muinaismuistokohteet merkattuna karttaan maakuntamuseon esittämällä tavalla, teiden kunnossapitoa koskeva määräyksen tarkistus, puustoisten ekologisten yhteyksien tarkistukset karttaan, s-4 määräyksen tarkistus ja MY-1 määräyksen tarkistus) lähetetään kommenteille osallistujille. Muistion hyväksymisen jälkeen kaava etenee yhdyskuntalautakunnan ja kaupunginhallituksen kautta kaupunginvaltuustoon hyväksyttäväksi.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:30.

LIITTEET: Osallistujalista
Fingrid Oyj:n sähköposti 27.4.2015

Viranomaisneuvottelu

Nurmi-Sorilan osayleiskaava 29.4.2015 klo 13:30->

Osallistuja

Organisaatio

Karoliina Laakkonen-Ponky	PL
Hanna Piippsjöbacka	PL
Saana Ojala	Pirkanmaan Jätehuolto
Eeva Punja	Tre. ympäristönsuojelu
Soili Ingelin	PIRELY/T
Minna Huttunen	PIRELY/L
Timo Seimela	YLSU/KACE
Hannele Kuntinen	Pirkanmaan maakuntimuseo
Ulla-Liisa	Pirkanmaan maakuntimuseo
Kuikka GRKE	TRE
Taru Huome	TRE
Tia Hartio	TRE
Heikki Talahti	TRE
Matti Nurmi	—

Palokangas Pirjo

Lähettäjä: Penttilä Mika <Mika.Penttila@fingrid.fi>
Lähetetty: 27. huhtikuuta 2015 12:49
Vastaanottaja: Hastio Pia; Graf Aulikki
Aihe: Fingrid Oyj:n lausunto Nurmi-Sorilan viranomaisneuvotteluun 29.4.2015
Liitteet: 1097, 1597_Tampere_Nurmi-Sorilan_OYK_uusi ehdotus_lausunto.pdf

Hei,

emme valitettavasti pääse neuvotteluun, mutta ohessa kannanottomme lausunnon muodossa. Ajatuksenamme siis, että s-4 merkinnän tulee sallia voimajohtojen lunastusluvan mukaiset kunnossapitotoimenpiteet, koska em. toimenpiteet eivät ole ristiriidassa tummaverkkoperhosen suojelumääräysten kanssa. Juttelin tästä aamulla puhelimesta Pian kanssa ja sinänsä asiassa ei ole mitään suurta ongelmaa tai ristiriitaa, asia olisi vain hyvä tuoda esim. kaavamääräyksissä tai ainakin kaavaselostuksessa riittävän selvästi esille.

Ystävällisin terveisin

Mika Penttilä

Mika Penttilä
Projektipäällikkö
Fingrid Oyj
Asiakkaat ja kantaverkkosuunnittelu, Maankäyttö ja ympäristö
PL 530
00101 Helsinki
Käyntiosoite: Lakkisepäntie 21, 00620 HELSINKI - Käpylän juna-aseman lähellä
puh. 030 395 5230
mika.penttila@fingrid.fi
www.fingrid.fi
Fingrid Facebookissa

Fingrid välittää. Varmasti.

Maankäyttö ja ympäristö / Mika Penttilä

27.4.2015

Tampereen kaupunki
Kirjaamo
PL 487
Tampere 33101
kirjaamo@tampere.fi

Lausuntopyyntö 3.10.2014

Nurmi-Sorilan yk035, osayleiskaavaehdotus (Dno: TRE 1485/10.02.03/2011),

Kiitämme lausuntopyynnöstänne ja lausumme seuraavaa:

Suunnittelualueella sijaitsevat Fingrid Oyj:n 110 kV (kilovoltin) voimajohto Kangasala - Mänttä ja 400 kV voimajohto Alajärvi - Kangasala. Fingrid on lausunut aiemmin 8.6.2006, 21.12.2009 ja 22.10.2014. Lisäksi Fingrid on kommentoinut muutenkin kaavan eri vaiheita ja ratkaisuja.

Kuten totesimme edellisessä lausunnossamme 22.10.2014, kaavaehdotuksessa on voimajohtoalueelle ulottuvia aluevarauksia, joiden osalta täytyy ottaa huomioon voimajohdon lunastuslupa perustuvat voimajohdon kunnossapitoon liittyvät vaatimukset. Viranomaisneuvottelun materiaalina tullessa kaavaehdotuksessa kaavamääräyksiä ei ole tarkennettu. Erityisen ongelmallinen on s-4-alueen määräys "ympäristössä tulee säilyä puustoinen suojavyöhyke", jonka taustalla on tummaverkkoperhosen suojelu.

Voimajohtorakentamisen ja kunnossapidon vaikutuksia tummaverkkoperhosen esiintymisiin on selvitetty useissa tutkimuksissa. Tutkimuksissa on todettu säännöllisten raivausten vuoksi avoimina pysyvien johtoaukeiden olevan tärkeä korvaava elinympäristö niittyjen vähenemisestä kärsineille lajeille, kuten esimerkiksi tummaverkkoperhoselle. Näin ollen kaavamääräykseen tai kaavaselostukseen tulisi liittää tarkennuksena esim. "Voimajohdon käytön ja kunnossapidon vaatimat toimenpiteet ovat sallittuja voimajohtoalueella". Em. toimenpiteet eivät ole ristiriidassa kohteen suojelumääräysten kanssa.

Fingridin edellisissä lausunnoissa mainitut periaatteet voimajohtojen rajoituksista maankäytön suunnittelulle ja tiedot voimajohdoista on otettava huomioon myös jatkosuunnittelussa.

Pyydämme lähettämään meille tietoa kaavan etenemisestä. Tätä kaavoitusasiaa Fingrid Oyj:ssä hoitaa Mika Penttilä puh. 030 395 5230.

Maankäyttö ja ympäristö / Mika Penttilä

27.4.2015

Yleis- ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnon mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi tai kirjallisena osoitteella Fingrid Oyj, Maankäyttö ja ympäristö, PL 530, 00101 HELSINKI.

Ystävällisin terveisin

Fingrid Oyj
Maankäyttö ja ympäristö

Mika Penttilä
projektipäällikkö